

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Türk HalkBilimi Bilim Dalı

HALEP TÜRKMEN MASALLARININ PROPP METODU AÇISINDAN ÇÖZÜMLENMESİ

Houssein Youssef

Yüksek Lisans Tezi

Ankara 2014

HALEP TRKMEN MASALLARININ PROPP METODU AÇISINDAN ZMLENMESİ

Houssin Youssef

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

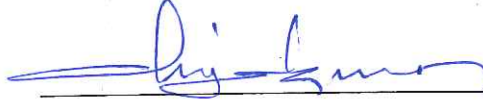
Türk HalkBilimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2014

KABUL VE ONAY

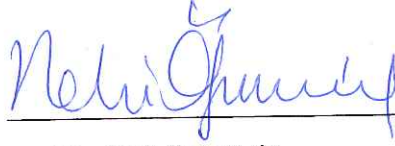
Houssin Youssef tarafından hazırlanan “Halep Türkmen Masallarının Propp Metodu Açısından Çözümlemesi ” başlıklı bu çalışma, 11.09.2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

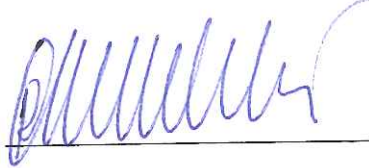
Prof. Dr. Ali YAKICI (Başkan)

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Danışman)

Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR

DOÇ. Dr. Ruhi ERSOY

Yrd. Doç. Dr. Zehra KADERLİ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Yusuf Çelik

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☒ Tezimin/Raporumun 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

11.09.2014

Houssin Youssef

ÖZET

YOUSSEF, Houssin. Halep Türkmen Masallarının Propp Metodu Açısından Çözümlemesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.

Bir topluluk veya bir millet kendi varlığını ancak kültürel değerleri ile koruyabilecek; gelecek nesillere taşıyabilecek ve dünyanın diğer milletlerine tanıtılabilecektir. Böylece dünya milletleri arasında ortak kültürel ve toplumsal değerler tespit edilecek ve bu ortak değerlerden hareketle insanlık hizmetine sunulabilecek çok güzel çalışmalar hazırlanabilecektir. Taşıdıkları zengin kültürel ve toplumsal değerlerinden dolayı masalların, halk edebiyatı ürünlerinin şah damarı niteliğinde oldukları söylenebilir. Bu çalışmada Türk okuruna Halep Türkmen masallarını tanıtmak için sahadan derlenen otuzyedi masal metnine yer verilmiştir. Halep Türkmen masalları Propp metoduna göre incelenmeden önce, Halep Türkmenleri ve masal hakkında bilgi verilmiş ve sonraki bölümlerde Propp metodunua açıklık getirilmiş ve masallar Propp metoduna göre incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler

Halep, Türkmen, Masal, Suriye, derleme

ABSTRACT

YOUSSEF, Houssin. Evaluation of ‘‘TÜRKMEN’’ tales with Propp method, Post Graduate Thesis, Ankara, 2014

A community or a nation to protect its own existence, will carry its cultural values to the future generations and will be able to introduce to the world's other nations with its cultural values. Thus, among the nations of the worlds cultural and social values will be identified and shared in the light of these shared values that can be offered to humanity. Because of its rich cultural and social values tales are the main element of falk literature. In this study thirty-seven Aleppo- Turkmen tale collected from the field are given in the text for Turkish readers. Before evaluation of Türkmen tales by Propp method; information was given about Aleppo Turkmens, Turkmen tales and Propp method in the end the tales were evaluated by Propp method.

Keywords,

Aleppo, ‘‘Türkmen’’, Tales, Syria, Compilation

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRCT	iv
GİRİŞ	1
A. ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI VE YÖNTEMİ	1
B. HALK BİLİMİ VE FOLKLOR HAKKINDA GENEL BİLGİLER	2
I. BÖLÜM	4
1. TARİHTE VE GÜNÜMÜZDEKİ HALEP TÜRKMENLERİ.....	4
1.1. Halep Türkmenlerinin Tarihi.....	4
1.2. Halep Türkmenlerinin Bugünkü Sosyal ve Ekonomik Durumları.....	8
1.3. Halep Türkmenlerinin Bugünkü Yerleşim Yerleri	11
II. BÖLÜM	13
1. MASAL TÜRÜ VE HALEP TÜRKMENLERİNİN MASAL ANLATMA GELENEĞİ.....	13
1.1. Masal Hakkında Genel Bilgi	13
2. HALEP TÜRKMENLERİNİN MASAL ANLATMA GELENEĞİ	16
2.1. Halep Türkmenlerinin Masal Anlatma Ortamları ve İcrası	16
2.2. Halep Türkmen Masallarının Şekil Özellikleri.....	17
2.3. Halep Türkmen Masallarının Muhteva Özellikleri	18
III. BÖLÜM	19
1. MASALLARIN TASNİF VE TAHLİL METODLARI.....	19

1.1. Propp Metodu Hakkında Genel Bilgiler	19
1.2. Propp'un Masal Fonksiyonlarının Ana Özellikleri	20
IV. BÖLÜM	36
HALEP TÜRKMEN MASALLARININ ÖZETLERİ VE PROPP METODUNA GÖRE TAHLİLLERİ	36
BİRİNCİ MASAL.....	36
Padişahlan Üç Oğlu.....	36
İKİNCİ MASAL	37
Öksüz Kız.....	37
ÜÇÜNCÜ MASAL.....	39
Devlen Padişahın Kızı.....	39
DÖRDÜNCÜ MASAL	40
Padişahdan Vezir	40
BEŞİNCİ MASAL	42
Kuç.....	42
ALTINCI MASAL.....	43
Akıllı Hımeyle Deli Hımeyle.....	43
YEDİNCİ MASAL	44
Kargayla Tilki	44
SEKİZİNCİ MASAL	45
Şah İsmail.....	45
DOKUZUNCU MASAL	48
Zengin Arap Şıhı.....	48
ONUNCU MASAL	49
Sultan Suleymanla Şah Mehmed	49

ONBİRİNCİ MASAL	51
Nasreddin Hoca.....	51
ONİKİNCİ MASAL	52
Akılla İhbal	52
ONÜÇÜNCÜ MASAL	53
Yedi Yoldaşla Dev	53
ONDÖRDÜNCÜ MASAL	54
İhballa Osman	54
ONBEŞİNCİ MASAL	55
Analıkla ÖksüzKız.....	55
ONALTINCI MASAL	57
İki Kayın Avradı	57
ONYEDİNCİ MASAL	58
Hedikten Müdük	58
ONSEKİZİNCİ MASAL	59
Bitten Bire	59
ONDOKUZUNCU MASAL	60
Kara Fatmayla Sıçan	60
Masalın Özeti	60
YİRMİNCİ MASIL	62
Karıyle Tilki.....	62
YİRMİBİRİNCİ MASL	63
Kundak.....	63

YİRMİKİNCİ MASAL.....	64
Horoz.....	64
YİRMIÜÇÜNCÜ MASAL	66
Tavuk Horoz Güvercin.....	66
YİRMİDÖRDÜNCÜ MASAL	67
Hisso	67
YİRMİBEŞİNCİ MASAL	68
Karıp Hasenle Bilel Hasen.....	68
YİRMİALTINCI MASAL	70
İki Yoldaş.....	70
YİRMİYEDİNCİ MASAL	71
Dev Kız	71
YİRMİSEKİZİNCİ MASAL	73
Suy Kızı	73
YİRMİDOKUZUNCU MASAL.....	74
Yeşil Kuş.....	74
OTUZUNCU MASAL.....	76
Kurtla Uşaklar	76
OTUZBİRİNCİ MASAL	77
Kurtla Kız.....	77
OTUZİKİNCİ MASAL	79
Pissik Kız	79
OTUZÜÇÜNCÜ MASAL	80
Balıkçı.....	80

OTUZDÖRDÜNCÜ MASAL	82
Derviş Baba.....	82
OTUZBEŞİNCİ MASAL	83
Eringec Adam	83
OTUZALTINCI MASAL	85
Zengin Adam Uşakları	85
OTUZYEDİNCİ MASAL	86
Şansız Padişah.....	86
SONUÇ	89
KAYNAKÇA.....	103
YAZILI KAYNAKLAR.....	103
SÖZLÜ KAYNAKLAR	105
Ek1: MASAL METİNLERİ.....	107
EK 2: SÖZLÜK.....	178

GİRİŞ

A. ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın konusunu Halep bölgesinde yaşayan Halep Türkmenleri ve halk kültürlerine ait masalların derlenmesi ve Propp metoduna göre incelenmesi oluşturmaktadır. Bu alanda ve bu coğrafi bölgede yaşayan Halep Türkmenleri hakkında ve halk kültürlerine dair yapılmış bilimsel çalışmaların yeterli olmaması, bu alanda bu çalışmayı hazırlamamızda önemli bir etken olmuştur.

Masallar milletlerin hayatında önemli bir yere sahiptir. Halep Türkmen halkı için de önem arz eden masallar geçmişten günümüze onların sosyal hayatını bize bütün yönleriyle göstermektedir. İşte bu sebeple tezimize başlamakta amacımız, bu masalların incelenerek Halep Türkmenlerinin kültür, dil ve sosyal hayatını tanıtmak ve ele alınan masalları Türkçeye kazandırmaktır.

Çalışmamızda problem olarak gördüğümüz sözlü kültür ürünlerinin unutulmasını önlemek için bu ürünlerin kayıt altına alınması gerektiği de çalışmamızın temel amacını oluşturmaktadır. Halep ve çevresinin sözlü kültür ürünlerini kayıt altına almak, incelemek, bundan sonraki çalışmalara kaynak olabilmek asıl hedeflerimizin arasındadır.

Amacımız yöredeki sözlü kültür ürünlerini kayıt altına almaktır. Bunun nedeni ise günümüzde yaşayan gençlerin bunlar hakkında biraz bilgi sahibi olmasının dışında gelecek nesillerin bu ürünleri hiç bilmeme olasılığıdır. Gelecek nesillerin de aktarılmış bu sözlü kültür ürünlerini öğrenmesi, gelecekte bunlar hakkında araştırma yapması, çeşitli bilim ve sanat dallarında kullanabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Hem Türkiye hem de Türk kültür coğrafyasında halk kültürü çalışmaları devam etmektir. Seçtiğimiz bölgede bu konu kapsamında çalışma yapılmamış olması önem arz etmektedir.

Yok olmakta olan sözlü kültür ürünlerinin yazıya geçirilmesi, kayıt altına alınması çalışmanın önemini göstermektedir. Bu bölgenin sözlü ürünlerinin diğer alanlarla mukayesesi için başvurulacak bir kaynak olabilmesi, bölgenin geleneksel yaşam tarzının diğer alanlarla incelenmesi, değerlendirilmesi; diğer alanlarla benzerlikleri, farklılıkların gösterilmesi açısından da önemlidir.

Çalışmamızın temelini oluşturan Halep Türkmen masallarının derlenmesi çok zor şartlar altında ve riskli bir ortamda gerçekleşmiştir. Ancak ailemin ve akrabalarımın orada yaşıyor olması ve onların bana sağlamış olduğu rahatlıkla masal derleme işlemlerimi gerçekleştirmiş bulunmaktayım. Suriye'de yaşayan ailem ve akrabalarımın yanı sıra savaş nedeni ile Türkiye'ye misafir olmak zorunda kalan Türkmen aileleri çalışmama kaynak olmuş, Türkiye'de yaşadığı yerlere ziyaretler düzenleyip ikili görüşmeler yöntemiyle masallar derlenmiş ve ses kayıtları alınmıştır.

B. HALK BİLİMİ VE FOLKLOR HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Türkçe Sözlük'te halkbiliminin tanımı şu şekildedir : “ Bir ülkede yaşayan halkın kültür ürünlerini, sözlü edebiyatını, geleneklerini, törelerini, inançlarını, mutfağını, müziğini, oyunlarını, halk hekimliğini inceleyerek bunların birbirleriyle ilişkilerini belirten, kaynak, evrim, yayılım, değişim, etkileşim vb.sorunlarını çözmeye, sonuç, kural, kuram ve yasaları bulmaya çalışan bilim dalı, folklor, halkiyat.” (Türkçe Sözlük 2005: 836).

Ziya Gökalp, Halka Doğru dergisinde yayımlanan “Halk Medeniyeti I” isimli makalesinde folklor konusundaki görüş ve düşüncelerini şu satırlarla dile getirir: “Her kavmin iki medeniyeti var; resmi medeniyet, halk medeniyeti.O halde kavimlerin medeniyetlerinden bahseden bir ilim olan içtimaiyatın halk medeniyetini tetkik eden bir şubesi olmak gerekir. İşte kaideleri yazılı olmayan ve ancak ağızdan ağza geçmek suretiyle bir soyda uzayıp giden bu ananevi medeniyeti mütalaa eden ilme halkıyyat adı verilir.” (Gökalp 1929)

Ziya Gökalp tarafından kullanılan “halkıyyat” kelimesinin yerine “folklor”u kullanan Fuat Köprülü, onu sözlü edebiyat manasında kullanmıştır (Köprülü 1914). Prof. Dr. Umay Günay, folkloru “Milli kültür denilen pek çok unsurdan oluşan birikimin, tarihi gelişim içinde bir milletin çeşitli grupları tarafından farklı ölçülerde yaşanan verilerin varyantları ve bu verileri inceleyen ilim” olarak tarif etmektedir (Günay 1987: 23-30). Sedat Veyis

Örnek’e göre halk bilim, bir ülke ya da belirli bir bölge halkına ilişkin maddi ve manevi alandaki kültürel ürünleri konu edinen, bunları kendine özgü yöntemleriyle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen, yorumlayan ve son aşamada da bir bireşime vardırmayı amaçlayan bir bilimdir (Örnek 1995:15-29).

Bütün folklor çalışmalarının esası derlemeye ve derlenmiş malzemenin tahlil ve izah edildikten sonra değerlendirilmesine dayanır. Dünya nüfusunun büyük bir kısmı okur yazar değildir. Okur yazar olmayan halkın tahsili duyup hatırlamak, görüp taklit etmekten ibarettir. Binlerce yıllık insanlık tarihinde okuyarak öğrenim daha dün kadar yenidir. Okur yazar olmayanların hayatında folklor, okul ve kütüphane ile eşdeğerdir. Folklorun özü taklide ve sözlü nakle dayanan her kültürde bulunur. Folklor insan tabiatını aydınlatacak birçok ilimden biridir (Günay 1975: 1).

“Bu bağlamda, Propp , folklor ve edebiyat arasında sıkı bağlar bulunduğunu savunur. Masal, birçok araştırmacının kabul ettiği gibi sadece çocukları eğlendirmek için anlatılan bir edebi tür değil, aynı zamanda okur yazar olmayan halk için okur yazar halkın romanı ve hikayesi olmaktadır. Bugün hala Anadolu’da masal ve halk hikayesi anlatma ve dinleme geleneği canlı olarak yaşamaktadır. Masal, roman ve hikayenin ilk şekli olarak kabul edilebilir. İncelendiği zaman masalların insan hayatını aksettirdiği görülecektir. Şöyle ki, insanlar gerçek olayları yaşarken bir taraftan da düşler görür, hayaller kurarlar. İnsanların gerçek hayatları ile düşleri masallarda birleşmiştir” (Günay 1975: 2).

I. BÖLÜM

1. TARİHTE VE GÜNÜMÜZDEKİ HALEP TÜRKMENLERİ

1.1. Halep Türkmenlerinin Tarihi

Suriye’de özellikle Halep ve çevresinde yaşayan ve Türkçe konuşan insanlar kendilerini Türkmen olarak isimlendirmektedir. Anadolu coğrafyasında yaşayanları ise sadece Türk olarak tanımlamaktadırlar. Bu şekilde bir ayırımın nedeni üzerinde tam olarak bir sebep gösteremedikleri gibi, Türk ve Türkmen kavramlarının aynı anlama gelip gelmediği sorusuna da net bir cevap veremezler. Sadece bu iki farklı coğrafyada yaşayan insanların akraba oldukları ancak farklı iki topluluğu ifade ettiğini belirtmekle yetinmektedirler. Suriye ve Halep Türkmenlerinin Türk ve Türkmen tanımlamasında Oğuzların önemli yeri vardır. Nitekim Oğuzlar, Türk gruplarının içinde tarihi etkinlikleri en fazla olan grup olmakla birlikte zaman içerisinde tarihi kaynaklarca Türkmen olarak adlandırılmaları etkili olmuştur (Erol 2012: 23).

İslam tarihinde Suriye’de Türklerin varlığı ile ilgili münferid bilgiler vardır. Tolunoğulları ve İhşidiler devrinde özellikle Halep başta olmak üzere Suriye kentleri, her ne kadar Türk idarecilerin eline geçmiş olsa da, bu dönemlerde Türklerin bu bölgelerde yoğun olarak yerleştiklerine dair kesin bilgiler bulunmamaktadır. İslam kaynakları sugur ve avasım adıyla zikrettikleri uc bölgelerde (-ki bunlar Tarsus, Antakya, Malatya gibi Bizans sınırındaki şehirlerdir) cihat amacıyla Orta Asya’dan Türklerin de gelerek buralarda savaşa iştirak ettikleri bilinmektedir. Ancak bu yerleşimler kitlesel nitelikte bir yerleşim değildir. Suriye bölgesine Türkmenlerin kitlesel yerleşimi ancak Selçuklu Devleti zamanında XI-XIII. yy’larda gerçekleşecektir.

Türkerin Suriye’ye ilk defa girişleri 1060’lı yıllardır. Büyük Selçuklu devletinin 1040 yılında kurulmasından sonra batı istikametinde harekete geçen Türkmen kitlelerinden bir kol Hanoğlu Harun idaresinde Kuzey Suriye’de siyasi ve askeri faaliyetlerde bulunmuştur.

Fatımiler ve Bizansa karşı başarılı mücadeleler veren Hanoğlu Harun'dan sonra bayrağı Bekçioğlu Afşın almıştır. Afşın 1068 yılında Antakya ve Halep çevresinde başarılı akınlarda bulunmuş ve sultan Melikşah tarafından taltif edilmiştir. 1071-1079 yıllarında ise emir Atsız Suriye Selçuklu devletinin ilk temellerini atacaktır. Alparslan 1071'de Halep'i kuşatmış ve Suriye'de faaliyetler yapmış ve Atsız'ı bu işle görevlendirmiştir. Navekiyye Türkmenleri de bu sırada Suriye'ye gelerek yerleşmişlerdir. Atsız 1071-76 yılları arasında Kudüs, Dımaşk, Remle, Trablusşam, Akka, Sayda, Humus ve Sur şehirlerindeki Fatımı hakimiyetine son vererek Büyük Selçuklu imparatorluğuna bağlı Suriye Selçuklu Melikliğine kurmuştur. Melikşah 1078 yılında Tutuş'u Suriye Selçuklu melikliğine atayınca Tutuş Atsız'ı ortadan kaldırarak tüm Suriye topraklarına hakim olmuştur. Tutuş'un Suriye'de müstakil bir Suriye Selçuklu devleti kurmasıyla Suriye genelinde azımsanamayacak bir Türkmen nüfusu yoğunlaşmıştır (Sevim 1988: 33 - 1989: 18).

Bu konuda Sümer ve Kafalı da Ali Sevim'i desteklerler. Kafalı her ne kadar Türkmenlerin Suriye coğrafyasında ilk defa görünmelerini IV. yy.'a kadar uzatmakla birlikte, asıl Türkmen yerleşiminin Selçuklularla gerçekleştiğini ifade eder. Ona göre, Selçukluların 1040 yılında kazandıkları Dandanakan Savaşı'ndan sonra devletin asıl gücünü meydana getiren Türkmenler veya diğer adıyla Oğuzlar yurt tutmak maksadıyla dalgalar halinde Önyasyaya intikal ederken, birçok Türkmen oymağı da 1063 yılından itibaren Suriye'ye gelerek kendi hayat şartlarına yani konar-göçer hayata uyabilecek bölgeleri vatan edinmeye başlamışlardır (Kafalı 1973: 32). Sümer ise Suriyedeki Türkmen iskanını anlatırken; Navekiyye Türkmenleri'nin 1070-1071 yılında Suriye'ye geldiklerini ve bu bölgeleri fethederek hakim unsur konumuna geldiklerini ifade eder. 1077 Selçuklu hükümdarı Melikşah, kardeşi Tutuş'u Suriye Melikliğine tayin ettiğinde beraberinde çok sayıda Türkmen beyi de Tutuş'un maiyetinde kalabalık zümreler halinde Suriye'ye geldiler. Daha sonraki yıllarda ise Halep emiri İmameddin Zengi Şehrizar ve Erbil bölgesindeki livalarda yaşayan Türkmenlerin önemli bir kısmını Halep bölgesine getirerek iskan edecektir (Sümer 1992: 117).

Suriye'ye yapılan Türkmen göçleri Anadolu Selçuklu ordusunun Köseadağ'da 1243 yılında Moğollara mağlup olmasından sonra da devam etti. İzleyen yıllarda, Anadolu'nun Moğol tahakkümü altına girmesinden sonra nizamları bozulmuş, huzuru kaçmış olan Türkmenler 40 bin çadırlık büyük bir kitle halinde, Suriye'ye geçerek Memluk devletine iltica ettiler. Bunlar Memluk sultanı Baybars tarafından Halep ve civarlarına yerleştirildiler (Özbek 1994: 290). Bunların kışlak mekanı Suriye'nin kuzeyi, yaylakları ise Maraş, Uzunyayla ve Sivas civarlarıydı. Böylelikle daha 13. yüzyılın ikinci yarısında bilhassa Suriye'nin kuzey kesimi tam manasıyla bir Türkmen yurdu haline gelmiş ve bunlar Türkmen-ili'nin siyasi ve kültürel yapısına uygun şekilde Boz-ok ve Üçok teşkilatını da muhafaza etmişlerdir. Bunlardan Bozoklar Amik ovasından itibaren doğuya doğru Halep bölgesinde ve buradan da Asi ırmağı vadisi boyunca Şam bölgesine kadar yayılmışlar ve tarihte önemli siyasi olaylarda rol oynamışlardır. Dolayısıyla 13.yy.'da Suriye'de kalabalık bir Türkmen zümresi yaşıyordu ve bunlar Boz-ok ve Üçok şeklindeki eski Oğuz ikili teşkilatını da muhafaza ediyorlardı. 16.yy.da Şam, Trablus-Şam, Hama, Humus ve Halep sancaklarına ait tahrir defterlerinde yer alan Halep, Şam, Salur ve Çoğun Türkmenleri de bu Boz-ok ve Üçok kollarına mensupturlar (Kafalı 1973: 32).

Türkmenlerin bölgeye yerleşmeleri aslında sadece Halep ve çevresinin Türkleşmesi ile sonuçlanmamıştır. Selçuklu devletinin kurulmasının akabinde Türkmen boylarının yerleşmeye başladıkları Suriye ve Filistin toprakları, yerel yöneticiler ve Fatimilerden alınmıştır. Gerek Türk liderlerin kendi aralarındaki mücadeleler, gerekse diğer grupların taht kavgaları bölgede karışıklıklar yaratmıştır. Bu ortam aynı zamanda da Türkmenlerin bölgeye yerleşmelerine katkı sağlamıştır. 1071 Malazgirt zaferi sonrasında Anadolu'nun da fethiyle bugün Ortadoğu denilen bölge, Selçuklu idaresi altında birleştirilmiştir (Kafalı 2002: 177-193; Dağ 2010: 19-24).

Selçuklu hakimiyetinin Suriye'de yerleşmesi sonrasında Halep'teki ilk Türkmen valisi olarak görev yapan kişi Emir Aksungur'dur. Onun döneminde bölge bayındır hale gelmiş ve önemli bir kalkınma süreci yaşamıştır. Bu dönemde Halep ve çevresindeki Türkmen etkinliği, siyasi, askeri ve nüfus yoğunluğu bakımından iyice pekişmiştir. Tarihi

kaynakların verdiği bilgilere göre Selçuklular döneminde genişleyen kentin geneline bakıldığında, bu devrede önemli bölümü Türkmenlerden oluşan 73 yerleşim yerinden bahsedilmektedir. Ancak bu dönemde Halep'in etnik ve dini yapısı oldukça karışıktır. Şehirde Arap kabileler (Kilab ve Tay başta olmak üzere), Navekiyye ve Yarukiyye Türkmenleri, Rum asıllı Hristiyanlar, İran kökenli bir grup ve Yahudiler bu dönemde kentin etnik ve dini nüfusunu oluşturmaktadır (Sevim 1989; Dağ 2010: 23-24).

Tarihi kaynaklarda ve resmi vesikalarda "Halep Türkmenleri" şeklinde bir adlandırma, ilk olarak Osmanlı tahrir defterlerinde karşımıza çıkar. Buna göre, 1536 tarihli tahrir defterinde yörede yaşayan Türkmenler *Tavaif-i Türkmanan-ı Liva-i Halep* ifadesiyle kaydedilmişlerdir. Yine bu kayıtlarda Halep Türkmenlerinin o günkü toplam nüfusları ise 12.707 haneden oluştuğu ifade edilmektedir (Erol 2012: 24). Halep Türkmenleri şeklindeki adlandırma, Halep ve çevresinde yaşayan Türkmen yani Oğuz kökenli insanlar için kullanılan bir kavram olmakla beraber bunlar tarihi kayıtlara göre Hama, Humus ve Şam'a kadar uzanan bir coğrafyaya da yayılmış durumdaydılar. Ayrıca konar-göçer yaşam tarzlarından dolayı Halep Türkmenleri XIII. yy.'ın sonlarına kadar Anadolu içlerine girerek Sivas'a kadar uzanan Anadolu'nun orta ve güney kesimlerini yaylak olarak kullanmışlardır (Dağ 2010: 8).

Osmanlıların Suriye'yi fethi ile birlikte Türkmenlerin Suriye'ye yerleşmeleri daha kolay olmuştur. 16.yy'ın başlarında Halep Türkmenleri arasında Beğ-Dili, Bayat, İnallu, Köpeklü-Avşarı, Harbendelü, Gündüzlü-Avşarı, Acurlu, Bahadırlu, Hacılı, Karkın, Kızık, Peçenek, Kınık, Döğer, Eymür, Alayuntlu, Karakoyunlu, ve Beğdüz gibi oymaklar bulunmaktaydı (Sümer 1992: 175-176). 17.yy'ın sonlarında kuzeye çekilmiş olan Halep Türkmenlerinden bir kısım oymaklar ile Yeni İl Türkmenlerine bağlı Beğdili obaları ve Boz-Ulus Türkmenlerinden bazı topluluklar Harran ve Akçakaleden itibaren güneye doğru Culab ve Belih ırmakları boyunca Rakka'ya kadar iskan olmuşlardır. Ancak Rakka ve Balis ile Belih'in Fırat'a katıldığı bölgelerde çöl iklimi hakim olduğu için buradaki Türkmenler kuzeye göçerek, Azaz, Bab, Menbiç, Carablus, Çobanbeğ ve Gaziantep'in güneyine yerleşmişlerdir. 19.yy'da Rakka bölgesine yerleştirilen Türkmenlerin terk ettiği bir saha

durumuna gelmişti. Bunun üzerine bu yüzyılın ikinci yarısında Afşar oymakları buralara iskan edilmişlerdir. Türkmenlerin iskanların sonucunda 1516 yılından 1918 yılına kadar olan dönem içerisinde Halep vilayeti nüfus bakımından adeta bir Türk vilayeti durumunda olmuştur. Maraş, Gaziantep, İskenderun, Antakya, Urfa ve Rakka Halep vilayetinin sancakları idi. Bu sancaklardan Rakka bölgesinde 19.yy'dan sonra Türk nüfus iskanı zayıflayınca Arap nüfusu onun yerine fazlalaşmıştır (Kafalı 1973: 23).

1.2. Halep Türkmenlerinin Bugünkü Sosyal ve Ekonomik Durumları

Günümüzde Suriye'de Türkmenlerin varlığı Halep ve çevresi ile sınırlı bir bölgede azınlık olarak kabul edilebilecek bir durumdadır. Bunların da siyasi anlamda Suriye'nin bağımsızlığı dönemlerinden beri herhangi bir siyasi ve kültürel etkinliği olmamıştır. Her ne kadar bağımsızlık yıllarının ilk devlet başkanlarından olan Edip Çiçekli Türkmen kökenli olsa da onun da Türkmen azınlığa karşı herhangi özel bir teveccühü olmamıştır. Yine, uzun süre Baba ve oğul Esadların yönetiminde Savunma Bakanlığı'na ve Cumhurbaşkanı Danışmanlığı'na kadar yükselmiş olan Halep Türkmenlerinden asker kökenli Hasan Türkmani devlet yönetiminde en üst noktalara kadar yükselmiş tek Türkmen'dir. Bu şahsın söz konusu rütbelere gelebilmiş olması yöre Türkmenleri tarafından şii mezhebi mensubu olmasıyla ilişkilendirilir. Bu durum Suriye'deki Türkmenlerin başlangıçtan itibaren bölge idarecileri tarafından rakiplerine üstünlük sağlamak amacıyla müttefik olarak tercih edilmelerini anımsatmaktadır. Nitekim, Halep Mirdasi emirlerinin gerek taht iddiasında bulunan rakip emirlere, gerekse dış düşmanlara karşı varlıklarını korumak için Türkmenlerden faydalandıkları tarihi kaynaklarda sık sık zikredilen konulardandır (Erol 2012: 42-43).

Günümüzde Suriye'de yaşayan Türkmenlerin siyasi ve kültürel anlamda zayıf kalmalarının sebepleri üzerinde Mehmet Erol detaylı bir değerlendirme yapmaktadır. Erol'a göre Türkmenlerin günümüzdeki dağılık duruşlarının ana sebebi, aralarından bir temsilci seçemeyerek bir birliktelik sağlayamamalarına bağlıdır. Gerçekten de Suriye'deki

Türkmenlerin ifadelerine göre; bugüne kadar sadece iki Halep Türkmeni Suriye Meclisi için milletvekili seçilebilmiştir. Bunlardan birisi de Carablus Kazası'ndan Türkmenlerin oylarıyla seçilerek meclise gönderilen Muhammed Cuma'dır. Ancak Cuma ve diğer Türkmen kökenli vekilin, Türkmenlerin hukukunu koruyacak herhangi bir girişimleri olamamıştır (Erol 2012: 43-44).

Halep Türkmenleri genellikle Halep'in kenar mahallelerinde, köy ve ilçelerde yaşamlarını sürdürmektedirler. Halep Türkmenleri ataerkil bir aile yapısına sahiptirler. Ataerkillik hem ailede babanın sözünün geçmesi hem de çocuklarıyla birlikte aynı evde yaşaması anlamında kullanılmaktadır. Evlenen erkek çocuklar genellikle aile ile birlikte aynı evde yaşarlar. Köylerde ve şehir merkezlerindeki evlerde mevcut eve bir kat veya bir oda ilave edilerek evlenen oğula bir oda verilmektedir. Bu tip aile yapılarında çocukların kazancı tek elde toplanmaktadır. köylerde yaşayanlar buğday, pamuk, üzüm, Antep fıstığı ve küçük çapta hayvan yetiştiriciliğiyle, şehirdekiler ise başta ayakkabıcılık (Kunduracı) olmak üzere çeşitli iş alanlarında çalışmaktadırlar. Sayıları 200.000'den fazla olduğu tahmin edilen şehirli Türkmenlerin büyük bir kısmı köyleriyle bağlantılarını koparmamışlardır. Türkmenler arasında düz işçi bulmak çok zor. Bir başkasının yanında işçilik yapmanın aşağılayıcı bir durum olduğu ifade edilmektedir. Son zamanlarda eğitime bağlı diplomayla iş edinenlerin sayısı artmıştır. Özellikle doktorluk, mühendislik ve avukatlık gençler arasında revaçta olan mesleklerdir. Bu bağlamda üretilen ayakkabıların Rusya'ya pazarlanmasını bizzat yapan Türkmenlerden imkanı olanlar bu ülkeye tıp ve eczacılık tahsiline gitmişler, dönüşlerinde de kendi iş yerlerini açmışlardır.

Halep Türkmenleri arasında eski sosyal yapılanmayı ifade eden boy, oymak, cemaat, aşiret bilinci tamamen kaybolmasa da eski gücünü yönetsel anlamda yitirmiş durumdadır. Halep Türkmenlerinin bu yapılanmasında Beydili (Bekmişli, Karaşılı, Güneç, Araplı vd.), Elbeyli (Ferizli, Tırıklı, Doğanlı vd.), Barak (Torun, Kasımlı, Tiryaki vd.), Karkın, Kızıklı gibi boy ve oymaklara mensup oldukları yazılı kaynaklarda zikredilmiştir. Bu oluşumlarda beylik veya ağalık gibi liderlik kurumu artık yok olmuştur. Bir alt kimlik mensubiyetini ifade eden bu yapıların sosyal dayanışma ve yardımlaşmada sağlam bir yapıya sahip

oldukları görülür. Yöre Türkmenleri mensup oldukları aşiretin kavga, hak arama, han sağlama gibi çağrılarına koşarak gitmektedirler. Ancak sair zamanlarda bu birlik ve ortak hareket ediş pek görülmez” (Erol 2012: 43-44).

Bu yapılanmaların yaptırımlarına, kan sağlama bir örnek olarak gösterilebilir. Türkmenler gerek kendi aralarında gerekse diğer etnik gruplarla kavgalarında karşıdan birini öldürdüklerinde, karşı tarafla kana oturmaktadırlar. Türkmen grupların herhangi birinden ileri gelenlerin iki tarafı anlaştırdığı bu uygulama bir halk hukuku uygulamasıdır. Olayın durumuna göre öldüren tarafın karşıya ödeyeceği kan parası belirlenir. Eğer bu ölümden bir keyfiyet yoksa aşiret söz konusu külfeti paylaşır ki buna da kan sağlama denir. Kan sağlamaya aşiret üyeleri gönüllü olarak katılır. Bu tür bir uygulama, Türkmenleri o kadar yoksulluk ve yoksunluk içinde bile özgüvenleri yüksek insanlar yapmaktadır. Türkmenlerde evlilik üzerine ise şunlar söylenebilir: Suriye’de erkeğin 4 evlilik yapmasına yasalar izin vermektedir. Türkmenlerde tek eşlilik yaygın olmakla birlikte çocuksuzluk yahut erkek çocuğun olmaması, birden fazla evliliklerin başlıca nedenidir. Çünkü yörede erkek çocuk hem neslin devamı hem de güç anlamına gelmektedir. Türkmen ailelerin ortalama 10 çocuğu vardır. Bir Türkmene kaç çocuğun var diye sorulduğunda vereceği cevap genellikle erkek çocuklarının sayısıdır. Akriba evlilikleri yaygındır. Dışarıdan (Arap ve Kürtlerden) az da olsa kız alıp vermeler görülmektedir. Evlenirken ya da evlendikten sonra kadının söz hakkı yoktur. Çok çocuk yahut da kadının söz sahibi olmaması eğitilmiş eğitimsiz çoğu Türkmen için geçerli bir durumdur. Gerçi Türkmenler arasında eğitim oranı da oldukça düşüktür. Günümüz Halep Türkmenlerinde 30’lu yaşlardan yukarıda olanlar arasında bu oran daha da düşmektedir. Özellikle 30 yaş üstü kadınların çoğu okur-yazar dahi değildir. 1980’li yıllarda şehre göçen Türkmenlerin çocukları arasında yüksek tahsil yapma oranı diğerlerine göre oldukça yüksektir. Bu bağlamda eğitime bağlı bir iş edinmiş olan Türkmenlerin sayısı artmaktadır. Bu durum biraz da mecburiyetten kaynaklanmaktadır. Ailelerin elinde bulunan tarım arazileri hızla artan nüfusa yeterli gelmemekte ve Türkmenlerin tekelinde olduğunu söylemenin mümkün olduğu ayakkabıcılık da artık eski cazibesini yitirmiş durumdadır. Dolayısıyla aileler ve gençler okumaktan başka çıkar yol olmadığını kavramış durumdadırlar (Erol 2012: 44).

1.3. Halep Türkmenlerinin Bugünkü Yerleşim Yerleri

Halep şehir merkezinde Türkmenler genel olarak başta Hüllük mahallesi olmak üzere Hayderiyye, Eşrefiyye ve Bostanbaşa mahallelerinde yaşamaktalar. Ayrıca Suriye Türkmenleri üzerine bir bilimsel çalışma yapan Mehmet Erol ve Mehmet Emin dağ aşağıda verilen ilçelerin hemen hepsinin merkezinde de Türkmen nüfusunun olduğunu tespit etmişlerdir. Türkmenlerin yaşadığı Halep'e bağlı ilçeler ve bunlara ait 155 köy isimleri şu şekildedir:

"Bab: İl merkezine 45 km uzaklıkta olan bu ilçe Halep'in kuzeydoğusundadır. İlçe sınırları Türkiye tarafında Kilis'in Elbeyli ilçesi sınırına kadar uzanır. İlçeye ait tespit edebildiğimiz sayısı 44 olan Türkmen köyleri şunlardır:

Alıcı (Telatiye), Anbarlı (E-Ambar), Ayaşa, Arapçördük (Eyyubiye), Askerin Harabası (Hirbitül Asker), Bableymun, Baltacık (Zahra), Başköy (Kubbesin), Bizea, Boğaz, Buzluca (Selce), Cubbun, Çatal, Çobanbey-Belde (Rai), Çörten (Mizrab), Daşgapı (Babül Hacer), Dazhüyük, Dikmetaş, Doyuran, Edebat, Gocalı (Misene), Hacıveli, Hacıköse, Halısa, Haliloğlu (Haliliye), Havahüyük (Tel Heva), Hedebe, Kabvıran (Eseriyye), Kalkım (Nahda), Kersenli, Kocaali, Mağara, Mazıcı (Amiriye), Memili (Ummu's-Sedeye), Molla Yakup, Okuf (Vakıf), Öküzöldürem (Verde), Sandı, Sekizler (Mismine), Sinsile, Şahinmezrası, Tileyle, Zilif, Ziyaret (Erol 2012: 45).

Carablus: Halep il merkezine 118 km uzaklıktaki bu ilçe Bab'dan kuzey doğuda ve Türkiye sınırına daha yakındır. Gaziantep'in Burak Ovası tabir edilen Nizip'in güneyinde sınır hattı boyunca Urfanın Mürşitpınarı'na kadar olan uzanan bölgededir. İlçeye bağlı tespit edilen 55 köyün adları Alabaş, Akpınar, Arap Azze, Avşariyye, Balaban, Balabay, Beyliz, Belve (Selva), Belveren, Bozhüyük (Telegbar), Bulduk, Çemil, Çatal, Çukra, Daşatan, Daşlıhüyük (Telhacer), Debis, Dede (Dedet), Dendeloğlu, Düğünlük, Eşekçi, Gavurelli (Gandure), Ganlıguyu (Cubbudem), Gantara, Garagöz (Aynel Suvde), Gırata, Gubba (Gubbatı't-Türkmen), Hacı Veli, Haliloğlu, Haydarbaşa, Hemir, Kadılar, Karakuyu,

Karasofu, Keklice, Kerpiçli (Tel Ali), Kındıra, Kunduriyye, Kurucahüyük (Tel Kebir), Küçükcaraphasan Küllü, Mizali, Nabga, Amiriyye, Sabuncu, Sipahiler (Fursan), Şehit Mirze, Taflı, Mirzaşehit, Yağmacı (Mugira), Yıldız (Nücmeye), Yusuf Bey (Yusuf Başa), Zormağara, Zurba, Zügara (Erol 2012: 45-46).

Azez: Halep'e 40 km uzaklıkta Kilis'in karşısında olan bu ilçede Türkmenlerin yaşadığı 33 köy şunlardır:

Barakatı (Baragite), Ceris, Cekke, Delha, Düden (Dudye), Elbil, Gara Mezra, Gidriş, Havar (Killis), Harceli, İğde (Zeyzefun), Garaköprü, Keferkan, Kemalye, Mırgıl, Migidin, Muarin, Rael, Saman Dere (Sandara), Savran, Sucu (Selame), Şımarık, Şimerin, Şiverin, Tel'ar, Telbattal, Telşair, Toybüyük, Tuğlu, Türkmen Barih, Yelbaba, Yeniyapan, Yazlıbağ (Erol 2012: 46).

Mumbuç (Membiç/Mümbiç): Halep'in kuzey doğusunda bulunan ve merkeze 90 km olan bu ilçenin Türkiye ile sınırı yoktur. Türkmen yerleşimlerinin Türkiye sınırından Halep'in doğusuna doğru derinlik oluşturduğu bu ilçeye bağlı tespit edilebilen köy sayısı 19'dur: Ağdaş (Hacarü'l Ebyad), Akçaköy, Avşarocağı (Avşariyye), Ballı, Bayındır, Berhillo, Beş Çurun, Bozgeyikli, Büyükaraphasan, Camız Viranı (Cumusiyye), Cubu'l Arus, Cubbu'l Keder, Gazeviyye, Harfen, Kurudere, Küçük Hamam (HAMmam Sagır), Şefir, Taffal, Songur. Bunların dışında yine Halep'e bağlı olan Afrin'de Çeleme ve İkidam; Ayn Arap'ta Göbek Heyyele ve Görük Türkmen köyleridir. Bugün Rakka ilinde yaşayan Türkmenler de Halep Türkmenleri olarak adlandırılırlar. Bunlar genellikle Tel Ebyad ilçesinde yoğunlaşmışlardır. Yörede tespit edilebilen köy sayısı 15'tir:

Rakka: Tel Ebyad (Merkez), Azize, Belve, Cubbu'l Arus, Demeşli, Doğaniye, Hamam, Hırbit Zirih, Kantara, Menara, Sert, Suluk Tel Mendo, Vasita, Karakozak ' (Erol 2012: 46).

II. BÖLÜM

1. MASAL TÜRÜ VE HALEP TÜRKMENLERİNİN MASAL ANLATMA GELENEĞİ

1.1. Masal Hakkında Genel Bilgi

Bugün kime sorulursa sorulsun, sanırım masal hakkında herkes bir şeyler söyler ve bunların da çoğu birbirine yakın tanımlardır. Burada çeşitli kitap, sözlük ve ansiklopedilerden masala getirdikleri tanımları vereceğiz.

Yeni Türk Ansiklopedisinin masal maddesinde masal; “Masal, olağanüstü, olağandışı ve hemen hemen tamamı hayali olaylara ve kahramanlara yer veren halk hikayeleri, sözlü anonim halk edebiyatının bir türüdür”(YTE 1985: 2216) şeklinde ifade edilir.

Bilge Seyidoğlu, masal için şunları söylemektedir: “Masalın kökleri tarihin karanlık devirlerine kadar uzanır, nereden- nasıl oluştukları bilinmez. Halkın ortak malı olarak meydana gelirler. Sözlü gelenekte yaşarken, nesilden nesile aktararak günümüze kadar ulaşır. Masalların edebi eserler gibi belli yapıları vardır. Tekerleme ile başlarlar. Masal sona ererken de kalıp cümleler kullanılır. Masallarda, gerçek hayatta rastlayabileceğimiz olaylar bulunabileceği gibi daha çok olağanüstü olaylar, olağanüstü kahramanlar bulunur. Bu kahramanların başından geçenler hayal gücümüzün sınırlarını zorlar, hatta onun ötesine geçer. Masallarda insanların geçmişiyle ilgili sırlar bulunduğu gibi, derlendikleri toplumun gelenek göreneklerini de yansıtırlar” (Seyidoğlu 1975: 11-12).

Ezel Erverdi, Erzurum Masalları’na yazdığı sunuş yazısında: “Zaman zaman gerçekçi, yer yer tabiat üstü güçlere yer veren, destansı bir anlatıma sahip masallar, sözlü halk edebiyatımızın en eski biçimlerinden biridir. Mahalli kültürün de zengin kaynaklarından olan masallar, günümüze uzanan yolda kilometre taşlarıdır. Hayal gücünün önde olduğu,

anlatım üslubunun da önemli olduğu masallar, milli kültürümüzün bir parçasıdır.” demektir.

Rauf Mutluay, 100 Soruda Edebiyat Bilgileri adlı eserinde masal için; destanın yozlaşmış şeklidir, der. “ Oysa destan türünün halk dilinde kişiliğini tam yitirmiş yoz örneği olan masal; bütün kişiselliklerinden yoksundur. Nazım yerine konuşma nesri geçmiştir. Zaman ve ortam belli değildir. Tarihsel gerçek çekirdeğinden uzak, bütünüyle hayal ürünüdür. Uzun ve büyük değil, kısa ve küçüktür. Bir sohbetle anlatılır, sonuçlanır. Ama ister devlerle perilerden, ister padişahlarla kullardan söz etsin, hemen bütün masallarda halkın düş gücü, toplumsal düzenden öç alan umulmaz beceriklilik fırsatları ve kahramanlıklar yaratır. Örneğin bir Keloğlan, kendisinden hiç beklenmeyen erdem ve ustalıklarla birdenbire kat değiştirir, masalın doğduğu halk ortamının özlemlerini ve düşlerini doyurur. Bu gün bile kralların, ünleri dünyayı tutan yıldızlarla sporcuların önemsiz hayat ayrıntılarına dikkat eden kamuoyu, masallarla yetinmiş, avunmuştur. Masallar, destan geleneğinin değişen toplumsal ve koşullar içinde halk ağzına geçen ve toplumu uyutan ürünlerdir” (Mutluay 1979: 300).

İsmet Zeki Eyüboğlu, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü adlı eserinde masalı şöyle tanımlamaktadır. “Masal, ar. Mesel (örnek,benzer, öğretici söz) den masal (öykü, özelliğe örnek alınacak nitelikte, öğretici öykü). Arapçada olduğu gibi Türkçede de masal, mesel sözcüğü geniş anlamda söylenir: Örnek, benzer, öğüt, atasözü (Darb-ı mesel), öykü, olağanüstü olay (mitos/ söylence) bg.” (Eyüboğlu 1991: 476).

Umay Günay ise masal için şunları söylemektedir: “ Türkçe ve Osmanlıca sözlüklerde masal kelimesinin Arapça mesel kelimesinin anlam ve söyleniş değişikliği kazanmasıyla ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Mesel halk dilinde yaygın ve benimsenen öğüt anlamındadır. Belirli bir hikaye türü XIX. yüzyıldan beri masal adıyla anılmaktadır. Bu türe XIX. asra kadar Türkiye’de kıssa, destan, hikaye, mesel denmiştir. Bugün Türkiye dışında yaşayan Türkler, masal kelimesi yerine Türkistan’da erteği, ertek, Azerbaycan’da nağıl kelimelerini kullanmaktadır. Asırların birikmiş irfanını ve belirli hayat düzenini, yaşamak zorunda olduklarımızla, yaşamak istediklerimizi bir arada, kendine has bir atmosferde ve

üslupla, kendi mantık silsilesi içinde geleneksel motiflerle anlatan masallar, sözlü anlatım türlerinin en ilgi çekici olanıdır. Masallar, diğer folklor mahsulleri gibi paylaşılan hayatın içinde doğmuş ve muhafaza edilmiştir. Masalların ne zaman, nasıl ve nerede meydana geldiğini tespit etmek üzere Batılı araştırmacılar teoriler hazırlamışlardır. Masalların kaynağı ve nasıl bütün dünyaya yayıldığı konusunda çalışmalar yapılmışsa da kesin sonuçlara ulaşılamamıştır. Birbirinden çok farklı dil alanlarında ve kültürlerde aynı masalların anlatıldığı tespit edilmiştir. Masalların müşterek bir yapıya ve ortak motiflere dayalı sözlü gelenek içinde gelişmiş edebi bir tür olduğu gerçektir. Masalların bu ortak özellikleri yanında bu tür canlı ve her zaman okunur ve dinlenir yapan dili ve olayları giydiren ve hareketlendiren kültür birikimi, farklılığı ve milliliği meydana getirmektedir” (Günay 1998: 45).

Şükrü Elçin de masal konusunda şunları söylemektedir: “ Anonim halk edebiyatı mahsullerinin en yaygın olanlarından biri de masaldır. Bu mahsullere ad olarak verdiğimiz kelime Habeşçe mesel, Aramice masla ve İbranicedeki masal dan, Araplara mesel, masal şekliyle mukayese anlamıyla geçtikten sonra Türkçeye mal olmuştur. Birçok yazar tarafından hikaye, efsane, menkabe, kıssa, fabl, atalar sözü, tekerleme vb. karşılığında kullanılmış, düşünülmüş ve tespit edilmiş olan masal, bazı türk boylarında lehçe ve ağızlarda ayrı ayrı isimler almaktadır. Çuvaş Türklerinin hallap, Kazakların, Kırgızların, Kazanların ertek, erteği, Teleutların çorçek ve Doğu Türkistan Türklerinin aynı kökten çocuk deyimini kullandığını biliyoruz. Bugüne kadar bibliyografyada adı geçen yazarların birer ikişer yönü ile yaklaşp özelliklerine ışık tuttıkları masalları hakim vasıflarına göre “ bilinmeyen bir yerde, bilinmeyen şahıs ve varlıklara ait hadiselerin macerası, hikayesi olarak tarif edebiliriz. Sözlü edebiyat annesinin mahsulü bu hikayelerin bilinmeyen zamanı “vaktiyle” ye karşılık bir “evvel zaman” dır. Türk masalcısının gramer kategorilerinden “mişli geçmiş” veya “geniş zaman” ile hikaye-roman üslubu yarattığı bu zaman, varlığı ile yokluğu tereddüde düşüren “bir varmış, bir yokmuş” tekerlemelerinde kendini gösteren bir geçmiş zamandır. Bu zaman, insanoğlunu hayatın hülyalı ve mesuliyetsiz bahçesine götüren bir zamandır. Bu zaman Heraklit’in akan nehre benzettiği ve ikinci defa suyunda yıkanamayacağımız varlığın bedbin görünüşünden uzak, her an içinde yaşanılması mümkün bir zamandır. Bundan ötürü bir hududu “hal”de bitmekle beraber, bu zaman masal

kahramanına geniş hareket imkanı verdiği için hür bir zamandır. İşte böyle bir zaman içinde köklü geleneğe bağlı, kolektif karakter taşıyan “ hayali-gerçek” , “mücerret-müşahhas” , “maddi-manevi” birtakım konu, macera, vak’a, problem, motif ve unsurlar, nesir dili ile vakit geçirmek, insanları eğlendirirken terbiye etmek düşüncesinden hareketle, özel bir üslupla anlatılır veya yazılırlar. Genellikle kadınlar tarafından anlatılan ve sonradan bir kısmı meraklılarca yazıya geçirilen bu mahsüllerin kahramanlarının yaşadıkları veya bulundukları ülkeleri tayin ve tespit etmek imkanı yoktur. Ancak bu yerler, yeni icat ve taklit eserler çoğalınca birbirinden ayırma güçlüğü karşısında: Hindistan, Türkistan, Çin, İstanbul, Mısır, Bağdat, Bursa” gibi isimler almıştır” (Elçin1986: 368-369).

Daha bunun gibi birçok tanımı ve görüşü buraya eklemek mümkün. Ancak, eklenecek olan her görüş ya da tanım yaklaşık olarak bunların benzerleri olacaktır kanaatindeyim. Bunun için de “Masal Nedir” sorusuna yeterince açıklık getirildiği düşüncesindeyim.

2. HALEP TÜRKMENLERİNİN MASAL ANLATMA GELENEĞİ

2.1. Halep Türkmenlerinin Masal Anlatma Ortamları ve İcrası

Masallarda her insanı ilgilendiren evrensel değerler ve konular anlatılır. Özellikle çocuklara doğruluk, dürüstlük, iyilik, ahlaklı olmak, erdemli olmak, yardımseverlik gibi duygular verilmek istenir. Masalda eğiticilik esastır. Aslında yerin, kişilerin ve zamanın hayali olması da bundandır. Kimse rencide edilmeden insanlara ders verilir. Herkes masalın sonunda verilen dersten kendisine düşen payı alır. “Masallar (hayvan masalları hariç), destan ve halk hikayeleri kadar olmasa da uzun metinlerdir. Anlatılması, birkaç gece süren masallar vardır. Genellikle nesir halinde olurlar. Masalların muayyen yerlerinde, muayyen vazifeler için kullanılan kalıplaşmış sözler, formeller vardır . Bir kaç tip birleştirilerek, bir metinmiş gibi anlatılan masallar vardır. Bütün masallar, halka hitab ettiği için, sade ve anlaşılır bir dil ile anlatılır. Masal metinleri içerisinde, halk edebiyatının diğer türlerinden örneklere (atasözü, deyim, dua, beddua, fıkra, efsane vs.) rastlanabilir” (Şimşek 2001: 4).

Günümüz Halep Türkmenleri arasında masal anlatabilenler olmakla birlikte geleneğin yaşadığını söylemek pek mümkün değildir. O bölge halkı arasında masala ‘’haket’’ denilmektedir. Derlediğimiz otuzyedi masalın anlatıcılarının çoğu kadın olmakla birlikte eski dönemlerde haketçi denen erkek anlatıcıların 20-30 yıl öncesine kadar yaygın olduğu ifade edilmektedir. Erkekler genellikle masalları odalarda anlatırlar, odalar köy yerinde, evin dışında yada giriş bölümünde inşa edilir ve sadece erkek misafirlerin geleceği yerler mahiyetinde olurlar, oda sahipleri genellikle köyün ileri gelen insanları yada muhtarı olur, köy halkı akşam vakti odalara gelir ve sohbetlere katılırlar, erkek haketçi/masalçı odanın en belirgin yerine geçer ve haket/masal anlatmaya başlar, misafirler dikkatlice haketçiyi dinlemeye başlar, bu sırada hiç kimse ses çıkarmaz ikramlar durdurulur, ikramlar, ara verildikten sonra başlatılır, genellikle bu odalarada gelen misafire kahve/murra ikram edilir. Yörenin geçmişteki masal anlatıcıları kadın ve erkek dinleyiciler için ayrı ayrıdır. Kadın anlatıcılar masalları evde çocuklarla kadınlara anlatırlar. Daha 20 yıl öncesine kadar Halep’in Azez ilçesinin Baragatı köyünde masalları annemiz, nine, ablamızdan dinlemekteydik. Elektirgin kesik olduğu kış akşamlarında mutlaka birisinden masal anlatmalarını isterdik. Masal anlatma esnasında kuru üzüm her zaman hazır bulunurdu. Erkek anlatıcılar, daha öncede dediğimiz gibi masalları odalarda erkeklere ve çocuklara anlatırlar. Bu haketçiler köye dışarıdan gelenler yada köy halkı arasında yaşayan insanlardır. Günümüzde erkeklerden masal/haket anlatabilenler çok az kalmıştır. Burada bahsi geçen haketçilerin bir gezgin masal anlatıcı tipi oldukları düşünülebilir. Ancak bunlar sadece masal anlatmamaktadırlar, aynı zamanda halk hikayesi anlatıcılarıdır. Bölgede toplum yapısının kadın ve erkeklerin bir arada bulunmalarına izin vermeyen yapısı dolayısıyla bu durum; mittin destana, destandan hikayeye ve hikayeden de meddah hikayelerine geline süreçte birbirinin devamı olarak kabul edilebilecek anlatıcı tipinin yörede üstlendiği bir ek iş olarak görülebilir (Erol 2012: 253-254).

2.2. Halep Türkmen Masallarının Şekil Özellikleri

1. Çalışmaya alınan Halep Türkmen masalları hacim açısından kısa oldukları dikkat çekmektedir. Bunun sebebi artık bu geleneğin unutulmaya yüz tuttuğunun bir göstergesidir.
2. Masalların geneli giriş, geçiş ve sonuç formüllerinden oluşmaktadır.
3. Türkiye’de derlenen masallar gibi Halep Türkmen masallarında mensur ürünlerden oluşmaktadır.
4. Derlenen otuzyedi masal metninde görüleceği gibi Halep Türkmen masalları motif açısından zengindir
5. Masallar Halep Türkmen lehçesi ile derlenmiş, daha anlaşılır olması için bir sözlük kısmı oluşturulmuş.
6. Genellikle Masal metinlerinde halk edebiyatının diğer unsurlarına rastlanabilir. Halep Türkmen masallarında bu gibi unsurlarla karşılaşmak mümkündür.

2.3. Halep Türkmen Masallarının Muhteva Özellikleri

1. Türkiye’de derlenen masallarda olduğu gibi Halep Türkmen masallarında da olağanüstü olaylar bulunur.
2. Masal kahramanları olağanüstü özelliklere sahiptir.
3. Türkiye’de derlenen masallarda olduğu gibi, Halep Türkmenlerinden derlenen masallarda da yer adları geçmektedir.
4. Masallarda kahramanların duaları Allah tarafından kabul edilir.
5. Türkiye’de derlenen masallarda olduğu gibi Halep Türkmen masallarında da sembolik tipler yer almaktadır.
6. Masalların kahramanları genellikle olağanüstü güce sahip, yardım etmeyi seven bir özelliğe sahiptir, ayrıca insan veya hayvanlar sayesinde başarıya kavuşur, zengin olur ve muradına erer.
7. Masallarda dinleyicileri iyilik yapmaya, kötülükten uzak durmaya vb. gibi güzel mesajlar ve hikmetler vardır.
8. Halep Türkmen masallarında dini unsurlar ve inanışlara yer verilmektedir.

III. BÖLÜM

1. MASALLARIN TASNİF VE TAHLİL METODLARI

1.1. Propp Metodu Hakkında Genel Bilgiler

Vladimir Propp Alman kökenli bir ailenin oğlu olarak, 1895'te St. Petersburg'da dünyaya geldi. "Petersburg'da Slav Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi ve 1915 yılında S.A. Vengerov'un seminlerine katıldı. 1918 yılında eğitimini tamamlayan Propp bir süre çeşitli okullarda Almanca, Rus Dili ve Edebiyatı dersleri okutmuştur " (Çobanoğlu 2010: 214).

Rus bilim adamı V. Propp birçok alanda çalışma yapmış, Masalın Biçimbilimi adlı yapıtıyla masal incelemeleri ve yapısal anlatı çözümlemesiyle bu alanda öncü olmuştur. Eser, Propp'a dünya çapında bir saygınlık kazandırmış ve halihazırda en çok tanınan eser olmuştur. 1928 yılında yayınlanmış, 1958 yılında İngilizceye tercüme edilerek birçok dilbilimciye yapı analizi yolunu açmıştır. Ancak, "eserin yayınlandığı dönem talihsiz bir dönemdir ve o günün mevcut siyasi sisteminin ideolojisine ters düştüğü gerekçesiyle V.Propp çeşitli sıkıntılarla karşılaşır ve çalışması da adeta unutulmaya terk edilir" (Çobanoğlu 2010: 214). Dünyadaki tüm masalların aynı iskelet çerçevesinde oluşturulup daha sonra farklılaşma eğilimi gösterdiğini savunan Propp'un bu metodunu Türk masallarına uygulayan ilk araştırmacı Umay Günay'dır. 70 masal üzerinde bu metodu uygulayan Günay'ın çalışması (Elazığ Masalları, 1975), bu yöntemin Türkiye'de ilk kez uygulanması yönüyle önem taşımaktadır. "V. Propp'un masalları da diğer neşirler gibi yapı özelliklerine göre tetkik edilebileceği görüşünü ortaya koyan çalışması Rusya'da yayınlanmasından 30 yıl sonra 1958'de İngilizceye tercüme edilmiştir. Bu çalışmanın yayınlanmasından sonra folklorcular, dilciler, antropolojistler ve edebiyat tenkitçileri çeşitli folklor neşirlerinde yapı analizini denemişlerdir" (Günay 1975: 23).

V. Propp, çalışmasını Aarne'nin masal tasnifinde peri masalları grubuna giren aynı özellikleri gösteren masallar üzerinde hazırlamıştır. Eserinde malzeme olarak Afanes'ev derlemesindeki 50-150 numaralar arasındaki yüz masalı kullanmıştır. Peri masallarını özel

bir metotla unsurlarına ayırdıktan sonra bu unsurlara göre masalları mukayese etmiş ve buna göre masalı tarif etmiştir. Aşağıdaki örnekler mukayese edildiği zaman hem değişken hem de sabit unsurların bulunduğu görülür (Günay 1975: 23).

1. Bir çar kahramana bir kartal verir, kartal kahramanı başka bir krallığa götürür.
2. İhtiyar adam Sucenko'ya ait bir at verir, at Sucenko'yu başka bir krallığa götürür.
3. Bir sihirbaz, Ivan'a küçük bir kayık verir, kayık Ivan'ı başka bir krallığa götürür.

Örneklerde görüldüğü üzere masal kahramanlarının isimleri ve faydalandıkları nesneler değişmektedir. Fakat yapılan iş değişmemektedir. Buradan aynı aksiyonların çeşitli masal şahıslarına nakledildiği neticesine ulaşılmaktadır. Bu aksiyonlara fonksiyon adı verilmekte ve masallar bu sabit unsurlara göre tetkik edilmektedir (Günay 1975: 23-24).

"Masal kahramanları ekseriyetle aynı fonksiyonları icra ederler. Fonksiyonları gerçekleştiren vasıta lar değişkendir. Din tarihçileri çok önceden inançlarda ve mitlerde aynı fonksiyonların çeşitli karakterler tarafından tekrarlandığını müşahade etmişlerdir. Masal tarihçileri bu özelliğe dikkat etmemişlerdir. Masallarda fonksiyonların sayısı sınırlı, kahramanların sayısı ise sınırsızdır. Masallarda aynılık ve çeşitlilik aynı zamanda bulunan iki özelliktir. Masalın asli unsurları olan fonksiyonlar tarif edilirken şu iki nokta göz önünde tutulmalıdır. Tarif, fonksiyonları icra eden şahıslara hiçbir şekilde dayanmamalıdır. Fonksiyonun tarifi hareket ifade eden bir isim şeklinde tespit edilmelidir. (Yasak, soru, uçuş, vs.) Fonksiyon anlatım içindeki yerinden ayrılmamalıdır. Eldeki fonksiyonun masal içinde devam eden hareketteki yeri unutulmamalıdır. Mesela, masal kahramanının Padişahın kızıyla evlenmesiyle bir babanın iki kızı olan dul bir kadınla evlenmesi birbirinden tamamen farklı hareketlerdir. Her iki hareket aynı gibi görünse de morfolojik olarak farklı iki elementi ifade ederler. Benzer hareketler farklı anlamlara sahip olabilirler" (Günay1975: 24).

1.2. Propp'un Masal Fonksiyonlarının Ana Özellikleri

1- Olağanüstü masalın içerdiği fonksiyonun sayısı sınırlıdır. En fazla 31 fonksiyon bulunur.

2- Fonksiyonların diziliş her zaman aynıdır. Her masal bütün fonksiyonları ihtiva etmez. Masaldaki eksik fonksiyon yapıyı bozmaz.

3- Kişiler kim olursa olsun, işlevler nasıl gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, değişmeyen unsurlar kişilerin işlevleridir.

4- Peri masalları yapıları açısından aynı türe girerler. Tek eksen vardır. Fonksiyon listesi yapılırken her fonksiyon için uygun işaretler kullanılmış aşağıda fonksiyonlar alt varyantları ile birlikte izah edilmiştir. Masal bir kişinin, bir ailenin tanıtılmasıyla başlar buna başlangıç formeli denilmektedir. Bu formel “α” simgesiyle gösterilir.

I. Ailenin Fertlerinden Biri Eksilir (Tarif: Ayrılış.)

Bu fonksiyon kendi arasında üç farklı sınıfa ayrılır.

1. Yaşlı nesilden bir kimse evden ayrılır. (Babanın seyahate çıkması gibi.)
2. Ana veya babanın ya da ikisinin birden ölümleri ayrılığın kuvvetlendirilmiş şekli olarak kabul edilir.
3. Genç nesilden bir kimse evden ayrılır (Günay1975: 25).

II. Kahramana Bir Yasak Bildirilir. (Tarif: Yasak)

Bu fonksiyonun iki farklı şekli vardır:

1. Ayrılmama veya yapılmaması gereken bir iş belirtilir.
2. Yasağın tersi bir emir veya teklifle belirtilir. Çocukların ormana gitmeye zorlanmaları ve bu çocukların bu emri yerine getirmeleri, tarlaya veya ormana gitmeme, yasağı ile aynı neticeyi doğurur (Günay1975: 25).

III. Yasak İhlal Edilir. (Tarif: İhlal)

Yasak şekilleriyle ihlal şekilleri birbirleriyle ilgilidir. İkinci fonksiyonla üçüncü fonksiyon, bir çift element teşkil eder. İkinci yarı, birinci yarı olmaksızın da ortaya çıkabilir. (Çarın kızları bahçeye giderler, dönmekte gecikirler). Burada gecikmenin yasaklanması ihmal

edilmiştir. Bu gelişme ihlal edilen yasakla ilgili gibi gösterilmiştir. Bu noktada, hain olarak isimlendirilen şahıs masala girer. Hainin rolü mesut ailenin huzurunu bozmak, talihsizliğe ve zarara sebep olmaktır (Günay1975: 25).

IV. Hain Keşif İçin Teşebbüste Bulunur (Tarif: Keşif İçin Teşebbüs)

1. Çocukların veya kıymetli nesnelerin yerini öğrenmek için teşebbüs.
2. Keşif için teşebbüsün aksi şekli, kurbanın haini sorguya çekmesi haliyle ortaya çıkar.
3. Başka şahıslar vasıtasıyla keşif için teşebbüste bulunur (Günay1975: 26).

V. Hain Kurbanın Hakkında Malumat Elde Eder.(Tarif: Malumat Toplama)

1. Hain sorusuna doğrudan doğruya cevap alır.
2. Burada da çift fonksiyon vardır. Bu şekil, ekseriyetle diyalog şeklinde ortaya çıkar. Bu çift fonksiyonun ilk yarısı olmaksızın ikinci yarısı mevcut olabilir. O zaman dikkatsizlik veya tedbirsizlik neticesinde bilgi verilmiş oldu.
3. Malumat toplamanın aksi veya başka şekli cevapla münasebeti uyandırır (Günay1975: 26).

VI. Hain, Kurbanı Kendisine Veya Eşyalarına Sahip Olmak İçin Aldatır (Tarif: Hile)

Burada, hain tebdili kıyafet eder. (cadı, sevimli bir ihtiyar kılığına girer)

1. Hain, razı etmeye çalışır.
2. Hain, sihirli vasıtaların doğrudan doğruya tatbikiyle hareketi yürütür.
3. Hain, kandırma veya zorlamanın diğer vasıtalarını kullanır (Günay1975: 26).

VII. Kurban Hileye Kanar Ve Bu Suretle Farkında Olmadan Düşmanına Yardım Eder (Tarif: Suç Ortaklığı)

1. Kahraman, hainin bütün kandırışlarını kabul eder. Yasaklar daima ihlal edilmekte, aldaticı teklifler daima kabul edilmektedir.
2. Kahraman, sihirli veya diğerk vasıtaların kullanılışına mihaniki olarak tepki gösterir. (Uyuyakalır, kendi kendini yaralar, vs.) Bu fonksiyon müstakıl olarak da mevcut olabilir.

Kahramana uyması için kimse bir şey yapmaz, hainin vazifesini kolaylaştırmak için uyuyakalır. Aldaticı teklifin ve bu teklifin gerektirdiğı şekilde bir başka özel şekli de aldaticı anlaşma halinde ortaya çıkar. Bu örneklerde rıza gösterilmesi için zor kullanılır. Kurbanın başına gelen zor durumlarla hain avantaj elde eder. Bazen zor durumlar hain tarafından yaratılırlar. Bu element, talihsizliğin başlangıcı , olarak tarif edilir (Günay1975: 26).

VIII. Hain, Ailenin Fertlerinden Birinin Yaralanmasına Veya Zarar Görmesine Sebep Olur (Tarif: Hainlik)

Bu fonksiyonla masalın esas hareketi başladığı için bu fonksiyon çok önemlidir. Ayrılış, yasağın ihlali, malumat toplama, hile, hep bu fonksiyon için zemin hazırlar. Bu fonksiyonun meydana gelişini kolaylaştırır. Bunun için ilk yedi fonksiyon, masalın hazırlık kısmını meydana getirir. Hainlik hareketi ile komplikasyon başlar. Hainlik çok çeşitli haller gösterir.

1. Hain bir kimseyi kaçıır.
2. Hain, sihirli vasıtayı zapteder veya alıp götürür.
3. Sihirli yardımcının zorla ele geçirilmesi, bu şeklin özel tali sınıfını yaratır.
4. Hain, mahsulu ziyan veya yağma eder.
5. Hain, gün ışığını ele geçirir.
6. Hain başka şekillerde zarar verir.

Yağma edilen nesnenin cinsi aksiyonun seyrini etkilemez. Bütün zapt etmeleri, hainliğin bir şekli olarak kabul etmek ve ele geçirmenin bütün mürekkep şekillerini (nesnelere göre

tekrar bölünen) aslı sınıf olarak değil, tali sınıf olarak telakki etmek gerekir. Teknik için, en önemli olan şekillerin bir kaçını ayırmak geri kalanını umumileştirmek faydalıdır.

1. Hain, vücut yarası alınmasına sebep olur. Morfolojik görüş açısından bu şekiller, aynı zamanda ele geçirmenin de şekilleridir. Mesela, kahramanın yerine geçmek için onun gözlerini oyan bir hain, çıakrdığı gözleri cebine koyduğu zaman, gözler de, diğer ele geçirilen nesneler gibi belirli bir yere saklanır.
2. Hain, aniden ortadan kaybolmaya sebep olur. Genellikle, bu tipteki ortadan kayboluşlar sihirli veya hileli vasıtaların tatbikiyle gerçekleştirilirler.
3. Hain, kurbanını ister veya kandırır. Genellikle, bu şekil aldatıcı anlaşmanın neticesinde ortaya çıkar.
4. Hain, bir kimseyi kovar.
5. Hain bir şahsın denize atılmasını emreder.
6. Hain bir şahsa veya bir şeye büyü yapar.

Bu noktada hain, ekseriyetle bir seferde iki veya üç zararlı harekete birden sebep olur. Bu grupta nadiren müstakil şekillere rastlanmakla beraber bunlar da diğer gruplarla birleşme temayülü gösterirler. Büyünün yapılması bu gruba girer. Bu gruba giren örneklerde, büyü yapıldıktan sonra büyü yapılan kimse kovulmaktadır. Kovulmanın ifade edilmediği örneklerde de gerçekte kovulmaya sahibiz.

7. Hain, bir şahsın yerine geçer. Bu şekil de ekseriyetle diğer şekillerle aynı anda ve bir arada bulunur.
8. Hain, cinayetin işlenmesini emreder. Bu şekil kovulmanın kuvvetlendirilmiş şeklidir. Genellikle bu örneklerde kurbanın kalbi veya ciğeri istenir.
9. Hain, öldürmeyi gerçekleştirir. Bu da genellikle hainliğin diğer hareketlerine refakat eden ve onları kuvvetlendiren şeklidir.
10. Hain, bir şahsı hapseder veya alıkoyar.
11. Hain, tehditle evliliğe zorlar.
12. Akrabalar arasında aynı şekil.
13. Hain, yamyamlık tehdidinde bulunur.

14. Hain, gece eziyet eder.

15. Hain, harp ilan eder. (Günay1975: 27-28).

VIII a. Ailenin Fertlerinden Biri Bir Şey Kaybeder Veya Bir Şeye Sahip Olmak İster (Tarif: Eksik)

Bu fonksiyon eksik nesnelerin cümlesine göre altı gruba ayrılmıştır.

1. Gelin veya bir arkadaş eksiktir (genellikle bir insan). Bu eksik bazen sözle ifade edildiği halde bazen sözle ifade edilmez. Kahraman bekardır ve kız aramaya çıkar.
2. Sihirli vasıta lazımdır.
3. Sihir kuvveti olmayan harikulade nesneler eksiktir.
4. Bir devin ölümünü sağlayacak sihirli bir yumurta gibi özel bir şey eksiktir.
5. Makul şeyler, yaşamak için gerekli vasıtalar eksiktir.
6. Diğer şekiller.

A ve a elementleri her sınıf masal için gereklidir. Masallarda komplikasyonun diğer şekilleri mevcut değildir (Günay1975: 28).

IX. Talihsizlik Veya Eksik Bildiriler-Kahraman Bir Emir Veya Bir İstekle Karşılaşır-Kahraman Kahramanın Gitmesine Müsaade Edilir Veya Gönderilir (Tarif: Tavassut, Bağlayıcı Olay)

Bu fonksiyonla kahraman masalın içine girer. Bu fonksiyon kendi içinde yedi gruba ayrılır:

1. Kahramanın gönderilmesiyle neticelenen yardım çağrısı yapılır. Genellikle yardım çağrısını bir padişah veya kral kahramana bazı vaatlerde bulunarak yapar.
2. Kahraman doğrudan doğruya gönderilir. Gönderilme emir veya talep şeklinde olur. Kahraman gönderilirken bazen önce tehdit sonra vaat yapılır, bazen tehditle vaat beraber yapılır.
3. Kahramanın evden ayrılmasına müsaade edilir. Bu örneklerde evden ayrılma insiyatifi kahramanın kendi elindedir. Burada gönderinin etkisi yoktur. Ana baba kahramanın arkasından dua ederler. Kahraman her zaman ayrılışının gerçek sebebini söylemez. Bazen dolaşmaya çıkmak için müsaade alır, gerçekte mücadele için yola çıkar.

4. Talihsizlik haber verilir. Ekseriyetle talihsizliğin hikayesi ana babadan değil de yaşlı kadınlardan veya tesadüfen karşılaşılan şahıslardan öğrenilir.
5. Kovulan kahraman evin dışına götürülür. Baba üvey annenin kovduğu kızını ormana götürür.
6. Ölümüne mahkum edilen kahraman gizlice serbest bırakılır.
7. Ağıt söylenir. Bu şekil katile hastır. Talihsizliğin ortaya çıkmasıyla tepki uyanır (Günay1975: 29).

X. Arayıcı Kahraman Tepki Göstermek Üzere Anlaşır Veya Karar Verir (Tarif: Tepkinin Başlangıcı)

Bu an bazen kelimelerle ifade edilir bazen edilmez. İrade kararı ile arama gerçekleştirilir. Sürülen, mağlup olan, büyüleyen ve başkasıyla yer değiştiren kahramanlar hürriyet için iradeye bağlı istek göstermezler, böyle hallerde bu element eksiktir (Günay1975: 29).

XI. Kahraman Evden Ayrılır. (Tarif: Ayrılış.)

Buradaki ayrılma daha önce beta işaretiyle gösterilen ve geçici olarak yokluk gösteren elementten farklı bir hususu gösterir. Bazı masallarda mekana veya fezaya ait yer değiştirme yoktur. Bütün hareket aynı yerde geçer. Bazı masallarda ise tam bunun tersine ayrılış kuvvetlendirilir, uçuş hususiyeti gösterir.

A B C elementleri komplikasyonu temsil ederler. Bundan sonra aksiyonun seyri gelişir. Masala yeni bir karakter girer. Bu karaktere VERİCİ veya YOL GÖSTERİCİ denir. Genellikle verici ile yolda tesadüfen karşılaşırlar. Verici, talihsizliği tasfiye edecek sihirli vasıta verir. Ancak kahraman sihirli vasıtayı alabilmek için çeşitli şekillerde denenir (Günay1975: 29-30).

XII. Kahraman Sihirli Vasita Veya Yardimci Kazanabilmesi İçin Denenir, Sorguya Çekilir, Hücuma Uğrar (Tarif: Vericinin İlk Fonksiyonu)

1. Verici kahramanı dener. Buradaki deneme bir şahıs tarafından yapılabildiği gibi bir yerde yazılı da olabilir.
2. Verici kahramanı selamlar ve sorguya çeker. Bu şekil denemenin en zayıf şeklidir. Selamlama ve sorguya çekme diğer deneme şekillerinde de mevcuttur. Fakat diğer şekillerde deneme karakterine sahip değildir. Bu durumda da doğrudan doğruya deneme yoktur. Soru indrek deneme karakterini taşır. Kahraman kaba cevap verdiği takdirde hiçbir şey elde edemez, terbiyeli cevap verirse bir at, bir kılıçla mükafatlandırılır veya gitmek istediği yerin yolu gösterilir.
3. Ölmek üzere olan veya ölmüş bir kimse kahramandan bir hizmet yapmasını ister.
4. Bir tutuklu serbest bırakılması için yalvarır.
Verici kahraman gelmeden önce tutuklanmıştır, ve serbest çıkarılmasını ister. Bu hareket müstakil bir fonksiyon değildir, esirin talepte bulunmasını sağlar.
5. Kahraman merhamet talebiyle karşılaşır. Bu şekil bir öncekinin tali sınıfı olarak düşünülebilir. Bu durum kahramanın vericiyi yakalamasıyla veya öldürmek kastıyla bir hayvanı hedef aldığı sırada ortaya çıkar.
6. Kavgacılar malın paylaşılmasını isterler. Her zaman kavgacılar paylaşırma isteklerini söylemezler, bazen kahraman kendi inisiyatifiyle kavga konusu olan malları bölüştürmeyi teklif eder.
7. Diğer istekler. Bu gruba kahramanın talep olmaksızın çaresiz bir durumla karşılaşması hali de girer. Bu örneklerde kahraman yardım etme imkanına sahiptir. Objektif olarak bu şekil de test olmaktadır, ancak kahraman bunun bir deneme olduğundan haberdar değildir.
8. Düşman yaratık kahramanı yok etmeye teşebbüs eder.
9. Düşman bir yaratık kahramanla mücadele eder. Burada mücadele gürültülü kavga hususiyeti taşır.
10. Kahraman değiştirmek, üzere sihirli bir vasıta teklif edilir (Günay1975: 30-31).

XIII. Kahraman Müstakbel Vericinin Hareketlerine Tepki Gösterir Tarif: Kahraman Reaksiyonu

1. Kahraman denemeye karşı koyar veya koymaz.
2. Kahraman vericinin selamını alır veya almaz.

3. Kahraman ölmüş veya ölmekte olan bir şahsın isteğini yerine getirir veya getirmez.
4. Kahraman esiri serbest bırakır.
5. Kahraman yalvarana merhamet eder.
6. Kahraman paylaşımı gerçekleştirecek kavgacıları barıştırır. Kahraman bazen kavgacıları koşturarak aldatır ve kavga konusu nesneleri alır.
7. Kahraman başka hizmetler görür. Bazen bu hizmetler isteklerin karşılığı olarak yapılır, bazen de kahraman iyi kalpliliğinden ve saflığından bu hizmetleri yapar. İbadetin bir örneği de bu gruba girer.
8. Kahraman düşmanın kullandığı taktikleri kullanarak hayatına yapılan kasitten kendini kurtarır.
9. Kahraman düşmanını yener veya yenemez.
10. Kahraman mübadeleyi kabul eder, fakat değiştirdiği nesnenin sihir kuvvetini kullanarak verdiği nesneyi geri alır (Günay1975: 31).

XIV. Kahraman Sihirli Vasıtanın Yardımını Kazanır Tarif: Sihirli Vasıta Elde Edilir Veya Zaptedilir

Sihirli vasıta olarak hizmet gören şeyler şöyle gruplandırılır: 1) Hayvanlar (at, kartal, gibi) 2) İçinden sihirli vasıta çıkan nesneler (yüzükten çıkan araplar vs.) 3) Sihirli hassaları olan nesneler, sopalar, kılıçlar gibi. 4) Hususiyetleri doğrudan doğruya verilenler hayvan şekline girebilme kuvveti gibi. Bunların tamamına sihirli vasıtalar denilebilir.

1. Vasıta doğrudan doğruya verilir. Vasıtanın doğrudan doğruya verilmesi mükafat karakterini taşır. Bazı masallar mükafat anında biterler. Bu örneklerde hediye sihirli vasıta değil değerli bir nesnedir. Verilen nesnenin değerli oluşu şeklinde gösterilir. Eğer kahraman olumsuz davranmışsa hiçbir şey verilmez (F. Neg.) Kahramanın davranışı olumsuz olduğu zaman ceza verilir (F. Contr.)
2. Kahramana vasıta gösterilir.
3. Vasıta hazırlanır.
4. Vasıta satılır ve satın alınır.
5. Satın alma ile hazırlık arasında bir şekilde de ısmarlamadır ki bu F34 şeklinde gösterilir. Kahramanın demirciye zincir ısmarlaması gibi.

6. Vasıta şans eseri kahramanın eline geçer.
7. Vasıta aniden kendi usûlüne göre ortaya çıkar. Yerden çıkan vasıtalar müstakil olarak ortaya çıkışın özel bir şeklini teşkil ederler.
8. Vasıta yenir veya içilir. Kuşların yürek ve ciğerini yemek kahramana üstün güçler sağlar.
9. Vasıta zaptedilir.
10. Çeşitli karakterler kahramanın emrine girerler. Bir hayvan kahramana mahsulünü hediye eder veya onun için bir iş yapar. Kahramana gerekli vasıta her zaman doğrudan doğruya verilmez. Bazen bir yardımcı kahramana istediği nesneye sahip olması için gerekli formülü öğretir. Bazen kahramana bir şey verilmez yardımcıya sahip olma hakkı tanınır. Kahramanın yardımcıya sahip oluşu (f9) şeklinde gösterilir. Çeşitli sihirli yaratıkların çağrılmadan aniden kahramanın yoluna çıkarak yardım teklif edip kabul edildikleri masallarda vardır. Bu hal (f9) şeklinde gösterilir. Bunlar ekseriyetle fevkalade vasıfları olan veya sihirli kuvvetleri olan karakterlerdir. (Çok yiyen, çok içen, buz kıran gibi.) (Günay1975: 31-32).

XV. Kahraman Aradığı Nesnenin Olduğu Yere Götürülür Veya Kahramana Yol Gösterilir Tarif: İki Ülke Arasında Yerde Veya Gökte Yolculuk, Rehberlik

1. Kahraman havada uçar.
2. Kahraman yerde veya suda seyahat eder.
3. Bir kime kahramana kılavuzluk eder.
4. Kahramana yol gösterilir.
5. Ulaşımın sabit vasıtalarından faydalanılır.
6. Kahraman kan izlerini takip eder.
7. G fonksiyonu (i) fonksiyonunun normal devamı olmaktadır. Bunun için bazen bu fonksiyonun kendi içinde eksik olduğu görülür. Kahraman bir yerden diğerine ürür bu fonksiyon seçilmez (Günay 1975: 32).

XVI. Kahramanla Hain Doğrudan Doğruya Karşılaşmalar Tarif: Mücadele

Bu şekli düşman vericiyle yapılan mücadeleden ayırmak gerekir. Kahraman düşmanca karşılaşma neticesinde ilerideki araştırması için gerekli bir vasıta kazanırsa bu D elementi olur. Kahraman zafer sonucunda değerli bir nesne kazanırsa H elementine sahip olunur. Bu fonksiyonun 4 farklı şekli vardır.

1. Açık bir arazide dövüşürler. Buraya ejderlerle ve düşman ordularıyla yapılan muharebeler dahildir.
2. Müsabakada yarışır. Latifeli masallarda dövüş yoktur, kahramanla hain çeşitli yarışmalar yaparlar, kahraman zekasıyla kazanır.
3. İskambil oynarlar.
4. Tartılırlar. Kim ağır gelirse o kazanır (Günay1975: 32-33).

XVII. Kahraman Dağlanir Tarif: Dağlama

1. Damga vücuda tatbik edilir.
2. Kahraman bir mendil veya yüzük alır.

XVIII. Hain Mağlup Edilir Tarif: Zafer

1. Hain açık mücadelede dövülür.
2. Hain müsabakada yenilir.
3. Hain kağıt oyununda kaybeder.
4. Tartılmada kaybeder.
5. Dövüşmeden öldürülür.
5. Hain sürgün edilir.

Bu fonksiyonun olumsuz şeklinde savaşmaya iki veya üç kişi gider, biri veya ikisi saklanır yalnız biri savaşı kazanır.

XIX. Birinci Talihsizlik Veya Eksik Tasfiye Edilir Tarif: Talihsizlik Veya Eksik Ortadan Kaldırılır

Bu fonksiyon hainlik (A) ile bir çift teşkil eder. On bir farklı şekli tespit edilmiştir.

1. Aranılan nesne aklın veya kuvvetin kullanılmasıyla ele geçirilir. Burada kahraman bazen başta hainin kullandığı usulleri kullanarak talihsizlik veya eksiği tasfiye eder.

2. Bazen yakalama iki kişi tarafından başarılır. Biri emreder, diğeri yakalar.
3. Aranan nesne muhtelif şahıslar tarafından birden kazanılır, bunlar hareketleriyle hızlı bir mübadele yaparlar.
4. Aranan nesne hilelerin yardımıyla kazanılır. Bu şekil bazı örneklerdekiyle yakındır.
5. Aranan nesne önce yapılan hareketlerin neticesinde elde edilir.
6. Aranan nesne sihirli vasıtanın kullanılmasıyla hemen elde edilir.
7. Sihirli vasıtanın kullanılmasıyla yoksulluktan kurtulunur.
8. Aranan nesne yakalanır. Bu şekli tipik zirai soygundur.
9. Bir şahsın üzerindeki büyü bozulur. Büyü bozulması derinin yakılmasıyla veya bir formül vasıtasıyla gerçekleştirilir.
10. Öldürölmüş bir şahıs canlandırılır.
11. Canlandırma vasıtasının önceden mevcut oluşu yeni bir tali sınıf meydana getirir.
12. Tutuklu serbest bırakılır. Bu şeklin morfolojik olarak vericinin serbest bırakılmasıyla ilgisi yoktur, çünkü burada baştaki talihsizlik tasfiye edilir.
13. Aranan nesnenin alınması, sihirli vasıtanın alınmasındaki aynı şekillerle başarılır. İstenen nesne hediye olarak verilir, yeri gösterilir, satın alınır vs. Bu şekillerin işaretleri doğrudan doğruya nakil şeklinde devam eder (Günay1975: 33-34).

XX. Kahraman Geri Döner Tarif: Geri Dönüş

Geri dönüş, genellikle varışlardaki aynı şekillerle başarılır. Bununla beraber geri dönüşü takip edecek özel bir şekle ihtiyaç yoktur, çünkü geri dönüş mesafenin kapatılmasını sağlar (Günay1975: 34).

XXI. Kahrman Takip Edilir Tarif: Takip, Kovalama

1. Takip eden kahramanın arkasından uçar.
2. Takip eden suçluyu ister. Bu şekil çok kere havada uçuşa bağılıdır.
3. Takipçi çeşitli hayvan kılıklarına girerek kahramanı takip eder.
4. Takipçiler cazip nesneler biçimine girerek kahramanın yoluna çıkarlar.
5. Takipçi kahramanı yemeye çalışır.
6. Takipçi kahramanı öldürmeye teşebbüs eder.

7. Kahramanın sığındığı ağacı kemirmeye çalışır (Günay1975: 34).

XXII. Kahraman Takipten Kurtulur Tarif: Kurtuluş

1. Kahraman havada taşınarak kurtulur.
2. Kahraman takipçinin yoluna engeller koyarak gözden kaybolur.
3. Kahraman uçuş sırasında kendini tanıtmayacak nesneler haline girer.
4. Kahraman uçuş sırasında saklanır.
5. Kahramanı demirciler saklar.
6. Kahraman uçuş sırasında hayvan taş vs. şekillerine girerek kendisini kurtarır.

Bu şekillerde esas olan şekil değiştirmedir, uçuş bazen olmayabilir. Böyle şekiller özel tali sınıf olarak telakki edilebilir.

1. Kahraman şekil değiştirmiş bir ejderhanın günaha teşviklerinden kaçınır.
2. Kahraman haine kendisini yedirmez.
3. Kahraman ölümden kurtulur.
4. Kahraman tırmandığı ağaçtan bir diğerine atlayarak kedisini takipçiden kurtarır.

Masalların birçoğu takipten kurtuluşla biter. Kahraman takipten kurtulduktan sonra evine döner. Bir kız elde etmişse onunla evlenir vs. Bütün masallar böyle değildir, bir kısım masallarda kahraman için yeni bir talihsizlik bulunabilir. Hain tekrar ortaya çıkar kahramanın elde ettiklerini ele geçirir, bir kelimeyle baştaki (A) hainlik tekrar edilir. Bununla yeni bir hareket başlar. Tekrarlanan hainlikler için özel şekiller yoktur. Fakat yeni hainlikleri gerçekleştiren özel hainler vardır. Bu hainler ekseriyetle kahramanın büyük kardeşleridir. Kahramanın eve dönmesinden önce veya sonra mükafatını çalarlar, bazen kahramanı öldürür veya yeni bir araştırmaya zorlarlar. Kahramanla aradığı nesne arasına yere veya göğe ait büyük bir mania yerleştirilir. Bunu kahramanı derin bir kuyuya, yer altı krallığına veya denize atarak gerçekleştirirler. Bundan sonra her şey yeniden başlar. Vericiyle yeniden karşılaşma başarıyla tamamlanan deneme veya bir hizmet, sihirli vasıtanın elde edilmesi, sihirli vasıtanın yardımıyla kahramanın evine dönüşü ve evlenmesiyle masal tamamlanır. Bu olaylar masalların iki seri fonksiyondan meydana

geldiğini gösterir. Bu iki seri fonksiyon hareket (move) diye isimlendirilir. Her yeni hainlik yeni bir hareket yaratır.

VIII. Masalda kahramanın uçuruma atılmasıyla başlayan yeni hainlik şekilleri *A şeklinde gösterilir. Kahramanın nişanlısı kaçırılırsa *A1, sihirli vasıta çalınırsa *A2, kaçırma öldürmeyle beraberse *A21 4 şekillerinde gösterilir. B (gönderme elementi bu örneklerde daima eksiktir. Kahramanın gönderilmesi için sebep yoktur, çünkü elinden nişanlısı alınan odur. Bu şekilde devam eden masalarda C elementi ekseriyetle eksiktir. Kahraman harekete geçmeyi düşünmeden orada burada dolaşır ağlar. XII(D), XIII (E) XIV (F) ve XV (G) fonksiyonlarıyla devam eden masalda bu noktada yeni bir fonksiyon ortaya çıkar (Günay1975: 34-35).

XXIII. Kahraman Evine Veya Başka Bir Memlekette Tanınmadan Varir Tarif: Tanınmadan Varış

Bu fonksiyonda iki sınıf seçilmektedir. 1) Eve varış, bu grupta kahraman sanatkarların yanında hizmet görür. 2) Bir kralın sarayına gider. Burada aşçı veya seyis olarak iş görür (Günay1975: 35).

XXIV. Sahte Kahraman Asilsiz İddialarda Bulunur Tarif: Asılsız İddia

Kahraman evine dönmüşse erkek kardeşleri onun yaptığı işleri kendilerinin yaptıklarını iddia ederler. Bir başka memlekette hizmet görüyorsa oradaki karakterlerden biri onun yaptığı işleri kendisinin yaptığını iddia ederler (Günay1975: 36).

XXV. Kahramana Zor Bir Vazife Teklif Edilir Tarif: Zor Vazife

Vazifeler çok çeşitlidir, masallardaki örnekler şöyle gruplandırılabilir. Yiyecek ve içeceklerle ilgili, ateşle, bilmece çözme ve benzerleri, seçme, saklama ve arama, kuvvet, sebat, marifet denemesi, sabır ile ilgili tedarik ve imal etme, diğer vazifeler.

XXVI. Zor Vazife Çözülür Tarif: Çözüm

Çözümleme şekilleri vazife şekillerine uygundur. Bu vazifeler başlamadan tamamlanır veya vazife için verilen zaman dolmadan tamamlanır. Bu hal *N işareti ile gösterilir (Günay1975: 36).

XXVII. Kahraman Tanınır Tarif: Tanıma

Kahraman bir işaretle bir damgayla veya ona verilen bir eşya ile tanınır. Bu durumda tanıma dağlama ve işaretleme (j) ile münasebet kuran bir fonksiyondur. Bazen kahraman zor bir vazifeyi başararak kendisini tanıtır. Kahramanın uzun bir seyahatten sonra derhal tanındığı da olur(Günay1975: 36).

XXVIII. Sahte Kahraman Teşhir Edilir. Tarif: Teşhir.

Bu fonksiyon ekseriyetle bir öncekine bağlıdır. Bazen tamamlanmış bir vazifenin neticesinde ortaya çıkar, bazen bir hikaye şeklinde anlatılır (Günay1975: 36).

XXIX. Kahramana Yeni Bir Görünüş Verilir Tarif: Görünüşü Değiştirmek

Propp bu fonksiyon için dört farklı şekil elde etmiştir.

1. Yardımcının sihirli hareketiyle yeni bir görüş kazanılır.
2. Kahraman harikulade bir saray inşa eder. Bu örneklerde kahramanın kendi görünüşünde bir değişiklik olmamasına rağmen sosyal durum itibariyle bir değişiklik kazanır.
3. Kahraman yeni elbise giyer.
4. Makul ve latifeli şekiller. Görünüşündeki gerçek değişiklikler bu hallerde yer almazlar. Yeni görünüş hileyle kazanılır. Güzelliğin ve zenginliğin sahte delilleri gerçekmiş gibi kabul edilir (Günay1975: 36-37).

XXX. Hain Cezalandırılır Tarif: Ceza

Hain, vurulur, sürülür, atın kuyruğuna bağlanır, intihar eder, vs. Bu şekillere paralel olarak bazen asilane affa uğrar. (U neg.). Umumiyetle ikinci hareketin haini ve sahte kahramanı cezalandırılır. Savaş ve takiplerde cezalandırılan ilk hain hikayeden kaybolur, savaşta öldürülür veya takip arasında telef olur (Günay1975: 37).

XXXI. Kahraman Evlenir Ve Tahta Çıkar Tarif: Düşün

1. Gelin ve krallık bir arada elde edilir, bazen kahraman krallığın yarısını önce, yarısını babasının ölümünden sonra elde eder.
2. Kahraman evlenir.
3. Kahraman tahta çıkar.
4. Evlilik vaadi veya nişan.
5. Evli kahraman eşini kaybettikten sonra bulduğunda evlilik yenilenir.
6. Kahraman maddi mükafat alır.

Burada masal biter. Nadiren masal kahramanlarının bazı karakterleri şimdiye kadar gördüğümüz fonksiyonlara ne uyar ve ne de tarif edilebilir. Bunlar mukayeseli malzeme ile anlaşılabilen şekiller olabildiği gibi fıkra menkabe gibi şekillerden nakledilen yabancı elementler de olabilirler. Bunlar çık olmayan elementler diye tarif edilerek X ile gösterilir.

Bu inceleme sonunda varılan kaideler şunlardır.

1. Masallarda fonksiyonların sayısı sınırlıdır, 31 fonksiyon vardır.
2. Masalların hareketi bu fonksiyonların sınırları içinde tekamül etmektedir. Birbirinden farklı milletlerin masalları içinde aynı şey söylenebilir.
3. Fonksiyonlar arka arkaya sırayla takip edildiğinde mantıki ve artistik bir şekilde fonksiyonların birbirinin içinden tekamül ettiği müşahade edilir. Fonksiyonlar birbirlerine mani olmazlar, hepsi tek bir eksen üzerinde kurulmuştur.
4. Fonksiyonların büyük bir kısmı birer çift teşkil eder. Yasak-ihlal, keşif-gönderme, mücadele-zafer, takip-kurtuluş vs.

Diğer fonksiyonlar gruplar halindedir. Hainlik, gönderme, tepki için karar ve evden ayrılış (ABCİ), komplikasyonu tesis ederler. DEF elementleri bir bütün meydana getirirler. Bu tepkilerin yanında müstakil fonksiyonlar da mevcuttur (yokluk, ceza, evlilik gibi).

1. Bu metotla elde edilen şemalar müstakil masallar için ölçü birimidir. Kumaşın uzunluğu metre ile ölçülür, masallar bu şemalarla ölçülür. Bu şemalarla masalların kendi aralarındaki akrabalık tayin edilir.
2. Tem ve varyant problemine bu metotla yeni bir çözüm bulunabilir (Günay1975: 37-38).

IV. BÖLÜM

HALEP TÜRKMEN MASALLARININ ÖZETLERİ VE PROPP METODUNA GÖRE TAHLİLLERİ

BİRİNCİ MASAL

Padişahlan Üç Oğlu

Masalın Özeti

- 1-Bir padişah varmış, üç tane de oğlu varmış.
- 2- Padişah ölür ve çocuklarından mezarını beklemeyi ister.
- 3- Büyük çocukları devden korkup kaçar, küçük oğlan devi yaralar.
- 4- Abileri küçük çocuğa ihanet eder ve ipi keserler.
- 5- Küçük oğlan devi öldürür ve yedi kat yerin dibine gider.
- 6- Küçük kız delikanlıya çu saç teli verir.
- 7- Delikanlı padişahın kızını kurtarır, devi öldürür, kuşları kurtarıp yılanı öldürür.
- 8- Delikanlı padişahın teklifini red eder.
- 9- Kuş delikanlıyı göğün yüzüne çıkarır.
- 10- Delikanlı bir saç teli yakınca kendisine at, kılıç ve elbise gelir.
- 11- Derlikanlı kovuşa katılır, abisini altalar.
- 12- Delikanlı abilerini af eder.
- 13- Sevdiği kızla evlenir.

MASALIN TAHLİLİ

H-I ve M-N çiftini ihtiva eden sınıfa dahil tek hareketli bir masal, tipi: ihanet

- 1-Bir padişah ve üç oğlu varmış. (α) açıklaması: başlangıç.
- 2- Padişah Ölür. (β_2) açıklaması: ana ve babanın ölümü.

- 3- Babaları çocuklarından mezarını beklemlerini ister. (δ^2) . istek yerine getirilir.
- 4- Kız delikanlıya üç saç teli verir. (f^1) açıklaması: vasıta verilir.
- 4- Deli kanlı devî yaralar. (A^6) . açıklaması: sakatlama
- 3- Kız Delikanlıya üç saç teli verir. (F) açıklaması: büyülü nesnenin alınması.
- 4- Kız avucuyla delikanlının sırtını kan ile işaretler. (J^1) açıklaması: işaret vücutte tatbik edilir..
- 5- Delikanlı devî öldürür . (J) açıklaması: zafer.
- 6- Köyde herkes devî beni öldürdüm der. (L) açıklaması: sahte kahraman iddaları.
- 7- Kuş deli kanlıyı gök yüzüne çıkarır. (G^3) açıklaması: kahraman götürülür.
- 6- Kus deli kanlıyı göğün yüzüne çıkarır. (geri dönüş)
- 7- Kahraman sevgilisini alır ve evlenir. (W^*) açıklaması: evlenme.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha \beta 2 \delta^2 f^1 A^6 F J1 J L G^3 W^*$

İKİNCİ MASAL

Öksüz Kız

Masalın Özeti

1. Zamanında bir dul kadın ile bir öksüz kız varmış.
2. Öksüz kızın babası dul kadınla evlenir.
3. Analığı hasta rolüne girip, doktor sarı ineği kendisine tavsiye eder.
4. Sarı ineğin kemikleri kıza altın olur.
5. Analık, kızı düğüne götürmez evde iki kova göz yaşı doldurmasını ister.

6. Kız kemikleri çıkarır, tüm elbisesi altından olur.
7. Düğüne gider, kemiği fırlatır analığının gözüne saplanır, gözünü çıkarır.
8. Kaçarken ayakkabısını havuza düşürür, padişahın oğlu bulur.
9. Öksüz kızı padişahın oğlu alır.
10. Analığı gizler onu kendi kızını yerine koyar, kızı çıkarıp götürüler.
11. Analığa öksüz kıza tuzlu et yedirir, su karşılığı iki gözünü alır.
12. Analığı kızı bir kuyuya atar.
13. Kızı kuyudan bir yaşlı amca çıkarır.
14. Gül karşılığı kız tekrar gözlerine kavuşur.
15. Padişahın oğlu tekrar kızı görür.
16. Kızla evlenir, analığı ve kızını sürgün eder.

MASLIN TAHLİLİ

M-N ve H-I çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli masal.

1. Zamanında bir dul kadın ile bir öksüz kız varmış (α) açıklaması: ilk durum.
2. Dul kadın, kazdan babası ile evlenmeyi ister (γ^2) açıklaması: istek.
3. Kızı bir odaya hapseder, kendi kızını yerine geçirir (A^{15}) açıklaması: hapsedme.
4. Analığı, kızın iki gözünü alır (A^5) açıklaması: yağmanın diğer şekilleri.
5. Kızın yerine kendi kızını geçirir (A^{12}) açıklaması: bir şahsın yerine geçme.
6. Kızı kuyudan bir amca çıkarır (B) açıklaması: bağlayıcı olay.
7. Padişahın oğlu tekrar kızla evlenir (W^*) açıklaması: evlilik.

Bu masalın şeması :

I. $\alpha \gamma^2 A^{15} A^5 A^{12} B W$

ÜÇÜNCÜ MASAL

Devlen Padişahın Kızı

Masalın Özeti

1. Bir padişah varmış, analığı kızı kötü davranır.
2. Kızın abisi, babsından tayı ister, kız kardeşini alır kaçır.
3. Berenli çöle gelir, mağaraya girerler.
4. Deve aşık olur kız.
5. Abisiyle kağıt oynar, abisinin elini bağlar.
6. Devden, abisinin gözünü oymasını ister.
7. Oduncu, delikanlıyı kuyudan çıkarır.
8. Kuşlardan düşen tüyler sayesinde, gözleri iyileşir.
9. Çalışır, at ve silah alır.
10. Kız kardeşini ve yarı dev yarı insan olan çocuklarını öldürür, deve karışmaz.
11. Evine döner.

MASALIN TAHLİLİ

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli masal. Kız kardeşi devle iş birliği yaparak, abisinin gözünü oydurur.

1. Bir padişah varmış, padişahında bir kızı varmış (α) açıklması: ilk dururm.
2. Delikanlı kız kardeşini alır kaçır oralardan (B^3) açıklması : gençlerin ayrılışı.
3. Kız, abisiyle kağıt oynamak istek ve oynarlar (H^3) açıklması: kağıt oyunu.
4. Kız bu defa abisini yener (I^3) açıklması: kağıt oyunu kazanılır.
5. Kız kardeş , devden abisinin gözlerini oymasını ister (γ^2) açıklması: istek veya emir.
6. Kız abisinden yenilmesini ister (η^1) açıklması: hain aldatrak razı eder.
7. Kız abisinin gözlerini oyar, kuyuya atırır (A) açıklması: hainlik.
8. Kız abisinden kurtulmasını ister (D^1) açıklması: kahrman denenir.

9. Kuşlar, eğer tüyleri bulursa gözüne dokundurursa iyileşecek derler (F^2) açıklması: vasıta işaret edilir.
10. Delikanlı tüyleri bulur (F^5) açıklması: vasıta bulunur.
11. Kız kardeşini öldürür, memleketine döner (U) açıklması: hainin cezalandırılması.

Bu masalın şeması :

I. α B³ H³ I³ γ ² η ¹ A D¹ F² F⁵ U

DÖRDÜNCÜ MASAL

Padişah'tan Vezir

Masalın Özeti

1. Padişah ile vezir geziye çıkarlar.
2. Bir eve misafir olurlar.
3. Evde üç kız var.
4. Büyük kızı, ortanca kızı yemekhaneye gönderir.
5. Küçük kız dediği gibi iki çocuk doğurur.
6. Çocukların yerine kedi ve köpek yavrusu koyar, çocukları denize atar.
7. Balıkçı çocukları besler.
8. Büyürler, kız kardeşini alır babasının memleketine gelir.
9. Köşk yapar.
10. Kız kardeşi ağaçtan bir dal ister.
11. Devler yol gösterir kendisine.
12. Ağaçtan bir dal alır ve oradan kaçmayı başarır.
13. Babaları kendilerini tanır, annelerini kurtarır
14. Sit el-niseyle evlenir.
15. Ablalarını ve ebeyi ateşte yakarak öldürür.

MASALIN TAHLİLİ

M-N çiftini ihtiva eden iki hareketli bir masal . tipi: zor vazife, çözüm. İlk hareket: balıkçı çocukları bulur, büyütür. İkinci hareket: kız kardeşi mutluluk ağacından bir dal ister.

I. HAREKET

- 1- Bir gün padişah ile vezir geziye çıkarlar (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Ablaları ebeden çocukları yok etmesini ister (γ^2) açıklması: istek veya emir.
- 3- Ebe çocukları sandığın içinde denize atar (A^{10}) açıklması: denize atma.
- 4- Balıkçı bu sandığı bulur (B) açıklması: bağlayıcı olay.

II. HAREKET

1. Devleri temizler, devler nereden geliyorsun, nereye gidiyorsun derler (D^2) açıklanması: selamlanır ve sorguya çekilir.
2. Dev, delikanlıya ne yapacağını söyler (G^4) açıklması: kahramana yol gösterilir.
3. Delikanlı ağacı ayırır, oradan kaçır (Rs) açıklması: kahraman kurtulur.
4. Delikanlı ağaçtan almayı başarır (N) açıklması: vazifenin çözümü.
5. Delikanlı Sit el nise'yle evlenir (W^*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması :

$$I. \quad \underline{\alpha \gamma^2 A^{10} B}$$

$$II. \quad \underline{D^2 G^4 Rs N W^*}$$

BEŞİNCİ MASAL

Kuç

Masalın Özeti

1. Ne varmış ne yokmuş bir kuç varmış.
2. Kuç halep'te gezerken, bezirganla karşılaşır.
3. Bezirgan kuçu evine getirir.
4. Kuçu tehdit ederler.
5. Kuç tekrar Halep'e döner.
6. Bezirgan Kuçu alıp eve döner.
7. Hanımını öldürür, tekrardan evlenir.

MASALIN TAHLİLİ

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

- 1- Bir kuç varmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Bezirgan kuçu görür, eve gelirmisin benimle der (γ^2) açıklması: istek.
- 3- Kadının iki sevgilisi var, kuçu yehdit ederler (η^3) açıklması: aldatma ve zorlamanın diğer şekilleri.
- 4- Kuça, ekmeğinin arasına iğne koyup seni dayaktan öldürürm der (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.
- 5- Bezirgan eşini öldürür, başka birisiyle evlenir (W^*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması :

I. $\alpha \gamma^2 \eta^3 A^{17} W^*$

ALTINCI MASAL

Akıllı Hımeyle Deli Hımeyle

Masalın Özeti

1. Akıllı Hamit ile deli Hamit varmış, bunlarında bir ineği varmış.
2. Deli hamit ineği çayıra götürür.
3. Taşın altında bir sürü altın bulur.
4. Muhtargilin tartısını istemeye gider, muhtarın kızını öldürür.
5. Kapıyı alır, ağaca çıkarır.
6. Kapıyı ağaçtan atar, bezirganlar kaçır.
7. Bir adamın yanında işe başlar.
8. Adam ın oğlunu yere vurur, ineklerin hepsini keser.
9. Adamın hanımını nehire atar.
10. Adam ona bütün parasını verir, ayrılır ondan.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

1. Akıllı Hamit ile Deli Hamit varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Deli Hamit gergedandan ineğini beklemeyi ister (γ^2) açıklması: istek.
3. Akıllı Hamit, buraya kadarmış der, ayrılırlar , Deli hamit bir adamın yanına gider. (D^2) açıklması: selmalanır ve sorguya çekilir.
4. Adam Hamit'ten bir kaç kişi çağırmasını ister (D^7) açıklması: diğer istekler.

Bu masalın şeması :

$$I. \quad \alpha \quad \gamma^2 \quad D^2 \quad D^7$$

YEDİNCİ MASAL

Kargayla Tilki

Masalın Özeti

1. Tilki ile Karga arkadaş olur.
2. Karga tilkiyi yemeğe çağırır, tilki yemeği yiyemez.
3. Tilki kargayı yemeğe çağırır, karga yiyemez.
4. Karga tilkiyi uçmaya öğretir, tilki gök yüzünden aşağı atar.
5. Tilki kürke bürünür, tepeye çıkar, kurt ondan kürk ister.
6. Tilki kurttan koyun ister, kurt koyun çalar tilkiye getirir.
7. Tilki açlıktan, çocuklarını ve eşini yer.
8. Kurt tilkiyi arar, tilki kurdu sepetin içine alır, tepeden fırlatır.
9. Tilki kurdu gölün içinde yatırır, çocuklar kurdu öldüresiye döver.
10. Tilki değirmende çalışır, kurdun dilini değirmenin altına sokar, değirmeni çevirir.
11. Kurt bir yana, tilki bir yana gider.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

1. Tilki ile karga bir gün arkadaş olur (α) açıklması: ilk durum.
2. Karga tilkiyi yemeğe çağırır (γ^2) açıklması: istek.
3. Tilki gelir yemeği yiyemez (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.
4. Tilki kargayı yemeğe çağırır, karganın ağzı kırılır (A^6) açıklması: sakatlam.
5. Karga tilkiyi uçmaya öğretmek ister (C) açıklması: tepki göstermeye karar verilir.
6. Karga tilkiyi gök yüzüne çıkarır, şu kandımdan şu kanadıma geç der ve tilkiyi gök yüzünden aşağıya fırlatır (K^3) açıklması: hile veya tuzakla başarıya ulaşılır.

7. Kurt Arap çocuğun kürkünü giyinir eline kavalı alır tepeye çıkar (T^3) açıklması: yeni elbiseler.
8. Tilki kurda ben kürkçülük yaparım der (L) açıklması: sahte kahrman iddiaları.
9. Tilki ona kürk yapması için beş koyun ister (K^1) açıklması: zeka kullanılarak istenilen şey elde edilir.
10. Tilki acından ölecek, eşi ve çocuklarını yer (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.
11. Tilki ben değirmenciyim der ve kurdun dilini değirmenin alıtın akoyup keser (θ^3) açıklması: kahrman hainin hilesine düşünmeden uyar.

Bu masalın şeması :

$$I. \quad \underline{\alpha \gamma^2 \delta^2 A^6 C K^3 T^3 L K^1 A^{17} \theta^3}$$

SEKİZİNCİ MASAL

Şah İsmail

Masalın Özeti

- 1- Bir padişah varmış ve çocuğu olmazmış. Dervişle karşılaşır, derviş ona bir elma verir, kabuğunu ata, yarısını kendisi yarısını da hanımının yemesini ister.
- 2- Padişah dervişin dediğini yapar, hanımı hamile kalır ve bir oğlu olur, atıda bir tay doğurur.
- 3- Çocuk on beş yaşına glir, derviş gelir, çocuğa Şah İsmail tayada Kamer tay adını verir, derviş kaıp olur.
- 4- Şah İsmail ava gider, bir geyiği takip eder, geyik bir Arap çadırına girer, Şah İsmail orada Gülizar'ı görür ve ona aşık olur, Gülizarda ona aşık olur.

- 5- Şah İsmail kızı istetir, kızı verirler ancak kırk gün süre isterler, Şah İsmail tekrar dağa çıkar bakar Arap'lar göç etmişler, orada bir mektup bulur, mektupta: eğer Şah İsmail bana aşkınsan beni Karaizkan elinde bul yazarmış.
- 6- Şah İsmail hazırlığını yapar yola çıkar, yolda çoban yol gösterir, gele gele bir mağaranın içine gelir, orada bir peri kızı görür, kız ona yol gösterir. Yolundan vaz geçiremez.
- 7- Şah İsmail yedi erkek kardeşi olan o kızın sarayına çıkar, abilerini ölümden kurtarır, geçenler Şah İsmail'e gel kardeşimizi al derler, Şah İsmail'e sınıra kadar eşlik ederler, Arap zenciye dikkatli olmasını söylerler.
- 8- Şah İsmail bir köye gelir, insan kafasından yapılmış bir köy, Arap zenciyle karşılaşır, savaşır, herseferinde Şah İsmail bunu yener, Arap zenci bir kızmış, seninle gideceğim der ve çıkarlar yola.
- 9- Gele gele Karaizkan eline gelirler, o gün Gülizarın düğünüymüş, Şah İsmail ona yüzüğünü gönderir, Gülizarla buluşur kaçarlar.
- 10- Babasının askerlerini öldürür, gelir bu Arabın yanına, üç gün sonra döner ve bu yedi kardeş ve kıza misafir olurlar, oradan altın ve gümüşleri alır tekrar dönerler.
- 11- Şah İsmail'e memlketin dışında konaklamasını isterler, Şah İsmail memlketin dışında bir yerde kalır, annesi babasının aklına girer ve o kızı padişahın almasını ister.
- 12- Şah İsmaili yemeğe çağırır, zehirlenmekten kurtulur, daha sonra saz teliyle elini bağlatır, celatlara götürün öldürün der kendisini.
- 13- Celatlar öldürmez bir gözünü oyar bir yere atarlar, Şah İsmail ağaç yaprakları yemeye başlar.
- 14- İki güvercin gelir, Şah İsmail dillerinden anlar, eğer drler biz uçunca bizde düşecek yüyü bulur gözünü sürer ise gözü iyileşir.
- 15- Şah İsmail'in gözü iyileşir, gelir bir kasabada bir adamın yanında çalışır, at ve silah alır.
- 16- Padişah arap zenciye öldürmesini ister, Arap zenciyle anlaşır, padişahı tutar ve öldürür, kızla evlenir, memlkete padişah olur.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil üç hareketli bir masal.

I. HAREKET

1. Bir padişah varmış ve çocuğu olmazmış (α) açıklaması: ilk durum.
2. Dervişle karşılaşır ve dervişe derdini söyler (D^2) selamlanır ve sorguya çekilir.
3. Padişah derdini söyler (E^2) açıklaması: dostça cevap verilir.
4. Değiş yemeleri için bir elma verir (F^1) açıklaması: vasıta verilir.
5. Şah İsmail bir geyiği takip eder, geyik Arap çadırına sığınır (G^3) açıklaması: kahraman götürülür.
6. Padişah kızı ister, Arapları vermeye razı olurlar (w^1) açıklaması: evlilik vaadi.
7. Şah İsmail Gülizar'ın peşinden gitmeye karar verir (C) açıklaması: tepki göstermeye karar verilir.
8. Hazırlığını yapar, vedalaşır ve yola gider (i) açıklaması: kahramanın evden gönderilmesi

II. HAREKET

9. Yedi kardeşin yardımına koşar ve onları kurtarır (K^1) açıklaması: zor kullanılarak istenilen şey elde edilir.
10. Yedi kardeş gel sana kardeşimizi verelim derler (w^1) açıklaması: evlilik vaadi.
11. Arap'la karşılaşır, Arap savaşımlarını der (D^1) açıklaması: kahraman denenir.
12. Şah İsmail Gülizar'a yüzüğünü gönderir (j^2) açıklaması: bir yüzük ve ya mendil verilir.
13. Kız Şah İsmailin geldiğini anlar (Q) açıklaması: kahramanın tanınması.

III. HAREKET

14. Babası Şah İsmail'e sen nasıl kurtulmazsın der (ε^1) açıklaması: hain kahraman hakkında bilgi edinmek için soruşturma yapar.
15. Şah İsmail beni sazın teliye bağla kparamam der (ξ^1) hain kahraman hakkında bilgi edinir.
16. Babsı bağlatır, götürün öldürün der, gözünü oyar atarlar (A^6) açıklaması: sakatlama.

17. Kuşlar Şah İsmail gızmaları iyi olması için tüyü kullanmasını isterler (KF^2) açıklaması: aranan nesnenin yeri gösterilir.
18. Şah İsmail padişahı öldürür (U) açıklaması: hain cezalandırılır.
19. Şah İsmail padişah olur, kızla evlenir (W^0_0) açıklaması: evlilik, tahta çıkma.

Bu masalın şeması :

$$I. \quad \underline{\alpha \ D^2 \ E^2 \ F^1 \ G^3 \ w^1 \ C \ i}$$

$$II. \quad \underline{K^1 \ w^1 \ D^1 \ j^2 \ Q}$$

$$III. \quad \underline{\varepsilon^1 \ \xi^1 \ A^6 \ KF^2 \ U \ W^0_0}$$

DOKUZUNCU MASAL

Zengin Arap Şihı

Masalın Özeti

1. Çok zengin bir Arap padişahı varmış.
2. Her gün ormana gidip avlanırmış.
3. Ormanda kendisine sesler gelir, başına bir bela gelecek, gençliktemi, yaşlılıktanı gelsin dermiş.
4. Evi, malı herşeyi yanmış.
5. Hsnımını ve iki çocuğunu almış bir köye gitmiş orada çobanlık yspmış.
6. Hanımını bezirganlar kaçırmış. Çocuğunun birisini kurt almış, birisini ırmakta kayb etmiş.
7. Çocuğunu birisini deyirmencide, biriside bir çobanın yanında yaşamaya başlamış.

8. Çocukları yolda karşılaşmış, konuşmuş ve birbirlerine kavuşmuşlar.
9. Çocuklar gelmiş babalarını yanında çalışmaya başlamışlar.
10. Bezirganlar gelmiş, çocuklar annelerini sandığın içinden çıkarmışlar.
11. Babaları onları tanımış, tekrar kavuşmuşlar.
12. Bezirganı öldürüp, bütün parasını almış, orada tekrar zengin olmuşlar.

MASLIN TAHLİLİ

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Bir zengin Arap varmış (α) açıklaması: ilk durum.
2. Bezirganlar adamın eşini kaçırmışlar (A^1) açıklaması: Bir şahıs kaçırlır.
3. Bezirganlar kadını bir sandığın içinde gizlerler (A^{15}) açıklaması: Hapseteme.
4. çocuklar yaşadıkları yerden ayrılmaya karar verirler (B^3) açıklaması: ayrılmak.
5. Bezirganı öldürür, bütün altın ve gümüşlerini alırlar (W_0) açıklaması: Maddi mükafat veya kazanılan diğer şeyler.

Bu masalın şeması :

$$I. \quad \alpha \quad A^1 \quad A^{15} \quad B^3 \quad W_0$$

ONUNCU MASAL

Sultan Suleymanla Şah Mehmed

Masalın Özeti

1. Bir adının bir hanımı ile bir çocuğu varmış.
2. Adam çocuğunu evden kovar, çocuk Sultan Süleyman'ın yanında yaşamaya başlar.
3. Sultan Süleyman hayvanlara ders vermek için yılda bir defa gidermiş.

4. Sultan Süleyman bütün odaların anhtarlarını deli kanlıya verir.
5. Delikanlı, havuzlu odada perileri görür ve aşık olur.
6. Deli kanlı bir periyi yakalar ve onunla evlenir, alie onu evine getirir.
7. Boynundaki takıyı çıkarır, peri kız uçar gider.
8. Şah Mehmet peri güver dağına gitmek için Sultan'dan yardım ister.
9. Kartal Peri güver dağının yönünü söyler.
10. Şah Mehmet beş yıl yürüdükten sonra gelir.
11. Sevgilisini bulur ve orada tekrar evlenirler.

MASALIN TAHLİLİ :

M-N çiftinin ihtiva eden tek hareketli bir masal. Tipi: zor vazife, çözüm .

1. Bir adam varmış, birda hanımı ile çocuğu (α) açıklması: ilk durum.
2. Babası çocuğu evden kovar (A^9) açıklması: kovulma.
3. Güvercinler elbiselerini çıkarır, perilere dönüşrlr (A^{11}) açıklması: şekil değiştirme.
4. Şah Mehmet peri kızı yakalar ve onunla evleneceğini söyler (A^{16}) açıklması: evliliğe zorlama.
5. Kartaldan peri güver dağının yerini söylemesini ister (D^7) açıklması: diğer istekler.
6. Şah Mehmet tekrar orada periyle evlenir (W^*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması :

I. α A^9 A^{11} A^{16} D^7 W^*

ONBİRİNCİ MASAL

Nasreddin Hoca

Masalın Özeti

1. Nasreddin Hoca evinde uyuyormuş.
2. Dışardan sesler gelir, hanımı çıkıp bakmasını ister.
3. Hırsız yorganı alır kaçır.
4. Hoca çocuklara cam kırığı toplatır.
5. Cam kırıklarını kuyuya atar, bunu hırsız görür.
6. Hırsız altın sanıp, kuyuya iner.
7. Hoca yatağını alır kuyunun üzerinde yatmaya başlar.
8. Hırsızın kışına kazık çakar, adı kazıklı hırsız olur.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Bir gün hoca evinde uyuyormuş (α) açıklması : ilk durum.
2. Hanımı dışarıdan sesler geliyor, kalk bak hoca der (γ^2) açıklması: istek.
3. Hoca yorganı alır çıkar, hırsız yorganı alır kaçır (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.
4. Hoca sana gününü göstereceğim der (C) açıklma: tepki göstermeye karar verilir.
5. Hoca hırsıza duzak kurmak için çocuklara cam parçaları toplatır (ε^2) açıklması: kahrman hain hakkında bilgi edinmek için soruşturma yapar.
6. Hoca hırsız düşün diye şu altınları kuyda gizleyelim der (KF^2) açıklması: aranan nesne yer gösterilir.
7. Hoca hırsız kuyuda haps eder (A^{15}) açıklması: hapsedme.
8. Hoca hırsız kışına kazık çakar adı kazıklı hırsız olur (U) açıklması: hainin cezalandırılması.

Bu masalın şeması :

$$I. \frac{\alpha \gamma^2 \delta^2 C \varepsilon^2 K F^2 A^{15}}{U}$$

ONİKİNCİ MASAL

Akılla İhbal

Masalın Özeti

1. Akıl ile kader varmış.
2. Bunlar iddaya girmişiler.
3. Yaşlı amca altın bulur, padişaha vermek ister.
4. Akıl yaşlı amcayı yolundan çevirir.
5. Amca çok zengin olur
6. Akıl ile kader yine iddaya girerler.
7. Horoz bahçeye girer.
8. Adam horozu vurur öldürür, sahibini de vurur öldürür.
9. Akıl başa girer, sabırlı olmasını ister.
10. Çocuğu vurmaz.
11. Kader, akla sen kazandın der.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Akıl ile kadar iddia yaparlar (α) açıklması: ilk durum.
2. Kadar adamdan altınları padişaha götürmesini sağlar (γ^2) açıklması: istek veya emir.
3. Horoz bahçeye girer ve bahçeye zarar verir (A^3) açıklması: ürünlere zarar verilir.
4. Adam horozu öldürür ve sahibini vurur (A^6) açıklması: sakatlama.
5. Kader adamın başındayken çocuğuda vurmak ister (A^{13}) açıklması: öldürme emir.

6. Kader hemen akıldan çocuğu vurmamasını sağlmasını ister (B^1) açıklması: yardım çağrısı.
7. Ader akıla sen kazındin der (E^9) açıklması: mücadele kazanılır.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \underline{\alpha \gamma^2 A^3 A^6 A^{13} B^1 E^9}$$

ONÜÇÜNCÜ MASAL

Yedi Yoldaşla Dev

Masalın Özeti

1. Bir grup arkadaş askerden kaçmış.
2. Dağda kaybolmuşlar, bir çobana rastlamışlar.
3. Çoban bir devmiş, alnının ortasında bir tek gözü varmış.
4. Dev bunları mağaraya götürmüş.
5. Mağarada her gün bunlara kuzu kesmiş yedirmiş.
6. Bir ay sonra her gün birisini yemeye başlamış.
7. Kala kala iki kardeş kalmış, devden kurtulmaya karar vermişler.
8. Devin gözüne şişi saplamışlar, dev kör olmuş.
9. Koç dersine bürünüp mağaradan çıkmışlar. Devi öldürmüşler.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal. Tipi: yamyamlık.

- 1- Yedi arkadaş askerden kaçmışlar (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Gidip çobandan bir kuzu isteyelim demişler (γ^2) açıklması: istek.
- 3- Dev onlara beni mağaraya takip edin der (η^1) açıklması: hain aldatarak razı eder.
- 4- Dev mağaranın ağzını bir kaya ile kapatır (A^{15}) açıklması: hapsetme, alıkoyma.
- 5- Koç derisine bürünüp mağareadan kaçır abisi (Rs^6) açıklması: hayvan, bitki, taş vesaire şekillerine girerek kurtulma.
- 6- İki kardeş devin gözüne şişi baktırır (I) açıklması: hain yaralanır.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha \gamma^2 \eta^1 A^{15} Rs^6 I$

ONDÖRDÜNCÜ MASAL

İhballa Osman

Masalın Özeti

1. Bir oduncu varmış, birde hanımı ile oğlu.
2. Dağlarda odun kırar onun sayesinde yaşarmış.
3. Bir gün ölmüş, eve ekmek getiren kalmamış, oğlunun adı Osman imiş.
4. Annesi Osman'dan eve ekmek getirmesi için, taş kırmasını ister.
5. Osman tarlada taş kırmaya gider, kendisine hoş yüzlü bir adam gelir.
6. Adam Osman'dan evlerine misafir olmak ister.
7. Annesi bunu kader olduğunu bilir, Osman'dan kendisini getirmesini ister.
8. Misafirliğe gelir, Osman'dan köşk yapmasını ister.
9. Osman zengin olur, çok güzel bir köşk yapar.
10. Osman'dan saadet ile evlenmesini ister.

11. Osman annesine sormaya unuttur.
12. Osman kızla evlenir.
13. Osman ağzından kaçırır ve kader olduğunu söyler.
14. Osman eski günlerine döner, tekrar taş kırmaya başlar.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

- 1- Bir oduncu varmış, dağlarda odun toplar (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Adamın birisi Osman'a gelir, ne yaptığını sorar (D^2) açıklması: selamlamır ve sorguya çekilir.
- 3- Adam Osman'dan evlerine misafir olmak ister (γ^2) açıklması: istek.
- 4- Osman'dan bir köşk yapmasını ister (D^7) açıklması: diğer istekler.
- 5- Osman, Saadet'le evlenir (W^*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \alpha \ D^2 \ \gamma^2 \ D^7 \ W$$

ONBEŞİNCİ MASAL

Analıkla ÖksüzKız

Masalın Özeti

1. Bir padişah varmış.
2. Eşi hamile, ve doğum yapmak üzere.
3. Gelen bütün ebeler ölmekteler.
4. Gariban bir kız varmış ve birde üvey annesi varmış.

5. Kızı doğumu yaptırmak için padişahın evine getirmişler.
6. Padişahın eşi bir yılan doğurmuş.
7. Kıza mezardan gelen bir sesle süt verilmiş.
8. Kız yılanla ilgilenmiş ve daha sonra evlenmiş.
9. Yılan çok yakışıklı bir deli kanlı olur vermiş.
10. Bu deli kanlı savaşa gitmiş, savaşta ölmüş.
11. Üvey annesi kıza iftira atarak kovulmasını sağlamış.
12. Kızıormanda kargaya dönüştürülmüş bir adam görmüş.
13. Büyü bozulmuş ve karga kılığındaki adam eski haline getirilmiş.
14. Karga kılığındaki adam kız ve çocuklarını evlerine getirmeyi sağlamış.
15. Kocasını savaştan dönmüş eşi ve çocuklarını gül satarak aramaya başlamış.
16. Adam eşini kırık dışından tanımış
17. Adam eşini ve çocuklarını alıp eve getirmiş.

MASALIN TAHLİLİ

H-I ve M-N çiftini ihitva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Bir padişah varmış (α) açıklaması: ilk durum.
2. Üvey anne padişahın kızının yılanla evlenmesini ister (γ^2) açıklaması: istek.
3. Kız yılanla evlenir (W^*) açıklaması: evlilik.
4. Padişah askerlerden kızını getirmelerini ister (δ^2) açıklaması: istek yerine getirilir.
5. Üvey anne kıza iftira atar (A_{20}) açıklaması: iftira atmak.
6. Padişah kızını evden kovar (A^9) açıklaması: Kovulma.
7. Yılan derisinden çıkıp yakışıklı bir adam olur (A^{11}) açıklaması: şekil değiştirme.
8. Kıza mezardan gelen bir sesle bir kova süt verilir (F^1) açıklaması: vasıta verilir.
9. Büyü bozulur ve karga eski haline döner (K^8) açıklaması: Büyü bozulur.
10. Kocasını bir gün döner (I) açıklaması: kahraman geri döner.
11. Adam eşini kırık dışından tanır (Q) açıklaması: kahramanın tanınması.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha \gamma^2 W^* \delta^2 A20 A^9 A^{11} F^1 K^8 I Q$

ONALTINCI MASAL

İki Kayın Avradı

Masalın Özeti

1. İki elti varmış.
2. Birisinin yedi oğlu birisinin yedi kızı varmış.
3. Oğlan anası kız anasını laflarıyla hep incitirmiş.
4. Kız anasının büyük kızı gelir ve annesini ağlarken görür.
5. Büyük kız annesinden amcası oğluna çalışmak için yabancı memlekete gitmek istediğini söyler.
6. Kız ile oğlan çalışmak için yola çıkarlar.
7. Kız kendini gizlemek için erkek elbisesi giyer.
8. Erkek tusbağı güder, kız ise gül bahçesinde çalışır.
9. Kız çok para kazanır, erkek ise hiç kazamaz.
10. Eve dönerler.
11. Erkek annesi oğlunu bu halde görünce çok utanır.
12. Kız, erkek annesinden bundan sonra annesine laf etmemesini ister.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. İki elti varmış (α) açıklaması: ilk durum.
2. Kız amcası oğlu ile çalışmaya gitmek ister (γ^2) açıklaması: istek veya emir.
3. Çalışmaya giderler (δ^2) açıklaması: istek yerine getirilir.

4. Kız erkek elbisesi giyer (A^{11}) açıklaması: şekil değiştirme.
5. Kızın ortaya çıkışı (B) açıklaması: bağlayıcı olay.
6. Kızla erkek çat yolda ayrılırlar (B^3) açıklaması: müsaede etmek, ayrılık.
7. Kızın erkek olup olmadığı öğrenmek için güleş tutulması istenilir (D^1) açıklaması: denemek.
8. Kız gittiği yerde çok para kazanır (E^1) açıklaması: imtihan başarılı.
9. Kız eve döner (I) açıklaması: kahraman geri döner.
- 1- Yol ayrımında bir taşı işaretleyerek ayrılırlar (<) . Yol işaretinde ayrılma hali.

Bu masalın şeması :

$$I. \alpha \gamma^2 \delta^2 A^{11} B B^3 D^1 E^1 I <$$

ONYEDİNCİ MASAL

Hedikten Müdük

Masalın Özeti

1. Hedik ile Müdük varmış.
2. Gelin ettikleri kızlarını ziyaret etmek için yola çıkarlar.
3. Kızlarına hediye olarak, ayakkabı, elbise ve yağ götürürler.
4. Hedik ile Müdük saflar.
5. Hediyeleri dağıtırlar.
6. Ayakkabıyı tusbağıya, elbiseyi ağaca, yağda tilkiye kaptırırlar.
7. Kızları onları iyi karşılar.
8. Tavukların hepsini kaynar sıcak suda yıkayıp öldürürler.

9. Odadaki bütün cevizleri dışarıya atarlar.
10. Kızları sinirlenip onları evden kovar.

MASALIN TAHİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

1. Hedil ile Müdük varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Hedik ile Müdük gelin ettikleri kızlarını ziyaret etmek için yola çıkar (i) açıklması: ayrılık.
3. Bunlar ağacın çıplak olduğunu zan eder kızlara aldıkları elbiseyi ağaca giydirirler (a) açıklması: eksik, kıyafetsizlik.
4. Tusbağı yalın ayak yürüyor derler ve ayakkabıları tusbağıya giydirirler (E^5) açıklması: zavallıya merhamet edilir.
5. Hedik ile Müdük bütün tavukları kaynar suda yıkar öldürür ve cevizleri dışarı atarlar (A^3) açıklması: ürünlere zarar verilir.
6. Kızları hemen anne ve babasını kovar (A^9) açıklması: kovulma.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \underline{\alpha \ i \ a \ E^5 \ A^3 \ A^9}$$

ONSEKİZİNCİ MASAL

Bitten Bire

Masalın Özeti

1. Bitten pire varmış. Bir gün bit, pireye çatıyı sıvayalım der.

2. Pirenin üzerine basılır, pire ölür, kanı oluktan akar.
3. Bit ağlar. Karga kaklar.
4. Irmak bulanık akar, Adam kazmayı k....na sokar.
5. Ağaç yaprağını döker, hanım başına çorbayı döker.
6. Kız saçını başını yolar, oğlan elbiselerini parçalar.
7. Baykuş tüyünü döker, v.s .

MASALIN TAHLİLİ :

M-N ve H-I çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Bitten pire varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Bit , pireye gel çatıyı sıvayalım dermiş (γ^2) açıklması: istek.
3. Karga bite neden ağladığını sorar (D^2) açıklması: selamlanır ve sorguya çekilir.
4. Bit, pire kardeş öldü kanı oluktan aktı der (B^7) açıklması: ağıt veya matem şarkısı söylenir.
5. Karga o zamand bende kaklarım, ırmak bende bulanık akarım, baykuş bende tüylerimi dökerim v.s (C) açıklması: tepki göstermeye karar verilir.

Bu masalın şeması:

I. α γ^2 D^2 B^7 C

ONDOKUZUNCU MASAL

Kara Fatmayla Sıçan

Masalın Özeti

1. Kara Fatma ile Fare çayıra gidiyorlar.
2. Fare kara Fatma'ya sen burda kal, sana yemek getireyim diyor.
3. Fare Bey'in evine çadırın altından giriyor.
4. Fatma , suya düşüyor.
5. Fare çadırdan çıkamıyor.
6. Fatma , mani söylüyor ve misafirler onu duyuyor.
7. Fare çadırdan çıkıp Fatma'yı son nefeste kurtarıyor.

MASALIN TAHLİLİ:

M-N ve H –I çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil etk hareketli masal .

1. Kara fatma ile fare varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Fare, kara fatmaya sen beni bekle, sana yemek alayım geleyim diyor, kara fatma ama beni unutma diyor (γ^2) açıklması: istek.
3. Fare çadıra giriyor yemekleri alıyor ama çadırdan çıkamıyor (A^{15}) açıklması: hapsetme.
4. Bunlar bir ses duyduk derler ve fare kara fatmanın suya düştüğünü öğrenir (ϵ^3) açıklması: başka şahıslar vasıtasıyla soruşturma.
5. Kara fatma suya düşer ve yardım ister (B^1) açıklması: yardım çağırısı.
6. Kara fatma : Atlılar atlılar, Tıkırdısı datlılar, Bey evine varasınız, Peynir ekmek yiyebilirsiniz fareye diyesiniz, Fatma suya düştü, Çabuk gelsin (B^7) açıklması: ağıt veya matem şarkısı söylenir.
7. Fare son anda kara fatmayı boğulmaktan kurtarır (E^8) açıklması: yok etme teşebbüsü atlatılır.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha \gamma^2 A^{15} \epsilon^3 B^1 B^7 E^8$

YİRMİNCİ MASIL

Karıyle Tilki

Masalın Özeti

1. Bir yaşlı teyze varmış, kızını gelin eder.
2. Kızını ziyarete gider.
3. Kızına balla yağ götürür.
4. Yolda tilkiyle karşılaşır, tilki ona yardım eder.
5. Tilki yağ ile balı yer, içini pislik doldurur.
6. Köyün girişinde yaşlı teyzeyi bırakır.
7. Kızı, pisliği görünce teyzeyi kovar.
8. Teyze tilkiden intikam almak için, kuruğunu koparır.
9. Tilki kuruğunu almak için yalvarır, teyze yağı ile balı ister.
10. Tilki, gider kuyudan daşmasını, su vermesini ister.
11. Yağı alır koyunlardan, gider arılardan bal ister.
12. Arılar bahar ister, tilki gider kuyudan daşmasını ister
13. Alır balı, teyzeye verir, kuyruğunu alır.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil çift hareketli bir masal .

I. HAREKET

1. Bir ihtiyar kadın varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Kızı bir köye gelin gitmiş(mot) .
3. Kızını görmek için yola çıkar (i) açıklması: ayrılık.
4. Yolda bir tilki nereye gittiğini sorar (ϵ^1) açıklması: hain kahraman hakkında bilgi edinmek için soruşturma yapar.

5. Tilki yarım dım etmek ister yaşlı teyzeye (η^1) açıklması: hain aladatarak razı eder.
6. Yaşlı teyze kabul eder (θ^1) açıklması: kahrman hainin teklifini kabul eder.
7. Tilki yağ ile balı yer (A^3) açıklması: ürünlere zarar verilir.

II. HAREKET

8. Yaşlı tayze tilikini kuyruğunu koparır (A^6) açıklaması: sakatlama
9. Yağı ve balı getirise kuruğunu geri alacağını söyler (D^{10}) açıklması: değıtirme teklifi.
10. Tilki koyunlardan süt, koynular tilkiden bahar, bahar tilkiden yağmur ister. (D^{10}) açıklması: değıtirme teklifi.
11. Tilki kuyunlardan, bahardan, arıdan, kuyudan, kızlardan yardım ister (K^2) açıklması: bir kaç yardımcı ile beraber birden kaznma.
12. Yağla balı verir kuyruğunu geri alır (K^4) açıklması: talihsizlik daha önce yapılan hareketlerin neticesinde ortadan kalkar.

Bu masalın şeması:

I. α i ε^1 η^1 θ^1 A^3

II. A^6 D^{10} D^{10} K^2 K^4

YİRMİBİRİNCİ MASL

Kundak

Masalın Özeti

1. Padişahın oğlu ile vezirin oğlu ava çıkmışlar.

2. Yolda bir bebek bulmuşlar, padişahın oğlu bunu almış.
3. Bebeğe bakmış, süt vermiş, beslemişler.
4. Bebek kundaktan çıkmış, eşini alıp kaçmış.
5. Yedi denizin ortasında bir köşke getirmiş.
6. Padişahın oğlu köşke gidememiş.
7. Kedi köke girmiş, burnundan çıkan kutuyu almış gelmiş.
8. Padişahın oğlu eşini almış.
9. Taneleri ufalamış genci öldürmüş.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I çiftine ihtiva eden tek hareketli bir masal. Tipi: zor fazife, çözümü.

1. Padişahın oğlu ile vezirin oğlu ava giderler (α) açıklması: ilk durum.
2. Yolda bir bebek bulurlar, padişahın oğlu bunu almak ister (γ^2) açıklması: istek.
3. Bebek kundaktan çıkar padişahın oğlunun eşini kaçıırır (A^1) açıklması: bir şahıs kaçırlır.
4. Hanım yedi denizin ortasında bir köşkte saklar (A^{15}) açıklması: hapsetme, alıkoyma.
5. kaçırılan genç padişahın oğluna yalvarır (D^5) açıklması: merhamet dilenir.
6. Padişahın oğlu hanımını alır, kendisini öldürür (E^9) açıklması: mücadele kazanılır.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \underline{\alpha \gamma^2 A^1 A^{15} D^5 E^9}$$

YİRMİKİNCİ MASAL

Horoz

Masalın Özeti

1. Bir horoz varmış, gübre yığıntısı eşmiş bir parça mısır parçası bulmuş.
2. Almış bu mısır parçasını bir teyzeye vermiş. Teyze mısır parçasını yemiş
3. Mısır tanesi yerine bir avuç mısır tanesi almış, başka birisine vermiş.
4. Bir avuç mısır yerine bir horoz almış, horozu başka birisine vermiş.
5. Horoz yerine bir keçi almış, keçiye başka bir teyzeye vermiş. Keçi ölmüş.
6. Keçi yerine bir inek almış.
7. Bütün mahallenin kadınlarını kandırmış. İneği alıp gitmiş.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

- 1- Bir horoz varmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Horoz, teyzeden mısır tanesini saklmasını istemiş (γ^2) açıklması: istek.
- 3- Horoz mısır tanesi yerine bir avuç mısır ister yoksa sabaha kadar öterim dermiş (η^3) açıklması: aldatma ve zorlmanın diğer şekiller.
- 4- Horoz bütün tezelere verdiği şeyin yerine daha büyük bir şey ister (D^7) açıklması: diğer istekler.
- 5- Teyze bir avuç mısır yerine bir horoz, diğer teyze horoz yerine bir keçi, diğer teyze keçi yerine bir inek verir (K1) açıklması: zeka veya zor kullanarak istenilen şey elde edilir.
- 6- Horoz ineği alır ve eve döner (i) açıklması: kahraman geri döner.

Bu masalın şeması :

I. $\alpha \gamma^2 \eta^3 D^7 KI i$

YİRMİÜÇÜNCÜ MASAL

Tavuk Horoz Güvercin

Masalın Özeti

1. Tilki , horoz, tavuk hacce gitmişler.
2. Yanlarına biraz buğday, biraz arpa, biraz mısır ve su almışlar.
3. Üç Ay boyunca gitmiş, yolda tilkiyi görmüşler.
4. Tilki onları mağaraya götürmüş.
5. Mısır , su ikram etmiş, uykuya çekilmişler.
6. Horoz sen insanları uyandırırısın demiş ve onu yemiş.
7. Tavuğa komuşlara yumurtlarsın demiş ve tavuğuda yemiş.
8. Güvercin : aç ağzını, yum gözünü dua okuyayım demiş.
9. Güvercin tilkinin ağzına pislamiş ve uçmuş gitmiş.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

1. Tavuk, horoz ve güvercin bir gün hacce giderlermiş (α) açıklması: ilk durum.
2. Bunları yolda tilki görür, nereye gidiyorsunuz diye sorar (D^2) açıklması : selamlanır ve sorguya çekilir.
3. Tilki, gelin bende kalın bu gece yarın hep birlikte gideriz der (η^1) açıklması: hain aldatarak razı eder.
4. Bunlar tilkiye misafir olmayı kabul ederler (θ^1) açıklması: kahraman hainin teklifini kabul eder (aldanır)
5. Tilki gelir horozu yiyecek, ama tilki kardeş yapma der (D^5) açıklması: merhamet dilenir.
6. Güvercin dua edeyim öye ye beni der, tilki ağzını açar ve güvercin uçar kurtulur (Rs^8) açıklması: kendini yedirmez.

Bu masalın şeması:

I. α D^2 η^1 θ^1 D^5 Rs^8

YİRMİDÖRDÜNCÜ MASAL

Hisso

Masalın Özeti

1. Huso diye birisi varmış, sabancımış.
2. Bir gün tarlaya giderken, tilki ile aslanı kavga ederken görmüş.
3. Aslan yenilince Huso'ya : kimseye söylersen seni öldürürm demiş.
4. Aslan Huso'ya her gün bir kuzu getirmeye başlamış.
5. Huso eşine aslanın kuzuları getirdiğini söylemiş, aslan duymuş.
6. Aslan : Huso hesabını bilir demiş.
7. Huso korkusundan evden çıkamaz olmuş, kuzuların hepsini yemiş.
8. Huso bir gün çıkmış, bakmış aslan onu tarlanın o teki tarafında bekliyor.
9. Tilki gelmiş ben seni kurtaracağım demiş.
10. Tilki aslana : ben sabancıyım demiş, aslan beni öğretirmisin demiş.
11. Aslan sabanın altına yatmış. Tilki atları vurunca aslanın kafasını kesmiş.
12. Tilki : bak seni kurtardım demiş. Huso işine tekrar dönmüş ve aslandan kurtulmuş.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Huso varmış. Huso sabancımış (α) açıklamsı: ilk durum.
2. Aslan Huso'ya kimsye söylersen seni öldürürm, söylemezsen sana her gün bir kuzu getiririm demiş (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.

3. Aslan Huso hesabını bilir dermiş (C) açıklması: tepki göstermeye karar verilir.
4. Tilki Huso'ya gelir : nerdesin sen, gözükmüyorsun ortalıklarda der (D²) açıklması: selamlanır ve sorguya çekilir.
5. Huso tilkiye başından geçenleri anlatır (E²) açıklması: dostça cevap verilir.
6. Tilki aslanın kafasını sabanla keser ve aslanı öldürür (E⁹) açıklması: mücadele kazanılır.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \underline{\alpha \ A^{17} \ C \ D^2 \ E^2 \ E^9}$$

YİRMİBEŞİNCİ MASAL

Karip Hasenle Bilel Hasen

Masalın Özeti

1. Bir padişah varmış, padişahın çocuğu olmuyormuş.
2. Padişahın yardımcısı varmış, doktorun birisi ilaç vermiş, padişahın eşi ile yardımcısının eşi içmişler.
3. Gün gelir bir oğlu olur, yardımcısının bir oğlu olur. Yardımcısının eşi doğumda ölür.
4. Padişah bu çocuğu alır, isimlerini Garip Hasan ile Bilal Hasan koyar.
5. Çocuklar anne ve babalarını havve gönderirler.
6. Padişah kızına vasiyet eder, eğer ben ölürsen padişah Bilal Hasan olsun der.
7. Garip Hasan yalandan bir mektup yazar ve Bilal Hasan'ı evden uzaklaştırır.
8. Kız korkusundan üç ay evden dışarı çıkmaz, Garip Hasanı odaya almaz.

9. Bilal Hasan üç ay sonra geri döner, kız kardeşi herşeyi anlatır.
10. Bir kul varmış, Garip Hasan'ın bütün adımlarını takip ediyormuş.
11. Garip Hasan annesi be babasını öldürür.
12. Kul Bilal Hasan'a herşeyi anlatır.
13. Bilal Hasan padişah olur, Garip Hasan'ı sürgüne gönderir, kız kardeşini bir padişahın oğlu ile evlendirir, kendiside bir padişah kızı alır.

MASALIN TAHLİLİ

H-I ve M-N çiftinin ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Bir memleketin bir padişahı varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Çocuklar anne ve babalarını hacce gönderir (B^1) açıklması: büyüklerin ayrılışı.
3. Padişah kızında Garip Hasan'ı odasında yatırmamayı ister (γ^2) açıklması: istek.
4. Garip Hasn işe babamın mektubu der, Bilal Hasan karşılamaya gider. (θ^3) açıklması: (kahraman hainin hilesine düşünmeden uyar)
5. Kız korkusundan kendini eve haps eder (A^{15}) açıklması: hapsetem.
6. Bilal hasan hazırlıklarını yapar ve babası ile annesini karşılamaya gider (i) açıklması: kahrmanın evden gönderilmesi.
7. Bilal Hasn atıyla gider (G^2) açıklması: kahrman atla gider.
8. Bilal hasan döner ve ablası herşeyi anlatır, Garip Hasanı kovar (I_6) açıklması: hain sürülür.
9. Bilal Hasan padişah olur ve bir padişah kızı ile evlenir (W^0_0) açıklması: evlilik, tahta çıkma.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \alpha \ B^1 \ \gamma^2 \ \theta^3 \ A^{15} \ i \ G^2 \ I_6 \ W^0_0$$

YİRMİALTINCI MASAL

İki Yoldaş

Masalın Özeti

1. Çok samimi iki arkadaş varmış.
2. Birisi saf birisi çok kurnaz.
3. Kurnaz olanın işleri bozulmuş, arkadaşından yardım istemiş, saf olan bütün malını vermiş.
4. Kurnaz olan çok zengin olmuş. Saf olanın işleri bozulmuş.
5. Gitmiş kurnaz olan arkadaşından yardım iş istemiş ama arkadaşı iş vermemiş.
6. Üzülerken dönse de, pişman olsa da, arkadaşına kızamamış.
7. Yaşlı bir adam çıkmış karşısına, çok aç olduğunu ilaç alacak parası olmadığını demiş, yaşlı adama ilaç almış, yanında yaşaması için eve almış.
8. Yaşlı adam bir gün ölür ve bütün mirasını buna bırakır ve çok zengin olur.
9. Bir gün dilenci bir kadın kapısını çalar, onu eve alır, delikanlıya bakmaya başlar.
10. Dilenci kadın kendisine bir kız bulup evlendireceğini söyler.
11. Düğün günü arkadaşında çağırır.
12. Herkesi susturur ve anlatır arkadaşının yaptığı.
13. Kurnaz olan arkadaş dayanamaz ve oda konuşur, yaşlı adamın babası olduğu ve mirasını bırakması için gönderdiğini, dilenci kadının annesi ve şimdi evlendiği kızın ise ablası olduğunu anlatır.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

1. Çok samimi iki arkadaş varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Kurnaz olan arkadaş saf olan arkadaştan yardım ister (γ^2) açıklması: istek.
3. Saf olan arkadaş bütün malını bağolar arkadaşına (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.

4. Sah olanın işleri bozulur ve arkadaşından yardım ister ama arkadaşı yardım etmez (A) açıklması: hainlik.
5. Saf olan yaşlı amcayla karşılaşır, aç olduğunu ondan ilaç almasını ister (D²) açıklması: selamlanır ve sorguya çekilir.
6. Yaşlı amcaya ilacını alır karnını doyurur (E⁵) açıklması: zavallıya merhamet edilir.
7. Yaşlı amca bütün mirasını bu saf adama bırakır (F²) açıklması: maddi hediye verilir.
8. Saf olan zengin olur (T¹) açıklması: yeni fizik görünüş kazanılır.
9. Yaşlı tezye onu bir kızla evlendirir (W*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha \gamma^2 \delta^2 A D^2 E^5 F^2 T^1 W^*$

YİRMİYEDİNCİ MASAL

Dev Kız

Masalın Özeti

1. Bir padişah varmış, yedi erkek çocuğu varmış, padişahın eşi ağlar, kız çocuğu istiyorum der.
2. Doktora götürür, hanımı hamile kalır ve bir kızı olur.
3. Kızı çok severlermiş.
4. Kız herkes uyuduktan sonra bir dev olurmuş.
5. Bu dev, padişahın bütün koyunlarını yermiş.
6. Büyük çocuk, kız kardeşinin bir dev olduğunu söyler.
7. Padişahın eşi kız kardeşine dev diyor diye, abisini evden kovdurur.

8. Kız yani bu dev köydeki bütün hayvanları yedikten sonra kardeşlerinde yer ve en son annesi ve babasını da yer.
9. Padişahın oğlu bir aslan birde kaplan yetiştirir.
10. Birlikte yaşadığı teyzeye bir yüzük verir, yüzük elini sıkınca , aslan ile kaplanı Salı ver der.
11. Padişahın oğlu gelir, kız kardeşini atını yer, daha sonra çocuğu kovalamaya başlar.
12. Yüzük teyzenin parmağını sıkınca, aslan ila kaplan hemen gelirler.
13. Devi yerler.
14. Padişahın oğlu babasının yerine padişah olur, bir padişahın kızı ile evlenir.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. zamanında bir padişah varmış, padişahın yeddi erkek çocuğu varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Padişahın eşi bir kız çocuğu istermiş (γ^2) açıklması: istek.
3. Kız herkes uyuduktan sonra bir dev olurmuş (T1) açıklması: yeni fizik görünüşü kazanılır.
4. Kız gece bütün hayvanları yer (A^{18}) açıklması: gece eziyet (vampirlik)
5. Büyük oğlan kız kardeşinin bir dev olduğunu bilir (ξ^2) açıklması: kahrman hain hakkında bilgi edinir.
6. Kız kardeşine dev dedi diye oğlan evden kovarlar (A^9) açıklması: kovulma.
7. Oğlan yaşlı teyzeye bir yüzük verir, yüzük parmağını sıkınca aslan ve kaplanı bırak der (j^2) açıklması: bir yüzük veya mendil verilir.
8. Oğlan ailesinin memlketine geri döner (i) açıklması: kahrman geri döner.
9. Kızkardeşi yani bu dev abisini kovalamaya başlar, oğlan kaçır (Rs^9) açıklması: yok edilmekten kurtuluş.
10. Aslan ve kaplan gelir bu devi öldürüler (I) açıklması: hain mağlup edilir.
11. Oğlan babasını yerine padişah olur ve bir padişahın kızı ile evlenir (W^0_0) açıklması: evlilik ve tahta çıkma.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \alpha \gamma^2 T1 A^{18} \xi^2 A^9 j^2 i R5^9 I W_0^0$$

YİRMİSEKİZİNCİ MASAL

Suy Kızı

Masalın Özeti

1. Bir kadın varmış, hiç çocuğu olmazmış.
2. Kadın bir gün hamurdan bir kız yapmış.
3. Hamurdan olan bu kızı giydirip kuşatmış balkona oturtmuş.
4. Bunu balkonda padişahın oğlu görmüş. Aşık olmuş bu kıza.
5. Babası ve annesi demiş : ben bu kızı istiyorum.
6. Padişahlar gitmişler bu kızı istemeye.
7. Annesi benim bir şartım var demiş, kızımı evininize gelene kadar kimse göremez demiş. Herkes kabul etmiş.
8. Denizden geçerken annesi bu hamur kızı denize atmış.
9. Balıklar bu hamur kızı yemiş, denizde yaşayan bir su kızı varmış.
10. Su kızı, hamur kızın yerine geçmiş, kadına üzülme işte ben kızının yerine geçeceğim
11. Padişahın oğlu kızı yüzünü görünce çok şaşırmış, çok güzelmiş.
12. Kırk gün kırk gece düğün yapmış ve kızla evlenmiş.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Çocuğu olmayan bir kadın varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Kadın hamurdan bir kız yapmış ve bunu sülemiş balkona koymuş (η^3) açıklması: aldatma ve zorlmanın diğerk şekilleri.
3. Kadın bu hamur kızını denize atar (A^{10}) açıklması : denize atma.
4. Denizden bir su kızını çıkar bu gelinin yerine geçer (A^{12}) açıklması: bir şahsın yerine geçme.
5. Su kızını teyze üzölme ben kızının yerine geçerim der (F^9) açıklması: vasıta hizmet teklif eder.
6. Hamur kızını balıklar yer, su kızını yerine geçer ve saraya gelirler (K) açıklması : eksik veya talihsizlik tasviye edilir.
7. Padişahın oğlu su kızını ile evlenir (w^*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması :

I. $\alpha \eta^3 A^{10} A^{12} F^9 K w^*$

YİRMİDOKUZUNCU MASAL

Yeşil Kuş

Masalın Özeti

1. Bir adam varmış, adamında bir oğlu birde kızını varmış.
2. Anneleri vefat edince, dam başka bir kadınla evlenir.
3. Kadın ne çocukları nede çocukların sevdiği sarı ineği severmiş.

4. Sarı inekten kurtulmak için hasta rolüne girer, sevgilisinden ineğin etinden yemeyi tavsiye etmesini ister, ineğin etinden yer, kanından sürer.
5. Kocasına büyü yaptırır, çocuğun etinden yemek ister, babası çocuğu keser hanımına yedirir.
6. Ablası çok ağlar kemiklerini sulamaya başlar.
7. Mezardan bir yeşil kuş çıkar, kıza türküler söyler, hediyeler getirir.
8. Ablası kardeşinin olduğunu anlar, bunu tutar öpüp okşar.
9. Analığı hediye alması için bu kuşu öpmeye başlar.
10. Kuş ağzında zehirli bir iğne ile döner ve analığını o zehirli iğne ile öldürür.
11. Kuşla ablası kalan hayatlarını çok mutlu yaşarlar.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

- 1- Bir adam varmış, adamında bir oğlu birde kızı varmış (α) açılması: ilk durum.
- 2- Çocukların annesi vefat eder. (B^2) açıklması: ana babanın ölümü.
- 3- Analıkları sarı ineğin etinden yemek ve kanından sürmek ister ($y1$) açılması: istek.
- 4- Babaları sarı ineği kestirir hanımına yedirir (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.
- 5- Kadın, çocuğun da etinden yemek ister (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.
- 6- Kuş ağzında zehirli bir iğne ile gelir (F^6) açılması : vasıta ortaya çıkar.
- 7- Kuş zehirli iğneyi fılatır ve analığını öldürür (I) açılması: hain mağlup edilir.

Bu masalın şeması:

I. α B^2 $y1$ δ^2 A^{17} F^6 I

OTUZUNCU MASAL

Kurtla Uşaklar

Masalın Özeti

1. Bir kadın varmış, beş tane çocuğu var, babalrı vefat etmiş.
2. Kadın çocuklarını yaşatabilmesi için temizlik işleri yaparmış.
3. Evden her çıktığında kapıyı kimseye açmalarını ister.
4. Bir gün eve kurt gelir ve kapıyı açmalarını ister.
5. Çocuklar kurdun sesinden anlar ve annelerinin olmadığını söyle kapıyı açmazlar.
6. Kurt şeker yeyip eve döner, açın kapıyı der, çocuklar kuyruğunu görünce yine açmazlar.
7. Kurt kuyruğunu gizler şeker yer tekrar gelir, çocuklar ayaklarından tanır kurdu.
8. Kurt şeker yer, kuyruğunu gizler, ayaklarını una banaraeve gelir.
9. Bütün çocukları yer , en küçük iki çocuk yatağın altına gizlenir, vcanlarını kurtarırlar.
10. Gizlenen çocuklar annelerine anlatırlar olayı, anneleri çok kızar ve kurdu öldürmeye karar verir.
11. Kurdu mağarada bulur, midesini yırtar çocukları çıkarır, kurdun midesine kaya yerleştirir.
12. Kurt susar, kuyuya su içmeye gider, kayalar ağır oldukları için, kurt kuyuya düşer ve ölür.
13. Herkes kurdun şerrinden kurtulur, çocuklar o günden sonra kimseye kapıyı açmazlar.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal .

- 1- Günün birinde bir kadın varmış ve beş tanede çocuğu varmış (α) açıklması: ilk durum.

- 2- Babaları vefat etmiş (B^2) açıklması: ana babanın ölümü.
- 3- Anneleri çocuklardan hiç kimseye kapıyı açmamalarını ister (γ^2) açıklması: istek.
- 4- Kurt türlü türlü oyunlarla eve girmeyi başarır (η^1) açıklması: hain aldatarak razı eder.
- 5- kurt çocukları yemeye kararlı (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.
- 6- Kadın kurdu öldürmeye karar verir. (C) açıklması: tepki göstermeye karar verilir.
- 7- Kadın çocukları kurdun midesinden çıkarır, kurdun misenine kaya yerleştirir, kurt kuyuya düşer ve ölür. (I) açıklması: hain mağlup edilir.

Bu masalın şeması :

$$I. \quad \alpha \ B^2 \ \gamma^2 \ \eta^1 \ A^{17} \ C \ I$$

OTUZBİRİNCİ MASAL

Kurtla Kız

Masalın Özeti

1. Bir adam birde kadın varmış, bunlarında çok sevdiği tek bir kızları varmış.
2. Kızı çok sever, bir dediğini iki etmezlermiş.
3. Kadının ablası başka bir köyde evliymiş, kocası seyahate gider, yeğenini yanında yatması için kardeşinden ister.
4. Kardeşi kızını ablasına verir, kızı alır gider, gece yarısı kocası gelir.
5. Kızı dışarı atar, kız ormana doğru gider, kayıp olur.
6. Ormanda kızı kurt bulur, kızı yemek ister, kız ben seni doyurmam, beni eve götürürsen sana üzüm ve incir veririm, onlar seni daha çok doturacak der.

7. Kurt kabul eder kızı evine götürür.
8. Kurt ne kadar çağırsa bile kimse duymaz, kızı yer elbiselerini evin önüne bırakır.
9. Anne ve baba kızlarını olduklarını anlar, annesi ablasından bunun acısını çıkarmaya karar verir.
10. Ablasını oğlu teyzesini ziyarete gelir, çocuğu bırakmaz, orada uymasını ister.
11. Çocuğu keser ablasına yedirir, kızımı nasıl kurda yedirdinse bende sana oğlunu yedirdim der.

MASLIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Bir adam birde kadın varmış, bunlarında çok svdikleri tek bir kızları varmış(α) açıklması: ilk durum.
2. Ablası kız kardeşinden kızını bir geceliğne kendisinde kalması için ister (γ^2) açıklması: istek.
3. Kız kardeşi, kızını, ablasına verir (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.
4. Abalsının kocası kızı gece yarısı kovar (A^9) açıklması: kovulma.
5. Kız, kurttan kendisini yememesini ister (D^5) açıklması: merhamet dilenir.
6. Kurt kızı yer ve annesi ablasından intikam almak ister (C) açıklması: tepki göstermeye karar verilir.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha \gamma^2 \delta^2 A^9 D^5 C$

OTUZİKİNCİ MASAL

Pissik Kız

Masalın Özeti

1. Bir kadın varmış, çocuğu olmuyormuş, Allah'a dua etmiş " Allah'ım sen bana bir çocuk ver istersede bir kedi olsun " dermiş.
2. Allah dularını kabul eder ve bir kedisi olur. Aylar geçtikçe kedi büyümüş.
3. Kedi çarşıda gezer akşam eve dönermiş. Bir gün padişahın sarayını görür. Saraya girer.
4. Havuzda yüzmek için elbiselerini çıkarır ve çok güzel bir kıza dönüşür.
5. Padişahın oğlu bir yüzüğünü alır ve gizlendiği yere geri döner. Padişahın oğlu ona aşık olur.
6. Kız yüzüğe çok üzülür ve oteki yüzüklerini kayıp etmemek için bir daha saraya gitmeyeceğine karar verir.
7. Padişahın oğlu her yerde bu kediye arattırır, çok pişman olur, hasta olur hasretinden.
8. Annesinden bu kediye istemesini ister. Annesi her na kadar olmaz desede sonunda mecbur kalır.
9. Annesi kediye alır gelir oğluna verir.
10. Padişahın oğlu yüzüğü verir ve kız inanır ona, elbiselerini çıkarır, çok güzel bir kız olur.
11. Kırk gece düğün yaparlar, ailesini yanına aldırır ve bir ömür mutlu yaşarlar.

MASALIN TAHLİLİ :

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

- 1- Bir kadın varmış hiç çocuğu olmazmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Kadın hep Allah'a bir çocuğu olsun diye yalvarırmış(D 11) açıklması: tanrıya yalvarma.
- 3- Allah'a bana bir çocuk ver istersede kedi olsun duasını edermiş (E11) açıklması: tanrı dileği kabul eder.

- 4- Kedi büyür , dolaşmaya çıkar, padişahın sarayına girmeye çalışır, saray muhafızları kovarlar kediyi her seferinde (A^9) açıklması: kovulma.
- 5- Elbiselerini çıkarır ve çok güzel bir kıza dönüştür bu kedi (A^{11}) açıklması: şekil değiştirme.
- 6- Padişahın oğlu buna aşık olur ve annesinden bu kediyi almasını ister (γ^2) açıklması: istek.
- 7- Annesi yok desede sonunda gider bu kediyi oğluna alır (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.
- 8- Padişahın oğlu kediye yüzüğü verir ve kız ona inanır (j^2) açıklması: bir yüzük yada mendil verilir.
- 9- Kıza kırk gün kırk gece düvün yaptırır (w^*) açıklması: evlilik.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \alpha \quad D11 \quad E11 \quad A^9 \quad A^{11} \quad \gamma^2 \quad \delta^2 \quad j^2 \quad w^*$$

OTUZÜÇÜNCÜ MASAL

Balıkçı

Masalın Özeti

1. Günün birinde bir balıkçı varmış, balıkçı yokslumuş.
2. Balık tutar ailesini geçinidir, tutmadığı gün aç uyurlar.
3. Bir gün denizde bir tusbağı yakalır, tusbağıyı eve getirir, bir sepetin altına bırakırlar, o gün aç uyurlar.
4. Tusbağı sepetin altından çıkar ve çok güzel bir kız olur, denzie gider kardeşinden yemek ister.
5. Sabak kalkar bakarlar her çeşit yemek var evde, herkes karnını doyurur.

6. Her gün çeşitli yemek yapmaya başlar bu kız, bir gün adam bunu takip eder ve kız olduğunu anlar.
7. Tusbağı kabuğunu ateşe atar kızla evlenir.
8. Padişah bu kızı ister, vezir bu adamdan kurtulalım derler.
9. Padişah bu adamdan bir salık üzüm ister, kendisine ve askerine yetsin der.
10. Kız denizden bu adama bir salkım üzüm getirir, ne kadar yeseler bu üzüm bitmez.
11. Padişah bu adamdan bugün doğmuş bir bebek ister, bebek kendisine masal anlatsın ister.
12. Bu kız git denize, kardeşimin bugün çocuğu oldu, onu iste dermiş.
13. Adam denizden çıkan çocuğu alır, çocuk adamdan bir hançer ister.
14. Padişaha masal anlatır, daha sonra padişah ile vezirin kafasını keser.
15. Adam o memlekete padişah olur ve kalan ömrünü sarayda geçirir.

MASALIN TAHLİLİ:

M-N çiftini ihtiva eden sınıfa dahil tek hareketli bir masal : zor vazife ve çözümü.

- 1- Bir balıkçı varmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Denizde bir tusabağı yakalar, tusbağı akşam kabuğundan çıkar ve çok güzel bir kız olur (A^{11}) açıklması: şekil değiştirme.
- 3- Adam bu kızla (tusbağı) evlenir (W^*) açıklması: evlilik.
- 4- Padişah bu adamdan kurtulmak ister, adamdan zor bir vazife ister (M) açıklması: zor vazife.
- 5- Kız adama denize git kardeşimen eski evimizden sana üzüm vermesini iste der (γ^2) açıklması: istek.
- 6- Adam denize gider, kızın dediği üzümü alır (F^1) açıklması: vasıta verilir.
- 7- Padişah bu defa bugün doğmuş ve masal anlatabilen bir çocuk ister, adam denize gider çocuğu getirir (N) açıklması: vazifenin çözümü.
- 8- Çocuk padişah ile veziri öldürür, balıkçıda padişah olur (W^*) açıklması: tahta çıkma.

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \alpha \ A^{11} \ W^* \ M \ \gamma^2 \ F^1 \ N \ W^*$$

OTUZDÖRDÜNCÜ MASAL

Derviş Baba

Masalın Özeti

1. Zamanında bir padişah varmış, bu padişahında yanında yaşayan bir derviş varmış.
2. Padişah dervişi çok sever her konuda fikrini alırmış.
3. Derviş padişaha cevaplarında hep " vardır bunda bir hikmet padişahım " dermiş.
4. Bir gün padişah bahçede gezinirken gözüne dikenli bir ağacın dalı girmiş ve gözünü çıkarmış, padişah köo olmuş.
5. Dervişe sormuş. Derviş vardır bunda bir hikmet padişahım demiş.
6. Padişah çok sinirlenmiş götürün vurun kafasını demiş.
7. Vezir dervişe kıyamamış götürmüş evinde gizlemiş onu.
8. Bir gün padişahı haydutlar yakalamış, kurban edeceklermiş.
9. Padişahın bir tek gözü olduğu için kurban olmamış, padişahı geri bırakmışlar.
10. Padişah dervişin haklı olduğunu bilmiş, onu çldürttüğü için çok pişman olmuş.
11. Vezir padişaha dervişi getirmiş, padişah helallik dilemiş, dervişi padişah yapmış.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

1. Zamanında bir padişah varmış ve onun yanında yaşayan bir derviş varmış (α) açıklması: ilk durum.
2. Padişah dervişin cevabına sinirlenir götürün vurun kafasını der (A^{13}) açıklması: öldürme emri.
3. Derviş haydutlar yakalar ve tanrılara kurban etmek isterler (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.
4. Dervişin bir gözü olmadığı için kurban etmezler (a^6) açıklması: diğer eksikler.
5. Padişahı götürür aldıkları yere bırakırlar (E^4) açıklması: tutuklu serbest bırakılır.
6. Padişah kurban olmaktan kutulur (E^8) açıklması: yok etme teşebbüsü atlatılır.
7. Padişah dervişten af diler, bu taht senin der ve derviş padişah olur (W^*) açıklması: tahta çıkma.

Bu masalın şeması:

I. $\alpha A^{13} A^{17} a^6 E^4 E^8 W^*$

OTUZBEŞİNCİ MASAL

Eringaç Adam

Masalın Özeti

1. Çok tembel bir adam varmış.
2. Köyün dışında küçük bir evde yaşarmış, bir keçisi, bir koyunu, bir ördeği, bir tavuğu ve birde horozu varmış.
3. Adam bu havanların sayesinde geçimini sağlar ve başka bir iş yapmazmış.

4. Evin duvarı yıkılmış, onu tamir etmeye hiç aldırmamış.
5. Kurt eve girmiş her yeri dağıtmış, tavuğu almış gitmiş.
6. Hayvanlar ağlamış ve duvarı tamir etmesini istemişler ama adam aldırmamış ve üşenmiş.
7. Ertesi gün ördeği almış ve bu duvarı yine tamir etmemiş.
8. Her gün bir hayvan almış bu kurt, sadece keçi kalmış.
9. Keçi senide yiyecek bu kurt demiş, gitmiş bir avcıyla kurdu öldürmesi için anlaşmış.
10. Avcı gelmemiş, keçiyide almış bu kurt.
11. En sonunda kurt bu adamı yemiş. Avcı gelmiş bakmış evde kimse kalmamış.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

- 1- Çok tembel bir adam varmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Hayvanlar adamdan duvarı tamir etmesini ister (γ^2) açıklması: istek.
- 3- Kurt içeri girer ve bahçeyi darma dağın eder (A^3) açıklması: ürünlere zarar verilir.
- 4- Keçi , bu kurt hepimizi yiyecek der sahibine (A^{17}) açıklması: yamyamlık tehdidi.
- 5- Adam avcıdan kurdu öldürmesini ister (A^{13}) açıklması: öldürme emri.

Bu masalın şeması :

I. $\alpha \quad \gamma^2 \quad A^3 \quad A^{17} \quad A^{13}$

OTUZALTINCI MASAL

Zengin Adam Uşakları

Masalın Özeti

1. Zengin bir adam varmış. Adamın eşi vefat etmiş. Çocukları ile yaşamaya başlamış.
2. Çocukları büyümüş, adam malını çocukları arasında paylaşmış.
3. Büyük oğlu evlenir ve babasını yanına yılda bir gelmeye başlamış.
4. Ortancıl oğlan ve küçük oğlanda aynısı yapar ve babalarını yanına bayramda bir gelmeye başlarlar.
5. Adam çok yalnız kalmış ve artık ekmek alacak parası bile kalmamış.
6. Bir gün bu adamın eski bir arkadaşı ziyaretine gelir.
7. Benim dediklerimi yaparsan sana çocuklarını geri kazandırırım der.
8. Büyük gelin bu sandığı görür, bunun içinde altın ve gümüş var der, benim ile kim ilgilenirse bu sandığın sahibi o olacak dermiş.
9. Gelin ve oğlu babasıyla ilgilenmeye başlar bunu hiç yalnız bırakmazlarmış.
10. Aynı şeyi o teki çocuklarının hanımları ile yapar ve onlarda babaları ile ilgilenir hiç yalnız bırakmaz olurlar.
11. Adam ölrü, hemen gelir sandığı almaya çalışırlar, kavga ederler, babasının arkadaşı bunlar ayırır, sandığın içindeki herkesin der.
12. Sandıkta üç tane mektup çıkar , her mektupta sakın sağlığında malını çocuklarına dağıtma yazıyor, her mektup bir sopaya sarılı oda gelinlerin kocalarına dayak atmaları isteniliyor.
13. Çocuklar çok pişman olmuş ancak iş işten geçmişti.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

- 1- Bir zangün adam varmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Adamın eşi vefat etmiş (B^2) açıklması: ana babanın ölümü.

- 3- Adamın yanına eski bir arkadaşı gelmiş, sana dediklerimi yaparsan çocuklarını geri kazanırsın demiş (γ^2) açıklması: istek veya emir.
- 4- Adam arkadaşını dediğini yapmış ve sandığın içinde altın ve gümüş olduğunu söylemiş (δ^2) açıklması: istek yerine getirilir.
- 5- Adam sandığın içindekilerini ölümünden sonra çocuklarına paylaşmasını ister (D^3) açıklması: ölümden sonra yapılacak bir şey istenir.
- 6- Çocuklar bu sandık için kavgaya eder, ababalarını arkadaşı bunları ayırır (E^6) açıklaması: kavgacılar ayrılır.
- 7- Bablarını arkadaşı sandığın içindekilerini babanızın size dağıtmamı istedi der (D^6) açıklaması: paylaşma teklifi .

Bu masalın şeması:

$$I. \quad \alpha \quad B^2 \quad \gamma^2 \quad \delta^2 \quad D^3 \quad E^6 \quad D^6$$

OTUZYEDİNCİ MASAL

Şansız Padişah

Masalın Özeti

1. Zamanında bir padişah varmış, padişah her birkaç günde veziri alır insanların durumunu öğrenmek için geziye çıkarmış.
2. Bir gün bir kadına rastlar, kadını takip eder.
3. Kadın kocasıyla hem yemek yiyor hem oynayıp söylüyorlar.
4. Padişah bunları kıskanır, her şeyin sahibiyim ancak bunlar kadar mutlu değilim der.

5. Adamı çağırır, ona eşini vermesini ister, bunun karşılığına üç eşini ve istediği kadar para teklif eder.
6. Adam kabul etmese de canını kurtarmak için kabul eder.
7. Padişahın üç hanımını alır gelir, birisi yalan söylediği için onu nehre atar, diğer ikisini ne yaparsanız yapın der eve getirir.
8. Hırsız olan kadın ona herşeyi verdiği ve evde bir şey bulamadığı için artık çalmaz ve örgü örüp pazarda satmaya başlar.
9. Eve erkek alan kadın, bana güvendi ber artık yapmam der ve yeni kocasına her gün yemek götürmeye başlar.
10. Padişahın yeni eşi hergün ağlar ve yeni hayat hiç alışamaz.
11. Padişah veziri adamın ahvalini öğrenmek için gönderir, vezir çok şaşırır gelir her şeyi padişaha anlatır.
12. Padişah adamın eşini , sürüyle altın ve gümüş verir, kocasına tekrar gönderir.
13. Adam kalan hayatını üç hanım ile birlikte çok zengin bir şekilde geçirirmiş.

MASALIN TAHLİLİ:

H-I ve M-N çiftini ihtiva etmeyen sınıfa dahil tek hareketli bir masal.

- 1- Zamanında bir padişah varmış (α) açıklması: ilk durum.
- 2- Padişah bir gün vezrinie kalk gidelim şu insanların durumuna bakalım dermiş (γ^2) açıklması: istek veya emir.
- 3- Padişah adamı çağırır ve onunla konuşmak ister(D^2) açıklması: selamlanır ve sorguya çekilir.
- 4- padişah adamın eşini ister ve hanımlarını adama teklif eder (A^{16}) açıklması: evliliğ zorlama.
- 5- Adam kadınların birisini suya atar (A^{10}) açıklması: denize atma.
- 6- Padişah adamın hanımını tekrar verir ve onlar yük dolusu altın ve gümüş gönderir (Wo) açıklması: maddi mükafat veya kazanılan diğer şeyler.

Bu masalın şeması:

$$\text{I. } \underline{\alpha \gamma^2 D^2 A^{16} A^{10} W_0}$$

SONUÇ

Çalışmamız sahadan derleme yöntemiyle derlenen otuzyedi metninden oluşmuş ve Propp metoduna göre incelenmiştir.

Bu çalışma Türk okuruna Halep Türkmen masalları ve dolayısıyla Halep Türkmen halk kültürü ile az da olsa bir fikir vermektedir . Halep ve çevresinde yaşayan Türkmenlerin kültürlerine dair bir alan araştırması niteliğinde olan bu çalışma, 2013-2014 yıllarında o yöreden derlenmiş masallardan ve bu masalların Propp metoduna göre incelenmesinden ibarettir.

Suriye’de halen yaşayan veya iç savaş nedeni ile Türkiye’ye gelmiş Türkmenlerden derlenen bu otuzyedi masal metninin incelenmesinde, sononunda elde edilen neticeleri ‘**derleme inceleme ve metod**’ açısından şöyle özetleyebiliriz.

Masalların bir kısmı Azez ilçesinin Baragatı, Dalha, Havarkilis ve Çobanbey köyünde yaşayan Türkmenlerden elde edilmiştir. İç savaş nedeni ile masal derleme süreci her ne kadar sıkıntılı ve sınırlı olsada, bölgeyi tanımam ve bölgede ailemin olması , masalcıları tanıyor olmam işimi kolaylaştırmıştır. Masalların kalan kısmıda iç savaş nedeni ile Türkiye’ye misafir olmak zorunda kalan Türkmen ailelerinden derlenmiştir. Türkiye’de yaşadıkları yerler tespit edilmiş ve evlerine ziyaretler düzenleyip masal anlatmaları rica edilmiştir.

Genelde bölgede yaşayan Türkmenler güvenmediği ve itimat etmediği kimseler masal anlatmazlar, bu hususu göz önünde bulundurarak ilk önce yakın akarabalar ve tanıdıklar tercih edilmiştir , bu nedenle masal derleme esnasında bir sıkıntı yaşamadık.

14 masalcıdan yaklaşık 50 masal derleme şansımız olmuştur. Bu masallardan sadece 37 tanesi incelemeye dahil edilmiştir. Diğer incelenmeyen masallar şu sebeplerden ötürü

metinlere dahil edilmemiştir. Masalların bir kısmı halk hikayesi katagorisine girdiği için başka çalışmalarda incelenmesinin daha uygun olacağı görüşüne vardık. Diğer masalları ise aynı masalın ayrı şahıslar tarafından anlatılmış ve hemen hemen aynısı oldukları için bu çalışmanın dışında bırakılmıştır.

14 masalcının 10 tanesi kadın sadece dördü erkektir. Masalcılar 35-80 yaş aralığında olup çoğunluğu 50 yaş ve üzeridir.

Masalları Viladimir Propp metoduna göre tahlil ettik. Umay Günay tarafından derlenen Elazığ masalları ve incelemeleri çalışmasını örnek alıp masallarımızı ona göre tahlil ettiki. Çalışmaya alınan masal metinlerini anlatan kaynak kişilerin isimleri ve kaynak kişiler hakkındaki bilgiler, derleme yeri ve tarihiyle ilgili bilgiler verilmiştir. Bunlar sayesinde ileride derlenecek metinlerin orijinal veya varyant olup olmadığı tespit edilebilecektir. Masalları ilk önce derlediğimiz şekli ile yazıya aldık, daha sonra masalın daha anlaşılır olması için bir sözlük kısmı oluşturduk. Daha sonra masalların özeti ve Propp metoduna göre tahlilini yapıp masalların ana şemasını verdik.

Masallar inceleme ve sınıflandırma esnasında iki çift fonksiyonun varlığına veya yokluğuna göre yapılmıştır. Sınıflandırmanın elementlerini teşkil eden bu iki çift hainle **mücadele-zafer (H-I)** ve **zor vazife-çözümü (M-N)** oluşturmaktadır. Bu çiftlerin durumuna göre masallar dört sınıfa ayrılmaktadır.

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen masallar .

H-I ve M-N çiftlerini ihtiva eden masallar.

H-I çiftini ihtiva eden masallar.

M-N çiftini ihtiva eden masallar.

Bu sınıfa göre her gruba giren incelediğimiz masalların numaraları aşağıda gösterilmiştir.

1. **H-I ve M-N çiftlerini ihtiva etmeyen masallar:**

2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37.

2. **H-I ve M-N çiftlerini ihtiva eden masallar :**

1.

3. **H-I çiftini ihtiva eden masallar :**

21.

4. **M-N çiftini ihtiva eden masallar :**

10, 4, 33.

Propp'a göre masallar birbiriyle karşılaştırıldığında iki tip unsur göze çarpar: Onlar, bazı yönlerden birbirine benzerdir, bazı yönlerden ise farklıdır. Propp, masallarda ortak (benzer) olan hareketlere “fonksiyon” adını verir. Olağanüstü masallarda 31 ortak nokta bulur. Yani masallar 31 fonksiyon üzerine kurulur. Her masalda bu 31 fonksiyonun tamamı bulunmak zorunda değildir. Sadece kötülük (A) fonksiyonu bütün masallarda vardır. Bir masalda bulunan fonksiyonları bulabilmek için Propp'un fonksiyonlar listesini göz önünde bulundurmak gerekir. Bu çalışma sonunda elde edilen çıktılar aşağıda tablo halinde verilir. Bu listede fonksiyonlar, masallarda karşımıza çıkış sırasına düzenlenmiştir. Listede ayrıca her fonksiyonun masallarda karşımıza çıkan başlıca alt çeşitleri de gösterilmiştir. Alt çeşitler bir fonksiyon değildir, fonksiyonun masallarda görülen varyantlarıdır. Bu liste, aynı zamanda masalların geniş bir hikaye etme planı olarak da kabul edilebilir.

	Giriş Bölümü
α	Başlangıç Durumu
1) β_1	Büyüklerin Ayrılışı
β_2	Ana babanın ölümü
β_3	Gençlerin ayrılışı
2) γ^1	Yasak
γ^2	Emir veya istek
3) δ^1	Yasağın ihlali

δ^2	İstek veya emir yerine getirilir
4) ε^1	Hain kahraman hakkında bilgi edinmek için soruşturma yapar
ε^2	Kahraman hain hakkında bilgi edinmek için soruşturma yapar
ε^3	Başka şahıslar vasıtasıyla soruşturma
5) ξ^1	Hain kahraman hakkında bilgi edinir
ξ^2	Kahraman hain hakkında bilgi edinir
ξ^3	Diğer vasıtlarla bilgi edilir
6) η^1	Hain aldatarak razı eder
η^2	Hain sihirli vasıtasını kullanır
η^3	Aldatma ve zorlamanın diğer şekilleri
7) θ^1	Kahramanın, hainin teklifini kabul eder(aldanır)
θ^2	Kahraman istemeden sihirli vasıtanın kurbanı olur
θ^3	Kahraman hainin teklifine düşünmeden uyar
χ	Aldatıcı anlaşma ile taliksizlik meydana gelir

A	Hainlik
8) A¹	Bir şahıs kaçırılır
A²	Sihirli vasıtanın ele geçirilmesi

A ^{II}	Sihirli yardımcının zorla ele geçirilmesi
A ³	Ürnlere zarar verilir
A ⁴	Gün ışığı çalınır
A ⁵	Yağmanın diğer şekilleri
A ⁶	Sakatlama
A ⁷	Ortadan kaybolmaya sepep olma
A ^{VII}	Gelin unutulur
A ⁸	Aldatma kaçırma veya devralma talebi
A ⁹	Kovulma
A ¹⁰	Denize atma
A ¹¹	Büyüleme, şekil değitirme
A ¹²	Bir şahsın yerine geçme
A ¹³	Öldürme emri
A ¹⁴	Cinayet
A ¹⁵	Hapsetme
A ¹⁶	Evliliğe zorlama
A ¹⁷	Yamyamlık tehdidi
A ^{XVII}	Akrabalar arasında yamyamlık tehdidi
A ¹⁸	Gece eziyet, vampirlik
A ¹⁸	Harp ilanı
A ²⁰	İftira

A^{21}	İhanet
----------	--------

a	Eksiklik, kifayetsizlik
8 a)a¹	Gelinin eksikliği
a^2	Yardımcı vasıtanın eksikliği
a^3	Harukuade nesnelerin eksikliği
a^4	Ölüm yumurtasının eksikliği
a^5	Paranın veya hayati nesnelerin eksikliği
a^6	Başka eksikler

B	Tavasut, bağlayıcı olay
9) B¹	Yardım çağrısı
B^2	Gönderme
B^3	Müsade etmek, ayrılık
B^4	Talihsizlik çeşitli şekillerde haber verir
B^5	Kovulan kahraman evden dışarı taşınır
B^6	İdama mahkum edilen kahraman serbest bırakılır

B ⁷	Ağıt veya matem şarkısı söylenir
----------------	----------------------------------

10) C	Tepki göstermeye karar verilir
-------	---------------------------------------

11) ↑	Ayrılık, kahramanın evden gönderilmesi
-------	---

D	Vericinin ilk fonksyonu
12)D ¹	Kahraman denenir
D ²	Selamlanır ve sorguya çekilir
D ³	Ölümünden sonra yapılacak bir hizmet istenilir
D ⁴	Tutuklunun serbest bırakılması için ricası
⁰ D ⁴	Önceden tutuklanmış birisinin serbesy bırakılma isteği
D ⁵	Merhamet dlenir
D ⁶	Paylaştırma teklifi
d ⁶	Paylaştırma teklifi olmaksızın kavga
D ⁷	Diğer istekler

⁰ D ⁷	Diğer istekler, çaresiz durumdaki bir şahsın istekleri
d ⁷	Vericinin kendi tarafından ifade edilmeyen çaresiz durumu, yardım yapma imkanı
D ⁸	Yok etme teşebbüsü
D ⁹	Düşman verici ile mücadele
D ¹⁰	Sihirli vasıtaları değiştirme teklifi

E	Kahramanın Tepkisi
13)E¹	İmtihan başarılır
E ²	Dostça cevap verilir
E ³	Ölmüş kimsenin isteği yerine getirilir
E ⁴	Tutuklu serbest bırakılır
E ⁵	Zavallıya merhamet edilir
E ⁶	Kavgacılar ayrılır
E ^{VI}	Kavgacılar aldatılır
E ⁷	Diğer hizmetler yapılır
E ⁸	Yok etme teşebbüsü atlatılır
E ⁹	Mücadele kazanılır
E ¹⁰	Değiştirmede aldatma

F	Sihirli vasıta kazanılır
14)F¹	Vasıta verilir

F ²	Vasıta işaret edilir
F ³	Vasıta hazırlanır
F ⁴	Vasıta satılır ve satın alınır
F ⁵	Vasıta bulunur
F ⁶	Hizmet teklif eden yardımcı ile karşılaşılır
F ⁸	Vasıta ele geçirilir
F ⁹	Vasıta hizmet teklif eder
f ⁹	Vasıta ihtiyaç duyduğu zaman zaman kendi usulünce ortaya çıkacağını belirtir
F ¹⁰	Tanrı istenileni verir

G	Gösterilen yere götürme
15)G¹	Kahraman havada uçar
G ²	Kahraman atla gider
G ³	Kahraman götürülür
G ⁴	Kahraman yol gösterilir
G ⁵	Kahraman ulaşımın sabit vasıtalarından yararlanır
G ⁶	Kan izleri yol gösterir

H	Kahraman hainle mücadele eder
16) H¹	Açık sahada kavga

H ²	Yarışma
H ³	Kağıt oyunu
H ⁴	Tartılma

I	Hain mağlup edilir
17) I¹	Açık savaş kazanılır
I ²	Müsabakada üstünlük elde edilir
I ³	Kağıt oyunu kazanılır

J	Kahrmanın daglanması veya işaretlenmesi
18) J¹	İşaret vücuda tatbik edilir
j ²	Bir yüzük veya mendil verilir
j ³	Kahraman diğer karkterleri damgalar

K	Eksik veya talihsizlik tasfiye edilir
19)K¹	Zeka veya zor kullanarak istenilen şey elde edilir
K ²	Birkaç yardımcı ile breaber birden kazanma
K ³	Hile veya tuzakla başarıya ulaşılır
K ⁴	Talihsizlik daha önce yapılan hareketlerin neticesinde ortadan kalkar
K ⁵	Talihsizlik sihirli vastanın kullanılmasıyla ortadan kaldırılır

K ⁶	Sihiril vasıtanın kullanılmasıyla yoksulluk ortadan kaldırılır
K ⁷	Aranan nesne zaptedilir
K ⁸	Büyü bozulur
K ⁹	Canlandırma
K ^{IX}	Aynı şekil önceden abı abı hayat tedarik edilerek yapılır
K ¹⁰	Tutukluluktan kurtulma
KF	Felementinin şekilleri ile eksik ordan kaldırılır

20) ↓	Kahraman geri döner
-------	--------------------------------

Pr	Kahraman takip edilir
21) Pr¹	Havada uçarak
Pr ²	Suçlu istenir
Pr ³	Hayvan biçimlerine girerek takip
Pr ⁴	Cazip nesneler haline girerek takip
Pr ⁵	Kahramanı yeme teşebbüsü
Pr ⁶	Kahramanı yok etme teşebbüsü
Pr ⁷	Ağacı kemirme teşebbüsü

Rs	Kahraman kurtulur
-----------	--------------------------

22)Rs¹	Havada taşınır
Rs ²	Kahraman bir tarak vb. atarak kurtulur
Rs ³	Kahraman dönüşüme uğrayarak kurtulur
Rs ⁵	Uçuşta saklanarak kurtulur
Rs ⁶	Kahraman, art arda hayvan, bitki ve taş kılığına bürünerek kurtulur
Rs ⁸	Kendini yedirmez
Rs ⁹	Yok edilme teşebbüsünden kurtulur
Rs ¹⁰	Başka ağaca tırmanır

23) O	Tanınmadan varış
--------------	-------------------------

24) L	Sahte kahramanın iddiaları
--------------	-----------------------------------

25) M	Zor vazife
--------------	-------------------

26) N	Vazifenin çözümü
⁰ N	Verilen zaman dolmadan vazifenin çözümü

27)Q	Kahramanın tanınması
-------------	-----------------------------

28)Ex	Sahte kahraman teşhir ediliş
--------------	-------------------------------------

T	Suret değıştirme
29)T¹	Yeni bir fizikî görünüm kazanılır
T²	Yeni bir saray inşa etme
T³	Yeni kıyafet
T⁴	Daha hoş ve makul şekle dönüşme

30)U	Sahte kahramanın yahut hainin cezalandırılması :U
-------------	--

W⁰₀	Evlilik ve tahta çıkma (
31)W⁰	Evlilik
W₀	Tahta çıkma
w¹	Evlenme vaadi

w ²	Yeniden evlenme
----------------	-----------------

Masal kahramanlarının bazı eylemleri bazı durumlarda bu sınıflandırmaya uymaz ve yukarıda tanımlanan işlevlerin hiçbirisiyle tanımlanmaz. Bu durumlara çok ender olarak rastlanır. Proop'a göre bunlar ya eldeki karşılaştırma öğelerinin eksik olması nedeniyle anlaşılamayan biçimlerdir ya da başka kategorilere (fıkralar, efsaneler vb.) özgü aktarılan biçimlerdir.

KAYNAKÇA

YAZILI KAYNAKLAR

Çobanoğlu, özkul. ‘’ *Halk Bilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*’’, Ankara, Akçağ yayınlar, 2010.

Dağ, Ahmet emin. *"Halep türkmenleri" (1908-2008)* , İstanbul : Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmalar Enstitüsü, Türk Tarihi Anabilim Dalı, Doktora tezi, İstanbul, 2010.

Elçin, Şükrü.’’ *Halk Edebiyatına Giriş*’’, Kültür ve turizm bakanlığı yayınlar, Ankara, 1986

Erol, Mehmet. *"Halep Türkmenleri Halk kültürü Araştırması"*, Grafiker yayınları, Ankara, 2012 .

Eyüboğlu, İsmet Zeki.’’ *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*’’, Sosyal yayınları 2. basım, İstanbul, 1991.

Gökalp , Ziya. ‘’ *Halka Doğru Dergisi*’’ Sayı: 14, 10 Temmuz 1929.

Günay, Umay. *"Elazığ Masalları"* , Doktora Tezi, Erzurum, 1975.

Günay, Umay. ‘’*Türk Kültürü Araştırma ensititisi yayınları*’’, III.cilt. Ankara, 1998.

Günay, Umay. ‘’*Folklor Nedir?*’’, Türk Folkloru Araştırmaları, Ankara 1987, s.23-30.

Kafalı, Mustafa. ‘’*Suriye Türkleri-I*’’, Töre Dergisi, sayı 21-22, Ankara, 1973, s.32.

Kafalı Mustafa. *" Anadolu ’nun Fethi ve Türkleşmesi, Türkler, C. 6, Yeni Türkiye Yayınları, s. 177-193, Ankara 2002.*

Köprülü , Fuat. “*Yeni Bir illim: Halkıyyat-Folklor*”, İkdam Gazetesi, 1914.

Mutluay, Rauf. “*100 soruda edebiyat bilgileri*”, gerçek yayınevi, İstanbul, 1979.

Örnek , Sedat Veyis. “*Türk Bilimine İlişkin Genel Bilgiler*”, Türk Halk Bilimi, Ankara, 1995.

Özbek, Süleyman. “*el-Melikü’z-Zâhir Rükneddin Baybars Zamanı Memluk Devletinin Dini Siyaseti*”, Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi, IX (İzmir 1994), s. 289-307.

Sevim Ali. “*Anadolunu Fethi Selçuklular Dönemi Başlangıçtan 1086’ya Kadar*”, Ankara 1988.

Sevim Ali. “*Suriye ve Filistin Selçukluları tarihi*”, Ankara 1989.

Seyidolu, Bilge. “*Erzurum Halk Masalları üzerine araştırmalar*”, Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1975 .

Sümer, Faruk. “*Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları*”, İstanbul, Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı Yayınevi, 1992.

Şimşek, Esmâ. “*Yukarı Çukurova Masallarında Motif ve Tip Araştırması*”, I.cilt, Ankara, 2001.

Türkçe sözlük. (2005) Türk Dil Kurumu Yayınları, (Ankara) , s.836.

Umar, Fevzi Faruk. (Çev : Sait Uylaş), “*Türkler ve Abbasi Hilafeti-İkinci Abbasi Asrına Yeni Bir Bakış*”, Erzurum, 2005.

Yeni Türk Ansiklopedisi, Masal bölümü, C. 6, İstanbul, 1985.

SÖZLÜ KAYNAKLAR

<u>Adı</u>	<u>Yaşı</u>	<u>Eğitim Durumu ve Mesleği</u>	<u>A. Masal Sayısı</u>
1-Abdullah Farfur	74	İlk Okul - Çiftçi	4
2-Aliye Hasan	68	İlk Okul – Ev Hanımı	1
3-Bahar Cumaa	70	İlk okul – Ev Hanımı	1
4-Enver Yusuf	36	Üniversite – Memur	1
5-Emine Mustafa	58	İlk Okul – Ev Hanımı	1
6-Fatıma Hammud	67	Hazırlık – Ev Hanımı	7
7-Havle Yusuf	48	İlk okul – Ev Hanımı	7
8-İsmail Ömer	35	İlk Okul – Bahçıvan	3
9-İsmail Sağır	77	İlk Okul- Çiftçi	1
10-Nova yusuf	45	İlk Sınıf- Ev Hanımı	5
11-Zaliha Sağır	60	İlk Sınıf- Ev Hanımı	1
12-Zekiye Muhammed	80	Yok- Ev Hanımı	2
13-Zeynep Elahmed	73	Birinci sınıf-Ev Hanımı	1

14-Zeynep İbrahim	70	İlk Okul – Ev Hanımı	2
-------------------	----	----------------------	---

Ek1: MASAL METİNLERİ

BİRİNCİ MASAL: PADİŞAHLAN ÜÇ OĞLU

Anlatan: Fatıma Hammud

Ne varmış ne yokmuş bir padişah varmış, bu padişahın da üç oğlu varmış, kagar der oglum ben ölürsem kabirmi bekleyin, kagar bir gün padişah ölür, kagar gelir bir gün , büyük oğlan babasının kabrini beklemeye, bir yağmur gelir, bir hava gelir, bir bılıt gelir, şey bir dev gelir, bına bir pençe vurur bının kabırde gemiklerini ufatır, oğlan mumunu atar, kitabını atar kaçır korkusundan, devlisi gün ortancıl oğlan gider, gene bele kılıncını alır kitabını alır mumunu alır oturur, gene harlar gürler gene bu dev gelir, bir debik vurur bunu kabırde gemiklerini sızlatır, buda kaçır. Küçük oğlan ben giccim der, kagar bu küçük oğlan gelir, küçük oğlan oturur, kagar gene harrar gürrer gene gelir bu, gelir ayagnı uzatır vurucu genni , bunun ayagnı kökünden biçer, kökünden biçer bu kannarı akaraktan gider, kannarı akaraktan gider, gider bu iner kuyun içine, kagar gelir siz der bunnanmı korktunuz kardaşlarna, kagin der giccik, kagar binnar giderler, kagar kanı sürerler kagar bakarlar bu kan kuyun içine iner, kagar büyük oğlanı salarlar , aman yandım beni çıkarın der, çıkarırlar genni, ortancılı salarlar aman der yandım çıkarın beni , çıkarırlar genni, kagar bu küçük oğlan der : nekadardı yandım dedikçe beni sallayın der, bunu sallarlar kuyun haddini vulaşır, gelir bakar bir taga, bu taganın agzında bir taş, bu daşı şeke çeker bakarkine , bir bahçe suylar akyor bülbüller ötyor, uçtane kız bu bahçanın içinde oturmuşlar, kagar bu kızlar üstüne kaçarlar, aman der insanoğlu ne gezyon buralarda derler, bizi getirdi bura hapisledi, nasıl buralara geldin?. Der ben genne geldim, der harda? der şo damın içinde yatmış, yaralanmış der orda yatyor, der ben yaraladım genni, der vurursan genni bir kılıncı vur iki kılıncı vurursan geri sagalır der, kagar bı gelir, gelir genni kılıncıdan dırter der genne kalk kalk deme sene düşmannıktan geldim , kalk geldim der, der insanoğlu vurma beni, kagar ya bismillah der bına bir kılıncı vurur, bının kellesini üleşinden ayırır, der insanoğlu birdaha vur, der yok, der vur, vurmaz, orda geberir ölür. Kagar bu kızları getirir, gelir kuyun agzına, çekin der şu büyük kardaşımın kısmeti , çekerler bir kız haddi hesabı yok, çekin der

şuda ortancıl kardaşımın kısmeti, onuda çekerler, gennen o küçük kız kalırlar, kız genne der sana olur kardaşların hayınlık ederler, sene ipi keserler kuyda kalın, der sen çık ben sona beni bağlarım çıkarım , der yok , der ben iyigililigimden seni kuydamı koyim? kagar sallayın ipi der, kız genne üçtane tüy verir, der binnarı tütüzün sene bir kara koç gelir bir ag koç gelir, dersen kara koç dövdü, seni yeddi kat yerin zenbine vurur, ag koç dersen seni göyün yüzüne çıkarır, E der. Kagar bu kızı çıkarırlar, bağlar gendi gendini ipe çekin der çekerler, yarı yolda kardaşları ipi keserler oğlan kuyun içine geri düşer, der kzin sözü dorgumuş, kagar bir kıl tütüzür ikitene koç dövüşe dövüşe gelirler, deyeceğine ag koç dövdü, der kara koç dövdü, bını yeddi kat yerin zenbine vurur, yerin altına gider, gider bakar orda memleket alem işte güçte, kagar gider gele gele bir karının yanına gelir, kagar karı ana der : sen istemenmi mısafır? geçilerni yayarım sene, der oğlum, benim kimim kimsem yok bir tek başımayım, der karı ana al sene bir pençe altın, der gel gel gel oğlum yerimde var herşeyimde var, kagar bu karının yanında geçilerni yayar, geçilerni yayar, bakar bu köyde kızlın suylarının yoluna bir dev oturmuş, kagar bu neyse, o gün padişahın kızının lobadı, deve gidiyor, başında bir teşt şıllık, elinde bir kurban, deve gicci bınları yeyici deve suyu bırakıcı, kagar bu oğlan yoluna çıkar der bacım nere gidyon? ah der bırak der beni kardaşım ben ölüme gidiyom der, indir der bacım hele şu şıllığı indir, bu şıllığı başından indirir bunu yer, bu dev şle başını uzatır, genneri bir kaydimlik yerden çeker, aglar kız, der aglama bacım ben giccim genne, aman kardaşım der yigitligine kıyma der, seni yer der, der sen neccin bırak beni, kagar gider bu kellesni uzatyor kinnaha bu kılıçlan vurur vurmaz bunu kafasını göydesinden ayırır, bu suy melmekete akar, kannı suy bütün, alem kablari doldurur, teştleri doldurur, dev beyyin suyu bıraktı deyin, kız elini kana batırır oğlanın beline vurur, kaçar babasına derler padişahım kızın geldi padişahım kızın geldi, aman derler beyyin padişahın hatırnı saymış bu dev kızını bırakmış, kagar bı kövde ben öldürüdüm bu devi ben öldürüm devi derler, bu köyde alem koymaz bu padişah alem yıgar, kız der biri degil baba, derler bir karıp bir karının yanında, gider o oğlanı getirirler, kız der baba ben işaret koymuşum, kagar çemrlerler bu oğlanın belini bakarlar bir pençe kan vurulmuş, gelir genne derkine padişah, oğlum der ne istiyon der, sene kızımı veririm seni padişah ederim, der yok der, bir şey istemiyom der, kagar gelir bu ağacın altında yatar, bakar bir yılan gelir bir yılan gelir bu kuşun yavruçlarını yeyici, kuş ora yuva yapmış yavruç

çıkarmış binnarı yeyici, kagar bir kılınç vurur, bu yılanı şora kömeler, kagar öteden anaları gelir, bir kaya kaldırır bir kaya kaldırır vurucu oğlanı, cücükler derler yok aney şonu vur bu oğlan bizi kurtardı, kagar bu oğlan yatmış ağacın altında, kanatlarını açar şyle genne gölgelik eder, uyanır der hayvan niyye bene böyle edyon? der insanoglu ben yılda çıkarrım bu yavruçları demek bu yermiş genneri sen kurtardın genneri der ne istiyon? der sen bir hayvansın der ne isticim senden? der dile dilegni ne siyorsan, der valla sennen göyün yüzüne çıkmayı isterim, der bunnan kolayı ne var der, der ne istoyn, der bene kırk tuluk suy getir, kırktanada duvar üleşi getir, seni çıkarrım, kagar padişahdan kırktana davar ister, bunu kasaplar pekleller, getirirler, kırktana tuluk suy, getirirler genneri der filan ağacın altına koyun, bunu der düzün kanadımın üstüne, kanadının üstüne düzerler düzerler, gelir o kuyun agzına, suy der verir, et der verir, suy der verir, et der verir, yarı yolda et biter kagar oğlan etinden keser et verir, kuyun agzını vulaşırlar, der yeri get oglum der, kuyrugundan bir parça keser agzına verir, bilir eti duzlu eti, der yeri get hele yeri seni görüm, der get sen ben yeririm, kagar gel der oglum gel, kagar bismillah der bu eti yerine yapıştırır, kagar o günde kızların kırk gün yasları var yasları sökülmüş padişahın oğulları alıcımış genneri, gelir bir bahçacının yanına , der beni işletmenmi bahçada, der işletirim der, padişahkil kırk gün kırk gece davul çalınıyor ben düğüne giccim bahçaya mukyat ol der, kagar bir kıl tütüzür genne bir at gelir bir aspap gelir, giyer bu bahçayı horma hort eder, kızlar konaktan bakyollar genne, kagar bu bahçacı gelmeden evvel elini kolunu bağlar yüzü kuylu tımışır, üsütüne bir taş kor, ney der gelir, der birtane geldi beni dövdü bahçayı han harab etti getti der, der beyyin simmat günü ben simmata gidcim mukyat ol der, gene bir kıl tütüzür genne bir at gelir bir aspap gelir, bu giyer gene bu bahçada o yanı vurur bu yanı vurur, kardaşları kovuşa çıkmışlar gider bu kardaşlarını içine girer, büyük kardşının kuşagından tutar kaldırır genni yere vurur, aman der kardaşım ben ettim sen etme, der niye bene bu hayınnığı ettiniz? kagar bu kardaşna kıymaz, gider bu kızların yanına kızlar zılgıdı basar üstüne kaçallar, kagar orda yenitene davul ederler, düvün ederler, herkeş nişanlısını alır, genner orda kalır biz burda kalırız.

İKİNCİ MASAL: ÖKSÜZ KIZ

Anlatan: Fatıma Hammud

Zamanında bir avrat varmış. Bir dul avrat, birde öksüz kız varmış. Dermiş kızım babana söylede beni alsın. Gelir bu kız babasına der baba şu avradı al der bize bakar. Kızım der sene zulumluk eder seni döver, seni kovar, der yok baba kovmaz . Kagar kız getmez, gene bu kızı görür bu avrat, der babana dedinmi? . Der he, der babam dedikine sene zulumluk eder. Der yok kızım sene zulumluk etmem, seni severim, kagar gelir bu der yok baba etmez, kızım der : direklerle bir zenbil kake koymuşum, indirirsen allım genni. Gelir avrada der babam direklerle kake komuş, onu indirirsem seni alıcı, get der kürsüleri ko, çıkınnarı ko, indir genni. Gelir bu kız kürsüleri biribirinin üstüne kor, şeyi kor indirir bu kakeyi, babasına der indirdim. E der get gelsin, getirir bunu alır gelir eve. O avradın da bir kızı barabar gelir. Kagar bu kızında bir ineği varmış dağda yayılmış, bu kız künde ineğin yanına gider, bu ineği bir buynuzundan bükür bir buynuzundan eğirir, hayyir sıçar, şirik işer. Kagar bir gün kız kaçır o kız genni ulaşır, kagar anasına der : kız der aney bir ineği var bir buynuzundan eyiriyor bir buynuzundan büküyor, kagar eyyyy der nasıl bu ineği öldürüm ben?! kagar bu gendi gendini hasta eder, bununda bir sevgisi varmış, hakim olur, kagar bu yatar hasteyim dey, kagar gelir bu herif neren argıyor der?! hasteyim der, o kapınının urgundan sevgisi geçer " ene hakim ene tabib" ben hakimim ben tabimim çağırır, çağırın der hele şı hakimi çağırın, çağırırlar, gelir bakar genne hakim muayene eder, der : " bu sarı ineğin kanınnan sürtmese, etinden yemesse bu sagalmaz" aboooo der, gelir bu kızına herif der: kızım kızım der şı inegi verde bogazlayakta sagalsın der . Yok der baba ben inegmi vermem. Yok der kızım benim içün, kız ağlar der gidinde tutun getirin genni. Gideller kovalallar ederler bu ineği tutamazlar, gider der kızım tutulmuyor. Gelir der tutul inegim tutul ben sene seyr edim, tutulur, yerimiyor, der yeri ineğim yeri bende sene seyr edim, yerir, boguzlucular genni yatmıyor, boguzlan ineğim boguzlan bende sene seyr edim, boguzlarlar genni, ölmeden evvel, der: gemiklermi topla zibilliğe köm sene bir köme altın olur, bogızlallar bu ineği alem etini yer kanınnan sürter yalan yerden sagalır. Kagar bu gemiklerrnin alayını toplar derisne kor kömer genni. Kagar bir gün padişahın oğlu evleniyor, bunnar düvüne gicciler, gelir iki leyn kor bu kıza der agla şınnarı göz yaşı doldur sende

gel. Giderler gennen kızı düvüne, analığından kız düvüne giderler, gelir öteden bir karı genne, der kızım niye aglıyon der?! der babam avradı bene dedi: şınnarı göz yaşı doldur sende gel. Der kzım göz yaşı doldururmu ! kak bi kadıs suy getir bir pençe duz at , bir kadıs suy geitirir bir pençe duz atar , kag der gey aspaını sende get, kagar kız der bana ineğim dedi gemigi çıkar sene altın olur ! kagar gider esseh çıkarır bakar bir köme altın, altın kapkap, altın köynek, altın halhal, altından sada altın giyer bu kız. Gider. Abooo filan padişahın kızı gelmiş buna yer gösterirler, buna şey ederler urguna et getirirler bir sini, eti yer gemigi atar atmaz babası avradının gözüne şiklenir. Kagar alem dalar avradın gözü çıktı, kagar gendi acele acele gelir bu havuzdan geçtiği yerde kondrasının teki havuza düşer, kaçır gider acele acele soyar genni deriye sarar gömer oturur teşlerin başına aklar, gelir öteden kak kızım kak kak kak senin mabalından bi tene geldi bir tene geldi gemigi atar atmaz gözümü çıkardı, kagar bu padişahın oğlu atını sularken bu at arka arka çıkıyor, bu kondura bu altın havuzun içinde parlıyor, at içemiyor ürkyor, hızeranı uzatır çeker bakar bir kondra altından, bunu eletir anasna der aney şını elet kimdese bu kondranın sahibi bunu ille bulucun, der oğlum nerde bulucum ? der gezicin . Bu karı ev girer ev çıkar kimse kalmaz bunlar kalıllar, nahırcılar kalır, gelir bunnara der şı kondra sizinmi? der yok anam bizim deyil, kagar kız genni yollar, der deyze kurbanım bu kondra benim, al kızım der kurban olsun sene. Kagar der oğlum filan adamın kızı, der ille bene getirin onu, oğlum sen padişah oğlusun sen bunumu alıcın? der yok, ille alıcım, get der kocaya, gelir der koca bize şı kızı vermenmi? veririm der, siz padişah olasınız benim kzımı isteyeziniz ben size vermemmi?! kagar der neçye? ağırlığınca altına, kagar dartarlar bu kızı verirler, altını verirler bu kıza, kınacıları gelici, kagar bu kızı tandıra kor, ağzını suvar, gendi kızını geydirir kuşadır, gendi kızını verici, gelir bakallar bu kız o kız deyil gelir tandırı yıkallar bu kızı çıkarıllar giydirir kuşatır alır gideller, kagar bu analığı iki şiş kabab eder, duzlu eder, birez gideller al kzım et ye al kızım et ye bir kannede suy doldurur, birez gideller der deyze susadım, der gözünü verde sene suy verim, der aman deyze gözümü nasıl verim?! der yok bir gözünü verirsen sene suy veririm, kız ölücü susundan, kagar gözünün birini verir,gene bu kıza et yedirir et yedirir birez gider , der: deyze gene susadım, der oteki gözünüde ver, sene suy verim, der aman deyze kurbanım deyze bir gözüm kalsın, der yok. O gözünüde alır, kagar bu yarı yolu ulaşıllar , bakallar bir kuy, durun der şırda, gelinin başı bozuldu ben

başını yapıcım kızın asbabını geydircim der, kagar çarçafı kuyun üstüne serer , kızı cılbadır, kızına geydirir asbabı, kör kıza gel sıra kızım gel sıra kızım diyerek çarşafa basar kuyun içine gider, kızını geydirir gelinciler der alın gelini gidin, kagar gideller, bu kız kuyun içinde kalır, orda bir herif odun kırıyor, bir ihtiyar odun kırıyor dağlarda, bu kuyun içinde bir inilti, gelir der " inismisin cinsmisin " ah der dede insan oğlu insanım der. Der kızım sene ipi sallımda çık, koca genne ipi sallar bağlar genni bu koca çıkarır, bakar anadan doğma bir ayel, meşlehni üstüne atar, getirir gelir eve genni, karısı gennen dövüşür der biz acımızdan ölmüşük başımıza belamı getirdin genni. Der Allah uçun bak genne yazık bak genne. Gözleri kan, der dede acı suyu ye ye gözlerimi yuyim. Genne asbab verir koce, asbab geydiriler, leyni verirler genne suyu verirler, yüzünü yur bu leyni altın dolar, abuuu bu karı genni yere indirmiyor bu hatra, bu havuşta yerir ardında çayır çimen, güler, güller açılır, kagar bu kız gülleri sepete kor der dede al şı gülleri padişahgilin konağının önünde "gülho gülho gülho " çağır. Kagar bu sepete kor gülleri gelir padişahın konağının önünden geçerken " gülho gülho gülho " çağırır. Kagar çıkar bu analığı, der yavaş hele yavaş yavaş, durur. Ney der? der neçye satyon? der bir gül bir göze, abuuu der gülnende gözmü olur der. Der ben bele satyorum, kagar der kız aney ver şı bacımın gözünü padişahın oğluna derimkine beyyin gülüm açıldı. Kagar o gözünü verirler, iki gün üç gün durur gene çağırır gülho gülho gülho. Gene çıkar genne, der neçye? der bir gül bir göze , der iiiihih sende ! gözlede gözmü olur ! der ben beyle satyorum. Kagar o gözünde verir . Gelir eve koca. Padişahın oğlu her eve bir at dağıtmış. Kagar bı dede der bene suyu getirir, genne suyu getirir. Bismilleh der yüzünü yur, Bismilleh der gözlerini kor eskisinden iyi olur. Kagar bu padişahın oğlu at dağıtmış, gidip der atları bellim, bu atlar nasıl oldu? kagar gelir bu kocanın yanına, bu kocaya en kötü atı vermiş, en güzel at olmuş. Bu kız yeriyo çayır çimen açyo arkasında. Gülyor güller açyo, gelir bu kıızı görür gider anasına der kıız ana bu kocanın kıızı varmı? anası yok der. Bu kocanın kimsesi yok der, kıız der aney yanında bir kıız var get bak ne kıız, der yürüyor güller çimenler açyo arkasında. Gelirler bu kocaya bize bu kıızı satmanmı? satarım der. Der neçye? der ağırlığınca altına. Kagar dartaılar bu kıızı padişahın oğlu alır. Genne der sen benim eski nişanlımsın niye bene böyle ettin? aha der şı analığımlan şı kıızı ettiler der. Padişahın oğlu bene ikitene katır getirin der. Genne ikitene

katır getiririler, onları kuyruklarına bağlar, götlerine bir kamçı vurur binnar dağlara giderler. Genneri parça parça ederler. Gendide padişahın oğlunu alır.

ÜÇÜNCÜ MASAL: DEVLEN PADİŞAHIN KIZI

Anlatan: Fatıma Hammud

Zamanında bir padişah varmış. Bu padişahında bir kızı varmış. Kagar bu analığı genne zulumluk eder. Kagar kardaşı görür. Kagar babasına der: der baba acı atı verde benim taya. Kagar bu tayı çıkarır biner bu taya. Gelir der baba tay beni silkeliyor, bene heybesni altın doldur. Kagar heybeyi altın doldurur oğlan biner. Biraz dolandır gelir, der baba at beni silkeliyor acı bacımı arkama bindir. Bacısını arka bindirir alır bacısını gider. Gele gele, gele gele, bir berenni çöle gelirler, bakarlar bir ağaç, kagar atı bağlar ağaca, akşam oldu, der bacı gel şı mağaraya girek. Mıgaraya girerler bakarlar mıgarada bir dev oturmuş. Karışmaz dev gennere. Gider av eder, kuş getirir, bu bacısı pişirir genni, deve yedirirler, dev aşık oldu genne. Gece olur kardaşna der kardaşım gel der sennen iskenbil oynayak. Oynıyak der bacı. Oynarlar kardaşı genni utar. Gene oynarlar gene kardaşı genni utar. Der kardaşım acı birkelede ben seni utim. Der ut kagar kardaşı genne utuzur. Kagar der kardaşım seni ne zapteder. Der beni şı zencir zabteder. Kagar bunu elini kolunu zencirle bağlar. Der sök beni bacı. Der yiğit değilmisin kardaşım sen sök. Şyle eder şyle eder zenciri kırar oğlan. Birez durur gene oynarlar. Gene der kardaşna acı utim seni. Utar genni. Der kardaşım üstümemi gülyon seni ne zapteder? bacı der: beni şı mertinin kayışı zapteder. Kagar mertinnin kayışıyle bının elini kolunu iyitene bağlar. Kagar sök der bacı beni. Der yok kardaşım yiğit deyilmisin sök. Şele eder şele eder sökemez eline oturur iyitene. Eeee kardaşını bildi zaptetti. Kagar deve der: oy şı kardaşımın gözlerni . der yok yazzık der niye oyim?! yok oy der. Kagar gözünü oyarlar. Sag gözünü sag cebine sol gözünü sol cebine eletip şorda bir kuy var içine atarlar genneri .Dev eletmiyor. Devi zorlan salar. Dev gider genni eletir kuyun içine atar gelir. Orda dağlarda bir koca odun kırıyor, bunuda bir finosu var. Kagar bu finoya ekmek atarlar , kagar bu fino künde bı ekmekleri alır kuyun içine atar. Der valla ben bu kuya bakıcım der bu kuyun içinde ne var?! gelir bu koca şeyle kuya eyilir bakar bir inilti bu kuyun içinde. Der inmisin cinsimisin?! Der ahhh dede insanoğlu

insanım. Kagar dede salları ipi genne. Der oğlum bağla iyitene senseni çeker çıkartır genni , bakar iki gözü kör. Gözünde kannar kurumuş. Genni ağacın altına indirir. Der yeri seni köve eleticim. Der yok bırak beni birda bir vahşi yesinde kurtulim. Kagar kalır bu ağacın altında. Bu ağacın üstüne iki tene kuş gelir. Bu kuşlar birbirne söyleller: bizi uçucuk, iki tene tüy düşer, sağ gözü sağ cebinde, sol gözü sol cebinde, eger çıkarır bu gözleri bismillah derse tüyleri çalarsa gözleri açılır. Kagar bu kuşlar uçarlar. Şeyle belleştirir belleştirir bu tüyleri bılır. Bismilleh der bu göznünü birini kor gözü açılır. Onuda bulur onuda kor oda açılır. Kagar gider şehere. Şehere gider işler bir silah alır. İşler birez daha para yığar bir at alır, bu silahını alır eline atını alır gelir bacısının yanına. Bacısının bir sürü eniği olmuş. Yarı dev yarı adam. Bunu karşılarlar dayım geldi dayım geldi diye, binnarı vurur öldürür hepsini. Bakar bacısı der abooo kardaşım gelyor. Girer mıgaraya , aman der kardaşım ben ettim sen etme. Der ben ettim sen etmemi, vurur orda bacısının kellesni biçer atar. Deve gelir. Dev: der benim suçum yok der. Deve karşımaz. Kalkar atına biner ordan memleketne çeker gider.

DÖRDÜNCÜ MASAL: PADİŞAHTAN VEZİR

Anlatan: Fatıma Hammud

Kagar bu padişahın vezir çıkarlar seyahete. Bir kapının urgundan geçerken, şırdan derler bir damla suyu bir kahve içek. Kagar girerler. O evdede üç tene kız varmış. Biri dermişkine: padişahın oğlu beni alsın, genne bir halı algetirim gennede yeter askernede yeter. Biride der: padişahın oğlu beni alsın, genne bir sıfra algetirim gennede yeter askernede yeter. Biride derkine: padişahın oğlu beni alsın, genne bir çüt oğlan doğrurum birer geçeleri altın birer geçeleri gümüş. Kagar padişahın oğlu bu büyük kızını alır, genne der hanı bene bir halı getircindi benede yeter askernede yeterdi?! “iiiiih der cahallık aklı” der indirin bını matbaha. İndiriler. Ortancılı alırlar. Der hanı bene bir sıfra getircindi benede yeter askernede yeterdi?! “ der iiiiihcahallık aklı” bunuda der matbaha indirin. Bunuda indiriler. Gelir küçüğü alırlar. Küçüğüne derler?! der hele yüklü olim uşak doğırım. Kagar bu küçük yanında kalır. Bu küçük Allah’ın emrinen yüklü olur. Artık uşak olucu

.kagar bunu bacıları bunu duyar. Ebeyi getiriler. Ebeye derler: aha sene bir pençe altın bu uşaklar olursa bu uşakları kayıp et. Uşakları kayıp edersen sene bir pençe altın daha veririk. Kagar bu ebe bir it eniği birde pissik eniği alır gider. Kagar bu avrat bir çüt uşak doğurur, birisi oğlan birisi kız, birer geçeleri altın birer geçeleri gümüş. Kagar bu ebe it eniğinden pissik eniğini sarar avradın döşegne koyar bu uşaklarıda kayıp eder. Gider bir sandık eder içini pammık doldurur, kagar bu uşakları sandığın içine kor binnarı denizin içine atar. Duyulır memlekette, padişahın avradı bir it eniği doğurmuş, bir pissik eniği doğurmuş .Kagar bunu eletirler kuşağa kadar gömerler. Kagar denizde bir ihtiyar balık tutuyor, şebeği atar atmaz bu sandığa gelir, çeker bu sandığı ihtiyar zorlan bakar bir sandık, alır bu sandığı eve gelir. Kag der, bir sandık buldum gel bakak ne var içinde. Açarlar bı sandığı, bakarlar bir çüt uşak, birer geçeleri altın, birer geçeleri gümüş. Kagar çıkarırlar binnarı, aspab giydirirler sararlar sarmalarlar bakarlar gennere. Süt getirir emzirirler. Kagar saçlarından biraz keser eletir satar bu koca genneri, zengin olur. Kagar bu oğlan bu kız büyürler. Anası Birgün bu oğlan konşuların oğlunun başını yarar. öteden gelir: anası babası bellisiz oğlumun başını niye yardım der . bunu oğlan kafasna kor. Gelir der karı ana ! ney der oğlum? der bene bir kazan suyu kızdır, kaynat genni ha. Kagar bunu kızdırır kayanatır iyitene. Getirir karı suyu. Der karı ana ya dorgu söylen ya kelleni şı suya batırırım . benim anam kim babam kim?! der oğlum ananık babanık biz seni büyüttük , der yok yok anam kim babm kim. Söyle der. !!oğlum der ne ananı billik nede babanı. Koca baban sizi denizde balık tuttuğu yerde bir sandığın içinde bildi tuttu getirdi .sizi büyüttük. Ey der karı ana emegni halal et bize. Kagar bacısını ordan alır gelir. Kagar bı karınen, koca oğlana bir altın veririler bir para veririler. Gele gele gele gele ta babasnın melmeketne gelir. Kagar bir köşk yapar babasnın köşkünden daha güzel .deller, bir karıp oğlan gelmiş, bir köşk yapmış, padişlahın köşkünden daha eyyi. Bunu deyzeleri, ebe sora sora sora bakarlar oğlan. Aman derler ebeye, gene gelmiş bu. Yeri bını bir hal et. Kagar bu ebeyi örgedirler, get derler genni Bilebile Sayyah’a sal , orda genni devler parçalarlar. Kagar bu gelir. Deve kılından bir tesbih etmiş, keşşiş bir karı, gelir kapıyı döver. “ kzım hacden gelyorum, hacce gidyorum, aç kapıyı, iki rükuat namaz kılım. der valla kardaşımdan izin almadım açamam kapıyı. Açamam kapıyı der. Kagar bu gider. Kagar gelir kardaşı, kardaşna der, kardaşım bir kari geldi bene aç kapıyı hacden gelyor hacce gidyorum iki rukat namaz kılım dedi,

açmadım .Der bacı açaydın genne. Der ne blim açmadım sene demeden. Der bu hatra gelirse aç genne. Gene gelir bu, der kzım aç kapıyı hacden gelyorum, hacce gidyorum iki rikaat namaz kılım aç kapıyı. Açar genne. Yalan yerden eyilireyilirkagar, kız der kzım, sen yalnız başına bu binada korkmıyonmu, canın sıkılmıyormu,?! niye der karı ana?! der tektensin der ne bir yere çıkyon ne bir yere gidyon. Der nedim?! der kızım kardaşna söyle sene blabileSayyahı getirsin. Der karı ana: nerde olur bu?! der kızım: karbideeeee olur. Kagarkardaşı gelir, bakar bacısın canı sıkık. Der niye bacım?! derkartdaşım sen gidyongezyon, benim canım sıkıyoşu binenin içinde tek başıma. Der neistiyonbacı? bilebilesayYahiistiyom. İyi der bacım nerde olurmuş bu?. Dermişkarbide olur. E der ko bene ekmegmi,yemegmi, gidim. Kagar bu oğlana üçdört günlük yemek eder , asbabnı kor, atına biner, atının heybesni altın doldurur, gider. Gele,gele,gele bir pinara gelir. Bakar suylarakyor, oturur namaz kılar,yemegni yer, ordan atına biner çeker. Gelir, gele gele bir berenni çöle gelir bakar bir dağ. Bakar akşam oldu, atını bir daşa bağlar, der hele şı mağaraya girim, mıgaraya girer bakar bir dev oturmuş. Merhaba der haccı baba, bının elini öper, ayagnı öper, bınınsakkalni tıraş eder, tırnaklarını keser, bını yemek yedirir, doyırır, der ah oğlum bana bu iyiliği etmesendi seni bir çeynemsakkız ederdim. Der nerden gelyon oğlum nereye gidyon?. Der valla der ben bilebelsayyahagidyom, abooooow der oğlum ,bennen büyük bir kardaşım var obilir der, kagar ona gider. Oda bunun gibi sakalı bıyyığıbirbirnekarışmış. Kagar girer genne, gene elini öper,sakalnitıraş eder, dırnaklarını keser, yedirir içirir genni. Der oğlum nerden gelyon nere gidyon? der valla dede bilebelsayyahagidyom. Aboooo der oğlum ona senin gücünmü yeter der?! der valla giccim. Der valla oğlum bennen büyük bir kardaşım, gennerletahımtahıma, kagar bu gider obüyüklerinin yanına. Gene bakar, onunda sakalı bıyyığı birbirne karışmış, kagargenni tıraş eder, bıyıkları keser, yedirir, içirir. Kagaroooh der oğlum hava kokladım. Der oğlum nerden gelyon nere gidyon?! Der valla bilebelsayyahagidyorum. Aboooo der oğlum aha tahımtahımayımgennerlen, bınıkırtane dev bekliyorlar. Giccinmi der illa? giccim der. Der oğlum gidersen poyraz kapı örtük, kılbe kapı örtük, kılbe kapıyı açan, poyraz kapıyı açan, karbi kapıyı örten, şark kapıyı örten. Giden bakan bir aslan, deveninurgundagemik. Aslanın urgunda saman, devenin urgundagemik, gemigi kaldırın aslanın urguna kon, samanı kaldırın devenin urguna kon, gelin bakan bir arık kan akyor, bir arıktan irin akyon,

herbirinden bir pençe içen, ooooh den şu sular ne güzel, geçen o arıkları, giden bakan bir ağaç, ağacın altına pislemişler, kirlemişler, sipiringenni, yıkan genni, kağan yatan orda, den oooohşı ağacın altı ne güzel. Giden bakan bir çoksek yer gelir, çağrın: yeeee sit elniseee, ayakların kömülür, yeee sit elniseee, dizecek giden, yeeee sit elnise den, ha haha geldim derse korkma. Devlerde yatmışsa gözleride yumuksa korkma, gözleri açıksa seni bir çeynemlik sakız ederler, gelir bu oğlan gennin dediği gibi eder, gelir çağırır yeeee sit elniseeee, ayağı kömmülür, yeeee sit elnise dize kadar gider, yeeee sit elniseee , EEE geldim der. Gelir bu sit elnisegenni çıkarır, gelir bu bilebil sayahın ağacından bir dal ayırım diye bu ağacın yarısını ayırırlar. Alırlar bunnar dönerler. Orda devler kagar. Aman derler aslan tut, yok der ben gemikiyom. Aman deve tut, yok der ben acımdan ölmüşüm saman yiyom. Aman poyraz kapı tut, der yok ben örtük örtük birez hava koklıyom, aman kılbe kapıtut, der yok ben açık açık öldüm, örttü beni birez, kimse tutmaz. Geçer ordan, get der insanoğlu kurtuldun. Gelir o kocanın yanına. Geldinmi der oğlum? geldim der. Onun yanına ugrar, hepsinini yanına uğrar. Çıkar gelir bacısının yanını ulaşır. Bacısının yanını ulaşır, bu bilebil sayahınagacını kurarlar, her yaprağı bir şekil türkü söyler, kagar sit elniseyi alır. Kagar der padişahın veziri teklif et der. Bildirim sene genneri. Kagar bir yemek ederler padişahın veziri teklif ederler. Bu padişah gelir, vezir gelir bınara bakarlar bu padişahın yüreği yanıyor, kagar bu ağaç türkü söyler şey der: eyyy padişah , padişah avradıda it eniğinden , pissik eniği dogururmu?!bu padişah bırda bir hissa koparır, bu üç kere bu tekarrur eder. Orda padişah orda oğlunu bilir kızını bilir, kagar giderler anasını çıkarırlar son nefeste, anasını hamama eletirler, anasına hekim getiriler, kim bele etti bını kim bele etti drler?! derdeyzelerinden ebe etti derler. Gider ebeyi getiriler, niye der bele ettin? der ben fıkarayım, beni temahleştirdiler, bene altın verdiler, bende bele ettim. Kagar it boku toplarlar, kagarbını getirir bir katran hallenin içine atarlar, it bokunnangenneri yakarlar. Genner orda kaldı biz bıra geldik.

BEŞİNCİ MASAL: KUÇ

Anlatan: Fatıma Hammud

Ne varmış ne yokmuş bir kuç varmış. Bu kuç Halep'te gezyormuş. Gezdiği yerde bunu bezirgan görür. Der kuç ne gezyon? der valla heç. Der gidenmi bennen köye? der giderim. Kagar bını getirir gelir. Avrada der aha sene bir kuç getirdim. Bunu havuşta koy iyi bak genne. E der. Herif kagar katırlarını yükler gider bezirgen. Kagar bu avradın iki tene sevgisi var. Kagar gelirler bına culluk getiriler yemez, bir tavuk getiriler yemez, bir tavuk getiriler yemez, kuzu getiriler yemez, binnarı eve komaz girmeye. Derler birer deynek getirek, bını dövek girek içeri. Kagar binnar birer deynek alır gelirler. Kagar bu avrat der kuç niye binnarı koymuyon girmeye? der komucum agam dedi. Der valla şimdi bir parça ekmeğe iki inne kırarım önüne, seni bir parça hasırlan zibilliğe sürerim. Benemi der? he der sene. Zikketni çeker umzuna atar alır gider başını. Gider, Haleb'e gider. Bezirgen gezdiği yerde bezirgen genni görür. Kuş der: seni getirdim eve koydum niye geldin der?! der toooh avradın iki tene sevgisi varmış, beni ölüdrücüdü avradın, beni bir parça hasırlan zibilliğe sürücüdü. Bende zikkemi çektim geldim. Bin der gidek. Kagar biner gelirler. Kagar gece yarısı gelirler, katırların çanına çabıt deperler, yükleri indirier girerler havuşa. Girer bakarlar ike tene adam avradının yanında. Girer herif, avradı öldürür, herifleri öldürür, bir kör kuy var kuya atar, kagar bu gider acer avrat getirir, bu kuçada eve koyar, gendide bezirganlığa gider.

ALTINCI MASAL: AKILLI HİMEYTLER DELİ HİMEYT

Anlatan: Fatıma Hammud

Bir zamanda, bir akıllı Hımyt birde deli Hımyt varmış. Bınlarında bir inegi varmış. Bir gün o yayar, bir günde o yayarmış. Üç gün deli hımyt yayar. Üç günde akıllı hımyd yayar. Bir gün deli Hımyt gelir genni pinara çıkar. Bir namaza ökenen çıkar kayanın altından. Genne der bak aha sene inegi koydum, inege mıkyat olucun der. Kaçar kayanın altına gider. Der seni illa öldürürüm inege bakmazsan. Kagar inegi pinara çıkar, deli Hımyt gelir eve. Sabahten, gider inege bakmaya, ne baksın, itler kurtlar inegi parçalamış. Gene çıkar bu namaza ökenen kayanın altından. Deli Hımyt: ben sene demedim mi inegime bak diye. Der seni ille öldürüm. Gider kazmayı getirir küreği getirir, eşer eşer eşer bu kayanın altını, genne bir kazan altın çıkar. Deli Hımyt gelir akılla Hımyd'e: kardaşım der yeri bir kazan

nar kabığı çıktı gidek getirek genni kazandan der. Kagar der Hımeyt akşam getirek genni. Der yok şimdi. Kagar giderler kazanın bir kulpundan o tutar bir kulpundan o tutar getirirler genni. Der kardaşım gel bölüşek genni. Terlikten bölüşek der. Der yok ben giccim muhtargilden yarımlagıyı getircim. Der kardaşım bizi rezil etme, muhtargil bizi döverler elimizden alırlar der. Der yok. Gelir muhtargile der acı bene yarımlagıyı ver. Bir küççük kız orda. Güler bu küççük kız genne. Tutar bu kızın ayagnı kellesni koparır atar bir geçe. Gelir altını bölüşrler. İki altın yarımlagının içinde bırakır. Der niye? der muhtarın kızını öldürdüm hakkını vericim. Aboooo der Hımeyt nettin?! kagar gece akıllı Hımeyt'ten getiriler bu yarımlagıyı içinde iki altın, bunlar kaçıcılar. Kapıyı barabar alıcı, der kardaşım kapıyı neccin? der yok ben alıcım. Kapıyı çeker hımeyt omzuna atar giderler. Gele gele gece bir ağacın dibine gelirler. Ağaça büyük bir ağaç. Çık der Hımeyt şı ağacın üstünde yatak. Çıkarlar bınnar ağacın üstüne. Der kapıyı çıkarcım barabar. Kardaşım kapıyı neccin?! der yok çıkarcım ben, kapıyı kor ağacın üstüne, ağacın üstünde yatarlar. Bakar bir sürü bezirgan gelirler ağacın altına. Bu bezirganlar ataşı kurarlar yemek ederler kebab ederler bınnar yeyici. Bı akıllı Hımeyt'ten deli Hımeyt berk acıkmışlar. Ede der ben işicim. Lan otur der bezirganlar oturmuş, padişah oturmuş. Der yok . bu işer. Padişah der abo burda ne büyük bir kuş varmış. Biraz durur der ben sııcım. Lan ede bizi rezil etme der. Der yok ben sııcım. Kagar sıçar. Padişah dermiş abo burda ne büyük bir kuş varmış. Biraz durur bunlar hazır ettiler yemeği artık yeyiciler. Kadaşım der ben kapıyı atıcım. Lan kardaşım etme tutma der. Der yok atıcım. Kagar kapıyı çat atar. Atlar ürker, bezirganlar kaçır, Hımeyt yemegin başına geçer yemeği yer. Gelir akıllı Hımeyt eline alırlar, vur babam vur, deli hımeyde: lan hımeyt gel kurtar beni der. Nedim sene der ben acım der. Getirir Hımeydi aşın üstüne bastırırlar. Kagar deli Hımeyt. Kapışırılar kapışırılar. Kagar akıllı Hımeyt genne der sen bir yola get ben bir yola giccim ben sennen ayrılıcım. Deli Hımeyt bir yola gider akıllı Hımeyt bir yola gider. Kagar deli Hımeyt gele gele bir adamın yanına gelir bu adamın yanında azap olur. Kagar derler hımeyt, bu tazı nerden ahıra girerse bu öküzleri ordan girdircin. E der. Kagar bu tazı bir tagadan hoplar ahıra girer. Kagar bu Hımeyt eline bir deynek alır, bu inekleri bızagıları kuvalar ama girmiyorlar. Bunnarın alaynın kellelerini keser keser ahıra kömeler. Kagar agası gelir. Nettin der Hımeyt?! der sen dedin tazının girdiği yerden girdir diye. Bende tagadan attım genneri. Kagar adam

halleyi kurar etleri bişirci. Der get Himeyt bize beş on adam çağır. Gider Himeyt delhe komaz, havar koymaz, kafargan koymaz, baragatı koymaz hepsini getirir. Der aga sizi davet etti. Aga çıkar bakarkine ne baksın her taraftan adam gelyor davete. Der Himeyt nettin?! der sen dedin bene. Kagar gece herkes yer çekilir gider. Gece bı oğlan der baba sıçıcım. Kalk Himeyt elet der genni. Eletir bu oğlan, götüne bu kıyyıktan dürter bu oğlan sıçmaz. Geri kagar gelir. Biraz durur gene der baba sıçıcım. Der Himeyt elet şı oğlanı. Gene eletir gene dürter bu oğlanı gene oğlan etmeden gelir. Der Himeyt bu hatra etmezsa der genni kaldır yere vur. Kagar gene götürür genni gene kıyyıktan dürter oğlan gene etmez, kaldırır bu oğlanı yere vuru bu oğlanın karnın sıfra gıbyı açar. Kagar adam avarda der: avrat der gel biz sennen kaçak Himeyti bırdı bırakak. E gidek der. Avrattan gendi karaltılarnı gece toplarlar kaçarlar. Himeyt bınyı duydı tabı. Kagar bınnarı ulaşır. Derler Himeyt ulaştınmı bızı? der ulaştım ya nere bırakıcım sizi?! kagar denizin dibinde yatarlar. Avrat der: sen ortamızda yat, yite yite genni denize yuvarlayak. E der. Kagar bı Himeyti denizden geçe, avradı ortadan geçe herifte en şarkta yatar, kagar bı himeyt gece yer değıştirir ikisinin ortaasına girer. Yit avrat yitek, yit avrat yitek der bu avradı hop denize yiter. Of der avrat kurtulduk şı Himeyt'ten. Kagar Himeyt ooooh kurtulduk şı avrattan der. Kagar orda adam lan Himeyt nettin bene? der nettim sene. Der beni denize yiticiniz ben sizi yittim. Kagar adam Himeyt'e bilmem ne kadar para verir orda. Himeyt bir yola gider adam bir yola gider.

YEDİNCİ MASAL: KARGAYLA TİLKİ

Anlatan: Fatıma Hammud

Zamanında bir tilki birde karga varmış. Bınnar derlermiş gel yoldaş olak. Kagar bınnar yoldaş olurlar. Kagar bu karga der tilki kardaş seni davet eccim. Et der tilki kardaş. Kagar bu karga bir kazan hedik eder, dikenlerin içine saçar. Gelir bu tilk dilini uzatır uzatır, dikenler batar yiyemez. Karga genni keker şora çıkar. Kagar devlisi gün bu tilki der: karga kardaş bende seni davet edcim . Et der karga. Kagar genne bir kazan bılambaç eder bınyı kayaların üstüne serer. Kagar karga keker keker yiyemez kayalar bınnına batar. Tilki genni bir dakkede yer. Devlisi gün, der tilki kardaş gel seni uçmaya örgedim. Der: daha iyi örget.

E der. Gelir bakar pinarda bir sürü davar, Arap oğlu davar yayyıyor. Kürkü indirmiş, kavalı çalyor, der gel bin kanadın üstüne. Kagar biner tilki kanadının üstüne, bu karga uçar, uçar uçar uçar der ne kadar göryon, der az göryorum, uçar uçar uçar der ne kadar göryon? der heç gormiyorum. Der tilki kardaş şı kanadın üstünden şı kandın üstüne gel. Bı kandının üstünden o kanadın üstünden geçinci, karga altından kayar, bı tilki düşer gelir gelir gelir bı kürkün üstüne düşer. Arap oğlu bu davarı kor kaçır. Kagar bı tilki kürkü giyer, kavalı eline alır, eşşeğe biner, hüyyüğün başına çıkar, öteden kurt gelir. Der nereden sene bu kürk tilki kardaş? der toooh ben kürkçü oğlu kürkçüyim. Der benede bir tene yap. Der yaparım ne zaralı var. Der kaç koyun gerek? der beş koyun gerek. Gider bu kurt akşam Arap'ların çadırından beş tene koyun hırsızlar getirir bu tilkiye. Kagar bu tilik magarada her gün bir tene bir tene yemeye başlar, besli oldu artık, tilki korkusundan çıkamıyor artık magaradan, kagar bu kurt uşaklarını salar, der gidin bakın bu tilki ne etti?! gelir bınnar deliğin agzında dururlar dururlar geri giderler derler çıkmıyor bu. Kagar bu tilki bir gün çıkar. Kurt görür genni. Der nettin tilki kardaş? der valla bes sicefleri kaldı. der kaç koyun gerek? der üç koyun. Gider kurt üç koyun getirir tilkiye verir. Bınnar keyf ederler. Bu hatra tilki korkusundan çıkamıyor artık. Acından susundan ölücü. Kagar avrada der gel şu büyük oğlanı yiyek. Der aman oğlanı nasıl yeyicik?! der ölücü. Kagar büyük oğlanı bogar yerler genni. Arası bir kaç gün geçer bınnar gene acıkırlar, der gel şu küççük oğalında yiyek. Der aman onu yedik bunudamı?! der he, kagar onuda yerler. Avrattan gendi kalırlar. Avrada der, gel güleşek, kim kimi yıkarsa o onu yesin. Kagar güreşirler avrat genni yıkar, der yok yok yok olmadı der. Gene güreşirler gene avrat genni yıkar, gene der olmadı olmadı olmadı. Bu hatra güreşirler bu hatra avradı yıkar. Avrat der olmadı. Der yok, ben olmadı molmadı bilmem. Kagar avradıda yer. Kimsesi kalmaz bu tilkinin. Kagar bu kurt, iki kabak oyar bunu içine taş kor buna bir bağlar magarının agzına kor, buna hava vurdukça takır takır eder. Bu tilki korkusundan içeri kaçır. Bu acından içerde helek oldu. Kagar bu tilki gelir magaranın agzına atar kendini dışarı, bakarkine ne baksın, kurt genne kabak koymuş. Der sene gösterrim der. Kagar bu hüyyüğün başına çıkar, bir şimel çibık alır selle eder bu tilki. Öteden bu kurt gelir. Der tuttum seni. Get der lan . Niye der lan? der ben selecci oğlu selleciyim. Kurt der benide örget. Tilki der gir sellenin içine. Kagar bu tilki örer örer örer kapatır genni. Kagar genni hüyyüğün başından tuvarlar, acenner pinarda top oynuyor, bu

tilki çağırır: lon lon davarnızı yiyen kurt. Kagar bu acenner gelir bunu vura vura vura vura helek ederler. Kagar kaçır orda. Arası bir iki gün geçer. Tiliki cıncıktan boncuktan gendine bir kuyruk eder. Kagar bunu kurt görür. Kurt der şimdi sene gösterdim. Der ne oğlum ne der? kurt der nerden sene bu kuyruk? lan oğlum der ben kuyrukçu oğlu kuyrukçuyum. Der bene bir kuyruk et der. Der ederim der. Der nasıl? der giden şu pinardaki göle yatan, üstüne buz donar,sabahten kalkan bakan sene bir kuyruk olmuş. Gider bu kurt göle yatar, sabahten kagar, şeyle der beyle eder kagamaz, gene bu acenner, davarcılar gelir, bunu vurur, vura vura öldürüler, gene bu kurt kaçır deliğe girer. Bu hatra netsin bu tilki, korkusundan deyirmenciye gider. Aman der beni kurtar, bu kurt beni bu hatra paraçalar. Kagar gendi gendini una beler, degeirmençile işliyor. Bu kurt geze geze bulur genni. Der bu hatra seni illa paraçalarım. Der niye? der sen beni iki defa ölüm dercesine ulaştırdın. Der ben deyirmenci oğlu deyirmenciyim. Deyirmencide der bu bir senedir benim yanımda. E acel benide örget deyirmene. E der örgedirim. E koy delini deyirmenin altına der. Koyar dilini. Bu tilki deyirmeni çevirir bu kurdun dilini kökünden çeker. Orda tilki bir yere gider kurt bir yere gider.

SEKİZİNCİ MASAL: ŞAH İSMAİL

Anlatan: Abdullah Farfur

Vahtında bir padişah varmış, bu padişahın uşagı yok. Ne kadar tohturlara gdiyorlar, uşagı yok. Neyse bir kaç yıl üstünden geçer. Bir gün vezir padişaha der: vazir gel sennen tebdili kıyafet edekte, çıkak şı alemin halına bakak, bol mu yaşıyor dar mı yaşıyor . Çıkak der padişahım. Kagar bınnar derviş kıyafetine girerler biraz yemek koyarlar, evvel zamanda makine araba yok bınnar atlara binerler giderler. Bir gün Halep bir gün Hama bir gün Antep bir gün Kilis, gennerin olduğu melmekletleri gezerler. Neyse, gelirler bir gün bakarlar bir küçük köy, bakarlar suy, suylar akyor, çayır çimen, alem çıkmış, güleşte. Vezire der, buyur padişahım, der şura oturda iki rekat namaz kılak bak ne güzel şu sılar balıklar allı yeşilli, sennen yemegmizide yiyek ırhat edek. Olsun der padişahım. Neyse , bınnar inerler apdes alırlar, bakarlar sıcak sular akıyor gözlerden, atlar çayıra bırakılmış. Açarlar çıkınlarnı yemekleri çıkarırlar. Bakarlar öteden elinde bir çıkın bir adam gelir. Der selam aleykum.

Aleykum selam derler. Der gel gel gel kardaşım zahar seni kısmetin getirdi. Oda gelir yannarna oturur. Kagar yemeklerini yeller. Kagar buda abdestni alır namaznı kılar. Der nere gidyon Derviş baba? der valla padişahım bende çıkıp geziyorum der. Lan bu padişah deyinci, padişah buna acaip kaldı. Dedi: sen neyden bildin benim padişah olduğumu?! oooh der ben bilmezsem kim bilici. Dedi acel ben sene derdimide söylem. Buyur der söyle. Der benim uşagım yok, bi şey ette belki bene ilah bir zürriyet verir. Neyse bu kagar cebinden bir alma çıkarır. Al der şu almayı soy, kabıgnı ata yedir, yarısını hanıma yedir, yarısıda sen ye der. Bizin mukadder uşagin olur der. Der bes padişahım, uşagin olursa adını koman illa ben gelirim. Peki der. Seyahetlerni bitiriler gelirler. Padişahı karşılarlar, padişah geldi geldi geldi diye, akşam talile bittikten sonra evine gelir. Bu almayı unuttu bu padişah. Cebinden bu alma düşer. Bunu hanımı görür. Bu alma ney der. Der üsküt ol, bu almayı bize bir derviş verdi. Bu almanın kabıgnı ata yedircik, yarısını sen yeyicin yarısını ben belki uşagımız olurmuş. Soyarlar bu almayı kabıgnı ata yediriller, yarısını avrat yarısıda padişah yer, e Allah'ta sebep olucu, ola ola bide duyarlar derler padişahın avradı hamile, neyse biraz geçer, doğum ayı gelir, ola ola bir oğlu oldu. Yeddi gün yedi gece davul çalınır yemek edilir fakir fukara gelir padişahın tekiyesine. Kimse der yemek pişirmesin yedi güneçe. Kagdı bu ogaln altı yedi yaşında oldu bunu mektebe kodu. Buna husus bir mektep yaptırdı. Gene üç dört tene hoca tuttu. Okutmaya başladı. Bu oğlan, onüç ondört yaşında oldu daha adı yok. Vezirvuzera der gene: padişahım ne malum ölmedi o derviş?! der vallahi gözlücüm. Neyse bir gün padişah oturmuş bakarkine o derviş girdi. Selam aleykum, oooh der derviş geldi hemen kurbanlar boğuzlansın. Derviş der: padişahım ogluyun adı Şah İsmail. Atta doğurdu , atın adıda kamer tay. Burda vazir kayb oldu, aman vezir şurda vezir burda vezir bulunmaz, melmeketi alt üst ederler bulunmaz. Neyse bu ogaln gelir onbeş yaşına . Ogaln gelir anasına: ana der ben okumayı bitirdim artık okumucum der. Aman der oglum . Yok der okumuzcum . Oğlan yeddi dilden örgendi. Neyse bu babası aldı genni getirdi eve. Bir baktı ortalık sıcak , güneş, bütün atlara binmişler vezirvuzaranın uşakları, herbirinde bir çift omuzunda bir tazı bir at. Ana der bınnar nere gidyolar?! der bınnar ava gidyolar oglum. Der bende giccim ava. Der oglum sen daha onyedi onsekiz yaşındasın ata binemen der. Der bende giccim babama söyle. Babasına söylerler, babası der getirin genne bir çift birde tazı birde at. Şı yoldaşlarınnan barabar get.

Bu ogaln çıkar melmeketten bir iki kilometre, bakar bir dag, dağa çıkar bakar bir geyik, yayılıyor, bu geyik genni görünce kaçır bu tazıyı arkasına bırakır atıda. Dağdan aşağı iner. Bakar davarlar yayılıyor bir yayla gelir bu geyik bir Arap çadırına girer. Bu çadıra girdiğimi, bir ayel eline bir deynek alır bu tazıyı vurur bu tazı geri döner. Bu oğlan attan gelir çadıra, bu kızı görünce bayılır düşer attan. Çadırda kimse yok bu kızıdan mada. Kız şöyle soluna bakar sağına bakar kimse yok. Der sırda bir karı var, gider der karı ana gel bak şorda bir kerete oğlu kerete var, şimdi kardaşlarım gelir beni öldürür. Yavaş der kızım, gelir bakar bir keleş babayit, bareke el hallak, der kzım otur, kagar oğlanın başını dizine kor, yüzüne suy serperler, kızda genne aşık olur. Kagar ayılır bu. Der necisiniz siz? der valla biz Arabık, der taa karayüzkan elinden gelmişik. Neyse , adın ne der? der adım Gülizar, der ya senin adın ne? der benim adımda Şah İsmail. Kagar bu oğlan oturur ayılır atına biner gelir bu anası gile, der ana şu dağın arkasındaki yazı kimin? der bizim oğlum, der oraya bir Arap inmiş, onlarda bir kız var ancak okadar olur, der babam gitsin bana o kızı alsın, der aman oğlum der. Arap kızı bizden olmaz, get vezirvuzara kızı al. Ana der niye olmaz, niye olmalı değil. Der heç imkanı yok. Babası der genne: seç vazirin kızlarından, der yok olmaz illa o. Valla padişah vezirvuzareye danışır. Ne malum der padişahım belki nasibi kısmeti. Belki göynü sevdi genni. Valla bunnara bir adam salar. Der padişah sizin yanınıza gelici. Derler hoş gelir safa gelir. Kagar beş on atlı giderler, bakarlar belki üçdört yüz çadır, ordaki Arap hasebe gelmez. Neyse binnar padişahı karşılarlar binnar genne dört beş kurban keserler, yemek ulaşır, yemeklerini yerler, biz derler Allah'ın emrinden sizden kavumluk umuyoruk, kızı isityoruk, ehlen vesehlen der padişahım , senden iyisinemi vericik genni, dedi bizi kırk gün mühlet ver, bacımıza bazarlık edicik, düğün tederigni gör sen, Eh der, kakgı binnar bindi geldiler, gelir hanımı der genne bitirdik. Bu oğlan sevindi yoldaşlarınan sohpet ettiiler, kagdı bu oğlan hazırlıgını yaptı, atına bindi, tazısını arkasına aldı, gene o dağa getti, getti baktı dağın arkasında ne Arap var ne bir şey var, gelir çadırların yerine, lan hayelmi asehmi inanamıyor! bakyor oturdukları yere, gezyor orayı bırayı, taşları karıştırıyor, bi bakar taşın altında bir mektip. Kız yazmış koymış. Demiş: "Şah İsmail, eğer bene aşıkısan beni karaizkan eline ulaş". Bu ogaln oturdu ağladı orda, orda birkaç hane türkü söyledi. Gelir anasına. Ana aspaplarını hazırla. Giccim ben. Aman oğlum etme tutma. Babası gelir: lan oğlum bir Arap, cehennemeçe giderse, kız kıtlıgımı , vezirvuzare kızı

dolu. İsteddiğin kızı allım. Heç dedi minnet etmeyin. Dedi: " ya getirrim bu yarı, ya terk ederim bu canı". Padişahla avradı sebehe kadar ağladılar, bir tek çocugmuz var oda gicci. Neyse bu anası kagdı ağlaya ağlaya bunun aspablarını büktü , birez para verdiler genne atına yem yemek kodular getti bu . Dedi Allah sennen barabar olsun. Neyse bu oğlan bir gün iki gün geldi, geldi baktı bir dağın dibinde bir çoban, çoban geh sekyor, geh ağlıyor, geldi selam aleykum, lan çoban seni ney sevindiren? dedi vallah kardaşım, birdan bir sürü Arap geçti, binnarda bir güzel gördüm, dedim acep dünyada bunun gibi güzel varmı. Dedi: ha yüze gittiler?! dedi aha bu yolu bindi getiller. Bu herifte peşlerne düştü. Geldi oğlan bi yere, toooh bakar bir yazıya düştü, ne ins var ne cin var. Nasıl edim ! gele gele bir dağın börgüne gelir, lan dedi yorulдум, şurda otirim dinlenim bir saat, brezde ekmek yeyim, brezde yatim der, ney gelirse Allah'tan gelir, zahar kaderim böyle. Neyse kardaşım, geldi bu, sovvuk, geldi baktı bir mağara, bu mağaraya indi. Mağaraya inince baktı bir suй havuzu var içinde. Lan burda dedi suй havuzunun işi ne!. İnsan yok. Cin işimi ne. Neyse oturdu bu. Getti ağaçlardan gendi gendine dal kırdı gendine bir avsun yaptı. İçine girdi gizlendi. Gece yarısı bir ses oldu bir görültü. Baktı bir kuş, güvercin şeklinde indi. Buney dedi yo?! Kagar bu aspabını soyar, bakarkine bir kız, tabereke alhallak. İndi bu kız balıklardan birez oynadı, heç hesebe gelmez bir kız, kagar kız gidici, bu alır kuş aspablarını eline alır, aman insanoğlu der etme ! der heç korkma, dünya ahret bacımsın, necisin sen? dedi ben, Hint padişahının kızıyım, biz periyik dedi. Bırda havuzum var işte her bir kaç günde gelirim canımı eylerim. Der sen bana bu iyeliği ettin adamlığı ettin, talep et? ne talep edicinse. Söyledi genne kıssasını. Şeyle şeyle şeyle hakedi söyledi genne. Dedi Şah İsmail, gel bu sevdadan vaz geç. Ora çok geti senin gibiler dönmedi kardaşım, dedi gel seni yerine melmeketne dönderim ordan al ordan evlen. Dedi hiç minnet etme. Neyse kagdı bı kız dedi benim boynumun borcu seni bizim hüdüdü geçirme. Neyse bindirdi genni atına, taaaa hüdüde ulaştırdı. Dedi şırdan şeyle biz gidemezzik artı. Şurdan şeіe get. Yolda der ya İsmail, ikinci bir yazıya düşen, bakan der bi köşk, bu köşkün içinde yeddi kardaşın bir bacısı var, binnar da hepsi pehlivanlar, perilerin ecinlerin içinde oturyollar. O köşkü geçersen Allah seni sağ eline alır kurtulursun, yok kurtulamassan ölürsün. Der Allah var. Neyse dua etti. Bu oğlan gene yolu ele aldı. Bir gün üç gün beş gün gene bir yazıya düştü. Şele baktı beş altı kilo metreden bir kara şey gördü. Dedi acep bumu gendi. Yorgun, helek, aç. Geldi baktı bir bine

ne tagası var ne kapısı var. Şele karağında fırlandı baktı ekmek kırıkları var. Dedi maneto bu gendi. O kırık ekmeklerden birez topladı yedi. Bu at kişnedi. Aç hayvan. At kişleyince kız kapıyı açtı. Yokardan baktı. Baktı insan oğlu. Lan sen necisin dedi?! aman bacım vallah yolçuyum dedi. Açlık imanma tahtetti. Dedim şele urgim. Neyse bunu çıkarttı. İpi süllümü salladı gene bu çıktı. Nerden gelyon nereye gidyon? söledi genne kussasnı. İşte ben filan padişahın oğluyum, Şah İsmail adım. Dedi sen burda tekten ne gezyon bacım?! dedi: ah kardaşım, ben yeddi kardaşın bir bacısıyım, dedi adım Mahamehri, adım dedi mahamehri, dedi beni perilen zorlan kardaşların elinden alıcılar, aha şı dağın arkasında, beyin dişimde ikisi şehid olmuş, beşi kalmış, hele der bene acele yemek getir, getirdi yemek genne, yedi bu, indi atını aldı kılınıcı aldı, yallah bu atı sürdü, dağı aştı, bakarkine asehten beşini halakaya almışlar, şimdi bu oğlan bi kere Ya Allah Allah akber çağırdı bınların içine girdi. Girinci, beşdakka içinde bınları piren piren ettiler. Herbirni bir dağda etti. Lan dediler bunu Allah'mı gönderdi. Lan kardaşım dediler seni Allah'mı gönderdi bize? valla kısmet dedi. Aldı bını gittiler köşke yemek yedirdiler, derler kardaşım hakkımız oldu sana sormaya, nerden gelyon nereye gidyon? dedi valla ben filan padişahın oğluyum, adım Şah İsmail, E derler. Der Karaizkan eline gidyorum. Ooooh kardaşım dedi. Gel bu sevdadan vazgeçte getme. Der yolda bir kafir Arap zenci var, bu nece canları gidertti, nece canlar yuttu, dedi kimse bunu yanını yere getiremez, gel derler sene bacımızı vererek, seni eline vulaştırarak, gel bu sevdeden vaz geç. Der vallahi şimdilik bacınız bacım, dönersem inşallah götürürüm geni barabar, neyse üç günnen sona, giccinmi der? giccin der. Dediler bizim borcumuzun borcu seni hüdüde ulaştırarak. Kagar bınlar beşi beşyerden herkes atına biner, bu oğlanı yollarlar. Der İsmail, aha şıraya kadar bizim hüdüdümüz. Biz artık şırdan şele gidemezzik. Neyse bu geçer, onnar döner , gendi yallah der yerir. Bir gün iki gün üç güm gelir bakar bir köşk, görüyor, şele yırakta, der acep bumu gendi? neyse gele gele gele bakar bir köy sada adam kellesinden, der neymiş bu yav, gelir birtene karışlar genni kara siyah ata binmiş, gendi attan daha kara, heeeey der insanoğlu nere gidyor der, heç buralara aklına gelmedimi?! der ney var ne oldu, der nerden gelyon nereye gidyon? der valla ben yolcuym yola gidyorum, der yol harcını verde geç. Der ben şindik misafirırım bene yemek getir karnımı doyırım, ondan sona bana nedersen et der. Getti buna yemek getirdi karnını doyurdu yedi, yorgunum dedi, misafir şartından bilersen yaticım birkaç saat. Uyu

der. Bu oğlan kafasını kodu yattı. Irhat etti, neyse bu sabah oldu, gene geldi genne, ne dedin dedi? kelennimi vericin? Yoksa !! valla dedi kelemmi kimse alamaz, ille genni bindiren alır, Allah alır ancak kellemi, hazır ol vaktına dedi. Hazırım dedi. Kaktı bu atın kolannı çekti, kılincını aldı, atına bindi , gendide bindi, tutuştular birbirne, kim kimse yok. Bu ne kadek vurduysa oğlana gücü yetmedi. Dayım genni Şah İsmail altaladı. Durar gider rambıla bakar korkuyorum bundan der, binnar der korkuyorum, üç gün valhasil binnar harb ederler. Üç günner sonra dedi kardaşım kılınç işi bitti. Dedi ne istiyon genne? dedi güleşek. Güleşek dedi. Neyse bu sabah oldu, herkes güleş asbabını geydi, kayışını çekti, zaman zamharı zamanı yer zikke gibi, binnar güleşe girdirler, bir nakıl Şah İsmail ya Allah dedi kaldırdı bını yere vurdu. Döşüne oturdu hançeri çekti. Bu Gülizar'dan daha güzel. Dedi etme. Ben senin gibi bir pehlevan gezyorum, daha benim belimi kimse yere getirmedi. Neyse kagdı bını köşke elekti, hamam ettirdi, acer elbise geydirdi, bına güzel iyi yemekler etti, üçgünden sona, dedi hakkım oldu sana sorucum, nerden gelyon, nere gedyon? dedi valla kıssam şeşe şeşe şeşe, söledi hakedi genne, gel İsmail dedi, gel bu sevdadan vazgeç, bu dedi, iklimin hepsi genne gücü yetmez, çok kuvatlı bir şey, sonra dedi askeri çok, gel dedi şırdan dönek, aha dedi beni al, dedi: giderim getirdimse getirdim, getirmedimse ölmedimse kismet olurda döndüsem seni alırım, dedi ille gicinmi? dedi ille giccim. Dedi sennen barabar geccim. Ne işin var? dedi ben sennen barabar geccim. Ben dedi seni bırakmam. Kagdı gene o siyah asbabı geydi, atların kolarnı çekti, gettiler. Bu bir beş altı, ulaştılar. O melmekete geldiler, o melmeketin kınarında gezince baktılar bir yığanak. Yığanak, sevinç. Geldi bir karıya, karı ana dedi: çeşmeden suyu dolduruyor, dedi bu melmeketin adı ney?. Karaizkan eli dedi oğlum. Bu yığanak ney dedi? oooh dedi beyyin buranın valisinin kızı Gülizar gelin gicci, baksana dedi düğüne davula. Dedi bizi eve misafir almanmı? dedi oğlum gedin tekiyye açık yemek var. Dedi al sene bir pençe altın. Karını götü bala döndü parayı görüncü. Getti neyse binnara bir tavık getirdi kesti yemek etti. Akşam oldu. Karı ana dedi sene bi şey dersem edebilinmi? söyle oğlum dedi. Dedi aha sene genne beş on altın, dedi şı yüksüğü geline ulaştırımanmı?. Ver dedi. Kagdı getti bir bardak süt satın aldı, geldi südün içine kodu bu yüksüğü, getti. Geçin geçin geçin dedi. Ne var dedi bunamış karı. Dedi gelini avsunucum. Diş gördüm gelini avsunucum. De yeri get dediler Allah canını alsın. Bırakın bırakın bırakın dedi gelin, bırakın gelsin karı dedi. Al

kızım dedi şı südü Şah İsmail aşkına iç dedi. Valla neyse verdi südü, içti bu südü baktıkine yüksük ağzına geldi. Yüksük Şah İsmail'in yüksüğü. Aman ana dedi, nerde bının sahibi. Yanımda dedi kızım. Genne dedi de beni sabah şı filan bahçada beklesin. Bu yallah dedi, on güne kadar yas var dedi, on güne kadar düğün yok dedi. Kovdu bütün vezirvuzara kızlarını. Bu sabahten bana dedi iki tene bulun bahçaya giccim, canım sıkılıyor eylencim orda dedi. Kagdı hizmetçilerden iki üç tene aldı getti. Getti baktı odun var, atları oduna bağladılar, bını görünce boynuna sarıldı, ağlaştılar, bin dedi, babamda dedi sayısızca asker var. Bınnar atlarna binerler ya Allah derler çek. Bu ordaki hizmetçiler geldi kaçça kaçça haber verdi bu Gülizar'ı bir atlı aldı kaçtı. Bınnar asker dolanana kadar, bınnar epiyice aralandılar. Gennerde yoruldu atlarda yoruldu, arkalarna bakarlar bir talaz toz. Kızıl kıyamat kadar asker gelyor, indirdi Gülizarı , vurdu, gennerden epeyce iki üçyiztene öldürdü. Kız bele görünce ağlamaya başladı. Şah İsmail dizine yatmış. Gözünün yaşları yüzüne damladı. Şah İsmail kaktı atının kolannı çekti, dediler bınnar bize ney bınnara bir ikilimin gücü yetmez, döndüler, bınnarda getti, gele gele bı Arap zencinin yanına geldiler. Orda gene üç gün kaldılar ırhat ettiler yemek yediler. Kız kagdı karaltılarını aldı altınını aldı yükünü aldı. Gele gele bı mahamehr'in yanına geldiler. Onnarda kardaşları karşıladılar genni. Dediler bu layıkmış sene. Bu yiğitliğe ancak bele güzel olur. Layıkmış sene. Onnarda kagar bacıların bazarlığını altınını avanagını kollar, bınnarda bınnarı yollarlar. Bınnar neyse geceyi gündüze kattılar. Neyse melmekete babsının topragna ulaştı. Baktı şeile birkaç tene çoban davar yayollar, geldi çağırdı birisni dedi get lan babama haber ver get de ona oğlun geldi. Bu çoban davarı bıraktı, yalla , yaynak kaçça kaçça, getti dedi padişahım elim kulağında oğlun geldi . bu padişah avradı vezir vuzara memleketten birkaç kilo dışarda bını karşıladılar. Amma bu yolda bu Arap zenci dedi genne: İsmail melmeketten dışarı ha melmekete girmicin. Gedli dedi baba ben melmeketten dışarda istiyorum. Kagdı padişahın bineleri çoğ, melmeketten dışarda bir bine boşalttı genne. Oturttu genneri içine. Geldi anası baktı şeile getti padişaha dedi getirdiği gelin ancak sene layık .senin harcın dedi. Kafır anası. Neyse düğün ecci. Şeytan padişahın koynuna girdi. Düğün ecci, padişah der neyse oğlum daha vahit, beş altı aydan beri kayıbsın birez ırhat et der. Neyse padişah vezire söyler, der vezir bunu öldürmenin bi çarasi? der ama padişahım dünya yüzünde bir oğlun var, neler çekti, buna yazzık degilmi? padişahım siz öldürcünüzse bizim elimizden ne gelir,

öldürürük. Kagar ne etsek der?!. Der davet et genni, yemek et agı kat genne. Kagdı dedi oğlum sabah sen davetimdesin. E dedi, geldi bı Şah İsmail, kagar der babam beni davet etti, yavaş der rambıla bakar, ismail der getme. Kız olmaz der babam beni davet etmiş. Getmezsem olurmu? ille gicinmi der. He der. Der o zaman al şı pissiki koy genni bir yere yediğin yemekten önce yedir genne. Neyse geldi bu, vezirvuzara bütün birikmiş. Bu oğlan en üst başa oturmuş, bu genne husus bir sini getirdi. Bu pissik çıkar miyav miyav çağırır. Atın atın geni. Yok yok der kalsın haram. Şele kaşığından birez kor genne, yer yemez bu pissik parpazladı öldü. Valla oğlan bu yemeği bir tarafa döktü. Dedi elhamdilla baba dedi. Dedi oğlum ye. Dedi doydum baba. Neyse bu cemaat yedi savuldu. İsmail döndü . dedi ne oldu İsmail? dedi valla şele şele oldu. Dedi demedimmi sene getme, babanın niyeti kötü. Neyse birkaç gün sonra gelir babsının yanına talileye, babası der oğlum ne bu kuvvet sende hepsi diyor, maşallah bu kuvvet ne sende, neyse getirir bir kaçtene babayit elini kolunu zencirle bağlatır. Bu oğlan silkinir silkinmez her halkasını bir yere atar. Der oğlum sakkalmemi gülyon? der oğlum baba beni parmaklarımdan dandırının tellerinen bağla, ondan getirir. Silkinir ta kemiğe oturur. Ah der baba. Kaldırın der alın genni şo daga eletin öldürün gelin der. Arap zenci bırda rambıla bakyor, kızlara gelir der Şah İsmail in başına bir bela geldi. Lan etme eyleme, valla der. Bunu ikitene cellet algider, şı hacerin dağları gibi bir yere, Türkiye'nin yüce dağları gibi, birisi dedi lan dedi niye öldürek şele babayidi, der bu babayit gibi daha dünyaya gelmedi. Lan dedi bı altı ay getti perilerin içinden harblerin içinde bu kızı getirdi bak şu babanın ettiğine. Deci gel dedi şının bir gözünü oyak kurtlar kuşlar yer genni, dedi bir gözden allah bakar bi çaresine. Kagar neyse gözünü oyar cebine koyarlar gennin. Neyse bu oğlan yavaş yavaş, sürüne sürüne o ağacın altından o ağacın altına , yaprak yemeye başladı. Neyse bir gün ağacın altında oturuyor, der ilahi yarabi benim anlıma neler yazılmış, benim kadarım belemi? neyse bakar bir ağacın üstüne bir çüt gevercin konar, yeddi dilden bilir. Bir gevercinin biri birine diyorkine: bak bacım şı babayidin misilli halına. Bı der getti ta Karaizkan elinden Gülizar'ı getirdi. Arab'ı zenciye yendi, dünyayı gezdi, bu babası genne bak ne etti. Birisi der: bak bacım eger bizim dilden anlasa, şimdi biz uçarık, benden bir tüy düşer, o tüvüde gezer bulursa, göznü yerine kor çekerse biznil mukadda riyileşir. Neyse birkaç dakika sonra uçarlar bundan bir tüy düşer, geze geze bılır bını , çıkarır gözünü ya bismillah der , bakar oo ‘‘Eşhedü Nnle İllehe İlla

Allah ve Eşhedü Enne Muhammed Resul Allah’’ der gene ölmedim der. Ağzını çevirdi gele gele geldi melmektlere yaklaştı. Geldi şe le baktı, bir ihtiyar, çüt sürüyor sabandan, kuvvvet ola haccı baba dedi. Hoş geldin oğlum dedi. Haccı baba heyirmi dedi yetkin uşağın yokmu dedi. Ah oğlum dedi, dört beş babayıt oğlum vardı dedi. E dedi . bu padişahın oğlu yoktu .bir oğlu oldu. Adında Şah İsmail kodu. Bu dedi bir Arap kızına vuruldu. Bu hakedi ilikden sonuna kadar genne söledi. Getti dedi bı altı aymı ne kaldı , getirdi bı kızı, genen dedi bı padişah süt pislği etti, e dedi , ille alıcı genni, getti oğlunu öldürttü, şimdide melmekte adam kalmadı öldürttü, benide al get dedi sat genne hacı baba dedi, yeri dedi oğlum, neyse çütü söker gelir padişaha, padişahım der aha sene bir asker getirdim der. Neçye der. Bin lireye. Aha der bin lira. Bu oglana bir attan bir kılıç veriler. Gelir genne bu Arap zenci. Lan der bı attan bu kılıçlamı harb eccin? şimdi görün der. Bu Arap zenciyle vuruşurlar. Bu Arap zenci der bu vuruş bes Şah İsmail vurur. Gelir bu kızların yanına der , ya benim ölümüm yakın yada bu adam inşallah Şah İsmail. Tooooo der Şah İsmail'in kemikleri çürüdü. Üç gün binnar harb ederler. Dördüncü gün der padişahım benne iyi bi attan bi kılınç ver beyyin geni sene öldürürüm. Kagar genne gennin kılincından gennin atını getiriler. Kagar orda kılçtan vurunca bildirir gendi gendini. Der bırak şimdi harbi ben akşam yanınıza gelirim. Bu padişah genni hamama salyor, yemek yediyor, sabahlık ömrü kaldı der padişahım , sabah der inşallah sene genni öldürürüm. Neyse bu gece eskidikten sonra binnarın yanına getti. Binnar boyun boyuna ağlaştılar sebeheçe. Der ben seni sebeh kılıcın götünden vurar yıkarım, inerim seni boğazlamaya, derim padişahım elim varmıyor gel sen düşmanını kes. Bu sabahten gideler, padişah sevinyor, kagar inerler harbe, vurur yıkar Arab'ı zenciye, vur kellesni der, aman padişahım gel sen vur der, gelir gelmez, padişahı tuttu kafasını kesti, herkes dedi padişah öldü Şah İsmail yaşıyor, bu yeniden davul etti, yeniden düvün etti, kırk gün kırk gece, kimseye yemek ettirmedi. Onlar orda kaldı biz bırda kadık.

DOKUZUNCU MASAL: ZENGİN ARAP ŞİHİ

Anlatan: İsmail Ömer

Bir adam varmış, zengin, Arap şıhımış, her gün ava gidiyormuş, dagda av ederken genne dagdan ses gelmiş, adamın adıda Abu Bayt, Abu Bayt diyorumuş, sene bir kaze gelici, gençliktemi gelsin, ihtiyarlıktamı?. Bir kaç kere genne bu ses gelmiş, gelmiş avradna danışmış, avrat demiş, bene demiş dagdan bir ses gelyor, bene diyor sene bir keze gelici, gençliktemi gelsin, ihtiyarlıktamı, aman demiş herif de genne ne gelirse gençlikte gelsin. Bele demiş genne avrat. Getmiş daga. Bakmış köyden bir duman çıkıyor, gelmiş bakmış evi yanmış, malı yanmış, heç bişeyi kalmamış, birtek gendi avradı uşakları kurtulmuş. İkitene uşak bir de gendi. Kagin demiş avrat bize birda durma kalmadı, biz buranın padişahıyık, birda çobannık edemezzik. Getmişler bir köye. Orda çoban olmuşlar. Çoban oluncu, orda çadır kurmuş çobanlık edyorlar. Bezirgenler gelirlermiş ora. İnerlermiş ora. Atlarla. Demişler kim bizim aspabımızı yur kim yur? demişler çobanın avradna algidek. Çobanın avradı aspab yur paradan, bu avrat yumuş, bükmüş, kavilemiş, padişah avradı !! bakmışlar ne aspap yumuş ne bükmüş. Acaip kalmışlar bına. Salmışlar genne parasnı, ikinci defa gene gelmişler. Gelmiş gene aspapları vermişler, demişler bu hatra avrat getirsin parasnı alsın, avrat yumuş peklemiş bükmüş getmiş parasnı almaya, avrat çadıra gider aspapları eletir, bını sandığa kollar kitlerler bı avradı. Ordan göçer giderler. Herif gelir der hanı anayız? uşaklar derler: valla anamız aspap eletmeye getti dönmedi. Herif getmiş bakmış ne çadır var ne bi şey var. Getmişler. Herif der yeriyn oglum birdan anayız getti bize durma kalmadı birda. Getmişler. Getikkleri yerde , uşaklarıda küçüklermiş, yollarna bir akar gelmiş. Bir tenesni almış herif geçirmiş akrın oyzesne, birtenesne dönmüş. Onu geçirmiş ora indirmiş ona bir kurt gelmiş almış getmiş. Onıda akardan geçiriyor, ona bagıyır bıda elinden düşmüş akarda getmiş. Bu ikiside getmiş uşakların. Bu suy birisi deyirmene eletmiş, bu deyirmenci bını bılmış. Birde çoban varmış, bakmış bir kurdun agzında bir uşak, silahten kovalamış onuda kurdun agzından o çoban almış. Beslemişler binnarı bınar büyük adam olmuşlar. Birgün birisi demiş , valla benim helegim kesildi deyirmende işlemeden, bırakıp giccim, sen o deyirmendeki bırakmış getmiş bir yola, otekide bende demiş çobanlıktan öldüm, bende bırakıp giccim şırdan, bınar iksi bir getmişler, yolda birbirne rast gelmişler, gel gel gel nerdensin, biribirnen konuşmuşlar. Bele bele bele demiş bizim kıssamız, aboooo demiş biz kardaşık . gidek demişler. Getmişler. Bir bahçanın yanına. Babaları orda kahvecimiş. Babalarının yanına getmişler. Haberleri yok

babalarından. O günde ora anasni alanlar gelmiş. Bezirgenler ora inmişler. Valla binnarda babaların yanında işlemişler. Ama bilmiyorlar babalarını. Aynı adamın yanında çalışıyorlar, genner birbirni biliyor, babaları bilmiyor, neyse bezirgan gelmiş, otur otur demiş. Oturamıyormuş, otur otur demişler, yok oturamam giccim demiş. Yanımda emniyetli bir karaltı var, emniyet edemem genne. Babaları demiş bende iki adam var emniyetli , haris salarım genneri. Avrada göçünce sandığa koyorlarmış. Gelmiş bu uşaklar sandığa dayanmışlart ikisi iki yerden. Orda birbirne söylemişler. Binnarın yukusu gelmiş, gel demiş haket söylüyek, ne demiş geldi başına? demiş valla biz küççüktük, evimiz yandı, malımız yandı, bir köyde anamız getti, bu karıda içerde genneri dinliyormuş, sandıkta. Anaları ordan açın açın bende anayızım demiş. Sandığı kırmışlar karıyı çıkarmışlar anaları. Gelmiş uşaklar anasın koluna yatmışlar. Gelmiş bakmış bezirgen uşaklar avradın koluna yatmışlar. Aboooo demiş get bak emniyetli adamların netmişler? avradı çıkarmışlar herbiride bir kolunda yatmış. Gelin hele gel demiş, binnarı bele öldürme olurmu, hele bakak kussaları ne? binnar kusalarını söylemişler, padişah dinliyor birdan, anaları ordan, abooo demiş bende babalarım. Babaları birda sahap çıkmış gennere. Hepisi birbirni toplamışlar orda. Artı orda bezirgenin kafasını vurmuşlar, malını almışlar, altın dolu gümüş dolu, kırk tane at . Geri orda gene padişah olmuşlar.

ONUNCU MASAL: SULTAN SÜLEYMANLA ŞAH MEHMED

Anlatan: İsmail Ömer

Bir herif varmış. Buda oduncumuş, bınında bir uşağı birde avradı varmış. Üçtenelermiş. bu karı künde üç ekmek edermiş. Herbirine bir ekmek. Bir gün ekmeği getrmiş karı, oğlan doymıyormuş bir ekmekten , karı ekmeği bölmüş oğluna vermiş. Herif avrada demiş, hanı ekmeğnin yarısı senin, demiş oğlana verdim, herif oğluna demiş seni gözüm görmesin biralarda. Oğlanı kovar. Bu oğlan gider gider, bir kocanın yanına gider. Bu oğlan Sultan Süleyma'nın yanına gelir, orda işler işler, Bu Sultan Süleyman'ında alma ağacı varmış. Misafir geldiği zaman iki alma doğarmış, misafir gelmediğinde birtene. Valla bakmışkine ağaçta iki alma var, demiş beyyin mısafırım var. İkitene alma doğdu. Valla gelir Sultan Süleyman'ın yanına. Oğlum der nerden gelyon nere gedyon? valla der bele bele kıssam. Gel

der yanımda kal. Almayı soyar Sultan Süleyman birisni gendi yer, birisni oğlana yedirir. Bunu yanında kalır. Bu, senede, Sultan Süleyman gidermiş, kurtlara, kuşlara ders vermeye. Bütün kurtlar kuşlar Sultan Süleyman'nın emrinden yerirlermiş. Bütün hayvanlar. Gelir oğlum der ben gidyorum. Aha sene kır tene kilit, kimisinde altın dolu, kimisinde gümüş, kimi mal dolu, ben kırk güneçe gelmem, binnardan teselli ol. Künde bir gurfa açan teselli olun. Ey der. Kırk tene gurfa varmış, hergün birini açar, bakar kiminde altın dolu, kiminde gümüş dolu, kiminde mal. Bir küçük gurfa kalmış diyor. Onun kilidini vermemiş genne. Acep der bene niye vermedi bının kilidini babam, babam diyor Sultan Süleyman'a. Şele bakmış, tagada bir topak saç. Saçın şele içini gezdiği yerde o kilidi bulmuş. Valla açmış genni, bakmış gurfanın içinde bir havuz. Suy havuzu. O gurfayı açar açmaz, bakar üç tene güvercin gelir, kızlarmış, güvercin şeklinde gelirler. Periler, fırfır indiler havuza. Birbirne diyorlarmış: aboooo insan oğlu kokuyor, kele diyormuş insan oğlu ne gezer, Sultan Süleyman getti, insan oğlu ne gezyor bırda. Valla birbirne diyorlarmış, insan oğlu kokuyor, bı oğlan güzelliklerini görmüş, bu oğlan bayılmış düşmüş orda. Ancanı güzellermiş. Binnar çimmişler çimmemişler binnar uçmuş getmişler bı periler. Sultan Süleyman gelmiş, gezmiş gezmiş gezmiş, hanı gurfaya baksa bılamamış bı oğlanı. Demiş ekkid bı kızları gördü Sultan Süleyman. Valla gelmiş bakmış kızların gırfasında bayılmış. Suy serpmiş genne ayılmış oğlan. Oğlan: ya bı kızların birisini ben alırım, ya bıralardan giderim. Eee bı kızlar gettiler, uçtular. Sultan demiş: bı kızlar gel sene gene gelirler. Gelecek sene gelmiş, Sulatn Süleyman gene giccimiş, oğlana demiş ,bında gelirlerse, onnarın en küçüğü en güzeli, onun köyneğini şele hızeranla al boynun geçir demiş. Boynuna dağıtığında uçamaz, senin olur. Gelseneyi beklemiş oğlan, gel sene gelmiş Sultan Süleyman getmiş kuşlara ders vermeye, oğlan girmiş oraya pusmuş bir yere. Bakar fırfır geldiler bı gevercinler, bakar bir kız oldular bir kız oldular çıra gibiler. Valla çekmiş şele köynegni kızın boynuna geydirmiş. İkitene uçmuş bı kalmış. Aman insan oğlu, köynegni ver. Vermem demiş. Demiş ben seni alıcım. Neyse Sultan Süleyman gelmiş. Oğlan demiş: ettin bene bu babalığı. Ben artı babamların yanına giccim. Alıcım nişanlımı giccim. Sultan Süleyman gennere altın verir. Bür yükmü ne. Oğlannan kıza. Gedin der. Valla gelmiş kapının önüne , kaç deve yükü altın dolu, indirmişler getmişler. Kapıyı çalmış, getmiş. Karı çıkıyor kapıya abooooo herif ne parlıyor giriyor içeri, herif çıkıyor abooooo herif deyip geri

giyor, ışık çıkana kadar açamamışlar kapıyı. Işık çıkmış kapıyı açmışlar. Açmışlar oğulları birde kız barabar. Valla kagmış ora bir konak yapmış, demiş hele şı köynegi çıkarım bakim nasıl bir peri çıkarcı .valla köynegi esese komuş. kız gelmiş karıdan canı sıkılmış. Koklamış koklamış bakmış köyneği ta himin altında. hmmm demiş köyengmi bıra kömmüş elese bı. Eşmiş eşmiş dırnagınnan bı himi, könegni çıkarmış dama durmuş. Demiş: eğer Şah mahammed benim aşığımsa gelir beni güver dağında bılır. Peri güver dağında bılır beni. Uçmuş koymuş getmiş. Oğlan gelmiş dışardan, gezmeden, gelmiş demiş hanı aney. Valla oğlum demiş uçtu getti. Bir şey demedimi demiş . Anası : dedi eger Şah Mahammed benim aşığımsa gelir beni Peri Güver dağında bılır. Der: ben bıralırdı durmam artı. Oğlan çekmiş getmiş geri. Sultan Süleyman'ın yanına getmiş. Sultan Süleyman'ın yanında oturmuş. Sultan Süleyman ağacın altında oturuyor, bakar ağçta iki alma, oturmuş. Demiş: gene deli avradı kaçırttı, geldi demiş. Valla Sultan Süleyman'ın yanına gelmiş, oturmuş, hoş beş etmiş gennen, alması yemiş. Ne oldu demiş? avrat gettimi demiş. Getti demiş. Demiş oğlum sene demedimmi bı köynegi boynundan indirme gider?! bir şey dememişmi?! valla demiş Şah Mahammed benim aşığımsa beni gelir peri güver dağında bılır. Demiş bilmenmi .demiş ben bilmem. Fılan dağın arkasında bir kartal var o bilir. Devlere emr etmiş o kartalı getirin demiş. Devler beş dakkede dağın altından kartalı çıkarırlar. Kartal bin yaşındamı iki bin yaşındamı nancanı. Getirmişler bı kartalı zanbilde. Kartal abı hayat suyu içmiş ölmezmiş. Abı hayat suyu içen ölmezmiş. Getiriler bı kartalı Sultan Süleymana. Ne istyon bizden demiş? der sen bir sual sorucuk. Sene heç bir ziyeğimiz olmaz. Yoksa demiş abı hayat suyumu istiyonuz. Yok demiş. Peri Güver dağı ha geçede olur . Valla demiş ben bilmem ama, bennen büyük bir kardaşım var, filan dağın altında o bilir. Valla geri eletmişler bını yerine koymuşlar onu getirmişler. Zenbilen içine komuşlar altında pamuk getirmişler. Sulatn Süleyman emir eder devler gider beş dakkede getiri gelirler. Ne sitiyonuz demiş. Abı hayat suyumu? birez kaldı kennede demiş. Biz demiş künde ölmemizi istiyoruk elimize geçmiyor aha bı abı hayat suyu yüzünden. Yok demiş istemiyoruk, Peri Güver dağı ha geçede olur sene onu sorucuk. Ben küççüktüm demiş, babamı ulaşırdım, kılbe tarafta olur demiş. Demiş eletin geri yerine indirin, eletmişler bını yerine. Oğlan Sultan Süleyman'a demiş geccim ben. Aman etme tutma. Demiş geccim ben bılcım nişanlımı. Gene demirden bir dyenek, birde demirden aykkabı

etmiş. Bı getmiş getmiş getmiş bir senemi getmiş iki senemi getmiş beş senemi getmiş , şele bakmış demirden olan çüven yırtılmış, demirden olan deynek ergilmiş. Ancak çok getmiş. Bir pınarın başına gelmiş. Pınarın başında oturmuş, suyun başında, elini yüzünü yumuş, saç sakkal birbine karışmış. Bakmış o kızlar orda gelmişler. O periler. Demişler : abooo birda birsi oturmuş adamı korkuduyor vahşimi ne?.

Şele bakmış genne kız, bilmiş genni , nişanlısını. Şah Mehemmed'i bilmiş. Valla demiş bı benim herifim. Eletmiş genni tıraş etmiş, dırnagnı kesmiş, ondan sona hamama dıkmışlar yumuşlar, onnan sona geri almış genni.

ONBİRİNCİ MASAL: NASREDDİN HOCA

Anlatan: Abdullah Farfur

Nasreddin Hoca, Allah'ın kaşmeridi. Bir akşam evde yator, kapısının önünde kış, yağmur, kar, ses şamata, karısı genne dedi: " hoca hele çık bak ney bu ses şamata". Çıktı. Yorganı başına aldı şele. Kapıdan şele bakıcı kinnaha, hırsız başından yorganı aldı yalaah kaçtı getti, döndü. Ney dedi bu .

Dedi: hüs yat dedi yat. Oyun düğüm bizim yorganın başındaymış. Neyse bu sabah olur der bu hırsız gene gelir. Beş altı uşak topladı her birinie beş on kuruş verdi. Hepsine birez cıncık teneke toplattı. Bir torbaya koydu. Gün aşımı oldu akşam oldu şele. Gözliyor, bakar hırsız evinin kenarında fırlanıyor, bu karısne çağırdı: hanım dedi: ney dedi hoca. Getir dedi o parayı, bu hırsız dünkü hırsız gene gelir, lan dedi hoca hırsız yorganı aldı gelmez artık. Yok yok dedi getir, bu aldı torbayı sakladı, hırsız gördü, dedi oooh beyyin senin evini başına yıkarım, neyse binnar yatıyorlar, bu hırsız eve iner, bu görüyor genni, kagdı dedi karısna valla dedi ben bu paraya emniyet edemiyom, niye dedi aha yatıyoruz ikimiz, başımızın altınada .yok dedi. Olmaz dedi. Dedi şını kuya atıcım, sebehten çıkarrım genni, sennen İstanbula inerik, sene birez altın avadanlık alırım, gelir iyide bir yapı yaparık, alır bını kuru kuya, suy yok, caart atar, atıncı, hırsız duydu, eve girdi kapıda bekliyor, hırsız kuya indi. Hanımna dedi: hanım dedi gene bı hırsız gelirse bu kuya ineri

Ney edek dedi? getir dedi şı dış kapıyı, geldi aldı dış kapıyı kuyun üstüne koydu getirdi döşegide serdi üstüne yattılar. Şimdi dedi eminnendi. Bı yattığı yerde kariya diyor: Allah parayı esirgerse, sebeh seni Anteb'e , Kilise, İstanbul'a bütün Türkiye melmeketlerni gezdircim. Bu hırsız torbaya açtı baktı bütün cıncık teneke. Hırsız: valla bacım dedi: inanma bu gavvedin hanegne, beni düşürdü seni düşürmesin. Lan dedi indinmi? çık dedi çık, geldi çıkarttı bını götüne bir kazzık çaktı, adını kazzıklı hırsız koydular, bir daha o hırsız o haralara o caddelere yaklaşamıyor artık, töbe etti.

ONİKİNCİ MASAL: AKILA İHBAL

Anlatan: Abdullah Farfur

Akıldan ihbal varmış, akıl demiş: adamı ben yeridirim. İhbal demiş: yok ben yeridirm. Sen ben, sen ben, demiş kardaşım niye boş çene çalak, gel sennen löşe girek. Girek der. Neyse sabaha der. Çıkarlar şe le köyün boyrazna. Bakarlar bir ihtiyar çüte gidiyor, iki tene ineği var çüte gidiyor, neyse, gel der şı ihtiyarla gidek, ihtiyar yerir gennerde ihtiyarın arkasında. İhtiyar görmüyor genneri. İhtiyar gelir sabanı koşar, bir kıraç yeri var kötü bir yeri, süryor genni, bu şe le yüz metere gider, saban bi şeye geçer, bu ne kadar vurursa inekleri bınnar çekemez, ne varmış birda yooo?! kagar bu eldeki messes, evelki sabanlarda messes varmış, ayıtlar bakar saban bir halkaya geçmiş. Demir bir halka, lan ne var birda yo? neyse bının kıragnı iyice pekler, bakar taş gende bir halka, şe le ederken bele ederken taşı çevirir, bakar bir kazan altın, ooof der Allah beni şı fıkarelikten kurtardı, örter sabanı söker, gelir karısna der kalk. Ne var der? der Allah yüzümüze baktı. Beyyin der kanamet olduk. Eşşege hurcu kor karısınan giderler. Çıkarır çıkarır bir hurç altın, eşşege kor üstüne biraz ot kor biner gelir. Yola çıkar akıl baştan sıyrılır, durur, avrat der genne niye durdun. Der valla ben bu altını padişaha algeccim, belki bize iki mislisini verir. Aman herif eyleme tutma , fıkarelik imanımızı haşlamış, elin adamı istanbıl'da denizin üstünde köşk yapıyor, biz oturacak havuşmuz yok. Sen padişahın haznasnımı doldurcun?! der olmaz, eşeğin yönünü çevirdi nerdesin padişah, ihbal o yanından bu yanından, döşüne vuryor heç işe yaramadı. Gelir ihbal akıla der: çevir lan sen şını, tamam sen kazandın. Eyvallah ettinmi? Ettim der. Geri

akıl başına döndü, lan ben ne edyorum der, nere algedyorum bu kdar parayı, çevirir eşeggi gelir eve, bu altını kırar kırar satar, yer yapar yurt yatar uşakları everir. Çog fazla fazla zengin olur, neyse o ihbal gene genne gelir, der nasılsın , der valla elhamdillah, der senmi yeridyon benmi yeridyorum? der valla ne blim, der şı horozu göryonmu şı horozu? der gel sennen şı horoz başında lış edek. Edek der. Gelir bu horoz bir herifin şekerresi var harman etmiş, gelyor didikliyor, neyse horozun sahibi çıkar, akıl baştan sıyrılır, alır bir daş horozun başına vurur, horuz carp ölür, öteden sahibi çıkar, niye vurdun neyini yedi? bir daş alır, onuda vurur öldürür, bu ihbal ne etsede boş, oğlu gelir, bakar oglunuda öldürücü, bakar akıl başa girer, laaan der ben delimi olmuşum divanamı olmuşum, taman mesele var az sabırda çog karamat var, lan ettiğimiz şu işe bak. Şı ettigmiz güce bak. Gelir ihbala der: sen yeridin. Ben istediğim işi ettirdim istemediğimi ettirmedim.

ONÜÇÜNCÜ MASAL: YEDİ YOLDAŞLA DEV

Anlatan: İsmail Ömer

Yedi tene yoldaş varmış, binnar gece askerlikten kaçmışlar, dağlara düşmüşler, ne bir yol var, ne bi şey var, bişey yok. Gelmiş bakmışlar dağın ortasında bir sürü davar. İyi demiş bir çoban bulduk, gidek genne diyek bize ya parasından bir kuzu versin ya ele versin. Binnar açlar kaç günden beri yeriyorlar, gece yeriyor gündüz saklanyollar, asker kaçkınlılar. Gelmiş dağın ortasında bakmış bir çoban yanında bi sürü davar ne ucu var ne ortası . gelmiş bakmışlar bir dev anlının ortasında bir gözü var, işaret etmişler bize bir kuzu ver demişler, ulaşın beni . İşaret etmiş gennere ulaşın beni demiş. Davara bir bağırık bağırdı, davarın alayını topladı diyor. Bu algetti bi sürü davarı mıgaraya dıktı. Mıgaraya dıkınca üstünede büyük bir taş çevirdi. Adamlar mıgaranın içinde kalmışlar. E nasıl çıkıcık. Diyor hergün bir kuzu kesyor pişiriyor yiyeruk, hergün bir kuzu kesyor, her gün bir kuzu kesyor. Binnar demişler keyf ettik. Binnar bir ay boyunca et yemiş tavlanmışlar, bir gün gelmiş bakmış birisni belleştirmiş, bakmış tavlanmış, bının kafasını cücük gibi çekmiş kopartmış. Gendide getmiş üstüne kırk ellitene koyunu emdi şora yattı diyor. Devlisi gün onu yedi, devlisi gün onu yedi, kala kala iki tene kaldı, ikiside kardaşlarmış. Hepsini yemiş, ikitene kalmış, o iki kardaş kalmış. Bınlar zaiflermiş. Valla bir gün gelmiş, ölmeye ölücük demiş, gel demiş bir

şey edek bir şey düşünük, demiş ölmeye ölmüşük zatlı. Valla bu dev kuzu kesmiş gennere. Artık gönülleri mi istiyor, her gün birtenesini yiyor. Valla binnara kuzu kesmiş, binnar bu şişi iyitene kızdırmışlar kızdırmışlar , şişi kızdırmışlar bını iyitene kırmızı etmişler, şe le gözünün yanına getirmişler, gendi yatmış, gözünü kırpmamış, bır daha kızdırmışlar, kırmızı etmişler genni, getirmişler şişi, bir gözü varmış, saplamışlar gözüne. Kör olmuş. Dolanyor diyor mıgaranın içinde. Dolanyor mıgaranın içinde tutamıyor genneri. Ne kadar dolandısı tutamadı genneri. Kör. Canının sıkıntısından daşı açmış. Daşı adam kaldırmaz. Davarı çıkarmış dışarı. Nasıl edek nasıl çıkıcık biz? birer deri giymişler üstlerne. Koç derisi. Şele kapıya oturmuş gendi. Belleştirip belleştirip çıkıyor davarı. İşte birer koç dersine sarılmışlar. Gelmiş birisini belleştirmiş, çıkmış o. Büyük çıkmış. Küçük içerde kalmış. Küçük oğlan içerde. Bu öteden daşla vurmuş genni. Bu korkusundan artık saçı yun gibi olmuş bu ogalın. Kardaşı tekten kalmış kardaşı çıkınca saçı yun gibi olmuş. Saçı ağarmış korkusundan bının. Daştan vırmışlar genni, artık demiş kardaşna çık. Valla diyor çatlatmışlar genni, kırağında dolana dolana taş ata ata çatlatmışlar genni. Çatlamış diyor yerinde ölmüş. Çatlamış diyor yerinde ölmüş bu vahşi. Valla bu davarı getirmişler bu pazara getirmişler bu davarın hepsini satmışlar, ceblerne parayı koymuş gelmişler bir odaya. Bir odaya oturmuşlar, bakyorlar bının saçı ağ, bu saçı ağ olan o tekisine ihtiram ediyor, ne istese getiriyor, su istiyor getiriyor. Niye demiş sen genne büyüksün niye bele edyon. Abooo demiş bizim başımıza gelen bele bele. Kıssayı anlatmışlar gennere demiş biz askerden kaçtık ben korkudan saçım ağardı gendi benden büyük demiş.

ONDÖRDÜNCÜ MASAL: İHBALLA OSMAN

Anlatan: Abdullah Farfur

Zamanında bir oduncu varmış. Bu oduncu herif sebahten küregni, kazmasını alır gider. Odun kırar dağlardan, bahçalardan, gennin kaldırcağı kadar getirir satar çerçiye. Ekmek alır, hudar alır gelir evine. Bir gendi, bir hanımı birde oğlu varmış. Oğlu küçük. Neyse işi gücü oduncu. Gelirler genne, odun varmış. Varsa satar. Yoksa o gün yoktur. Valla bu herif ihtiyar oldu. Sizlere ömür bir gün geçindi. Valla geçininci, bir gün iki gün beş gün yirmi gün, masraf ister ev. Oğlanın anası: Osman dedi . ney ana dedi . Dedi baban odun kırardı

maaş ederdik. Sen neccin?. Valla der ana elimden gelmez. Der get sende daş kır. Olurmu der?. Get der filan tarlamız var, içinde daş çok var, get kır getir genni yapıcılara sat der. Maaş edek. Oldu dedi. Kagar oğlan, büyük çekicini, dabburasını alır gider. Tarlanın şele bir ucundan tutar, günde beş on daş kırar, gelir genneri satar, beş on kuruşa, ekmek alır. Öte beri getirir gennen anası yaşarlar. Neyse günnerin bir gününde bu Osman, ne olursa gennen gelir anasna danışır, bi gün işlediği yerde, kıldığı yerde daş, baktı bir adam geldi. Elbise giymiş şirinden bir adam. Selam aleykum. Aleykum selam. Kuvat ola kardaşım. Hoş geldin safa geldin. Buyur otur, oturdu. Nedyon dedi, dedi vallahi daş kırıyorum. Nedyon dedi kırıp. Valla dedi satyorum, ekmek alıyorum bennen karı anam yiyoruk. İsmi ne dedi. Dedi ismim Osman. Neyse, Osman dedi, beni evine misafir götürmenmi?. Dedi hoş geldin safa geldin, fakat anama danışım. Yarına inşallah hazırlan seni algiderim. Yarın olsun dedi. Geldi işten anasına dedi ana dedi: şı vasıfta bir adam geldi bene, misafir olmak istiyor bir gün. Anası: Aman oğlum niye bıraktın genni? ‘’ belki bı ıhbal’’. Olur ıhbal dedi o. Anası salihamiş. Dedi valla ana dedim genne yarına. Gelsin dedi. Kagdı anası genne iki parça tatlı verdi. Dedi gelince ver genne. Bak sag elilemi yer sol elilemi yer. E dedi. Bu aldı cebine bı datlıları kodu. Karı getti sabehten iki tavuk getirdi. Bınnarı pekledi. Dedi yemek edcim. Bu ha bir iki saat işledi, baktı , geldi bu adam. Selam aleykum, aleykum selam, hoş geldin kardaşım, buyur otur. Dedi danıştınmı anana. Dedi danıştım. Hoş gelir safa gelir dedi. Kagdı oğlan çıkarttı datlıları adam verdi. Sol elinnen aldı bınnarı yedi. Neyse geldiler. Bına yemek çıkarttı yedi. Karı genne şele baktı, oğlum dedi: aman bına mıkyat ol. Neyse çıktılar şele köyün kırağında gezdikleri yerde baktılar bir köşk, dillen tabire gelmez. Osman şı bine kimin dedi?. Valla arkadaş dedi, bı bu köyün büyüğü, çoğ zangin dedi, malının hesabını bilmez, araziden, ağaçtan, atlardan sayısını bilmez. Peki der. Gelir, Osman der, şıra aynı şı köşk gibi bir köşk yap. Der hanı bende para?. Der ben sana veririm. Sabah get sen işine devam et, getir yapıcılarını başlat dedi. Oğlan sebehten işine getti. Geldi genne nettin dedi Osman. Oğlan dedi valla tuttum işçileri eses eşildi, himini kurduk dedi. Osman dedi, bes dedi yalan söyleme ha. Yalan söyledinmi dedi bitti. İşle dedi. Bı oğlan bi işçi tuttu. İkinciye tuttu gene ulaştırmadı bir verşe tuttu hesabe gelmez. Para çok . gelyor daşı kesyor satyor on kuruşa beli dorguldu. Gelyor ne olyorsa söylüyor anasna. El muhum bu oğlan bu köşkü yavaş yavaş yapıyor, orda bu köyün büyüğün bir kızı var, heç

hesabe gelmez, adı Saadet, bu Saadet bir gün yoldaşlarının bir gün çıktı gezdiği yerde, gelir bakar abooo babasının köşkünden iyi bir köşk. Kimin bu köşk derler. Der bu oduncunun oğlu Osman'ın. Bu kız, der nerden getirdi bu oğlan bu parayı. Neyse gider. O gece bu ıhbal bu kızın dişine girer. Der: Saadet get Osman'a var. Osman'ın der sonu çok parlak olucu. Sonu çok düzgün olucu. Neyse bu oğlan ulaştırıyor. Her iki günde gelyor, nasıl işler Osman?. Der Allaha şükür. Hamd olsun der. Bir varşeyi iki verşe ettim. Ulaştırıyor. Neyse bu bineyi yapar, kurar, nasıl ederse o herifin binesinden yeddi kat daha güzel eder. Neyse bu ıhbal bir gün gelir bının yanına. Osman dedi: neccin. Dedi: vallahi Allah'a şükür eccim. Der nasıl edim. Der : Saadet yanına gelyormu?. Der valla bir nakıl geldi. Der ne dedin genne. Dedim vallahi dedim genne hele anama danışım. Valla baktım Saadet geldi. Saadet geldi kapıyı dövdü, açtı genne. Girer girmez dedi, Osman bene ne vaad ettin, hanı sözün. Bele deyinci, dedi valla kusura bakma dün unuttum. Anama söylüyemedim. Osman dedi, ben sene demedimmi yalan söyleme!.

Neyse bu kız birez durdu. Yum gözünü Osman dedi. Yumdu gözünü açtı. Baktı bir dağın üstünde olmuş. Oof dedi nettim ben. Neyse geldi yanına. Osman dedi sene demedimmi yalan söyleme. Dedi tövbe istagfurullah. Geri genne üfördü, getirdi yerine. Kagdı getti Saadet'i babasından istedi. Kagdı bazarlığını etti. Dövünü etti. Bu herif evlendi. Para çok. Alem giden gelen yiyor. Neyse bu Osman'a dedi , Osman dedi bu yanına gelen necii?. Dedi: neccin canım bir misafir gelyor gidyor. Olmaz dedi bını örgencim. Neyse ağzından çıktı bı ıhbal dedi. İhbal deyince bu kız dedi demek babamın servetini bütün bu aldı ! bunu yanına getirdi. Kagdı bına kötü yollar düşünmeye başladı. Akşamına ıhbal geldi genne. Osman nettin dedi. Dedi bir şey etmedim. Dedi sennen aramız kırıldı. Osman geri eski dingine döndü. Eski halına döndü. Daş kırmaya döndü. O varyet o mal hepsi getti. Genner orda kaldı biz bıra geldik.

ONBEŞİNCİ MASAL: ANALIKLA ÖKSÜZ KIZ

Anlatan: Havle Yusuf

Bir badişah varmış, bununda avradı iki cannımış, uşak getirci, kagyor getiriyorlar ebeyi bu avradın yanına ebe ölyor, ikinci ebeyi getiriyorlar, ikinci ebe ölyor, elmühüm üç dört tene

ebe bı kadının yanına girenler ölyorlar. Kıyor bir kız varmış, bununda bir analığı varmış, bu kızıdan kurtulmak uçun geliyor bu padişaha diyorkine: benim yanımda güzel bir kız var, bu işlerden anlar, bu padişah emir ediyor, şu filan kız gelsin avradının yanına girsin, kalkıyor, bu kızda gidiyor , korkuyor, diyor bu ebeler öldüler şimdi bende girer ölürüm. Gidyor anasının kabrının başında ağlıyor, ağlıyor, diyor: ana ben şimdi girersem ölürüm. Allah'ın emrinden anasının kabirinden genne ses gelyor, diyorkine: kızım heç korkma, bir satıl süt al beraber get, gelyor bu kız südü şura indiriyor, kız kalkyor bir satıl südü alıyor bu kadının yanına gıryor, südü indiriyor bir geçe, gendide bir geçe oturuyor, bakıyorkine bu kadın bir yılan doğurdu, büyük bir yılan, bu yılan doğdu anasından oldu, südü içti şora getti yattı, bu padişah bını kimseye çıkaramıyor, padişahın avradı yılan doğurmuş, bu yılan büyüdü gezme istiyor artık, kıyor genne diyokine: diyor beni gezdirin, kimse bu yılanı gezdiramiyor, gene bu kızın analığı geliyor diyorkine: genni doğurdan kız gelsin genni gezmeye çıkarsın, gene bu kız aynı şeyi ediyor, bir satıl süt alıyor eline, bahçaya gidyor, bu yılanı gezdiriyor, ağaçtan ağaca, daldan dala, yoruluyor bu yılan, südü içiyor bir geçe yatıyor, geri akşam bunu eve getiriyor, kıyor bu yılan büyüyor, 15,16,20 yaşlarına gelyor, bu yılan diyorkine: beni everin. Bu yılanı kim istici? bu analığı gelyor gene, diyorkine: genni dünyaya getiren, genni gezdiren, gennide alsın. Diyor, belki şu kızı sokarda bende genden kurtulurum. Kıyor bu kızı bu fakir kızı gelip edip getiriyorlar bu yılana. Bu yılan şorda yatmış bu kız kız bir tarafta oturmuş, kıyor bu gece yarısından sona, bu yılan aspabından çıkıyor, çoğ çoğ kibar bir genç bir babayigit oluyor, kıyor, bir gün iki gün üç gün bu kaynanası genne diyorkine: oğlum arasında ne oluyor genne sorim diyor. Valla aney oğlun gece yarısından sona yılan aspabını soyyor çoğ güzel bir genç oluyor, kıyor anası diyorkine: genne ben bir kazan ataş yakarım dışarı, gendide bu aspabını indirinci, sen ver genni ataşa atarım, bes bırda gendi ilk gün oğlan aspabını indirinci, kız genden korkyor bir dişi düşyor, kıyor oğlanın adıdaYusuf müş, kıyor bu oğlan akşamlığın bu yılan aspabından çıkıyor, çoğ kibar bir genç oluyor, kız bir şeye mahana ediyor alıyor bunun yılan köynegini ataşa atyor. Oğlan genne diyorkine: niye bele ettin? Diyor: valla alemin dilinden kurtulmak için yakıcık bu aspabı. Diyor: ben bir fetre sonra harp olunca ben bu düşmanların askerlerini sokarak öldürürüm, kıyor bırda gelin iki cannı oluyor, bırda harb oluyor yanlarında, kıyor bu oğlan harbe gidici, ölüm haberi gelyor, diyorlarkine: südü

Yusuf ölmüş, mu süt içirtti genne, adını südü Yusuf koydu, kagyor birda analığı genne kanamet atyor, kimse gennin iki canını olduğunu bilmiyor, analığı diyor: bunun herifi öldü bu kimden iki canını oldu, kagyor bunu padişah kovyor, diyorkine genne: oğlum öldü sen evimde kalaman artık, bu kız gıdyor gıdyor, gittiği yere soryor, südüYusuf'umu gördünümü?! azmı gıdyor çoğmu gıdyor bakıyor kine gelyor bir bahça, bahçaya gelyor bu, oradada bir karga gelyor bir ağaca konyor, bakıyor bu kız bir hafta on gün oldu bu bahçanın içinde, kız iki canını, burda genni agrı tutyor, kurtulcu, bu kargayıda bir sahir kargaya döndürmüş, aslında gendi çoğ güzel bir genç, sıhır etmiş genne kargaya döndürmüş, bu oğlan genni görüyor, yani bu karga, yüreği tahmıl etmiyor, gelyor anası gilin kapısının uğrunda şey ediyor, kaklıyor, kaklıyor, padişahın avradı bir şey anlamıyor gennen, kagyor ola ola bu kızın bir çüt uşağı oluyor, bir oğlan oluyor, bir kız oluyor. Bir gün bu karga gelyor anasıgılın kapısının üstünde kaklıyor kaklıyor , anası diyorkine: valla bu karganın başında bir iş var, ben bu kargayı takip edicim, bunu ulaşıyor gelyor bahçada bakıyor bir kadın ikitanede çocuk, getiriyor bunnarı bir kötü evin içine atyor, gelyor bu karga bu kıza diyorkine: döşeginiz neydendir? diyor çıldan çabıttan, yastığınız neydendir? kerpiçtendir der, diyor zalım anam daha marhamete gelmedimi? bını kagyor anası duyuyor, kagyor bu kızdan bebeklerini alıyor, gennere güzel bir döşek açyor, güzel bir yorgan açyor, kagyor gelyor genne diyor: yatağınız neydendir? der valla harirdendir, yastığınız neydendir? der kuş tüyündendir, iyi der zalım anam merhamete gelmiş, kagyor bunun anası çırpıp tutuyor bu kargayı, karganın kıssasını anlıyorlar, elmuhum bunu fırlandırıyor dolandırıyorlar bu büyüü bozyorlar, bu karga genç babayıgit halına dönyor, kagyor bir gün iki gün bu avradın kocası harbden gelyor, harbden gelyor diyor hanı benim kadını? diyor valla oğlum, kadının sen gettikten sonra sana ihanet etti, bizde genni kovduk, burda çıkıyor avradını uşağını gezmeye, burda gennin haberi var avradı yüklü, gelyor gelyor, bu avradını neşil bilici? kagyor gül satyor, bahçalardan gül toplayıp sata sata bu avradın memleketine ulaşıyor, çoğ bir yırak yerlere gelmiş, gelyor bu genni kurtaran avrat çıkıyor gül almaya, diyor genne neçye her gül? diyor gülene bir gül, eh diyor gülmektende gülmü satın alınır? he diyor , gülene bir gül diyor. Kagyor gelyor bu gülyor genne bir gül veryor, gelyor bu avrada diyorkine, bir deli çerçi var yabanda gül satyor, der benim param yok alacak, der kız beleş beleş, gül genne bir gül veryor sene, kagyor bu avrat çıkıyor herifini tanımıyor,

denişilmiş herifi, kagyor genne diyor neye her gl? diyor gülene bir gl, gendi avradını bilyor, kagyor glyor bakyor avradın dişi düşük, dişinden genni bilyor, kagyor orda genne glleri veryor, diyor ben senin kocanım, çocuklarını genni alıp evine dönyor.

ONALTINCI MASAL: İKİ KAYIN AVRADI

Anlatan: Zeynep İbrahim

İki kayın avradı varmış, birinin yedi oğlu varmış, birinin yeddi kızı varmış, bu oğlan anası künde gelir kız anasına dermiş: sabah alhayr yedi kancık anası, künde künde, artı avrat bir gün oturur aglar, kızı gelir, büyük kızı, der: ana niye aglin der? der kzım emmin avradı başıma kalkı, dikine: sabah alhayr yedi kancık anası, geninde yedi oğlu varmış bizki kızmış, der ana, bu sefer gelir sana böyle derse, dekine kzım, ogluna desin, kazanca gidek gennen, işe gidek başka memelekete, der iyi der, gene gelir bu, kızm dikine emmim oglulan işe gidek, heeeey der seninki kız benimki oğlan der, kızın hara işe gidecek? der gidecek, vallah kagar kız bir şendik aspabı giyer, yeri emmi oğlu seninle kazanca gidek, der yeri gidek, kagar giderler bunlar, bir at yolda ayrılırlar, bir işaret koyarlar daş, der emmi oğlu: sen evvel gelirsen burda beni gözle ben evvel gelirsem ben seni beklerim, giderler valla, bu emmisi oğlu bir melmekete gider, tusbağı gttrrlar genne , tusbağı güder, valla kız bildirmez gendi gendini, ekten tarma etmişler, demişler şendikse tarması solmaz ayelse solar, ayelin eti sıcak olurmuş bak sen, kız bunu duymuş ya, kız tarmaganın brgnde yatar üstünde yatmaz, solmasın tarması, bildirmemiş, valla işlemiş, çalışmış, kız iyi işlemiş, iyi kazanmış orda, bundan önce, dağın başına kmışlar, genni bilmek içun, bir yoldaşının gleşmişler, emmisi oğlu degil yoldaşının gleşmişler, demiş bilim, oğlanmı, kızmı? orda dişinin biri kırılmış kızm, dişin birinin kırıldığında oğlan bilmiş elmuhum, onnan kerı, kagar gelirler, emmisi ogluda gelir genni gözler, gendide çeker gelir, kız bakar emmisi oğlu geli öteden, urguna tusbağı katmış, kıında bir kötü bir çarpana, dir ne bu halin emmi oğlu senin, hanı kazancın? der valla emmi kızı baha tusbağı gttrdler, gendi para kazanmış zaharkıne iyi kazanmış kız, gelirler, oğlanın anası sevinir, karşırlar, oğlanın çarpana kıında, kötü aspap sırtında , iki  tusbağı urgunda,

gelirler eve, kızda bilmem ne kadarı paradan eve gelir, der : aha oğlan ahada kız, başıma kalkma der.

ONYEDİNCİ MASAL: HEDİKTEN MÜDÜK

Anlatan: Zeynep İbrahim

Hedikten Müdük kızlarını gelin etmişler, demiş gidek Müdük , ney demiş Hedik, demiş gidek kızımızı görek, ne alak demiş? bir çüt hida almışlar, kırmızı hida, ewel kırmızı hida giyerlermiş, brde köynek almışlar, çıkmışlar kızlarını göremeye getmişler, gelirler bir ağacın yanına ağacı yel esi vınııııı, akılları eksikmiş Hedik’le Müdüg’ün, demiş şimdi kızımız bunnan kanemetmi olacak? şu köynegi duta sarak üşi hayvan, tuda sararlar, giderler, giderler giderler bakarlar br tusbacı, hayvan yeri, abooo derler ayacı yaynak yeri, gel şu hideyide buna giydirek, kızımız şimdi kanemetmi olacak? hideyide ona verirler, bir deride yağları var kızlarına hediye eletiler, giderler giderler yorulurlar, derler şurda bir soluk alak, yağı indirirler yağ derisini, evel yağı deriye koyarlar, valla uyurlar bir tilki gelir, yağı yutar, içinede sıçar, agzını geri bağlar, bınlar uyanırlar umuzlarına atarlar bilmiler tilki yemiş yağı, ulaşırlar kızların yanına, karşılar kızları, der boyun anamla babama bir aş edim bu yağla, valla aş eder gelir derinin agzını söker deri pooooof tilki boku kızın anlının çatına yapşır, der ana baba bana tilki bokumu getirdiniz, der kzım yağ getirdik, aboooo derler bunu tilki yemiş yağı, der boyun harda yatırım anamla babamı? bir koz damı varmış, brde tavuk, culluk, kaz , gece tavuklar uguldılar, bitleşiler, uguldılar, demiş Hedik , ney Būdük? demiş kak şınnarı çimdirek demiş, kzımızın eli deymi demiş, kagarlar br kazan suyu kaynatırlar, binnarı batırır batırır çıkarırlar, binnar ölür hayvanlar, kömme ederler, bak der Hedik, çimdilerde hayvanların sesi kesildi der, sabahtan kızları kagarkine ne kalksın, tavuklar bütün kapırhaş, der boyun harda yatırım anamla babamı? br dam koz, koz dolumuş, der boyunda koz damında yatırım anamla babamı, yatarlar orda, bunlar biraz sonra, Hedik der, ney der Müdük? der bu zibili yabana atmaya kızımızın eli deymi, kak der sennen yabana küllüğe yığak, sabahaçana bunu yabana yıgarlar bu kozu, kız saba kagarkana der damda koz kalmamış, ana baba der, ney der, baha gerek deyilsiniz der, kovar anasınan babsını.

ONSEKİZİNCİ MASAL: BİTTEN BİRE

Anlatan: Enver Yusuf

Ne varmış ne yokmuş Allah'ın gulu çoğmuş. Bir bitten bir bire varmış. Bir gün bit, bireye dermiş, kag bire kardaş şı damı suvayak, sebeh kış olur yagmır olur , dam damladır. Gag der bit kardaş. Kagar dama çıktıkları yerde, biri bireyi depeler,birenin kanı çörtenden akar oturur bit ağlamaya başlar, öteden kim gelir. Öteden karga gelir niye aglyon bit kardaş. Der karga kardaş: bire kardaş öldü kanı çörtenden aktı ben onun için aglyorum. Bende der aha kaklıcım. Bu karga kak kak eder gider. Bını kim görür. Kagar bını ağaç görür der niye kaklıyon karga kardaş. Der: bire kardaş öldü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş oturdu ağladı, bende kaklıyorum. Aha der bende yapragmı dökerim elesem. Bını kim görür. Akar görür. Akar der ağaç kardaş niye yapragmı dökyon? Der: niye haberin yokmu der. Der: bire kardaş öldü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş ağladı, karga kardaş kakladı, bende yapragmı dökyorum. Der: aha bende bılanık giderim. Kim görür bını. Tarlanın sahibi görür genni. Der akar kardaş niye bılanık gelyon. Der: haberin yokmu. Der yok. Der: bire kardaş öldü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş ağladı, karga kardaş kakladı , ağaç kardaş yapragmı döktü, bende bılanık akyorum. Aha der bende kazmayı götüme sokarım. Bını gelir avradı görür. Der niye yaptın bele herif. Der: haberin yokmu. Der yok. Der: bire kardaş öldü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş ağladı, karga kardaş kakladı, ağaç kardaş yapragmı döktü, akar kardaş bılanık aktı, bende kazmayı götüme soktum. Aha der bende şorbayı başıma geçiriyorum. Kim görür genni. Bını kızı görür, aney der niye bele ettin. Haberin yokmu der kızım. Yok der. Der: bire kardaş öldü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş ağladı, karga kardaş kakladı, ağaç Kardaş yapragmı döktü, akar kardaş bılanık aktı, baban götüne kazmayı soktu bende şorbayı başıma geçirdim. Aha der bende saçımı yollum. Kim görür genni. Kardaşı görür. Der niye edyon bele bacı. Der haberin yokmu. Der yok. Der: bire kardaş damdan düştü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş ağladı, karga kardaş kakladı, ağaç yapragmı döktü, akar kardaş bılanık geld, babam kazmayı götüne soktu, anam şorbayı başına geçirdi, bende bele ettim. Aha der bende aspabmı yırtarım. Kim görür genni. Buma görür genni. Der bı ne kardaşım niye bele edyon. Der haberin yokmu. Der yok. Der: bire kardaş damdan düştü, kanı çörtenden aktı, bit kardaş ağladı, karga kardaş kakladı, ağaç kardaş yapragmı döktü,

akar kardaş bılanık geldi, babam kazmayı götüne soktu, anam başına şorbayı geçirdi, bacım başını yoldu, bende asbabımı yırttım. Kagar bumada orda tüvünü döker, bele gider bütün hayvanlar bele eder. Siz orda kaldınız biz bira geldik.

ONDOKUZUNCU MASAL: KARAFATMAYLA SIÇAN

Anlatan: Havle Yusuf

Bir sıçandan bir kara fatma varmış. Kagyor bınnar gdiyorlar pinardan suı içmeye, kagyor sıçan fatmaya diyorkine: Fatma sen bırda kal, ben gidim sene beyin evinden yemek alimda gelim, diyor aman beni unutma ha, ben bırda yannızım, ey diyor. Kagyor bu sıçan gelyor gııyor çadırın altından bakıyor bu beyin mısafırı var, kurban boguzlamış. Fatma bırda suya düşüyor. Çıkamıyor. Kagyor bu sıçan birez bendir bir ekmek alıyor kuyrugna düyümlüyor, şırdan gelyor çıkamıyor, şırdan gelyor çıkamıyor, bu çadırdaki hapis kaldı. Kagyor bu Fatma çağırıyor:

Atlılar atlılar

Tıkırdısı datlılar

Bey evine varasınız

Pendir ekmek yiyesiniz

Sıçancığa diyesiniz

Fatma suya düştü

Acele gelsin

Kagyor bınnar şeale bakıyor şeale bakıyor bınnar görmüyorlar Fatma'yı suyun içinde. Bınnar gelyollar yemek yiyorlar. Gelyor diyorlar gelin yolda bir ses duyduk. Bu bey diyor gennere ne duyduunuz. Diyor bir ses duyduk. Diyorkine:

Athılar athılar

Tıkırdısı datlılar

Bey evine varasınız

Pendir ekmek yiyesiniz

Sıçancığa diyesiniz

Durmasın gelsin.

Bu sıçan bını duyyor kaçyor gıdyor. Gelyor bakyor Fatma son nefeste suyda yüzyor. Diyor:

Ver elini çekerek

Ben sennen küserek

Ver kışını çekerek

Ben sennen küserek

Ver saçını çekerek

Almuhum, bu Fatman'ın saçından tutup çekyor, fatmayı alıp gelyor.

YİRMİNCİ MASAL: KARIYLA TİLKİ

Anlatan: Hawle Yusuf

Bir varmış bir yokmuş. Bir karı varmış bir köyde, birde kızı varmış. Kagyor kızını bir köye gelin veryor. Bu bir zaman geçyor, bir senemi geçyor, iki senemi geçyor, bu karı diyormişkine, gidim şı kızımı görim. Kagyor bir carra yag dolduryor, bir carrada bal dolduryor gıdyor. Gıdyor gıdyor gıdyor bu karı, kagyor yoluna tilki çıkıyor. Tilki genne diyorkine: karı ana nere gıdyon!. Valla bir kızım var çöz zamandır görmüyorum genni, genni görmeye gıdyorum. Der bu carralarında ne var ya?. Der birinde bal var, birinde yag var. Der ver birez sene yardım edim. Al oğlum der. Der ver şı balı kaldırım sene. Kagyor balı kaldırıyor, diyor karı ana sen get birez, benim birez işim var bırda bitirim ulaşırım ben seni. Kagyor bu balı yiyor, içinde pislik dolduryor bu tilki gelyor. Al al karı ana sen şını kaldır, bende onu kaldırım yerine birez diyor. Al oğlum diyor. Kagyor bu yağda yiyor tilki içinde pislik dolduryor getiriyor bu karıyı köve ulaştırıyor. Diyor karı ana: köyü ulaştık, itler beni parçalarlar ben giremem artık. Sen gir kızının yanına. E get der oğlum, Allah sennen razı olsun. Kagyor gelyor bu karı, kızı karşılıyor genni, anam gelmiş, aney aney ne getirdin bene?. Kızım der sene yağdan bal getirdim. Gelyor bu kız carraları açyor bakyor pislik dolu içi. Carraları kırıyor, anasını rezilliyor, yola bindiriyor genni, get diyor gözüğm seni görmesin. Bu karı gelyor, yüregi yanmış, ağlıya ağlıya gelyor, diyor bu terimi nasıl alıcım bu tilkiden. Bu tilkide, bir kuy varmış,günde gelip bu kuydan suy içermiş. Kagyor bu karı bu kuyunun ağzının hepsine sakkız yapıştırıyor. Kagyor bu tilki gelyor suy içici kuydan, oturuyor oraya, sakkız yapıyor genne. Bu karı köyün itlerini çağırıyor. Diyor: gelin

tavuklarnızı yiyen tilki bırda. Bu tilki şele edyor bele edyor kaçyor, kaçtığı yerde kuyruğu kopyor. Gelyor bu karı kuyrugnu alyor, halliyor genni, pıllıyor , bakyor genne, boncuklar diyor, bu güzel bir kuyruk çıkıyor meydana. Bını künde tilkiye gösteryor. Tilki gelyor kariye yalvayor, diyor: Allah için ver bene kuyrugmu. Vermem diyor.

Bene yağımdan balımı getir sene verim genni. Nasıl diyor, diyor onun orasını sen bilin. Get davarlardan iste genni. Kagyor gelyor bı koyunnara diyorkine: acı bene yağ verinde kuyrugmu döndercim. Diyorlar biz sene ele yağ veremezzik. Diyor get çayır çimen olsun bizde yiyek sonra sene yağ verrik. Gelyor tarlaya diyor: acı tarla çayır çimen ol koyunlar yesin bene yağ versinler bende kurugmı alim. Tarla diyor: bele olmaz, get kuya de daşsın bize suş versin bizde büyüyek sene verrek. Gelyor kuya diyor: acı kuy, daşta tarla sulansın çayır çimen olsun koyunlar yesin bene yağ versin, bende kuyrugmu alim. Diyor: olmaz bele, get köyün kızlarını çağır, üstümde bireş seksinler bende daşarım. Gelyor bu tilki köyün kızlarını topluyor, bu kızlar kuyun üstünede bireş sekyollar, kuy daşyor, tarlaya gedyor, çayır çimen oluyor, koyunlar yiyor, kagyor bu koyunları sagyor, bir carra yağ edyor kariya veryor. Karı diyor genne: balım kaldı. Neşil vericim diyor. Get diyor arılara sor. Arılara gelyor diyor: acı bene bal verin. Bele olmaz diyorlar. Bahar gelsin, çiçekler açsın, biz çiçeklerden yiyek, sene balı verrik. gelyor çiçeklere açın diyor. Çiçekler: bele olmaz diyor. Kuya de daşsın, bizde çiçek açak , arı gelsin yesin sene balı versin. Kagyor aynı tarikadan kızarı getiriyor, kızlar bireş sekyor, kuy daşyor, çiçekler içyor, açyor arı gelip yiyor genne bal veryor. Tilkide gelyor balı kariya veryor, kuyrugnu da alyor.

YİRMİBİRİNCİ MASAL: KUNDAK

Anlatan: Havle Yusuf

İki genç varmış. Biri vezirin oğlu biri padişahın oğlu. Bınnar kagyor ava çıkıyorlar. Ava gidıyorlar, bakyollar yolun ortasında bir bebek kundaklanmış aglıyor, kagyor padişahın oğlu diyor valla ben bu kundağı alıcım. Kagyor vezirin oğlu genne diyor neccin genni bak kim genni bıra bırakmış.

Diyor: yok bının anası babası yok ben bını alıcım. Bını getiriyor. Bınında güzel bir genç avradı varmış. Getiriyor genni , bu kundağa bakyorlar, besliyollar bu kundağı, bakyorlar,

emziriyorlar, yediriyorlar, yatırıyorlar bınnarın yanında epeyi bir süre kalyor. Bu padişahın oğlu bir gün, bu avradnı evde bırakıyor bi yerlere gidiyor, ava gidiyor. Bu kundak kagyor, bu kundagnı sökyor, bu avradı hırsızlyor bu evinden çalyor genni, uçyor gövün yüzne getiriyor genni, yeddi denizin ortasında bir köşkü var, bu köşke koyyor genni. Eteri bu gözünü bu avrada komuş, kagyor bu padişahın oglununda bir eniği varmış, birde pissiği varmış, bınnar görüyorlar bu kundak bu avradı çaldıgnı. Kagyor gelyor bu bakyor ne avrat var nede kundak var evde. Diyor: bu kundak nere getti, bu avrat nere getti?. kagyor bu kediden bu enik diyorlar bu kundak bizim hanımı çaldı uçtu getti. Diyor: bilirmisiniz ha geçe getti. Diyor: denize doğru getti. Gelyor bu oğlan bakyor denizin ortasında bir köşk. Ne kapısı var ne tagası var bir pissik girecek yeri var bes. Bir küççük tagası var. Kagyor bu oğlan yüzyor, bu yorulyor geri dönyor. Ulaşamıyor bu köşke. Kagyor iti salyor, iti yorulyor gene dönyor. Bu pissige diyor sen get. Bu pissik, yüzyor yüzyor yüzyor gelyor bu köşkü ulaşıyor. Gelyor bu köşkün o tagasından köşkün içine inyor. Bakyor hanım oturmuş şe, birde genç yatmış. Uzanmış yatyor. Kagyor, pissige diyor nasıl geldin bura.

Diyor: beni padişahım saldı.

Diyor: bu kundak beni hırsızladı getirdi bu köşkün içine kodu. Kagyor pissik gidiyor kuyruğnı zeyte batıyor geri bibere batıyor , gelyor bını bu yatan gencin bırnına koyyor. Kagyor bu ansıyor, genç ansıyor bırnından bir kutu çıkıyor, bir kutu çıkıyor, bu hanım genne diyor alda kaç genni. Kagyor bu pissik agzında bu kutuyu alıyor kaçıyor. Bu gencinde canı bu kutunun içindemiş. Kagyor alıp kaçıyor genni. Bu yarı yolda it genni karşılıyor, sen kaldırcın ben kaldırcım bu kutuyu denize düşüyorlar. Kagyor bu oğlan balık avlmasna çıkıyor. Binnerce balık tutyor, bınnarın karnını açyor, bir balığın karnında bu kutu çıkıyor. Bu kutuyu bildığı zaman birda bu genç uyanyor, kagyor çoğ canı sıkılıyor, dersen bogulcu. Kagyor bu kutuyu açyor, içinde üçtene habbe varmış, birisni ezyor şe, birda bu darakyor, kagyor bu dışarı çıkıyor, bakyor bu kutu bu padişahın elinde, diyor genne benim canım bu kutunun içinde, ver bene genni. Diyor bene avradnı dönder sene bu kutuyu veririm. Kagyor genne gidiyor avradnı getiriyor gelyor. Kagyor birini bir daha ezyor, diyor aman ben ettim sen etme diyor. Diyor bir canım kaldı ver bene genni al avradnı get sene bir daha yaklaşmam. Yok der sen neçe cannar yakmışsın bele. Kagyor ordada o canını öfeliyor, ölyor denize düşüyor, gendide avradnı alıyor gelyor.

YİRMİİKİNCİ MASAL: HORUZ

Anlatan: Nova Yusuf

Ne varmış ne yokmuş bir horoz varmış. Kagar bu horoz zibilliği eşe eşe bir parça nohut bulur. Bunu kıymaz yemeye. Kagar bını kıymaz yemeye, getirir bu parça nohudu getirir bir teyzeye " acı yeyze: şı nohut yanında kalsın, sakla genni bene " kagar avrat alır genni, dışarda oturmuş, içeri girer, der eh neccim genni, alır agzına atar genni. Bir gün iki gün üç gün bu horoz gelir: ver der bene nohodmu , der abo sen gettin gelmedin ben nohodnu yedim. He ya, " zibilliği eşe eşe bir parça nohut, bene bir nohut vericin ! der nerden sene vericim? der bene bir nohut vericin. Kagar avrat gider konşulardan gezer bir nohut getirir verir bını horuza. Horuz algider genni o teki avrada verir. Oteki avrada verir genni, avradın cebinde, bir gün iki gün avrat alır genni agzın atar, bu horuz gider bir hafta on gün, geri gelir, hanı der nohudum? der gelmedin bende nohudnu yedim. Ha ya, " zibilliği eşe eşe bir parça nohut, bir parçadan bir nohut, bir nohuttan iki nohut, iki nohuttan üç nohut, çü nohuttan bir pençe, bene bir pençe nohut vericin" . Nerden bulim sene şimdi nohudu ?! ya der verin, ye çıkar şı duvarın üstünde öterim sebeheçe. Aman der yavaş yavaş, kagar genne bir pençe nohut verir, getirir verir gider. Getirir bını başka bir avrada verir. Bu avratta kavurur bını uşaklara yedirir. Bu horoz gene gider bir hafta on gün gelmez. Geri gelir, hanı der benim nohudum?! gelmedin der, nohudnu kavurdum uşaklara yedirttim. He ya, "zibilliği eşe eşe bir parça, bir parçadan bir hebbe, bir habbeden iki hebbe, iki habbeden bir pançe, bir penceden der bir horoz" ver bene bir horuz. Aman etme tutma nerden verim sene bie horuz?! der yok bene horoz vericin. Kagar avrat genne tutar bir horuz verir. Getirir bu horozu başka bir avrada verir. Bu gider , gene bu horuz gider, bu avradında mısafırı gelişmiş. Kagar bı horozu tutatr boguzlarmış. Gider bir hafta on gün bu horuz kayıp olur gene gelir. Hanı der horuzum?! abo der mısafırım geldi, horuznu boguzladım yedim der. He ya " zibilliği eşe eşe bir parça ,bir parçadan bir habbe, bir habbeden iki habbe, iki habbeden bir pençe, bir penceden bir horuz, bir horuzdan bir keçi " iyi ya sana geçiyimi verim?! ya der verin geçiyi, ya çıkar şı dıvarın üstünde üterim ta seni usandırana kadar. Aman der valla beni herifim öldürür der. Ben bilmem der, vericin geçiyi. Kagar geçiyi alır, alır geçiyi gider. Getirir bunu başka bir eve verir. Gene gider arası beş on gün geçer, bu horuz kayıp

oldu. Bir gün iki gün bu geçi haste oldu öldü. Öldü geçisi. Geldi . Hanı der geçim?! . Valla der geçin haste oldu öldü. He ya " zibilliği eşe eşe bir parça, bir parçadan iki habbe, iki habbeden bir pençe, bir pençeden bir horuz, bir horuzdan bir geçi, bir geçiden bir inek" . abuuu aman etme tutma valla beni herifim öldürür. Bilmem ben. Ya bene inegi veririsiniz ya çıkar sizi harada rezil ederim. Kagar avrat genne inegi verir. Horuz inegi alır gelir. Avratların hepsine güldü. Genner orda kaldı biz bıra geldik.

YİRMİÜÇÜNCÜ MASAL: TAVUK HORUZ GÜVERÇİN

Anlatan: Nova Yusuf

Ne varmış ne yokmuş. Tavuk, horuz güvercin hace giderlermiş. Hece giderlermiş. Bir gün giderler, iki gün giderler, binnar birez darı aldılar, birez bugda aldılar, birez arpa aldılar, birez suy aldılar, getiller hace. Giderler, giderler, binnar üç ay getmişler. Tavuk, horuz güverçin. Gele gele bir berenni çöle geliller. Binnarın ne yemi kaldı nede suyu kaldı. Bakarlar bir tilki. Tilkide acınnan imanı gevremiş bu berenni çöllerde, heç bir şey yok. Oooh der Allah'ım bene gönderdi rızkımı. Gelir derkine: Horoz kardaş, tavuk bacı, güverçin kardaş nere gidyonuz?! Valla der biz hace gidyoruz. Aman aman aman der bende bir yoldaş gezyorum, hace giccim gennen. " gelin der beyyim mısafırım olun, sabaha alymız bir giderik " der. Gidekmi getmeyekmi, binnarda açlar, binnar giderler. Getirir genneri bir mıgaraya dıkar bu tilki. Binnara bir sehen darı kor, bir sehen bugda kor, yedirir içirir, izzet ikram, bu tilkinin dizleri kırıldı. Tilki duramyor, kagar binnar akşam oldu yatarlar. Tilki, bir gözü yatmış, bir gözü yatmamış. Sabah namazı olur, kagar horoz öter, tilki uyanır, gelir horuzun kiragında fırlanır. Neccin der tilki kardaş?! der seni yeyicim. Aman etme tutma tilki kardaş, hace giccik, yoldaş olucuk. Yok, sen sebehten kagan, üten, insanları izaac eden, konşuları uyandırın, seni yeyicim. Tutar bu horuzu yer bu tilki. Tavuğun beli kırılır korkusundan. Gelir bu tavuğun kınarında fırlanır. Neccin der tilki kardaş?! senide yeyicim der. Aman der etme tutma tilki kardaş, hace giccik, yoldaş olucuk. Yok der sen giden konşulara doğurun, avratları birbirne düşürün der. Seninde vahtın geldi. Kagar tavuguda tutar yer. Güverçine gelir, güverçin der: Neccin tilki kardaş?. Der senide yeyicim. Aman der tilki kardaş, bennen sen kaldık, hace giccik, etme tutma. Yok der senide

yeyicim. Kagar güverçin durar, dur tilki kardeş der, bir aye okim ağzına, ondan sona beni ye der. Tilki gözünü yumar, ağzını yukarı kaldırır, güverçin fırrr uçar gider, bu tilki gözünü açar bakar ne geverçin var ne birşey var, bu geverçin tilkini agzına sıçar gider.

YİRMİDÖRDÜNCÜ MASAL: HISSO

Anlatan: Havle Yusuf

Bir Hisso varmış. Hisso çüççümüş. Sebehten kagar ıftarnı eder, atını alır çüte gider. Çüte gider, kagar bakar bir tilkiden aslan dövüşyorlarmış. Aslanda yenmezmiş. Aslan gelir: Hisso kimseye dersen seni yerim. Dermiş yok söylemem. Dermiş kimsye söylemessen, sırrımı saklarsan, sene künde bir kuzu getiririm. Dermiş söylemem. Kagar Hisso bir gün iki gün işe çıkmaz, kagar bı aslan Arap'ların sürüsünden bir kuzu alır getirir Hisso'nun evine bırakır gider. Bu Hisso'nun evinde yirmetene kuzu oldu. Kagar bu avradı dermiş genne: Hisso nerden bu kuzular? dermiş neccin sen sorma. Kagar bir gün avradı dövüşür gennen, der genne: ya söylen bene ya ben evi bırakır giderim. Kagar bu aslanda her gece gelir tagasnın altında dinlermiş genni. Aslan sırrını söyleyeni yaşatmazmış. Kagar bir gün bu avrat genne çoğ ısrar edermiş. Dermiş kız avrat " bir gün çüte çıktım, aslannan tilkiyi gördüm, aslanda bene dedi: kimseye söyleme, bende sene künde bir kuzu getiririm , onun için bene künde bir kuzu getiriyor". Kagar bu aslan Hisso'ye: " Hisso hesabını blir" dermiş. Bu Hisso bırda korkusundan işe çıkamıyor. Kagar Hisso künde bir kuzu keser yer, bu kuzular bitti, acından öldü. Bir gün avrada demiş: valla avrat işe çıkıcım, istersede beni yesin aslan. Kagar bu çütünü alır, atını alır çıkar tarlaya, başlar sürmeye, bakar aslan genni o başta bekliyor. Bu Hisso korkusundan ölür. Öteden tilki gelir. " dermiş lan Hisso nerdesin sen, kayıpsın ". Dermiş lan üsküt ol aslan beni parçalacı. Niye der? Der sizi gördüm görelî, bende avrada dedim diye, aha aslan beni parçalıcı. Der bından kolayı ne var, ben seni şindi kurtarrım der. Kagar bu tilki bir sarık sarar, ver der sen bene çütü. Kagar bu aslan gelir. Bu kim der? bu , " ben çütçü oğlu çütçüyüm" der. Ben der ne vahattan bırda işlerim. Der: benide örget hele şı çütçülüğe. Der gel senide örgedim, bundan kolayı ne var !. Der nasıl? hel der yat şı sabanın altına şıra. Bı aslan kellesni uzatır sabanın altına, bu ata bir kamçı vurur, aslanın boynunu boylu boyunca biçer bu tilki. Hisso'ya der: aha seni aslandan

kurtardım. Hisso orda işine devam eder, aslandanda kurtulur. O sırıda aslannan barabar gider.

YİRMİBEŞİNCİ MASAL: KARIP HASENLE BİLEL HASEN

Anlatan: Nova Yusuf

Ne varmış ne yokmuş bir melmeketin bir padişahı varmış. Kagar bu padişahın uşagı olmazmış. Kagar bu padişah ne hekim kodu, ne dohtor kodu, ne ot kodu getirir bu avradna içirir, bu padişahın uşagı olmaz. Bu padişahında bir azabı varmış. Kagar bir yaşlı dohtor bir ilaç vasf eder, kagar bu padişah getirir avradna içirir. Avradıda kagar bının artannı işçisne verir . azapların avradna verir. Al der sen bir kadeh iç, ben bir kadeh için, belki Allah bizi sevindirir, uşagımız olur. Kagdı, Allah'ta verici, kagdı bınnarın ikside yüklü oldu. Hem padişahın avradı hem bu azabın avradı. Kagdı gün geldi bınnar hamile oldular. Bir gün, iki gün, üç gün, geldi vahıtları. Kagdı bınnarın iksi doğurdular. İksininde oğlu oldu. Oğlu oluncu kagar bu azabın avradı öldü doğurduğu yerde. Ölü, bu bebek meydanda kaldı. Kagar padişah genni alır beslici." Allah uçun kız avrat şınada baksan" . kagdı bu padişah getirdi iksini, " birinin adını Bilel Hasan, birinin adını Karıp Hasan koydu. Baktı avradı gennin oglunu daha çok sevyor, bu ciğeri o azabın uşagı. Kagdı padişah akıllı, memelketin padişahı, bu uşakları aldı bu avrattan bir sene iki sene uzaklaştırdı. Bınnarı ayırmasın diye birbirinden. Kagar epeyi olur, iki sene olur. Bu avray yalvarır, Allah uçun bene getir oglumu, Allah uçun der. Getirrim der avrat, vahtı var avrat vahtı var. Bınnarı artan , bilmez avrat hanısı gennin oğlu, birgünün uşakları, bilmez artık hanısı Bilel Hasan hanısı Karıp Hasan. Kagdı padişah avradna: beyyin hazırlan dedi, sene oglunu getircim. Padişah atına biner gider. Bu uşakları ata bindirir getirir gelir. Aha der uşakların. Hanısı der benim? der söylemem. Birinin adı Bilel Hasen birinin adı Karıp Hasan, ikisi senin der. Birinin ayırmaysın diye bele ettim. Kagdı bı avrat ikisini cannınan barabar sever. Bu padişahın son andada bir kızıda oldu . üç uşagı oldu bu padişahın. Avrat bilmez hanısı Bilel Hasan hanısı Karıp Hasan. Bes padişah bilyor, hanısı Karıp Hasan hanısı Bilal Hasan. Gün geldi, gün getti, seneler birbirni kovaladı, bınnar büyüdüler. Kagdı dediler: babe sennen anamı hace salıcık. Eskiden develerle hace giderler, gidiş altı ay, geliş altı ay, bir yıl sürer. Kagdı

bu padişah geldi, köylüsünnen işçisinnen dulaştı halallaştı, geldi gennen avradı hacede gidciler. Padişah evden çıkmadan , geldi kızına kızım dedi: sene bir hanegim var , kızım: " Bilal Hasan gelirse, evde yatır genni, Karıp Hasan gelirse , bu vasyetim odada yatır genni " . kagdı bu hanegi kimseye söylemedi bes kızına. Birde dedi , ben ölürsen hacde, vasyetim, Bilal Hasan yerime padişah olsun. Burda Karıp Hasan'ın koynuna şeytan girdi. Kagdı bınar dulaştılar getiller. Dedi şimdi kimse padişah olmasın, ben ölürsem bu vasyetim. Kagar bir gün , iki gün, üç gün, bir ay, kagar birgün Karıp Hasan bir mektub yazar: der oğlum aha biz dönyoruk, gelsin Bilal Hasan bizi karşılamaya aha biz hacden gelyoruk. Bu mektubu yazdı getirdi. Geldi kardaşna. Kardaşım dedi: anamdan bababım gelyollar hacden, karşılamaya geccik genneri. Aha dedi babamında mektibi geldi. Açar bakarkine yazıyor " oğlum aha biz hacden gelyoruk, Bilal Hasan bizi karşılamaya gelsin ". kagar bı kılıcını alır, atına biner, gendi gendine yemek kor, dulaşır bacısından , kardaşınnan, der bacı: ben anamnan babamı karşılamaya gedyorum. Kagar Bilal Hasan gider. Kagar kız Karıp Hasan'ın örtüsünü odaya serer. Kagar gelir der genne: bacı niye benim örtümü odaya serdin?! der sennen yatım. Der yok edem sen orda yat be birda yatarım. Bir gün oğlan yatar, devlisi gün gelir, der bacı beyyin bene sekiye ser, eveli seki olurmuş evlerin önünde, beyyin der ben sekide yaticım. Kagar kız Karıp Hasan'ın örtüsünü getirir sekiye serer. Yatar bir gece genne, bu oğlan bacısına göz koydu. Göz kodu bacısına, kızda huylandı. Üçüncü gün gelir bacı der, benim örtümü sennen ser, sennen yatım der. E der edem, kız genne bellitmez. Kız ikinden ne kadar döşşek ne kadar yorgan varsa getirir, bu eve birez yemek bir tuluk suy kor, bu pırtıyı kapının arkasna kor. Gece gelir bakar kapıyı yiter açılmıyor, yiter açılmıyor, kapıyı döver, aç kapıyı bacı, girim yatım der, der açmam kapıyı bilsem Bilal Hasan geleceğini. Oğlan getti ilk gün odada yattı. İkinci gün geldi: aç bacı kapıyı içeri girim. Açmam der kapıyı bilsem Bilal Hasan geleceğini. Gün geldi gün getti, bu kız üç ay evin içinde kaldı çıkmadı. Korkusundan çıkmadı, çıktığında ya öldürücü genni, ya gözünü komuş genne. Kagdı bu ğlan üç ay getti anasınnan babasının yolunu bekliyor gelmediler. Atına biner geri gelir. Gelir bakarkine ne gelsin. Karıp Hasan babsnın yerine geçmiş. Odasını açmış. Gendi gendini padişah etmiş. Gelir kapıyı döver, aç kapıyı der bacı, ben geldim der, ben Bilal Hasan'ım. Yok der ben bilsem Bilal Hasan geleceğini açmam, valla der bacı ben Bilal Hasan'ım. Der kuş parmagında bir yüzük var, kuş parmagnı kapının

yarısından uzat, ben bilirim der Bilal hasan'ı. Oğlan şele kşu parmagnı uzatır kapının yarısından. Bakarkine Bilal Hasan, kız örtüleri pıtıları kaldırır kapının arkasından, kardaşının boynuna sarılır. Ağlaşılır. Bacı der: niye bele etmişsin , niye içeri hapislenmişsin?! ah der edem ah, neler geldi başıma sen gettikten keri, ilkin genne odaya serdim, dedi yok bacı sekiye ser, sekiye serdim , dedi yok bacı içeri ser, bende koruktum edem. Genni komadım almadım. Niye der bacı? der edem bene babamın vasyeti var. ' Bilal Hasan gelirse genne eve ser, Karıp Hasan gelirse odaya ser yatırma barabar. Ha der bacı demek bu mektibide bı saldı , ne babm geldi der ne de anam, vahtıları deyil daha. Kagar gelir oğlan, der niye bele edem der? beni yollara saldın anamnan babam geliyor diye! kılcnı çeker gırtlagna dayar gennin. Ya dorguyu sölen der yada şırda kelleni biçerim der. He der ben ettim, babanna anan gelyor diye ben yazdım mektibi, ben senin kardaşın deyilim, ben bir azabın oğluymuşum der, bilyormuş bu eteri, genne söylemişler. Kagar bu Karıp Hasan olan duyar bı anasınnan babası gelicimiş. Geldiklerinnen genni kovucular. Bu ettikleri işten. Bir kul varmış, bının her ettiklerine bakyormuş, kagar atına biner, edem der: ben gider anamnan babmı karşılarım. Kagar gider bı yarı yolda bu padişahdan avradnı öldürür, cenezelerini alır gelir. Der yolda ölü gelmişler hacden. Bınnar gelir anasınnan babsnı kömerler. Bilal Hasan'nan ağlaşırılar bacısı. Kömerler genneri. Kagar kim padişah olucu kim olmucu. Kagar Bilal Hasan o köye padişah olur. Karıp Hasanı'de kövden kovar. Gelir kul genne söyler, der anannan babnı öldüren bu. Kagar Bilal Hasan genni kmvden kovar, gendide padişah olur, bacısnıda bir padişah ogluna verir, gendide bir padişah kızı alır, genner orda kadlı biz bıra geldik.

YİRMİALTINCI MASAL: İKİ YOLDAŞ

Anlatan: Nova Yusuf

Ne varmış ne yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. İki yoldaş varmış. Bu yoldaşlar ne kadar desen iyiler birbirne, birbirni çok severlermiş. Biri iyimiş biri kötümüş. Biri fıkrı bir zengin. İyi olan çok zenginmiş. Kötü olanda çok fıkrıamış. Gün gelir gün gider, bınnar iyi geçinyorlar. Kötü olan zengine gider: yoldaşım der bene birez para verinmi der?. Bende bir iş kurim bende ekmek yeyim. Verrim der, kagar ne kadar parası varsa, pulu varsa , bu eyyi

olan bu kötüye verir. Bu eyyi olanında çok güzel bir nişanlısı varmış. Kagdı gün geldi, gün getti, bu kötü olan çok zengin oldu. Zengin oldu geldi bu eyyi olanın yanına. Dedi: biz yoldaş değilikmi? iyi olan: he yoldaşık. Biz yoldaşanda öteyik. Der: bene nişanlını ver . bu durur düşünür, yani genne paramı verdim pulumu verdim şimdi bu geldi benne nişanlını istiyor, ben nasıl genne nişanlını verim!! . Der ben senin nişanlını sevyorum, ver nişanlını bene. Kagdı bu eyyi olan anca eyyi, kagdı yüksügnü çıkardı getti nişanlısna dedi benne sen ayrıldık. Ben seni yoldaşma vericim. Kagdı yoldaşna verdi genni. Bu yoldaş geldi, yeddi gün yeddi gece düğün etti, bının yoldaşının nişanlısını aldı. Bu eyyi olan gün geldi gün getti fıkare düştü. Heç bir şeyi kalmadı. Bes bınnar bırda ayrıldılar. Aradan bir uzun seneler geçti. Geldi bu eyyi olan gendi gendine dedi, ben bu yoldaşma nişanlını verdim, paramı verdim , pulumu verdim, gidim gennen iş istim, bırda gendi büyük şirketler kurdu, belki bene iş verir. Kagdı geldi. Geldi bu kötü olanın yanına. Selam aleykum. Aleykum selam. Abooo sen mi geldin, yoldaşım gelmiş, kaç senedir görüşmüyoruz, bınnar boyun boyuna sarılırlar otururlar. Bu genne parasını verdi, pulunu verdi, nişanlısını verdi, dedi benim durumım kötü. Bene yardım edersen, beni senin iş yerlerinden birisinde işlerdiren dedi, ben işlemek istiyorum. Dedi yoktur valla. Benim yanımda işçi lazım deyil bene. Bu durdu, çok pişmanlık çekti, inno genne nişanlını verdim, herbirşeyimi, elimdekini avucumdakini verdim, gendi zenginleşti, şimdi işte vermiyor. Geldi bu eve. Bir gün iki gün, bu eyyi olanın durumu çok kötü oldu, ekmek hakkı kalmadı yanında. Şele bir yerde gezyor, bahçalık yerde, iş gezyor ne olursa olsun, bahçacılıkmı, hayvancılıkmı ne olursa iş gezyor. İşlici ekmek hakkını getirci. Bakarkine büyük bir koca adam, bir ağacın altında oturmuş. Selam aleykum. Aleykum selam. Nasılsın emmi? iyimisin ırhatmısın? yorgunum oğlum valla, hastayım, ne kimsem var, ne yerim var nede yurdum var. Bu fıkare, ne genni getirse bir evi var, ne bir yiyeceği var. Kagdı gel dedi dede gel, tuttu şele elinden bu kötü bir kabbusenin içinde oturuyor , getirdi genni oturttu barabar. Oturttu genni, genne yiyecek verdi Allah ne vermişse, ilaç aldı genne emledi genni. Bir gün iki gün üç gün bu ihtiyar yanınnan getmiyor, buda genne diyemiyor get. Hoca haste çok haste, bu yaşlı adam. Kagdı bir gün, iki gün, bu koca yanında aylarca kaldı, kagdı bu hoca birgün öldü. Kagdı bu koca çok zenginmiş, ne kadar malı mülkü varsa bu oğlanın üstüne yazdı genni. Oğlana sene filan yerden bir mektip geldi dediler, oğlan gelir mektibi açar ne açsın, bu

ihthiyar malının alaynı gennin üstüne yazmış. Oğlan geri eskisi gibi zengin oldu. Daha iki kat zengin oldu. Geldi bu yoldaşının iş yerinin karşısından bir ev aldı. Güzel bir ev aldı. Bir konak aldı. Bir gün oturduğu yerde konakta kapı çalındı. Kapı çalındı, bakarkine bir dilençi avrat, " oğlum açım susuzum bene bir ekmeğin varmı " oğlan gelir gel der deyze gel gir içeri. Dıhtı genni oğlan içeri genne ekmek verdi, para verdi, oturttu geni. Oğlum dedi : ne gidecek yerim var ne yurdum var , kim kimsem yok benim. Der deyze sene birşey deyicim, kabil edersen eyyi der, senede benede. Ney der? Benim kim kimsem yok der, bende yalnız başıma yaşıyorum şı konanın içinde, eğer kabil edersen gel bennen otur. Kagdı karı düşündü birez, oturrum dedi. Dedi ben sene yemegni ederim, evini peklerim, sen işten gelene kadar ben sene bakarım. Tamam dedi deyze. Oğlan aldı genni oturttu konanın içine, büyük bir konak . çokta yaşlı bir karı. Bir gün akşam oturyorlar, karı dedi genne: oğlum niye evlenmiyon şe le bir kız getirmiyon ? der valla deyze benim ne tanıdığım var ne bildiğim var, yani eyyi bir mız bilmem, ben eyyi bir kız olmasa evlenmem,almam der. Oğlum eğer razı olursan benim tanıdığım bir kız var, eğer istiyorsan beğernirsen alırsın genni. Olurmu deyze olmazmı deyze? olur der niye olmasın. Kagar bu karı bir gün bu kızı getirir gelir bu konağa. Oğlannan vaadleşirler, oğlan gelir bu kızı görür, kızda oğlanı görür, beğenirler birbirni. kagar bu düğün zamanını hadidlediler. Kagar bu oğlan düşünür, der valla bu yoldaşım bene çok kötülüm etti. Ben genne eyilik eccim, genni düyünme davet eccim. Çok samimi arkadaşlardı yoldaşlardı. Geldi bu oğlan bazarlık etti, yeddi gün yeddi gece düğün etti mektip saldı bu yoldaşna. Kagdı bu yoldaşı açtı mektibi baktı bu eyyi olan evleniyor. Kagı oğlan düyüne geldiler. Düyün yerinde alem toplanmış , yemekler yeniyor, çok alem toplanmış. Bu oğlan zengin oldu, çok alemler geldi genni düyünne. Baktikine bu yoldaşıda geldi düyünne. Genne bu kötülüğü eden. Kagdı bu oğlan geldi düyün yerinde dedi: herkeş sussun. Herkes hüssün dedi. Size bir şey diyeceğim var. Eyyi olan bu güvegi. Kagdı hepsi hüstü, davul zurna hepsi hüstü. Eyyi olan oğlan başladı söylemeye: benim bir yoldaşım vardı , bir ekmeği genne bölüşür yerdik gennen, bir yaşadık bir büyüdük bir ettik ben zengin oldum gendi fıkare oldu dedi, geldi bir gene bene dedi ben fıkareyim sen zenginsin bene birez yardım et dedi bende işlim bende kazanım dedi, dedi ne kadar param varsa pulum varsa kagdım bını yoldaşma verdim, arası bir kaç sene geçti geldi gene yanıma, dedi bene biz sennen yoldaş deyilkmi biz sennen şe le deyilkmi, bene dedi nişanlını

ver dedi, nişanlımı nasıl verim diye düşündüm, yüregim yanarak kagdım genne nişanlımı verdim, gün geldi gün getti ben gennin yanına gettim dedi, genne dedim bene yanında bahçandamı tarlandamı bir iş ver de işlim, gendi bene yardım etmedi, dedikine bende sene iş miş yok sene, döndüm geldim belimi darılarak, çok pişmanlık çekerek genne verdim diye nişanlımı paramı, pulumu gendide bene sonunda bele etti. Kagdu bu bitirdikten kerri, o yoldaş kagdı, bu kötü olan dedi durun dedi bende size söyleyeceğim var, dedi: benimde bir yoldaşım vardı, gendi çok eyyi ben dedi kötüyüm, kagdı gennen geldim nişanlısını istedim verdi, parasını istedim verdi, geldi dedi bir gün genne bir yaşlı adam çıktı dedi. Koca adam benim babam, babama dedim giden o yoldaşımın yanına, genne bütün malını üstüne yaptırın, kagdı babam geldi bütün malı gennin üstüne yaptırdı gene zengin oldu, o dedi kapısını çalan dilernçi de benim anam dedi , anamı ben saldım gilençi ol dedim get yemına, anamda genne dedi bir kız var dedi, evlensin diye bir eyyi kız bılsın diye, o kızda dedi benim bacım, şimdi evlendiği kızda benim bacım dedi, evlendiği kız gennin bacısı çıktı o kötü olanın, nişanlısına gelinçi, nişanlısı kötü yoldaydı, eyyi değildi, benim yoldaşım çoğ eyyi adamdı, bu kız gennin tengi deyil diye genni nişanlısını aldım , gendi genne baş gelmezdi, bütün bu parası benim babamın evlendiği kızda benim bacım . biz dedi bele bir yoldaşık, gendi beni kötü bilir, ben de genni eyyi bilirim, bende genne çoğ eyilikler gördüm. Genner orda kaldı bizde bira geldik.

YİRMİYEDİNCİ MASAL: DEV KIZ

Anlatan: Havle Yusuf

Ne varmış ne yokmuş bir padişah varmış. Bu padişahında yeddi tene oğlu varmış. Kagar bu padişahın avradı ağlar ağlar der ‘‘ ben bir kız istiyorum’’ . ‘‘kız avrat, neccik uşağı aha yedditene oğlumuz var ‘‘. Yok der. Kagar bu padişah avradını hakimlere algetir, şıhlara algetir yüklü olur bu avrat. Bir gün, iki gün, aylar, avradın vahtı geldi, doğurur avrat. Ola ola bının bir kızı olur. Padişah yeddi gün davul çaldırır, ancak sevinirler bı kıza padişahı avradı. Bütün oğlanlar kıskanmaya başladılar bı kızını. Bu padişahı avradı uçucular bı kıza. Kagar bı kıza bir gurfı ayarlar, kimse girmez yanına bı bebeğin. Kagar bı avrattan padişah yatıyorlar, oğlanlarda bir evde yatıyor, bu bebeğede bir gurfı verdiler. Kagar bı kız gece

olduktan kerî, el ayak çekildikten kerî, ahıra gidermiş, büyük bir dev olurmuş, padişahın koyunlarından sürüsünden en iyisinden bir tene yermiş, elini yüzünü siler gelir beşigne yatar, inge inge gelir yatarmış. Anası kaçça kaçça gelirbını emzirir. Birinci gün bir tene yermiş, ikinci gün ikitene yermiş, üçüncü gün üçtene yermiş, burda padişah delirtici bı koyunlar nere gedyor. Bir gün birtene eksiliyor, ikinci gün ikitene eksiliyor, üçüncü gün üçtene eksiliyor, get gide gide kız büyüyor, büyüdükçe bı koyunlardan eksiliyor, padişah, bı koyunlar nere gedyor aklı durucu. Bir gün iki gün bir hafta , padişahın sürüsünden heç birtene kalmaz. Kız büyüdü, yetmiyor genne birtene, ikitene üçtene yiyor hergün. Bu padişahın havuşunda heç bir koyun kalmadı. Kagar bı kız, gece yarısı olur el ayak çekilir konşulara gider, nanca bı konşularda koyun geçi inek varsa yedi tüketti binnarı. Davar komadı yedi. Bu padişahın büyük oğlu huylanmış bacısından, gelmiş anasna bir gün demiş “ kız aney allaham bacım der” “ Allah senin cızanı vere, yeddi oğlandan sona Allah bene bir kız verdi, bacına devmi diyon” kagar bı avrat azarlar bı büyük oğlunun. İkinci gün bı oğlan gene yatamıyor bı kaygıdan, gece yarısı olduğunda yukusu geliyor bı oğlanın düşüp yıyor. Kagar bı oğlan ikinci gün serçe parmagnı keser, duza basar yatar, bu oğlan yatamıyor argısından sızısından, bakarkine gece yarısı olur, bacısı büyük bir dev olur gelir eve girer, gennerin yattığı eve, yeddi tene oğlu var bu padişahın. Gelir en küçük kardaşnı tutar yer, abo der oğlan, şüphelerim doğrumuş der. Kagar bı en küçük oğlanı yedikten kerî, elini ağzını siler, gider beşigne, inge inge aglar. Anası kaçça kaçça gelir genni emzirir, genni emzirdikten kerî gider. Gider bı oğlan “ kız aney babey kağın hele kağın ” der ney? der kağın bacım dev. Aboo der Allah’ından bulası daha evel gün bene bele dedin, bacına devmi diyon? kagar padişah emr eder, bı oğlanı köyden kovdurur. İlk gün küçük kardaşnı yedi, devlisi gün onun büyügnü, devlisi gün daha büyügnü, yiye yiye yiye yiye alaynı tüketti kardaşların, kagar gelir en son ansınnan babasnıda yer. Köyde ne insan kor nede hayvan kodu anasnnınan babasnıda yedi. Kagar bir sene iki sene bı oğlan köyden getti, orda bir aslan yavrucu aldı, birde kaplan yavrucu aldı binnarı besledi. Bir köye yerleşti bı oğlan, bir aslan besledi birde kaplan besledi. Binnarda herbiri eşşek kadar oldular. Bu padişahın oğlu bütün günüz av edermiş, getirir yedirirmiş bı aslannan bı kaplana. Bırda aradan bir sene iki sene geçti. Kagar oğlan gendi gendine hele gidim köye şı anamın babamın kardaşlarımın halını sorim hele bakim şı bacımda ne oldu. Bı oğlan atına biner

gelir. Bes oğlan çıkmadan evel, havuşta oturduğu avrada dermiş kine: deyze der, aha sene şı yüksüğü, bı yüksük parmagnı berk sıkıdığınnan , aslannan kaplanı bırak genneri kafaslarınnan. Binnara oğlan bir kafas etmiş her birine, komuş genneri içine. Deyze dermiş: bı yüksük ne kadar parmagnı sıkarsa, bı aslannan kaplanı bırak nerdeysem beni bırlırlar. Ey der oğlum . kagar bı oğlan atına biner gelir melmeketne, gelir bı oğlan bakar, köyünü ulaşır, bakar köyde ins cins yok. ne insan var ne hayvan var. gelir bakarkine damdan dama bir topal pissiği bacısı kovalıyor. bakarkine bacısı dama çıkmış bı pissiği kovalıyor, bakarkine bir atlı gelyor, abo der, bı dev sevinir, avım ağzıma geldi. Kagar gelir, ehlen vesehlen kardaşım , hoş gelmişsin safa gelmişsin, bu oğlan binnara bir heybe yiyecek doldurmuş getirmiş. Bu yiyecekleri oğlan daha eve ulaşmadan yedi bı dev. Eve ulaşmadan bu dev tüketti bı yiyecekleri. Geldi oğlan eve baktı, ne babası var ne anası ne kardaşları, dedi gendi gendine binnarı yedi bu dev dedi. Dev der otur kardaşım otur otur sene yemek getirim, yok der bacı yok yok dokum ben. Der otur kardaşım gidim atına saman koyim. Gider atına saman kor gelir, ede der: ney der? der atın iki ayaklımı geldi dört ayaklımı? yok der bacı iki ayaklı geldi. Bırda atın iki ayagnı yedi. Birez durur gider der gidim atını sulim. Get der bacı sula. Gider , iki ayagnı daha yer, der ede: atın ayaklımı geldi ayaksızımı?. Yok der bacı ayaksız geldi. Birez durur edem der gidim atına bakim. Get der bak bacı, gider bı atı yer, gelir der ede atlımı geldin atsızımı? der valla bacı atsız geldim, yayan geldim. Kagyor bı kız o yüzünden fırlanyor bı yüzünden fırlanyor, edesnide yeyici. Kag der bacı sennen şı köyde birez gezek. Gendi gendine ‘‘ kag der seni dışarda yerim ‘’. Bu avrada yüksük verdi ya, kagar bı yüksük bı avradın parmagnı sıkar koparcı genni. Kagar çıkarlar binnar köyün içine, bı dev bı oğlanı kovalar, oğlan kaçır dev kaçır, oğlan kaçır dev kaçır, bı oğlan köyden çıkar. Bakar avrat bı yüksük parmagnı koparcı, kaçır gider bı avrat aslannan kaplanı kafaslarından bırakır. Bı aslannan kaplan toz gibi ta oğlanın yanında olurlar. Kaçar gelirler bakarlar sahaplerini bu dev kovalıyor. Bu devi tutarlar bı aslannan kaplan bu devi parça parça ederler. Gennerde genni yerler, bı oğlanda geri evine döner, anasınan babasının yerine padişah olur, birde padişah kızı alır, yeddi gün yeddi gece davul eder, genner orda kaldı, biz bıra geldik.

YİRMİSEKİZİNCİ MASAL: SUY KIZI

Anlatan: Nova Yusuf

Ne varmış ne yokmuş bir avrat varmış. Bu avradında heç uşağı olmazmış. Konşularki olur, akrabelerki olur, geninki olmazmış. Allah genne uşak vermezmiş. Anca uşağa imrenirmiş, anca uşağı severmiş. Kagar bu avrat hamırdan bir kız eder, büyük hamır yoğurur binnan bir kız eder, bını geydirir, kuşadır, genne terkibe saç bindirir, bunu belkona oturdur kürsüye, bu hamır kurudu kaldı. Belkona oturdur genni. Her gün genne bir asbab giydirmiş, anca severmiş bı kızı. Bı padişahın oğlu geçerken, bakarkine bı belkonde bir kız oturmuş, ayın ondördü gibi. Görür görmez genni aşık olurmuş genne, aşık olur genne. Gelir bir gün iki gün, bu padişahın oğlu düşüneye kapılır, anası gelirmiş genne dermiş ‘‘ oğlum neyin var ‘‘ niye düşünyon? heç der aney, birkaç gün sona gelir bakar bı oğlan gene bir başka şekil asbab geymiş, geyinmiş kuşanmış belkonda oturuyor. Bu oğlan dizleri kırıldı genne. Gelir oğlan anasınan babasına der aney babey: filan yerde, filan köşkte ben bir kız gördüm ben o kızı istiyorum. ‘‘ Oğlum olmaz etmez, biz sene bir padişah kızı alak, bınar fıkareler ‘‘ . ‘‘Ya der o kız ya ben evlenmem’’. Kagar bı padişah, zengin, atlarna binerler, develerne binerler, gelirler. Kapıyı döverler, açar avrat. ‘‘Aman kim gelmiş, hoşgelmişsiniz padişahım’’ , buyur eder avrat genneri eve dıkar. ‘‘ Valla derler biz senin kızına dövürçü geldik’’. Bu avrat bırda durur. Düşünür. Padişaha diyemiyorda kızım hamırdan. Der benim bir şartım var padişahım. Der ney şartın? der ben kızımı kimseye göstermem, ille der eviyeze geldiğine o vahit size gösterrim der. Bu şarta razıysanız verrim, bı şarta razı deyilseniz vermem. Kagar padişah oğluna ney der oğlum? der razıyım. Tamam derler, kızın fathasni okurlar, bazarlıgını ederler , gelirler. Kagdı gün getti gün geldi düğün günü geldi. Kagdı bı düyün köynegni geydirdi bı kızına, geydirdi kuşattı, bınnarın arasındada büyük bir deniz varmış, dermiş: denizden geçerken bennen kızın bir sefineye binerik, kimsayi bindirmezzik. Bınnar padişahlar zengiller, derler tamam. Kagar gennen kızına bir sefine ayerlerler, kızınan avradnı bindirirler, denize çıkarlar, onnarda başka sefinden giderler padişahın melmeketne. Kagar yarı yolu ulaştıktan keri, bu avrat kızı hamırdan, nasıl padişaha deyici kızı hamırdan?! bı kızı denize köteler bı hamırı . gendi gendine yarı yolda derim kızım denize düştü. Kagdı bı attı kızını denize, bını balıklar paraçaladılar yediler bı hamırı, suya düşer düşmez ıslandı, bu hamırı, balıklar kapışa dövüşe yediler. Bu denizdede

bir suy kızı varmış, bir suy kızı varmış ayın ondördü gibi. ‘’ aney aney der, bını sahabi ne kadar üzüdür, bını gelini suya düştü, ben der bı gelinin yerine çıkıcım ‘’ . kagar bı gelin köynegni giyer bı suy kızı, bı hamırın yerine çıkar. Avrada gelir derkine ‘’ heç darılma , kızıyın yerine aha ben geldim ‘’ . Bı kızı geydirir kuşatır, saçını darar bı avrat getirir gelir. Bı suy kızını getirir gelirler padişahın köşküne, bu köylü, bu alem acaip kaldı bu padişahın getirdiği geline. Padişah başka memleketten gelin getirdi, daha kimse bı gelini görmedi. Bı gelinin yüzünü bı güvegi gelir açar, bakarkine ayın ondördü gibi, suy kızı güzel bir gelin. Bu alemin ağzı ayrılı kalır bı geline. Kagar kırk gün kırk gece davul eder bı padişahın oğlu bı suy kızına. Anca güzelmiş, alır genni. Genner orda kaldı biz bıra geldik.

YİRMİDOKUZUNCU MASAL: YEŞİL KUŞ

Anlatan: Havle Yusuf

Günün birinde bir adam varmış, bu adamında bir oğlu birde kızı varmış. Bı uşaklarında sarı bir inekleri var, her gün bını yayar, bı inekle oynarlarmış. Gün olur bı adamın avradı ölür bınar öksüz kalıllar. Kagar bı adam başka bir avradı alır. Bı avratı bı uşakları sevmedi. Sarı inegide sevmez, ben bı inekten nasıl kurtulurum demeye başladı. Bir gün bı avrat gendini haste eder, ölüm döşegne düşer, bı avradında bir sevgisi varmış, gelir ona: bene sarı ineğin etini yememi iste , kanınnan sürmeyi de. Doktor: E der. Getiriler bu doktoru bı avrada, doktor: bı sarı ineğin etinden yemezse kanınnan sürmezse iyileşmez der. Uşaklar ağlar biz inegimizi vermezsek derler. Babalar yalvarır uşaklar. Uşaklar ineği verir, bı ineği boğazlarlar bı ineğin etinden yer kanınnan sürer heç bir şeyi kalmaz. Bir müddet sonra, bı avrat oğlandan kurtulcum der, herşeyi bıraktı aklını bı oğlana koydu, acep nasıl kurtulurum bı oğlandan diye !! ne kadar babasına desede, babası avrada inanmaz bı oğlana bir şey etmez. Neyse, bir gün bı avrat kagar bir şıhın yanına gider bı herife sihir eder, herif artık oğlunu ikrah etmeye başlar. Kagar bı avrat bir gün gene gendini haste eder. Bı herif gelir genne. Kız avrat neyin var? ne istiyon der? der valla herif bene oğlunun etinden yedirmezsen sağalmam. Kız avrat ne diyon sen olurmu? der valla bı oğlanın etinden yemeden sağalmam ben. Kagar herif oğlunu boğazlar bı avrada yedirir, avrat gemiklerini

alır bahçaya yığalar. Bını bacısı görür, kagar bacısı hergün aglar kardaşna, alır gemiklerini bir torbaya kor, bir çukur eşer bu gemikleri bı çukura kor günde sulamaya başlar bı gemikleri. Yeddi gün sona, bı çukurdan bir kuş çıkar, çoğ güzel bir kuş, yeşil bir kuş gelir, bı bahçada ütmeye başlar, şekil şekil ses çıkarır, oynar dolaşır, daha sona gelir bı bacısının gurfasın tagasna gelir. Türkü söyler . işte ben yeşil kuşum, babam beni boğazladı anam beni yedi türküsünü söyler. Bını bacısıduydu, kardaşı olduğunu bildi, geldi yanına, bını tuttu öpmeye başladı eline aldı ağlamaya başladı. Kagdı bı kuş uçtu getti. Getti birkaç saat, geldi bacısına altından bir kolya getirmiş. Ancak bı kadar güzel olur. Bacısı bını giyer giymez melek gibi olur ancak yakışır bı kıza. Kagar bını analığı görür, nerden getirdi bı kolyayı? ben bını alırım der gendi gendine. Kagar bı kızı rakkibler, görür bı kuşla konuştuğunu, bı kuş ona hediye getirdiğini, kagar der bende sabeh bele ederim, benede getirsin. Neyse bı kuş gene gelir bı tagaya, gelir analığı bını eline alır, bını öper bını deliller birez, kagar bı kuş uçar gider, uçar gider, birkaç saat sonra bir ağı inne ağzında gelir, bı ağı inneyi atar atmaz bı analığının boğazna saplanır, saplanır saplanmaz hemen ölür orda, binnarda bı analıklarından kurtulur, bu kuş günde gelir bacısının tagasında türkü söyler bına hediyeler getirir, genner orda kaldı biz bıra geldik.

OTUZUNCU MASAL: KURLA UŞAKLAR

Anlatan: Zekiye Muhammed

Zamanın birinde bir avrat varmış bı avradında beştene uşağı varmış. Herifi yokmuş, uşaklar öksüzlermiş. Köyün dışarısında küçük bir evde yaşarlarmış. Evlerrnin kapısı tahtadan kötü bir evde yaşarlarmış. Anası geder dışarda gündelik işleri eder bı uşaklara yemek yiyecek getirirmiş.

Anaları evden her çıktığında, uşaklar kim gelirse gelsin kapıyı açmayın ha dermiş. Binnara tembehlermiş heç kimseye kapıyı açmasınнар diye. Neyse, günün birinde, bı avrat işe çıkar, gene uşaklara gelir: oğlum aha ben gedyorum, kimseye kapıyı açmayın der ha aman açmayın, bennen mada heç kimseye kapıyı açmayın . Uşaklar , tamam derler aney açmazzık heç kemseye. Birkaç saat sona bir kurt gelir eve. Şeyle evin atıafında dolaşır gelir bı kapının yanına yavaş yavaş kapıyı döver , bakar uşaklar evde, der ooooh Allah beyyin

rızkımı verdi, ben binnara keş ederim şimdi, yavaş yavaş yerim binnarı ‘‘ açın kapıyı oğlum ben geldim’’der. Uşaklar bı sesi duyar , ses analalarının sesi deyil , derler: sen anamız deyilsin, anamızın sesi ince , senin sesin kalın derler. Açmazzık kapıyı sene. Oğlum der ben anyızım, açın kapıyın, yok derler, anamız deyilsin, anamız bize açmayın kapıyı dedi. Bı kurdun canı sıkılır hemen geder şeker yer sesini inceltir berkaç saat sona gene gelir bı eve, sesini inceltir ‘‘açın oğlum ben geldim ‘‘ der. Uşaklar korkarlar gene, sesi benziyor, açakmı açmayakmı derler , gelin derler bakak kim bı. Bakarlar kapının deliğinden bının uzun bir kuyruğu var, derler: sen anamız deyilsin, senin kuyruğun var, anamızın kuyruğu yok, açmazzık kapıyı sene. Bı kurdun canı sıkılır, dayanamıyor artık binnarı yeyici, acınnan ölmüş , hemen acele geder eve, gene birez şeker yer, bı kuruğnu karnının altına bağlar, gene gelir bı uşaklara, ‘‘ oğlum açın kapıyı ben geldim der ‘‘ uşaklar hemen kapının deliğinden bakarlar, bakarlar kuyruk yok, seside ince anasnın sesine benziyor, birde bakarlar bının ayagnı görürler, kara olmuş çamır olmuş, derler: sen anamız deyilsin, anamızın ayağı ağ, senin ayağın kara derler.

Bı kurt patlıcı artık, canı çok sıkıldı, lan ben nedim bu şeytanlara der, binnarı kandıramıyor. Neyse acele acele deyirmene getti, bı ayaklarını una batırdı, gene birez şeker yedi, inceltti sesini, ayakları buz gibi oldu, geldi acele acele eve gene çaldı kapıyı: ‘‘oğlum açın kapıyı ben geldim ‘‘ dedi.

Uşaklar baktılar kapının deliğinden, ayakları ağ, kuyruk yok, seside ince, aha dediler bı hatra anamız geldi , o günde analarının çoğ işi varmış, geçikmiş gelmeye, açtılar kapıyı hemen, kapıyı açar açmaz bı kurt binnara hücümledi, hepsini yedi bir geçe çıktı . binnarın içinden en küçük iki oğlan karyolanın altına saklanmışlar meyerse, kurt binnarı görmedi binnar kurtuldu bes, canlarını kurtardılar. Neyse bı kurt yer binnarı gider mıgarasna gider uzanır. Bı uşakların anası gelir, gelir bakar ne baksın, uşakları yok, bı bağırır bütün köy bağırığını duyar, parçalar gendi gendini, bı iki oğlan karyolanın altından çıkar hemen analarna kaçarlar, analarna gelir kısaayı söyleller, kurt geldi kardaşlarımızı yedi derler. Analarının canı çok sıkılır, bende der elsem bı kurdu öldürçüm. Alır eline bir bıçak, bir inne birzde ip çıkar bı kurdu gezmeye, gele gele bir mıgaranın yanına gelir, mıgaraya girer , bakar bı kurdun karnı şişmiş uzanmış yatıyor, yavaş yavaş gelir, heç ses çıkarmaz, gelir bı kurdun karnını yırtar bı uşakları çıkarır, gider dışardan ikitene kaya getirir, bı kayaları bı

kurdun karnına yerleştirir, kagar bı kurdun karnını diker, uşakları alır eve gelir. Bı kurt uyanır susulugtan ölücü artık, lan bı karnıma ne geldi der gendi gendine, kagar sürüne sürüne bı kuyun yanına gider, gider der birez suy içim, uşaklar karnıma oturdu elleham, yeriyeiyor, kayalar ağır, kagar bı kuya uzatır gendini, kayalar ağır ya, alır bı kurdu kuyun içine atar, orda boğulur ölür, geberir gider, geri kalanınıda avrattan uşakları ırhat yaşarlar, ondan sonada analainnan başka gimseye kapıyı açmazlar.

OTUZBİRİNCİ MASAL: KURLA KIZ

Anlatan: Zekiye Muhammed

Ne varmış ne yokmuş Allah'ın gulu çoğmuş. Zamanın birinde bir herifle bir avrat varmış. Bınnarında çoğ güzel bir kızları varmış. Bınnar bir evde kalyollar. Kızlarından heç bir şey eksik etmiyollar, bına her gün yeni aspaplar, her gün yiyecek içecek alıyollar, kızı yere indirmiyorlar. Ancak çoğ sevyollar, bir tek kızları var. Günün birinde, bı avradın bacısı gelir, bı avradında bir bacısı başka bir köyde evlenmiş, gelir bı bacısı bı avradın yanına, acı der bacı:” bene kızını verde beyyin bende kalsın, herifim sefere getti, bende korkuyorum yannız kalmaya “ sabahe sene getirrim genni, sebeh herifim gelici der. Avrat: olur der bacı al get genni, bes aman mıkyat ol genne, bilyon bir tene kızım var şı dünyada der. Bacısı: gözüm gibi bakarım genne bacı sen ne diyon der. Neyse, alır bı kızı gider, bınnarın evi gabenin o teki tarafındamış, alır gider bı kızı, eve gelirler, bı kıza yemek eder yerler, geri gider yatarlar. Neyse, gün doğumu daha karanlık kagar bı avradın herifi eve döner. Bakar avradın yanında birisi yatyor, kaldırır bınnarı, der bı kızın işi ne bırdı avrat? der sen gettin bende gettim bacımın kızını aldım bende kalsın diye. Herif der, ben bı kızı istemiyom, evde zatı yer yok, ne getirdin bı kızı, alır bı kızı kolundan tutar dışarı çıkarır. Kız ağlar ölür korkusundan, deyze Allah uçun beni dışarı atmayın, sbehi bekleyin der. Yok der herif, şimdi giccin der bı kızı kolundan tutar kızı dışarı atar. Kız çıkar dışarı, ağlaya ağlaya gabe yolunu tutar, karannık daha, göz gözü görmüyor, neyse bı kızı düşer gabe yoluna, gele gele bı gabenin ortasna gelir, bı kız yiter, nere gicci bilmiyor, yitti bı, bı gabedede bir kurt varmış, acından ölmüş, av gezyor bılamıyor, bakar bir kız gezyor gabede, oooof der Allah bene rızkımı gönderdi, şimdi bına keş ederim der. Geldi kızın yanına: seni bene Allah

gönderdi der. Seni yeyicim der. Kız: ben küçük bir kızım der, seni nasıl doyorcum , eğer beni eveime eletirsen, sene bir sürü teh verirrim, sene hurma verrim, onnar seni doyurur artar der. Kurt şe le düşünür birez, lan der bı kız dorgu söylüyor, tamam der eleticim seni evine. Kagar bı kurt alır bı kızı eve eletir, çalar babasıgilin kapısını:” açın açın açın ben bir kız bildim gabede, deyzesi kovdu genni, verini tehimi hurmamı, alın sizde kızınızı “ der. E bını kimse diumaz, ne kadar bağırsa duymazlar bını, babsı anası yatmışlar. Kıza der seni yeyicim. Aman der Allah uçun birez daha çağır belki uyanırlar. Gene çağırır bı kurt gene duymazlar. Kagar bı kızı yer asaplarınıda evin övüne asar gider. Kagar sebehten uyanırlar bınnar, çıkarlar bakarlar aboooo kızlarının asapları kapının önünde, derler valla bı kurt bı kızı yedi, oturur ağlarlar bınnar, bı avrat der: bacı sene gösterrim ben, sen bennen kızımı aldın, bende senin canını yakıcım der. Neyse birkaç ay sonra, bı bacısının oğlu seferden gelir, der gidim şı deyzemi ziyaret edim, çoğ oldu görmeyeli. Gelir deyzesnin yanına. Deysesi: gendi gendi şimdi der sene gösterdim bacı. Kagar bı oğlana yemek eder, oğlan yer, oğlan artık giccim der. Yok der deyze nere giccin bırakmam seni vallah. Beyyin bende kalıcı n der. Kagar oğlan bir döşşek serer yatırır genni bir gurfada, oğlan yatar. Kagar akşam gider bı oğlan bıçakla boğuzlar. Oğlanı boğuzlar bı bacısını herifni yemeğe davet eder. Neyse bınnar gelirler yemeklerini yerler, otururlar sohpet ederler. Bı bacısı sorar: kız bacı der: benim oğlan dün sene geldi, hanı nerde der? bacı der aha işte oğlun, aha aspararı ahada gemikleri der. Bacısı: aboooo der bacı nettin sen bene? der sen nasıl kızımı kurda yedirdinse bende sene oğlunu yedirdim işte der.

OTUZİKİNCİ MASAL: PİSSİK KIZ

Anlatan: İsmail Sağır

Bir avrat varmış, bı avradında heç uşağı olmazmış. Bı avrat künde Allah’a dua edermiş, “ilahi sen bene bir uşak ver istersede pissik olsun”. Birkaç ay sona bı avrat yüklü olur, yüklü olur bı avrat, Allah dualarını kabıl eder, bı sevincinden uçucu artık. Neyse brkaç ay sona doğurma günü gelir, bı avrat doğurur bakarkine bir pissiği olur, neyse bı avradın bir pissiği olur, bını beslemeye başlarlar, aylar geçer bı pissik büyür. Anası babası bı pissigi

evde bırakıllar, işe giderler, pissik çıkar çarşıda gezer, bir yer komaz gezer, akşam oluncu eve döner. Bir gün bı pissik şe le gezerekn, büyük bir kasır görür, içinde ağaçlar var, hizmetiçler var, çiçekler var, sular var, cennet gibi bir yer, bı pissik hayran kalır bı kasıra, kagar girici içeri, kasırın harisleri bını kovarlar, kovalarlar, içeri almazlar, netse giremez içeri. Kagar der ben ille giricim bı kasıra, neyse bı kasırın o teki tarafına geçer, sağına geçer, soluna geçer bir yer bılır , kagar oradan hotlar içeri girer, girer ne girsın, içierde ağaçlar, sular, meyveler, her şey var, bilmiyor padişahın kasırı oldugnu, o da padişahın kasırımış.

Kagar bı kasırın içinde gezerken bir suı havuzu görür, der inimde şı havuzda çimim birez. Kagar asıaplarını soıar soımaz bı pissik çoğ güzel bir kız olur, huri kimin bir kız olur, güzelliğı vafedilmez bir kız olur, tebereke al hallak, yüksüklerini çıkarır, asıalarını çıkarır iner çimer birez, geri çıkar asıaplarını yüksüklerini ger birezde meyve toplar eve döner. Neyze kagar bu anasından babası eve gelir, eve geliller bakallar evde bir sürü meyve var, herşekil meyve var, abooo deller bınnar nerden geldi, acaip kalıllar, kagar yeller deller kısmetimizmiş bı, gider yatallar. Kagar bı pissik hergün getmeye başlar bı kasıra , havuza, bı bekçi asker ne ederse etsin bını tutamıyor, ne kadar vursada genede giriyor içeri. Artıh çok canı sıkılır bından gücü yetmiyor genne. Lan neccim der ben bı pissiklen. Kagar bir gün padişahın oğlu bu bekçi askeri görür, bı asker bir talaş içinde, canı sıkkın, oyana buyana gedyor, gelir padişahın oğlu bı askere, neyin var senin der? der padişahım benim kıssam bir pissikle, ne etsem ne etmesem bı pissik gene içeri giriyor, her gün gelyor, bının bir derdi var, bilemedim der. Bı padişahın oğlu lan neymiş bı der? der ben bı pissigin kıssasını bilicim. Ertersi gün, gelir bı padişahın oğlu ağaçların arasına pısar, der beyyin ben bı pissigi murakabe eccim. Neyse, gelir bı pissik gene, çıkarır asıaplarını, yüksüklerini, iner havuza çimer, bını gören padişahın oğlunun dizleri kırılır, hayatında bele güzel bir kız görmedi. Bı kız havuzda çimerken gelir bı padişahın oğlu bı kızın bir yüksüğü alır geri gider pısar ağaçların içine. Kagar bı kız çıkar havızdan bakar bir yüksüğü yok, bı deli olur, nere getti der bı yüksüğüm, kagar asıalarını giyer, canı sıkılır , gelir geri eve. Pissik gurfasına girer çıkmaz ber daha. Kagar bı pissik kız anca severmiş bı yüksüklerini, bını yitirdi diye canı çoğ sıkılırmış, kagar der ben bı havuza getmem artık, gidersem o teki yüksüklerimide yitiririm. Hapıslar gendi gendini bu gurfaya. Kagar bı padişahın oğlu bı kızı

beklemeye başlar, bes bı pissik gelmez heç, bı oğlan ben nettim der gendi gendine?! bı oğlan bını göremiyor, kime sorsa kimse bilmez, melmeketin altını üstüne çevirir bını bilamaz, herkime sorsa bilamaz, ölücü artık, kayıb olur bı pissik, oğlan yorgan döşşek haste düşer, bı haste olur, melmekette dohtor komazlar bına getiriler bına gene faydasdı olmaz, bı elden ayaktan düştü, anca bı kıza yandı, anca bı kızı çoğ sevdi. Neyse bı oğlan bı pissigin evini örgendir, bılır genni. Kagar bı oğlanın anası der genne, oğlum senin derdin ney, nasıl iyileşicin, sihirmi ettiler sene nettiler?. Kagar bı oğlan derdini söller anasna, der ben bele bele bir pissiğe aşık oldum. Ama pissigin kız oldugnu söylemez. Anası aboooo der bağırır, sen bizi rezilmi eccin? heç olurmu lan oğlum? sen aklınımı yitirdin? sen padişah oğlusun, nasıl eccin bını. Valla der aney ya onu bene alırsınız ya beni unutun der. Lan oğlum etme tutma, heç olurmu?. Valla ele der. Kagar bakar oğlu ölücü. Mecbur kalır. Gider bı avrat bı pissigin evine. Çalar kapıyı girer içeri, der ben size hayırlı bir iş için geldim, kızınızı oğluma istiyorum. Derler: bizde kız yoh, olsa canınız sagolsun. Sizden eyisnemi vercikti?. Der: ben pissigi istiyom oğluma. Bınnar acaip kalırlar, derler bı pissigi nasıl istiyor? der bene pissigi verin size ağırlığınca altın verim. Kagar bınnar uçarlar, verirler bı pissigi alırlar altınları, alır bı avrat bı pissigi eve eletir. Ama avrat utancından ölücü , kimseyede diyemiyor, gelir oğlunun üstüne atar bı pissigi al der gelinini. Kapıyı çeker gider. Kagar bı padişahın oğlu alır bi pissigi sever okşar, der ben seni biliyorum, pissik seslenmez, ne etse bı pissik bi yere pısar, bindan kaçar, korkar bı oglandan. Kagar oğlan gider hızeneden yüksüğü çıkarır, pissige verir, pissig bını görünce inanır, bına demek der yüksügmü bı almış, elesem bı benim sırrımı biliyor, kagar kız orda yüksügnü takar, kagar asıaplarını çıkarır, güneşten güzel olur, kagar padişahın oğlu anasını babasını çağırır, der aha der gelinyiz, bınnarın dizi kırılır bı pissige, lan der nasıl oldu bı bele, neyse, kagar orda bınnarı evlendiriler, kırk gün kırk gece davul ederler. Kızda eski halına döner, pissik köyengni yakarlar, artık kız kalır, o civarda en güzel kız olur, bı kız sarayda kalır, oğlan babasının yerine padişah olur, bını besleyen horantayı kasıra alırlar, onnarda kızlarının yanında hayatlarını yaşarlar.

OTUZÜÇÜNCÜ MASAL: BALIKÇI

Anlatan: Aliye Hasan

Ne varmış ne yokmuş Allah'ın gulu çoğmuş. Bir balkıçı varmış, balıkçı çoğ fıkaremiş, kötü bir evi varmış, horantasıyla o evde yaşallar, bı hergün denize geder balık tutar getirir horantasına yedirirmiş, tutmadığı günde aç kalıllar. Bir gün bı adam gider balık tutmaya, sebehten erkenden alır şebegni, av aspabnı giyer gider, ne kadar atarsa atsın balık gelmez, beyyin der elleham uşaklar ac kalıcı? ne kadar çabalar boşuna, der son bir kere atım, çıkmadısa eve dönüm, gelir bı adam atar bı şebegi bakar şebege büyük bir tısbagı gelir, alır bı tısbagıyı çıkarır suydan, der: ya rab bana vere vere bı tısbagıyı mı verdin? ben neccim şimdi? uşaklara ne yedircim? der en iyisi alim ben bı tısbagıyı eve eletim, uşaklar bınan oynar, belki unutulur ekmek istemeyi. Herif çoğ fıkaremiş, ziyada fıkare. Neyse alır bı tısbagıyı, gelir uşaklara dermiş, alın size bir tısbagı getirdim, oynayın gennen, uşaklar bütün gece bınan oynarlar, herif kara kara düşünmeye başlar, ben neccim şimdi der?. Neyse bı gece olur, uşaklar yorulur yatarlar, ac yatarlar, avradıda kag bizde yatak der, bınar yatarlar, bı tısbagıyı da bir sellenin altına kollar. Neyse , bı gece yarısı hepsi yatınca, kagar bı sellenin altından bir kız çıkar, ancak bı kadar güzel olur, melek sanki, meğerse bı tısbagı kızmış, kagar gördü ya bınarı ac yattılar, kagar gider bı denize, denizde yaşayan bir bacısı varmış, çağırır bacısını, kagar denizden bacısından daha güzel bir kız çıkar, güneş parçası kimin, der genne kız bacı: beni bir avçu tuttu eletti evlerne, kıssayı söyler bacısına, der acı bene birez et , burgul, ekmek, bi şeyler verde, şınarı doyırım, kagar bacısı genne bir sürü yiyecek getirir, alır bı kız genneri gelir eve, girer pişirir bınarı, bir sürü yiyecek eder gennere, gider sellesnin altına girer uyur. Neyse sebeh olur, kagar bı avrat der çıkarımde şı tısbagıyı uşaklar teselli olsun gennen, kagar bakar ne baksın, bir sürü yemek, herşeyden var, hemen kaçır gider herifne der, herif herif kag bak ne oldu, herif gelir bakar bir sürü yemek var evin yerinde, bınar uçallar sevinçten, uşaklar kagar yemeğin başına geçeller, bı yemeğe keyf ederler, uşakların karnı doydu, karnılarına birez ekmek girdi, herif avrat uçucular, derler bak Allah bizi aç bırakmadı, herif o gün işe getmez, der Allah beyyin kısmetmizi verdi işte, kagar uşaklar eyice doyar alır bı tısbagıyı oynarlar. Neyse ertesi gün kagaralar gene bakarlar bir sürü yemek edilmiş, bir gün iki gün , üç gün, her gün bı tısbagı bınara yemek edyor, bınar şaşırırlar, derler ya allah nerden gelyor bı yemekler. Kagar bir gün heriften avrat otururlar şe le, kız avrat der bında bir iş var, bı yemekler nerden gelyor?

beyyin dermiş uyumayak, bakak nasıl bı yemekler gelyor, insmi cinmi ne bı acep?! neyse bı herif o gece yatmaz, bekler bı evin yerinde, gecenin yarısı olur, bakar bı tısbacı çıkar sellenin altından, tısbacı köyneginden sıyrılır, bakar güneş parçası kimi bir kız olur, herifin agzı açık kalır bı kıza, bı kız denize dorgu getmeye başlar, bı herifte genni ulaşır, herif gendini göstermez, gelir bı kız denize gene bacısını çağırır, alır yemekleri döner eve, geçer ocağın başına bı yemekleri pişirir, geri tısbacı köynegini alıp uyucu kinnaha, bı herif alır bı köynegni ataşa atar, der şimdi tuttum seni, bı kız ağlamaya başlar, der neccin beni? der ben nasıl geri denize giccim? der medem sen benim sırrımı bilidim beni al elesem. Kagar herif o kızı alır orda. Alır bı kızı. Bı sebehten konşuları uyanır bı kızı görürler, acaip kalırlar bı kıza, kıza huri, anca o kadar güzel olur, bı kızın güzelliği bütün melmektte duyulur, ta padişahın kulagna gidermiş. Padişah bir gün verzirne, vezir büyük bir davet ette şınnarıda çağır bakak neymiş bı kız. Neyse büyük bir davet eder bı padişah , gelirler binnarda davete, bı kızda gelirmiş , gelir içeri girer , bı davetteki hepsinin gözü bı kızın üstüne olurmuş, padişahın dili tutulur anca güzel bir kız. Gelir padişah vazire der, vezier der, nedersen et bene bı kızı al dermiş. Vezir neccik der padişahım. Bilmem der nedersen et bene bını alıcın der. Padişahım der: en iyisimi biz bı balıkçıdan kurtulak, sen ona zor iş ver, eğer yapamassa kafasını uçurruk gennin der. Padişah tamam der. Der ne isticik gennen. Der gennen bir salkum üzzüm iste, hem sene yetsin hem bütün askerne. Kagar padişah bı balıkçıyı çağırır, der sene bir vazife vericim, eğer edersen seni en güzel yerler getirrim, yok der edemezsen senin kelleni alırım, bı balıkçı korkar, der söyle padişahım ney emrin. Der bene bir salkum üzzüm getircin, benede yetsin askermeye yetsin der, üç günde mühletin var der. Gelir herif eve, der serin bene yerimi yaticım, bakarlar binnar bı herifin canı sıkık, derler neyin var? der heç bi şeyim yok? yok der bı kız genne senin bi şeyin var, ne istedi padişah sennen? kagar herif der ben bittim, kıssasını söyler bı kıza, der üç gün sona kellemi kesici, kagar bu huri kızı gülmeye başlar, der sen heç korkma, ben padişahın ne istedigni bilyom, der üç gün olmadan allah'ın izninnen sene getircim istedigni. Bı herif inanmaz genne yatar belesine. Kagar üçüncü gün olur, bı herif der beyyin canımın so günü, kellem gicci der, gelir bı kız genne: der kag get denize, bacımı çağır denizden, benim selemmi söyle genne, sene eski evimzden bir salkum üzzüm getirsin , al üzümü elet padişaha ver. O üzzüm seni kurtarır bı zalımdan inşallah. Kagar bı adam gider denize bı kızın dedigni eder, bı kız çıkar

denizden ay parçası kimi, getirir bı herife bir salkum üzzüm verir. Alır bı herif üzzümü gelir, yolda gelirken bı üzzümünden bir habbe alır, bakar yerine ikki habe olur, br habbe daha alır, yerine başka birisi olur, uşaklara yedirir, yerine iki katı olur, herif bırda ırhatlar, alır bı üzzümü padişaha gider. Al padişahım getirdim sene üzzümü der. Padişah lan bı bene maskaramı edyor der. Alır üzzümü bir habbe yer bakar ömründe bele güzel üzzüm yememiş, vezire verir, askerler verir, kime verdiyse bı üzzüm eksilmiyor, bı padişahıtan bı vezir delittiler, lan derler bı nasıl etti bını, nerden bildi bele bi şeyi.

Kagar padişah vezire der, lan vazir neccik şimdi, nasıl kurtulcuk bınnan?. Der: padişahım gennen bir günlük kundakta bir uşak iste, uşak sene bir haket sölesin. Kagar padişah der: bını ettin balıkçı, sene gene bir iş vericim, der genne: bene bir uşak bılıcın, bir günlük, bene haket söleccin genni, ne başı olsun ne de sonu. Herif der bı hatra öldüm işte, gene gelir eve canı sıkık. Bı kız sorar genne der ne oldu? der avrat bele bele oldu , bı hatra canım getti der. Kız: der korkma sen, Allah'ın izninnen bınıda hal ederik. Kagar kız get der denzie, beyyin bacımın bir kızı oldu, bacıma selem söyle, de genne: bacın kızı görücü, bene kızı salsın. Kagar herif gider denize söyler kızın dedikleni, kagar o kız genne kundakta denizden bir uşak getirir, al der elet genni bacıma. Bu herif alır kundağı gelir, yolda gelirken bakar bı uşak gennen konuşmaya başlar, der sen heç korkma, ben biliyorum bının niyetni, bı padişah seni öldürücü, deyzemi alıcı, der Allah'ın izninnen seni kurtarcım gennen, der yannız sennen bi şey istiyorum, get bene keskin bir bıçak satın al onuda kundağmın içine koy. Neyse kagar bı herif uşagın dedigni eder eletir bını padişahın yanına. Geldinmi der padişah? her der padişahım, kagar padişah uşaga der, yalla söyle bene uzun bir haket bakayım.

Kagar bı uşak Allah'ın izninnen konuşmaya başlar, bınnar acaip kalır, kagar uşak gennere haket söyler, haket söyler, haket söyler ta bınnarın uykusnu getirene kadar, bı haket bitince kagar bı uşak kundaktaki hançarnı çıkarır, bı padişahın kafasını vurur keser, geri gelir vezirinde kafasını keser, ikisinde orda öldürür. Kagar deyzesi herifne der, al der seni ırhat ettirdim gennen, gel der çık sıra, bı tahtın sahibi sensin artık, kagar bı balıkçı getirir avradnı yanına ordada padişah olur, bütün ömrünü padişahlıkla geçirir.

OTUZDÖRDÜNCÜ MASAL: DERVİŞ BABA

Anlatan: Emine Mustafa

Zamanında bir padişah varmış. Padişahında yanında yaşayan ber derviş varmış. Bu padişah başından geçenleri, her şeyi bı dervişe sölermiş. Ne olursa gelir dervişe söyler, dervişten akıl alırmış. Bı derviş yanından heç kevirtmez yanında gezdirmiş. Severmiş bı derviş. Dervişte padişah genne ne sorarsa vardin Allah'ın br hikmeti padişahım dermiş. Her işte bir hikmet var dermiş. Zor meselelerde padişah gelir genne sorar, gendide vardır bında bir hikmet dermiş. Bir gün padişah sarayın bahçasına çıkıcım, demiş, birez hava koklim, birez gezim demiş. Kagmış beş altı asker almış çıkmış gezmeye, bahçada gezerken bir dikenli ağacın dalı bı padişahın gözüne girmiş, padişahın gözünü çıkarmış, ne kadar dohtar hakim gezsesde bı padişahın gözünü iyi edememişler.

Kagar padişah der: bene derviş getirin der. Gelir derviş padişahın yanına, sorar padişah dervişe , derviş baba: söyle niye bı başıma geldi, niye bele oldu?. Dervişte: padişahım bındada bir hikmet var, canını sıkma. Padişahın canı yanyor, üstünede bı bele deyince patlamış artık, bı derviş bunamışmı ne demiş, eletin vururn kafasını demiş, bı artık bunamış demiş. Kagar vezir alır bı derviş öldürmeye eletir, yolda der lan bı dervişin suçu yok, nettikine öldürim genni, ihtiyar bir adam yazık deyilmi genne, kagar vezir öldürmez genni, der derviş baba gel sen bende evde kal der, kagar gider padişaha der öldürdüm padişahım. Neyse, arası bir kaç ay geçer, padişah şe le denizin kıragında geziyor, milletin halını düşünüyor, birez ırhat ediyor kinnaha, bakar karşısına bir sürü adam çıkar, adamlarda dağlarda, gabelerde yaşayan gavurlarmış, bınnar her yıl bı büyüklerne bir kurban verirlermiş, bı padişahı görmüşler yannız, demişler aha bılıdık kurbanımızı. Alırlar bı padişahı getirirler kaldıkları gabeye, bını hazırlar, kurban ecciler, bınnarın büyükleri gelir, gelir der getirdinizmi kurbanı? he deller getirdik, bakar şe le genne bir gözü yok, lan derler niye sağlam birisini bılmadınız, ilehmıza bınımı kurban ecciniz?! gidin eletin atın genni sağlam birisini bılın der. Kagar alırlar padişahı aldıkları yere bırakırlar. Kagar padişah bıda kurtulur, lan der derviş dorgu söledi valla, eyer gözlerim sağlam olsaydı demek bınnar beni kurban eccidi, keşke öldürmeseydim bı derviş, kagar padişah çoğ pişman olur, hasta olur bını öldürdüğü için, kagar bını vezir görür, vezir gelir padişaha der: padişahım eyer beni öldürmessen sene bi şey deyicim der. Der söyle vezir. Der ben derviş öldürmedim, evde yanımda kalyor. Deme der?! der valla kıyamadaım genne. Der hemen gidin getirin bene

genni. Gider getiriler dervişı padişaha, padişah dervişin elini öprer, der kusura bakma derviş baba ben sene zulüm ettim. Kagar orda dervişle barışır , dervişe der, artıh bıranın sahibi sensin, bı tahta sen yakışın, kagar orda dervişı padişah eder, gendide geder insannar kimi yaşar.

OTUZBEŞİNCİ MASAL: ERİNGEÇ ADAM

Anlatan: Bahar cumaa

Ne varmış ne yogmuş bir eringeç adam varmış. Ne gadar eringeç desen o kadar eringeçmiş. Bu adamın köyün dışında küçük bir yeri varmış. İçinde eski bir ev küçükte bir bahçası varmış, bı bahçasının içinde ufak tefek şeller ekmiş birde bı adamın bir koyunu, bir geçisi, bir tavugu, bir ördegi, bir horozu varmış. Bınnarı yayar, hayvanlardan geçinirmiş. Bı adam anca eringenmiş, evde ne harab olursa bını etmezmiş, bırakmış ele, bı havuşun duvarı bir gün yıkılmış, adam bakmış şele, aman demiş şimdi heç halım yok bını organmaya, bırakmış duvarı elesine. Neyse bir gece dagdan bir kurt inmiş, bele gezerken bakar bı havuşu görür, havuşun duvarı yıkık, kagar bı kurt girer havuşa, havuşu han harab eder, gider ahırın kapısını kırıcı hayvanları yeyici , açamaz kapıyı, bı hayvannar korkularından ölürler, kurt açamaz kapıyı en son gider çıkar daga. Neyse, bı adam sebehten kagar bakar havuş han harab olmuş, lan ne olmuş der bırdı . gelir ahırın kapısını açar bakar hayvanlar birbirne sarılmış ölmüşler korkusundan. Kagar havanlar bı adama söyleler, derler, valla akşam kurt geldi az kala bizi yeyicidi, sen bı duvarı etmezsen gene gelici bı, valla bı hatra bizi yer derler. Adam kulak aldırılmaz , der inşallah beyyin size duvarı yaparım, artık gelemes der, çıkar duvarı yapıcı gene etmez, der aman birkere geldi artı gelmez, ben bını sebehe ederim der eve gider uyur. Kagar bı kurt akşam gene gelir, gelir bakar bı duvar gene organmamış, gene girer içeri, bı kapıyı yiter yiter açar kapıyı, kagar eline tavuk geçer, tavuga bir pençe vurur öldürür tavugu, alır tavugu eletir genni, dagda yer bı tavugu. Bı hayvanlar oturur aglarlar bı tavuga. Kagar sebeb olur gelir bı adam bakar ne baksın, ahırın kapısı kırık, hayvanlar ağlıyor. E ne oldu bele? hayvanlar der sene dedik şı duvarı ongar diye, bak bizi dinnemedin aldı getti tavuk kardaşı, eğer beyyin bını etmezsen hepimizi yeyici bı kurt derler. Adam: tamam der beyyin eccim bı duvarı. Neyse, kagar gider gene

etmez bı duvarı. Akşam olur gene gelir bı kurt eve. Bakar gene bı duvar edilmemiş, ac kurt, gelir içeri girer, eliylen komuş gibi bılır hayvanları, bı hatra horozu alır gider yer genni. Sebeh olur bı adam gelir bakar horoz yok. Gene aldırılmaz, neyse üçüncü gün o teki ördegi, dördüncü gün koyunu alır bı kurt, artık dadandı her gün gelyor bir hayvan yiyor gidyor. En sonunda geçi kaldı. Geçı gelir adama der, bak hepimizi yedi, sen bele kalırsan bı kurt senide yeyici der. Bı adam korkmaya başladı bırda. Lan der benide yeyici bı kurt. Kagar duvarı örecegne gider bir avcunun yanına. Avcıya der bele bele bir kurt dadandı bizim eve, bütün hayvanlarımı yedi, eğer bı kurdu öldürüsen sene istediğin kadar para verrim der. Avcı: tamam der akşam gelir beklerim genni, gelir gelmez sene öldürürüm genni. Herif eve döner der beyyin kurtullum bı kurttan. Neyse bı herif sabeh kagar bakar geçide yok, der aboo gene gelmiş bı kurt. Bı avcu vuramadımı genni acep. Gider bı avcının yanına der lan sen nettin, niye vurmadın genni, aha geçiyide almış. Avcı: valla der akşam benim avrat hasteledi geledim, ama beyyin sene öldürücüm genni söz der. Herif kagar gelir eve, akşam olur, bı avcı gene gelmez, kagar bı kurt gene gelir, bakar evde heç hayvan kalmadı, alıştı artık yemeye, necci bı kurt, kagar girer herifi tutatr yer, geri çıkar gider daga. Ertrsi gün bı avcı gelir bakar ne baksın, ne hayvan kalmış nede o adam kalmış, kurt hepsini yemiş. Genner orda kaldı biz bırda geldik.

OTUZALTINCI MASAL: ZENGİN ADAMLA UŞAKLARI

Anlatan: Zeynep Elahmed

Kagar bir zengin adam varmış . Bir gün bı adamın avradı ölmüş. Üç oğlunna yalnız kalmış. Adam heç evlenmemiş. Demiş ben uşaklarım bakıcım genneri büyücüm. Kagar herif çoğ zengin. Binnardan heç bi şey eksik etmezmiş. Bir yıl iki yıl binnar büyümüşler. Kagar bı adam bütün malını bı uşaklara verir. Her oğluna düşen neyse verir. Genninde oturduğu bir ev kalırmış. Küçük bir eve. Kagar bu uşaklar herbiri malında işlemeye başlar, babalarına bakarlar. Kagar bir gün bı büyük oğlan evlenir. Evlenir arası birez geçer babasından ayrılır, başka bir yere gider, babasını anca senede bir kere ziyarete gelir, bir müddet sona o ortancıl oğlan evlenir, gene alır bı avradını gider babasını bayramdan bayrama ziyarete gelir, en son bı en güccük oğlan evlenir, gene kardaşları kimi alır bı

avradnı gider bı babasnı iyice unuttur. Kagar bı koca adam yannız kalır, gendi gendine der , lan ben nettim bele, keşke uşakları malı dağıtmasamdı, bak aha beni attı getiller, bı adam yannız kaldı, ekmek alacak parası kalmadı, uşakları attılar genni evde gettiler. E necci bı adam şimdi ?! Kagar bir gün bı kocayı çoğ eksi bir arkadaşı ziyaret eder, gelir bı yoldaşı yanına, bakar şeale, abooo der lan yoldaş ne olmuş sene bele? o zenginlik o varlık getmiş, fikare haste bir adam olmuş, neyse bınnar oturmuşlar , söyle demiş yo ne oldu sene bele?! valla demiş bele bele kıssam benim, uşaklara malı dağıttım, everdim genneri, gennerde beni attı getiller dedi. Kagar bı adam orda ağlamaya başlar. Bı yoldaşının yürği acır genne. Kagar yoldaşı genne der: bak der şimdi sene bi şey deyim, eyer edersen dediklermi bütün uşaklarını geri kazandırırım sene. Herif nasıl der? der sen neccin sen dediklermi et eyeter, kagar bı yoldaşı genne söyler ne eccise. Neyse, arası bir kaç gün geçer, en büyük oğlunun avradı eve gelir, gelir eve bakar kayın babası elinde küçük bir sandık saklıyor genni, bı avrat bı sandığı görür, gelir kayın babasına ne bı der emmi? der heç kızım bi şey deyil, der yok bında bi şey var, sen bennen saklıyor, kagar emmisi der eyer kimseye söylemessen sene derim, der söylemem, der kızım bı sandığın içinde altınnan gümüş var, bınnar bene kaynana rahmetliden kaldı, bene kim bakarsa bı altınları genne vericim, bende bakıcım ha gelinim bakıcı bene. Kagar bı avrat sevinir, der ben bınları alırım, gider herifne der, herif der babanda bir sandık altınnan gümüş var, genne kim bakarsa bınları genne verici, gel der biz babana bakak, şınları biz alak, der ama kardaşlarına heç söyleme, baban bele istedi. Kagar bı avrat hergün gelir bının evini yur, genne yemek eder, üstünü başını siler, bına gözü kimin bakar, oğlan bir dedigni iki etmez. Neyse bir müddet sona bı ortancıl oğlanın avradı gelir, gene bı koca bı sandığı gösterir, o avradada der aynısını, kagar bı avratla bı altınları gözüne kor kayın babasına babası kimi bakar, bının birdediğini iki etmez, aynısını üçüncü oğlunun avradna eder, oda aynısını eder, bı uşakların hepsi babasının yanına gelir, avratları bı kocayı yere indirmiyorlar, bir yannan yemek ediyor, bir yannan evi yuyorlar, bı koca son ömrünü ırhat geçirdi. Neyse, bir gün bu koca ölür, ölür bı koca, eletir bını kömerler, eve gelirler, bınnar o sandığı gezerler, o der benim hakkım , o der babam bını bene vericidi, o gelin çeker, bı gelin çeker, bınların dövüşü ta dışarı duyulur, kagar bınları ayırmaya o babalarının yoldaşı gelir, der durun dövüşmeyin, babanızın bir vasyeti var bene, ölmeden bene dedi, bı sandığın içinde bi şey var, bını uşaklara bölüştür dedi. Kagar bınnar razı

olurlar, derler bölüşürük altınları. Neyse bı adam açar sandığı içinden üç tene mektip çıkar, her mektipte sen sen ol hayatında sağlığında uşaklara malını bırakma yazıyor. Her mektibede bir deynek sarmış avratlara heriflernizi dövün demiş. Kagar bı uşaklar pişamn olurlar orda. Der bababam bize bele etti, biz ona çoğ kötü şeyler ettik, inşallah bizede bele etmez uşaklarımız.

OTUZYEDİNCİ MASAL: ŞANSIZ PADİŞAH

Anlatan: Zaliha Sağır

Zamanında bir padişah varmış. Padişah her bir kaç günde vezirni alır çıkar alemin halına bakarmış. Gene bir gün bele oturyollar, varzine demiş , kag demiş sennen çıkak bakak şı alem nediyor. Almış veziri şe le çıkmışlar memleketin dışına , bakmışlar bır avrat, başında bir sini yemek, gedyor yolda, bını ulaşmışlar, avrat ay parçası, anca güzelmış. Bını rakkiblemişler, gelmiş avrat bir bahçaya, bahçada herifi çüt süryor bına yemek getirmiş. Kagar bınnar oturur yemek yeyiciler, herif türkü sölüyor, avrat oynuyor, yeyip içyollar, bınnarın keyfine deyecek yoh, bı padişah hayran kalmış gennere, lan demiş bınnar bını nasıl edyollar, dünya malı benim elimde gene bınnar kimi gülüp söylüyemiyorum, bınnar yemek bitene kadar oynayıp söylemişler, bı padişahda acaip kalmış binnara. Kagar padişah ikinci gün bınnarı rakibler, gene gelir bı avrat herifne yemek getirir, gene bınnar kagar türkü söyler oynarlar, yemeklerini yer giderler, gene padişah bınnarın keyfine acaip kalır. Kagar padişah bınnarı hasıtlamaya başlar, çağırır veziri, der genne, der get bene getir şı adamı, bakim ne edyorda bele neşeli oluyor. Kagar vezir gider getirir adamı padişahın yanına, padişah sorar genne, der nasıl bir hayat yaşıyon? der vallla padişahım, seni hasıtlamam, der Allaha şükür işim var, güzel avradım var, bene eyyi bakyor, heç bi şey kafama takmıyom. Kagar padişah bırda düşünür, der bende mal varlık var, üçtene avradım var, gene bı adam kadeni neşeli deyilim. Kagar padişah bı adam der, der gel sene istediğin kadar mal bide üç tene avradmı verim, bene avradnı ver, deyişek sennen genneri. Der olmaz padişahım, heç olur mu? ben avradmı sevyom, hayatte olmaz. Der valla ye deyişin ye kafan gicci. Sen bilin der. Kagar herifin kafası gicci, necci? mecbur deyişici. Kagar vezirne emir everir, de alget şı avratları, onun avradnı al gel bene. Kagar bı adamın avradnı

getiriler, üç avradıda bına verirler, yeri get deller. Kagar bı adam padişahın üç avradnı alır eve gider, eve gider, yolda bir akar varmış, akarıda hepsi geçemez, binnarı tek tek kaldırcı, kagar birisni alır eletir o tarafa, yarı yolda der birisne: ye der seni şı akara atarım, ya bene der niye padişah seni istemiyor ? der valla ben çok hırsızlık ederim ondan beni istemedi . der eyyi bende hırsızlanacak bi şeyim yok . kagar ikinciye alır, gene yarı yolda bına sorar . der seni niye sitemedi? der valla ben saraya adam alırdım, padişahı bını gördü, o günne beri beni istemiyor . der eyyi kimi istersen onu al bende, sende gel der. Kagar gider üçüncü avradı getirici, gene sorar genne , der seni niye sitemedi padişah ? der valla ben çok yalan söylerim , onnan sitemedi beni. Haaa der bak der yalannan işim olmaz işte, kagar o avradı suya atar, avrat bogulur. Kagar binnarın iksini alır, eve getirir, eve gelirler, birisne der: aha sene bir gurfa, bının içinde ne varsa senin, neyi hırsızlıcınsa hırsızla senin ev. Kagar ikinci avrada gelir, der aha sene bir gurfa, kapısı dışarı bakyor, kimi eve alıcınsa al ben işe gidyom. Kagar avradın birisi bakar evde heç bi şey yog, neyi hırsızlıcı, der binnarı bene verdi ben niye hırsızlim artık. Kagar bı başlar evi silmeye, bı evi eyyice yur sipirir, evin yerini nasıl eder , kagar bı örgüsünü alır örgü örür, canı sıkılıyor, kagar bi sürü şey örer, gider genneri pazarda satar, satar binnarı herifne verir parasını. Kagar ikinci avrat der: lan bı bene güvendi, bene istediğini içeri al dedi, ben nasıl eccim artık, kagar bırakır bı işleri, kagar hergün herifne siniyi alır başına yemek eletir, bı sekmeyide örgendi, kagar her gün herifne yemek eletir oynar eylendirir genni. Padişahın avradıda hergün aglar, aglar bı, heç hüsmez, ancak herifni ister, anca yanar bı herifene, padişahı genne bi şey demez. Kagar bir gün padişah vezire get bak şı adamla avratlar nedyollar der. Gelir vezir bakar, tooooh ne baksın, adam yalancı avradı denize atmış, o teki avrat örgü öryor satyor pazarda, üçüncü avrat yemek edyor eletiyor herifne, bı vezir acaip kaldı bının halına. Kagar kaç kaç padişaha gider, padişahım der bele bele bele kıssa. Bı adam eskisinden daha neşeli olmuş der. Padişah hemen getirin şı adamın avradnı der, kagar bı avradı getirir, bına develer sürüsü altın kumaş gümüş doldurur, alın der eletin genni herifne, o avratlarda orda kalsın der. Kagar o adam ondan sona dört avradı olur, çoğda zengin olur. Genner orda kaldı bize bıra geldik.

EK 2: SÖZLÜK

Ab-ı Hayat	: İçene ölümsüz bir hayat verdiğiğine inanılan su
Accenner	: Çocuklar
Acel	: O zaman
Acer	: Yeni
Ag	: Beyaz
Agı	: Zehir
Akar	: Irmak
Alaynı	: Hepsini
Alem	: İnsanlar
Ansırmak	: Hapşırmak
Asseh	: Doğru
Aspap	: Elbise
Ayel	: Bayan
Azap	: Irgat
Bellim	: Bakayım
Berk	: Çok - Sert
Bu Hatra	: Bu defa
Buma	: Baykuş
Boğazlama	: Kesme
Birgeçe	: Bir tarafa
Bılambaç	: Tatlı türü
Culluk	: Hindi
Cıncık	: Cam parçası
Çemre	: Elbiseyi çıkar
Çifte	: Tüfek
Çimme	: Yüzmek
Çüt	: Çift veya saban
Çörten	: Oluk

Devlisi gün	: Ertesi gün
Debik	: Tekme
Davar	: Koyun ve keçi
Dişgörmek	: Rüyada görmek
Dandır	: Saz yada bağlama
Esseh	: Doğru – Hakikaten
Elet	: Götür
Ecimli	: Şeytan
Ekkid	: Kesinlikle
Elese	: Demekki
Eteri	: Meğerse
Darı	: Mısır
Eringçe	: Üşengeç
Fino	: Köpek yavrusu
Fırladı	: Uçtu
Göynü	: Canı
Gurfa	: Oda
Horma hort	: Paran parça
Hayyir	: İncir
Hakim	: Doktor
Havuş	: Ev bahçesi
Hüyyük	: Tepe
Husus	: Özel
Hudüd	: Sınır
Haket	: Masal
Hanek	: laf – Söz
Hudar	: Sebze
Harir	: İpek
Hara	: Nasıl
Hida	: Ayakkabı

Horanta	: Aiyle
İhbal	: Kader
İrhat etmek	: Dinlenmek
Karı	: Yaşlı (Bayan)
Kağdı	: Kalktı
Kaydimlik	: Uzun mesafe
Kınnaha	: Güya
Koca	: Yaşlı (Erkek)
Karaltı	: Eşya
Keleş	: İri vücutlu
Kavumluk	: Akrabalık
Kıssa	: Hikaye
Karıp	: Yabancı
Kömeler	: Üst üste dizer
Kuyruk	: Kalça - Kuyruk
Kake	: Bayramda yapılan kurabiye
Köme	: Sürü – Çok
Kadis	: Kova
Kapkap	: Gelin ayakkabısı
Kanne	: Şişe
Kamçi	: Kırbaç
Kazanca	: Para kazanmaya
Lobad	: Sıra
Löş	: İdda
Mabal	: Vebal
Maneto	: Demekki
Neccin	: Ne yapacaksın
Neçye	: Ne kadara
Oyzesine	: O tarafına
Pinar	: Çayırılık

Piren etti	: Dağıttı
Pissik	: Kedi
Pusmak	: Saklanmak
Peklemek	: Temizlemek
Pendir	: Peynir
Rambıl	: Fal
Şo	: Şu
Sağalır	: İyileşir
Şıllık	: Tatlı türü – kötü kadın
Sımmat	: Düğün yemeği
Şını	: Şunu
Şark	: Doğu
Sicef	: Süs
Şekere	: Arazi
Şendik	: Erkek misafirler
Sıçan	: Fare
Şebek	: Ağ
Taga	: Pencere
Tütüzlemek	: Tütsülemek
Teşt	: Çamaşır yıkanan tekne yada leyen
Tımışır	: Başını ellerinin üzerine koyarak uyumak
Tuvarlamak	: Yuvarlamak
Tebdili kıyafet	: Kılık değiştirme
Talile	: Misafirlik
Tavlanmak	: Kilo almak
Üleş	: Hayvan ölüsü
Utar	: Kazanır
Utuzur	: kaybeder
Uşaklar	: Çocuklar
Vahtında	: Zamanında

Yavruç	: Kuş yavrusu – cücük
Yenitene	: Yendien
Yarımlağı	: Terazı
Yoldaş	: Arkadaş
Yırak	: Uzak
Yaynak	: Yalınayak
Zenbine	: Dibine
Zibillik	: Hayvan pisliklerinin olduğu yer
Zikke	: Kazık
Zahar	: Belki
Zatlı	: Herhalde